

การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาคู่มือในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

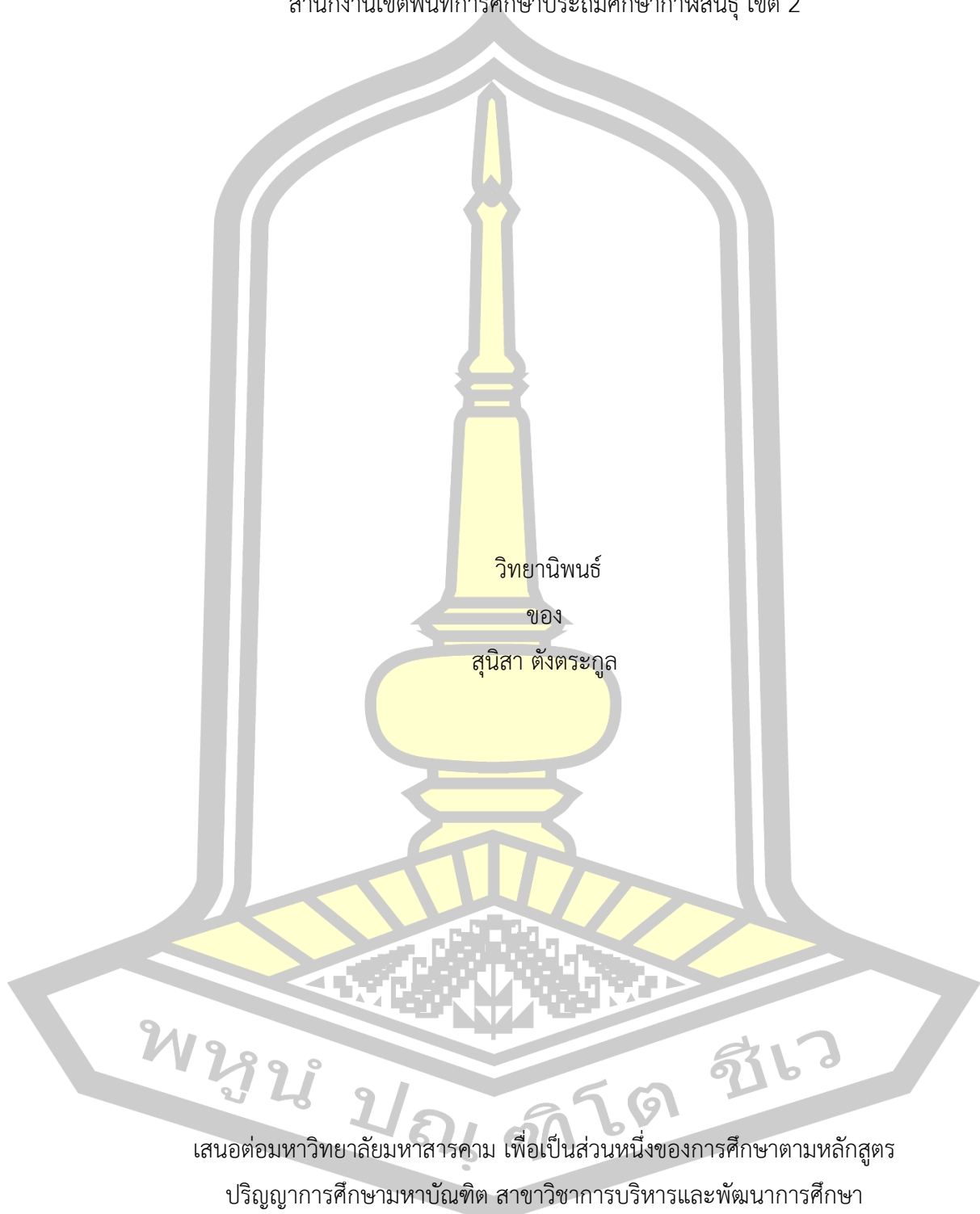
วิทยานิพนธ์
ของ
สุนิสา ตั้งตระกูล

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา

ธันวาคม 2562

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

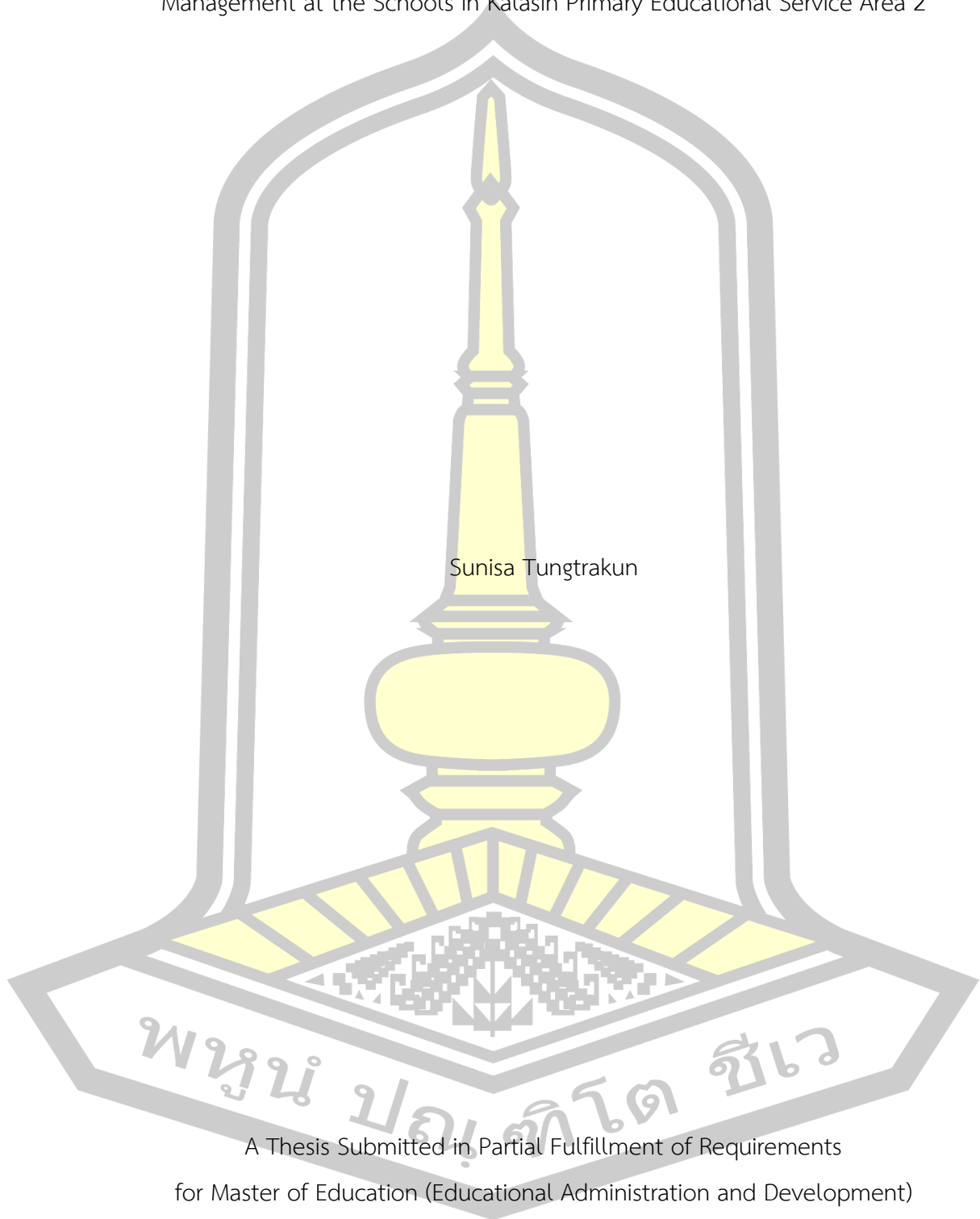

วิทยานิพนธ์
ของ
สุณิสา ตั้งตระกูล

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา
ธันวาคม 2562

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Developing a Program to the Teacher Development of Student Centered
Management at the Schools in Kalasin Primary Educational Service Area 2

Sunisa Tuntrakun

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education (Educational Administration and Development)

December 2019

Copyright of Mahasarakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางสาวสุนิสา ตั้งตระกูล
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารและพัฒนการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ผศ. ดร. ธรินธร นามวรรณ)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผศ. ดร. สีนธะวา คามดิษฐ์)

กรรมการ

(ผศ. ดร. ธัชชัย จิตรนันท์)

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผศ. ดร. อำนาจ ชนวงค์)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา ของมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ)

(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2		
ผู้วิจัย	สุนิสา ตั้งตระกูล		
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สนิธธวา คามดิษฐ์		
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การบริหารและพัฒนการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2) เพื่อพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยมีกระบวนการวิจัยและพัฒนา ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ผู้บริหาร และครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 308 คน โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ ระยะที่ 2 ประเมินโปรแกรมโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบประเมินความเหมาะสม แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เพื่อประเมินความเหมาะสม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และค่าอำนาจจำแนก ค่าความเที่ยงเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 85 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ 14 ตัวบ่งชี้ 2) ด้านผู้เรียน 11 ตัวบ่งชี้ 3) ด้านการบริหารจัดการ 14 ตัวบ่งชี้ 4) ด้านครู 18 ตัว

บ่งชี้ 5) ด้านการวัดผลและประเมินผล 13 ตัวบ่งชี้ และ 6) ด้านหลักสูตร 15 ตัวบ่งชี้ ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผลการวิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ 4) ด้านครู 2) ด้านผู้เรียน 3) ด้านการบริหารจัดการ 5) ด้านหลักสูตร และ 6) ด้านการวัดผลและประเมินผล

2. การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) การดำเนินการ และ 5) การประเมินผล การพัฒนาโปรแกรมในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่ 1) ศึกษาการศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาครู 2) การกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนาครู 3) การวางแผนในการพัฒนาครู 4) การดำเนินการพัฒนาครู และ 5) การประเมินผลการพัฒนาครู วิธีการพัฒนาครู ได้แก่ การเรียนรู้จากการปฏิบัติ การอบรม การศึกษาดูงาน การดำเนินการพัฒนาครู ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 การประเมินก่อนการพัฒนา ส่วนที่ 2 การพัฒนา และส่วนที่ 3 การประเมินหลังการพัฒนา ผลการประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนาโปรแกรม, การพัฒนาครู, การจัดการเรียนรู้, ผู้เรียนเป็นสำคัญ

พูนุ ปณุกิตโต ชีวะ

TITLE	Developing a Program to the Teacher Development of Student Centered Management at the Schools in Kalasin Primary Educational Service Area 2		
AUTHOR	Sunisa Tungtrakun		
ADVISORS	Assistant Professor Sinthawa Khamdit , Ph.D.		
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Educational Administration and Development
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2019

ABSTRACT

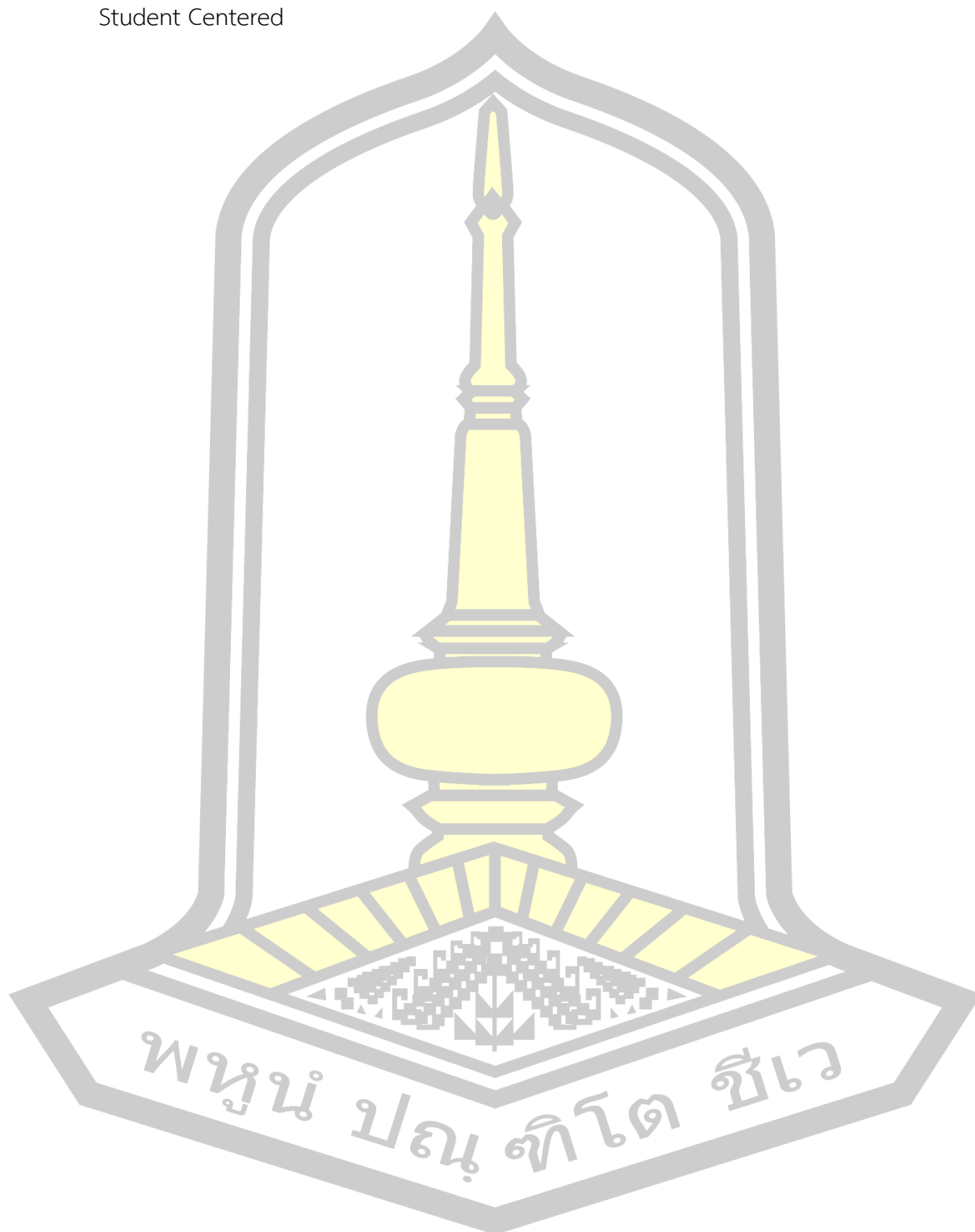
The purposes of this research were 1) To study the current conditions Desirable condition And the need for student-centered Management at the Schools in Kalasin Primary Educational Service Area 2. 2) To develop teacher development programs in student-centered Management at the Schools in Kalasin Primary Educational Service Area 2. With research and development processes Which is divided into 2 phases. Phase 1 Current conditions, desirable conditions And the need for student-centered Management at the Schools in Kalasin Primary Educational Service Area 2. Phase 2: The program development of teacher development in student-centered Management at the Schools in Kalasin Primary Educational Service Area 2. The sample group used in the research Phase 1, 5 experts. School administrators and teachers at the Schools in Kalasin Primary Educational Service Area 2., 308 persons. By stratified random sampling method. Phase 2 The program was evaluated by 7 experts. Tools used for data collection consisted of Suitability Assessment Form Current condition query Desirable condition Which is a rating scale questionnaire with 5 levels for evaluating the appropriateness. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation, Essential Needs Index And classification power Content precision.

The results of the study revealed the following ;

1. Current study results Desirable conditions and necessary needs of student-centered Management at the Schools in Kalasin Primary Educational Service Area 2. Consists of 6 components 85 indicators which are 1) learning management 14 indicators 2) learner 11 indicators 3) management 14 indicators 4) teachers 18 indicators 5) Evaluation and evaluation 13 indicators and 6) curriculum 15 indicators. The results of assessing the suitability of the components and indicators of student-centered learning were found to be suitable at the highest level. At present, learning management which is student-centered is found to be at a medium level. As for the desirable conditions, the student - centered learning management found that the overall was suitable at a high level. The results of the needs analysis of learner - centered learning management found that the needs which are in order of highest order are 1) learning management 4) teachers 2) learners 3) Management 5) Curriculum and 6) Evaluation and evaluation.

2. Program development for teacher development in student-centered Management at the Schools in Kalasin Primary Educational Service Area 2. Consisting of 1) principles 2) objectives 3) content 4) implementation and 5) evaluation. The development of programs for student-centered learning management are 1) to study the problems and needs of teacher development 2) to determine the purpose of teacher development 3) planning for teacher development 4) implementation Teacher development and 5) teacher development evaluation. Methods of teacher development include learning from practice, training, education and observation. The development of teacher development consists of 3 parts, which are part 1 pre-development assessment, part 2 development and part 3 post-development assessment. The result of evaluating the suitability of the teacher development program in student-centered Management at the Schools in Kalasin Primary Educational Service Area 2, it was found that the overall was at the highest level.

Keyword : Program development, Teacher-development, Learning management,
Student Centered

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วย ความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สินธวา คามดิษฐ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัชชัย จิตรนนท์ กรรมการ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ชนะวงศ์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ ขอขอบพระคุณ ดร.วิโรจน์ ค้อไผ่ นายทักษิณ เชื้อสูง ดร.ประคอง จุลสอน ดร.เกษร ทองเสน และ ดร.ประยุทธ เทเวลา ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการยื่นยันองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ขอขอบพระคุณ ดร.สมทรัพย์ ภูโสดา ดร.ไพฑูล พรหมมากุล ดร.สมเพชร มัชปะโม ดร.อารยัน แสงนิกุล และ ดร.สุกัญญา ภูผิวโคก ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย ขอขอบพระคุณ ดร.วัลลภ ภูจอมจิตร ดร.ปิยะกุล อุทโท นายศรายุทธ เชื้ออัญญ ดร.ประสงค์ สกุลซัง นางรักชนก โพธิ์สก ดร.วิจิตรา โคตรบัญชา และนายสุพรรณ ธรรมแนบจิตร ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในประเมินความเหมาะสมของโปรแกรม

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร คณะครูโรงเรียนบ้านหนองแวงหนองหัวคน เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผู้บริหาร คณะครูโรงเรียนบ้านโคกลาด เป็นโรงเรียนกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 และผู้บริหาร คณะครูโรงเรียนอนุบาลเมืองพนมไพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 สถานศึกษาที่มีวิถีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practice) ทุกท่านที่กรุณาเป็นสถานที่ในการศึกษาและให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาโปรแกรม และกรุณาให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในการวิจัยให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งบุคคลที่ผู้วิจัยได้อ้างอิงทางวิชาการตามที่ปรากฏในบรรณานุกรม ขอขอบพระคุณกำลังใจจากครอบครัว พี่ๆ เพื่อนๆ และน้องๆ ทุกคนที่ได้ให้ความช่วยเหลือห่วงใยและเป็นกำลังใจที่ดีมาโดยตลอด ทำให้ผู้วิจัยมีความมุ่งมั่นพยายามจนการวิจัยสำเร็จลุล่วง ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ทุกท่าน และขอมอบเป็นกำลังใจสำหรับผู้บริหารและครูที่มีความตั้งใจในการทำงานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

สุนิสา ตังตระกูล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฌ
สารบัญ.....	ญ
บัญชีตาราง.....	ฉ
บัญชีภาพประกอบ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
คำถามการวิจัย.....	4
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	15
1. ความหมายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	15
2. ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	16
3. หลักการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	18
4. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	19
5. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	22
6. การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	65

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาครู.....	68
1. ความหมายของการพัฒนาครู.....	68
2. ความสำคัญของการพัฒนาครู.....	69
3. ความมุ่งหมายการพัฒนาครู.....	72
4. หลักการพัฒนาครู.....	74
5. วิธีการพัฒนาครู.....	76
6. ขั้นตอนของการพัฒนาครู.....	81
หลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา.....	83
1. ความหมายของการบริหาร.....	83
2. ความหมายของการบริหารการศึกษา.....	84
3. ความสำคัญของการบริหารการศึกษา.....	85
4. ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา.....	86
5. หลักการบริหารการศึกษา.....	91
6. กระบวนการบริหารการศึกษา.....	96
โปรแกรม และการพัฒนาโปรแกรม.....	97
1. ความหมายของโปรแกรม.....	97
2. องค์ประกอบของโปรแกรม.....	97
3. ขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรม.....	99
4. การประเมินโปรแกรม.....	101
บริบทการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2.....	103
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	110
1. งานวิจัยในประเทศ.....	110
2. งานวิจัยต่างประเทศ.....	118

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	121
ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น..	123
ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับ	136
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	143
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	143
ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล.....	143
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	144
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	242
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	242
สรุปผล	242
อภิปรายผล.....	244
ข้อเสนอแนะ	247
บรรณานุกรม.....	248
ภาคผนวก.....	259
ภาคผนวก ก รายชื่อทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ.....	260
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	264
ภาคผนวก ค ค่าสถิติคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	289
ภาคผนวก ง ภาพประกอบการสัมภาษณ์สถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practice)..	302
ภาคผนวก จ คู่มือโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2	305
ภาคผนวก ฉ หนังสือขอความอนุเคราะห์	324
ประวัติผู้เขียน.....	331

บัญชีตาราง

ตาราง 1 การวิเคราะห์ห้องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	50
ตาราง 2 การสังเคราะห์ห้องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	51
ตาราง 3 แสดงจำนวนโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน สังกัด สพพ.กส2	106
ตาราง 4 แสดงจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัด สพพ.กส2.....	107
ตาราง 5 ผลการประเมินความสามารถของนักเรียนระดับชาติ ปีการศึกษา 2561	108
ตาราง 6 แสดงการเปรียบเทียบผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน	108
ตาราง 7 แสดงการเปรียบเทียบผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน	109
ตาราง 8 ผลการประเมินความสามารถในการอ่าน การเขียน และการคิดคำนวณ.....	110
ตาราง 9 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	130
ตาราง 10 แสดงการสังเคราะห์ห้องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน	145
ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบ	148
ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของตัวบ่งชี้	149
ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของตัวบ่งชี้การจัดการ	150
ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของตัวบ่งชี้	151
ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของตัวบ่งชี้	152
ตาราง 16 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของตัวบ่งชี้	153
ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของตัวบ่งชี้	154
ตาราง 18 แสดงการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับองค์ประกอบ.....	155
ตาราง 19 แสดงการผนวกองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ .	156
ตาราง 20 แสดงจำนวน ร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลทั่วไป.....	160
ตาราง 21 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์.....	161

ตาราง 22	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์	162
ตาราง 23	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันสภาพปัจจุบัน	163
ตาราง 24	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ .	164
ตาราง 25	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ .	166
ตาราง 26	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ .	167
ตาราง 27	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ .	168
ตาราง 28	แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNImodified).....	170
ตาราง 29	แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNImodified)	171
ตาราง 30	แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNImodified).....	172
ตาราง 31	แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNImodified).....	173
ตาราง 32	แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNImodified)	174
ตาราง 33	แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNImodified).....	175
ตาราง 34	แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNImodified).....	176
ตาราง 35	แสดงการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะข้อคิดเห็นจากแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน	177
ตาราง 36	แสดงการผนวกองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ .	179
ตาราง 37	การสังเคราะห์วิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practice).....	188
ตาราง 38	แสดงผลการสังเคราะห์ จากระยะที่ 1	191
ตาราง 39	แสดงการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะข้อคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ.....	222
ตาราง 40	แสดงผลสรุปการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	227
ตาราง 41	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมพัฒนาครู ..	234

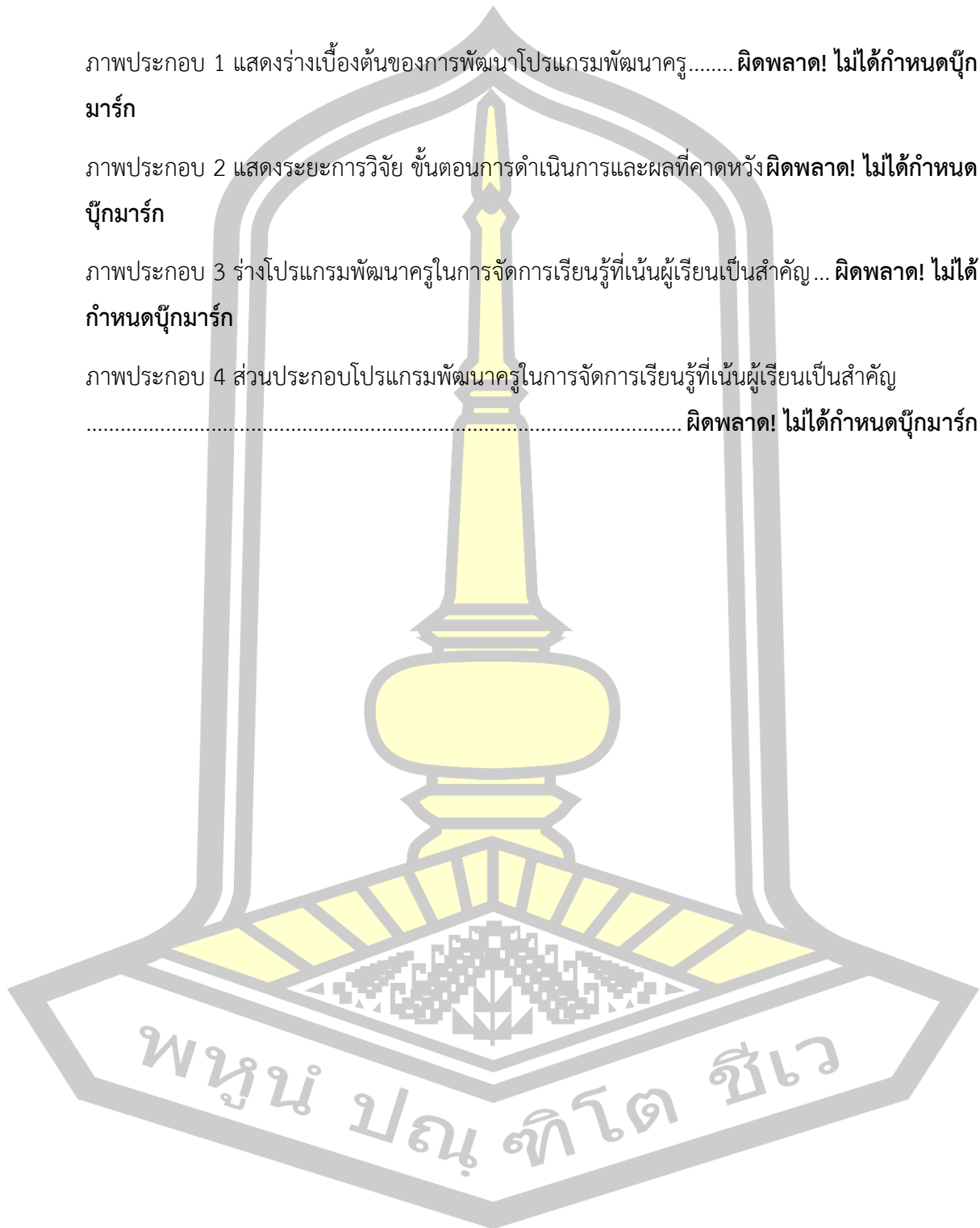
บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ 1 แสดงร่างเบื้องต้นของการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครู..... ผิดพลาด! ไม่ได้กำหนดบุ๊กมาร์ก

ภาพประกอบ 2 แสดงระยะการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการและผลที่คาดหวัง ผิดพลาด! ไม่ได้กำหนดบุ๊กมาร์ก

ภาพประกอบ 3 ร่างโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ... ผิดพลาด! ไม่ได้กำหนดบุ๊กมาร์ก

ภาพประกอบ 4 ส่วนประกอบโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
..... ผิดพลาด! ไม่ได้กำหนดบุ๊กมาร์ก

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ มาตรา 54 กำหนดไว้ว่ารัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและได้มาตรฐานสากลการศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ และหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ มาตรา 257 การปฏิรูปประเทศให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถและประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัด และปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยสอดคล้องกันทั้งใน ระดับชาติ และระดับพื้นที่ สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ (สศช.) ได้จัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ขึ้น (พ.ศ. 2560-2564) บนพื้นฐานของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ซึ่งเป็นแผนแม่บทหลักของการพัฒนาประเทศและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) รวมทั้งการปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย 4.0 ตลอดจนประเด็นการปฏิรูปประเทศโดยในแต่ละยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ได้กำหนดประเด็นการพัฒนาพร้อมทั้งแผนงาน/โครงการสำคัญที่ต้องดำเนินการให้เห็นผลเป็นรูปธรรมในช่วง 5 ปีแรก ในส่วนที่ 4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์มีแนวทางการพัฒนาด้านศักยภาพคนให้มีทักษะความรู้และความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า โดยพัฒนาเด็กวัยเรียนและวัยรุ่นให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะการทำงานและการใช้ชีวิตที่พร้อมเข้าสู่ตลาดงาน ปรับกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เด็กมีการเรียนรู้จาก การปฏิบัติจริง สอดคล้องกับพัฒนาการของสมองแต่ละช่วงวัยเน้นพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ด้านวิศวกรรมศาสตร์ ด้านคณิตศาสตร์ ด้านศิลปะ และด้านภาษาต่างประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559: 65)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

พุทธศักราช 2545 มาตรา 22 กำหนดว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการ ศึกษาต้อง ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพตามพระราชบัญญัติ ดังกล่าวทำให้เกิดกระบวนการทางการศึกษาที่ส่งผลให้มีการปฏิรูปการศึกษาในทุกด้าน อาทิ ด้านบริหารจัดการ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านหลักสูตร ซึ่งสิ่งที่เป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษาคือการปฏิรูปการ เรียนรู้ มีจุดมุ่งหมายสำคัญคือการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการเรียนรู้ของคนไทยทั้งชาติ เพื่อพัฒนา คุณภาพของคนไทยให้มุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนในการพัฒนาการเรียนรู้ มีสิ่งที่จะต้องมา เกี่ยวข้องกันอยู่เสมอ คือ การจัดการเรียนรู้ของครู สาระการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ ดังนั้นในการ ปฏิรูปการเรียนรู้จึงหมายถึงการปรับเปลี่ยนแนวคิดและการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของ ครูด้วย เพราะการจัดการเรียนรู้ของครูมีความสัมพันธ์โดยตรงกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และ มาตรา 24 ได้บัญญัติไว้ว่าการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้ 1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดย คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา 3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จาก ประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกันรวมทั้งปลูกฝัง คุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา 5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอน สามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอน และผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ 6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ที่มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชน ทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542: 8)

การพัฒนาครู ส่วนหนึ่งได้รับอิทธิพลจากทิศทางการพัฒนากำลังคนภาครัฐตามยุทธศาสตร์ การปรับขนาดกำลังคนภาครัฐและอีกส่วนหนึ่งได้รับอิทธิพลมาจากมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานใน ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครู ผู้บริหารต้องทำความเข้าใจในความต้องของทั้งตัวบุคคลและ กลุ่มบุคคลด้วย เนื่องจากครูจะมีระดับความพร้อมหรือระดับความมีวุฒิภาวะและประสบการณ์ที่ แตกต่างกันไปเพราะครูเป็นผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ การพัฒนาครูจึงต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับ จิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ด้วย (วิโรจน์ สารรัตนะ, 2553: 192)

การจัดโปรแกรมเพื่อการพัฒนาครู เป็นสิ่งสำคัญควรคำนึงถึงคือการเรียนรู้ด้วยตนเองจาก ประสบการณ์ในการสอนของครูและการให้ครูได้มีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมพัฒนาตนเองและ

การประเมินผลตนเอง (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2549: 46) การพัฒนาวิธีการสอนของครูเป็นกระบวนการพัฒนาที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง กระบวนการหนึ่ง ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยพัฒนา ศักยภาพของครูผู้สอนให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แม้ว่าการพัฒนาวิธีการสอนของครูมีอยู่หลายวิธีแต่ไม่ใช่ครูทุกคน จะได้มีโอกาสได้รับการพัฒนาเท่าเทียมกันโอกาสเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถและปรับเปลี่ยนความคิด พร้อมกับกระบวนการเรียนการสอนใหม่ เพื่อเป็นการส่งเสริม และสอดคล้องกับการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเรียนรู้จากเหตุการณ์ที่เป็นจริง พร้อมทั้งการประเมินจากสภาพจริง ครูจะต้องเป็นผู้สอนวิธีการหาความรู้กับ ผู้เรียนไม่ใช่สอนความรู้หรือบอกความรู้เน้นให้เด็กใช้ ความคิดสร้างสรรค์ ครูจะต้องเป็นผู้สร้าง สถานการณ์เพื่อให้เด็กนักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ขึ้นด้วยตนเอง การที่ครูจะปรับเปลี่ยนบทบาทดังกล่าวได้ ครูต้องตระหนักและเห็นความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงตนเองมีวิธีคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ รู้แหล่งข้อมูลที่จะศึกษาค้นคว้าเพื่อนำไปแก้ปัญหา เข้ารับการอบรมสัมมนาซึ่งมีอยู่ทั่วไป นอกจากนี้กระบวนการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาครูอาจารย์ เพราะ การพัฒนาการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ตรงกับความต้องการมากที่สุด ซึ่งกระบวนการดังกล่าวมี หลากหลายวิธี เช่น การอบรมเชิงปฏิบัติการ การเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ การบริหารแหล่งการเรียนรู้ เป็นต้น การพัฒนาบุคลากรให้สามารถจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะ การพัฒนาเยาวชนจึงมีความสำคัญและเป็นที่น่าสนใจของทุกคนในทุกระดับของวงการศึกษาไทยอย่างมาก โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาของไทยมีความพยายามที่จะส่งเสริมสนับสนุน ให้ครู อาจารย์ได้ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยการนำแนวทางการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (กรม วิชาการ, 2546: 6)

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ถือว่าเป็นหลักการสำคัญของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน และเป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาส กำหนดเป้าหมายและวางแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ มีทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งการ เรียนรู้ที่หลากหลาย มีทักษะในการแสวงหาความรู้โดยใช้ IT ในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลมีปฏิสัมพันธ์กับ เพื่อน มีโอกาสสร้างหรือเลือกการสร้างผลงานจากความสนใจและความถนัดของตนเอง ได้มีโอกาสฝึก คิด ฝึกปฏิบัติ แก้ปัญหาและพัฒนาตนเอง และมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง (สำนักนวัตกรรมการเรียนการสอน, 2547 : 6) และนอกจากนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็น กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึงและมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้ ผู้เรียนเกิดความพร้อม และกระตือรือร้นที่จะเรียนอย่างมีชีวิตชีวา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544: 32)

จากรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยเปรียบเทียบคะแนนระดับประเทศกับระดับเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า บางกลุ่มสาระการเรียนรู้ คะแนนเฉลี่ยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ต่ำกว่าระดับประเทศ ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนั้นเพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวทางแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และนโยบายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ที่มุ่งเน้นแนวทางการจัดการศึกษาให้ประชากรวัยเรียนมีโอกาสรับการศึกษาอย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานเต็มตามศักยภาพและพัฒนาผู้เรียนสู่คุณภาพระดับสากล (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2, 2561: 38)

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์จึงจำเป็นต้องหาแนวทางการพัฒนาข้าราชการครูให้เกิดความรู้อะไรและเข้าใจในแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ผู้วิจัยจึงได้หยิบยกปัญหาดังกล่าวและทำการศึกษาค้นคว้า โดยมีแนวคิดที่จะพัฒนาบุคลากรในด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจและได้ศึกษาอย่างลึกซึ้งด้วยตนเอง กล่าวคือ การสอนที่เน้นให้นักเรียนคิดวิเคราะห์เป็น แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยมีครูคอยให้ความช่วยเหลือสนับสนุน และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เต็มศักยภาพ นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญยังมีส่วนช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะของคนให้มีคุณภาพพร้อมที่จะก้าวสู่การเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคตที่สมาชิกต้องเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ตลอดจนเป็นสมาชิกที่สร้างความกลมเกลียวเพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวใน สังคมต่อไป

คำถามการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีคำถามเพื่อการวิจัย ดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 อยู่ในระดับใด

2. โปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ควรเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยมีความมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2
2. เพื่อพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีประโยชน์ ดังต่อไปนี้

1. ได้ทราบสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2
2. ได้โปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษาที่สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือหรือวิธีการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา
ขอบเขตเนื้อหาได้จากการสังเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ที่เน้น

ผู้เรียนเป็นสำคัญ จาก (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541: 18-19), (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542: 8), (กรมวิชาการ, 2543: 10-32), (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, 2543: 37), (ลำตวน เกษตรสุนทร และคณะ, 2546: 48), (ทีศนา แคมมณี, 2547: 42-45) (กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ, 2557: 76) ผู้วิจัยได้สรุปองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำคัญประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านผู้เรียน 3) ด้านการบริหารจัดการ 4) ด้านครู 5) ด้านการวัดและประเมินผล และ 6) ด้านหลักสูตร

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เพื่อให้สอดคล้องกับคำถามและความมุ่งหมายของการวิจัย ผู้วิจัยจึงนำเสนอการวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ดังนี้

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1,462 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2562 ประกอบด้วยผู้บริหารและครูในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 107 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 162 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 39 คน รวมทั้งสิ้น 308 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ดังนี้

2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติดีเลิศ (Best Practice) ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูในโรงเรียนที่มีการปฏิบัติดีเลิศ (Best Practice) ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ใช้วิธีการสัมภาษณ์ จำนวน 3 กรณี

2.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลพิจารณาร่างโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการวิเคราะห์ข้อมูลในระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น และระยะที่

2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูในโรงเรียนที่มีการปฏิบัติดีเลิศ (Best Practice) นำมายกร่างโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในตรวจสอบประเมินโปรแกรม ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เพื่อสัมภาษณ์ และตรวจสอบประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎีที่นำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา ดังนี้

1. องค์ประกอบของโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารตำรา แนวคิด และทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จาก (Beauchamp, 1975: 107), (Taba, 1962: 42), (ประพิมพ์พรรณ โชคสุวัฒน์สกุล และคณะ, 2534: 47), (สุมิตร คุณานุกร, 2533: 9), (ธารง บัวศรี, 2542: 10), (สัจจ อูทรานันท์, 2532: 24) สรุปเป็นแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของโปรแกรมที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) การดำเนินการ และ 5) การประเมินผล

2. องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารตำรา แนวคิด และทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จาก (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541: 18-19), (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542: 8), (กรมวิชาการ, 2543: 10-32), (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, 2543: 37), (ลำตวน เกษตรสุนทร และคณะ, 2546: 48), (ทีศนา แวมมณี, 2547: 42-45), (กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ, 2557: 76) ผู้วิจัยได้สรุปองค์ประกอบจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านผู้เรียน 3) ด้านการบริหารจัดการ 4) ด้านครู 5) ด้านการวัดและประเมินผล และ 6) ด้านหลักสูตร

3. การพัฒนาโปรแกรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารตำรา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครู จาก (ธีรยุทธ์ หล่อเลิศรัตน์, 2535: 33-34), (มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2540: 156), (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541: 23), (กรมวิชาการ, 2543: 21-22), (เมธี ปิลันธนานนท์, 2549: 14), ผู้วิจัยได้สรุปขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครู ประกอบด้วย 5

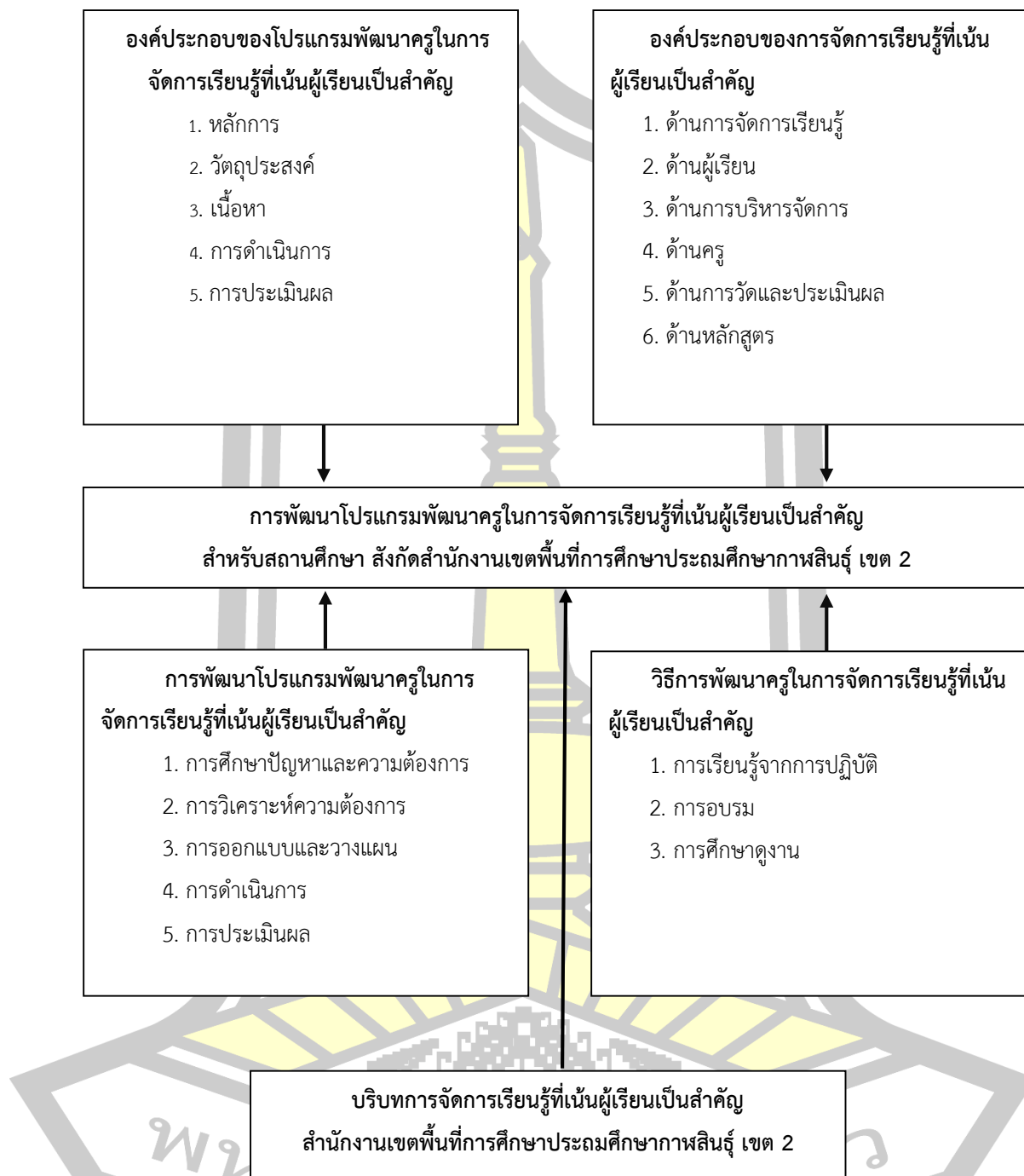
ขั้นตอน ได้แก่ 1) การศึกษาปัญหาและความต้องการ 2) การวิเคราะห์ความต้องการ 3) การออกแบบและวางแผนการพัฒนา 4) การดำเนินการตามแผน และ 5) การประเมินผลการพัฒนา

4. วิธีการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารตำรา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการพัฒนาครู (วิน เชื้อโพธิ์หัก, 2537: 55), (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, 2543: 50), (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2547: 36-37), (กอบบุญ บุญมี, 2553: 15), (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2556: 79-80), (เสาวลักษณ์ นิกรพิทยา, 2544: 25) ผู้วิจัยได้สรุปวิธีการพัฒนาครู ได้แก่ การเรียนรู้จากการปฏิบัติ การอบรม การศึกษาดูงาน

กรอบแนวคิดและทฤษฎีข้างต้นนำมาใช้สำหรับยกร่างโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 แสดงดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 แสดงร่างเบื้องต้นของการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

นียมศัพท์เฉพาะ

1. โปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง ชุดกิจกรรม ในการจัดกิจกรรมการพัฒนาครู ประกอบด้วย กระบวนการ เนื้อหา กิจกรรม สิ่งชี้ชัดเจนสร้างขึ้นโดย การประยุกต์จากองค์ประกอบ แนวคิด ทฤษฎีที่นำมาเป็นพื้นฐานของการพัฒนาโปรแกรม

2. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งจัด กิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตเหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียนโดย ครูผู้สอนต้องแสวงหาแนวทางและวิธีการที่ชัดเจนมาใช้ในการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและ ลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอนจนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้

2.1 ด้านการจัดการเรียนรู้ หมายถึง เทคนิคกระบวนการในการจัดการเรียน การสอน โดยกระบวนการสอนทุกขั้นตอนล้วนมีความหมายต่อผู้เรียน กระบวนการสอนมีความตอบสนองกับ ความต้องการของผู้เรียน ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ กิจกรรมที่ทำมาจากการ เลือกของผู้เรียนเองโดยผู้เรียนได้พัฒนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลซึ่งกันและกันได้ ประกอบด้วย 14 ตัว บ่งชี้ ดังนี้ 1) การจัดการเรียนรู้เร้าความสนใจของผู้เรียนก่อนการเรียนรู้ 2) การจัดการเรียนรู้ ตอบสนองความต้องการระหว่างบุคคล 3) การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน 4) การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ 5) การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย ตนเอง 6) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันละกัน 7) การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้จากประสบการณ์จริง 8) การจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ ทุกที่ ทุกเวลา 9) การจัดการเรียนรู้โดย การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง 10) การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการ ทำงานร่วมกัน 11) การใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ตลอดชีวิต 12) การ สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน กับครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องอื่นๆ 13) การจัดกิจกรรมที่ เหมาะสมกับความสามารถทางด้านร่างกายของผู้เรียนที่จะปฏิบัติได้ 14) การจัดการเรียนรู้สอดคล้อง กับวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้

2.2 ด้านผู้เรียน หมายถึง ลักษณะของผู้เรียนในการทำกิจกรรม ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมี ประสบการณ์ สามารถค้นพบความถนัดของตนเองได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย สามารถค้นหาคำตอบ นั้นได้ด้วยตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบในการทำงาน รับฟังความ คิดเห็นของผู้เรียน ตลอดจนมีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนพยายามแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย 11 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1) การให้ผู้เรียนรู้จักกำหนดเป้าหมายและวางแผนรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง 2) การให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง 3) การให้ผู้เรียนฝึกคิดอย่าง หลากหลายและแสดงออกอย่างมีเหตุผล 4) การให้ผู้เรียนรู้จักการค้นหาคำตอบทั้งด้วยตนเองและ ร่วมกันกับกลุ่ม 5) การให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามความถนัด ความสามารถ และความสนใจ

6) การให้ผู้เรียนฝึกตนเองให้ระเบียบวินัยมีความรับผิดชอบในการทำงาน 7) การให้ผู้เรียนฝึกประเมินปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น 8) การให้ผู้เรียนสนใจใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง 9) ผู้เรียนได้รับประสบการณ์หลากหลาย 10) ผู้เรียนพัฒนาบุคลิก เจตคติ ค่านิยมในการดำเนินชีวิต เสริมสร้างศีลธรรมและจริยธรรม 11) ผู้เรียนมีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ ทำประโยชน์เพื่อสังคมและประเทศชาติ

2.3 ด้านการบริหารจัดการ หมายถึง การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีการกำหนดแผนดำเนินงาน มีระบบการประกันคุณภาพภายใน จัดทำแผนประจำปี ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและสนับสนุนปัจจัยในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้เกิดความสำเร็จ ประกอบด้วย 14 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1) การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างชัดเจน 2) การกำหนดแผนยุทธศาสตร์สอดคล้องกับเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ 3) การกำหนดแผนการดำเนินงานในทุกองค์ประกอบของโรงเรียน 4) การจัดระบบประกันคุณภาพภายใน 5) การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้อง 6) การจัดปัจจัยสนับสนุนเพื่อให้กระบวนการเรียนรู้สามารถประสบผลสำเร็จได้ 7) การปรับปรุงภารกิจของหน่วยงานให้ทันต่อเหตุการณ์ 8) การประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ 9) การจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้สะอาดเรียบร้อย น่าอยู่ น่าเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ 10) การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้ดำเนินอย่างราบรื่น 11) การส่งเสริมสุขภาพที่ดีให้แก่ผู้เรียน 12) การมีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ 13) การส่งเสริมการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง 14) การระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อให้จัดการศึกษาได้อย่างเพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน

2.4 ด้านครู หมายถึง พฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอนของครู โดยครูเตรียมการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ให้กำลังใจแรงเสริมแก่ผู้เรียน มีความเมตตาต่อผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักทำ ปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ และพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ประกอบด้วย 18 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1) การเตรียมการสอนที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน 2) การจัดสิ่งแวดล้อม บรรยากาศให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 3) การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล 4) การจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงออก 5) การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้คิดอย่างสร้างสรรค์ รู้จักแก้ปัญหา 6) การใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง 7) การฝึกฝนกีฬามารยาทและวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย 8) การสังเกตและประเมินพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง 9) การประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย 10) การประเมินการจัดการเรียนการสอนของตนเอง 11) การศึกษาค้นคว้าติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการของตนให้ทันต่อเหตุการณ์เสมอ 12) การจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลูกเร้า จูงใจ และเสริมแรง ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ 13) การส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการกระทำ (Learning by Doing) 14) การ

รวมกันเป็นกลุ่มเพื่อเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง 15) การใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง 16) การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดค้นหาเหตุผลความเป็นไปของสิ่งที่เรียน ไม่ใช่ข้อเท็จจริงจากตำราหรือคำบอกเล่าอย่างเดียว 17) การใช้การจูงใจ ในระหว่างเรียน เช่น รางวัล การชมเชย คะแนนแข่งขัน การลงโทษ 18) การส่งเสริมวินัยในตนเองและวินัยในสังคมให้ผู้เรียน

2.5 ด้านการวัดผลและประเมินผล หมายถึง การวัดศักยภาพของผู้เรียน โดยสามารถนำการวัดนั้นมาปรับปรุงเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพตามความสามารถและความต้องการของผู้เรียน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของตนเองและผู้อื่น และสามารถสะท้อนความสำเร็จของกระบวนการสอนได้ ประกอบด้วย 13 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1) การประเมินศักยภาพของผู้เรียน 2) การวัดและประเมินผลจากสภาพจริง 3) การวัดและประเมินผลตามความสามารถของแต่ละบุคคล 4) การวัดและประเมินผลโดยผู้เรียนมีส่วนร่วมการประเมินผลงานของทั้งตนเองและของเพื่อน 5) การวัดและประเมินผลให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และสามารถพัฒนาตนเองได้ 6) การประเมินผลการเรียนรู้เชื่อมโยงไปสู่ชีวิตจริงได้ 7) การวัดและประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลายตามสถานการณ์ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง 8) การวัดและประเมินผลตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ 9) การวัดและประเมินผลตอบสนองได้ทุกบริบท เนื้อหาสาระและการบูรณาการวิชาการต่างๆ 10) การวัดและประเมินผลโดยความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ครู ผู้เรียน 11) การเสริมสร้างพัฒนาการและการเรียนรู้ 12) การตอบสนองหลักสูตรที่เน้นสภาพชีวิตจริง 13) การให้ความสำคัญกับจุดเด่นของผู้เรียน

2.6 ด้านหลักสูตร หมายถึง แผนงานหรือโครงการที่จัดประสบการณ์ทั้งหมดให้แก่ผู้เรียนโดยแผนงานต่างๆ จะถูกกำหนดเป็นสายลักษณะอักษร มีขอบเขตกว้างขวาง หลากหลาย เพื่อเป็นแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ต้องการ ดังนั้น หลักสูตรอาจเป็นหน่วย เป็นรายวิชา หรือเป็นรายวิชาย่อย ทั้งนี้ แผนงานหรือโครงการทางการศึกษาดังกล่าว อาจจัดขึ้นได้ทั้งในและนอกชั้นเรียน ภายใต้การบริหารและดำเนินงานของสถานศึกษา ประกอบด้วย 15 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1) การสร้างหลักสูตรที่มีความเป็นมาตรฐานสากล 2) การสร้างหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่นสัมพันธ์กับชีวิตจริง 3) การสร้างหลักสูตรโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร 4) การสร้างหลักสูตรให้มีความสมดุลทางทฤษฎีและการปฏิบัติของผู้เรียน 5) การสร้างหลักสูตรให้สอดคล้องต่อการเรียนรู้ในอนาคต 6) การสร้างหลักสูตรที่เอื้อต่อความสามารถของแต่ละบุคคล 7) การสร้างหลักสูตรที่เอื้อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ 8) การสร้างหลักสูตรที่เน้นการฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น 9) การสร้างหลักสูตรเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเชิงบูรณาการ 10) การสร้างหลักสูตรสอดคล้องกับบริบทของหน่วยงาน 11) การสร้างหลักสูตรที่ความสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน

12) การสร้างหลักสูตรที่สอดคล้องกับความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 13) การปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 14) การส่งเสริมให้รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นประมุข มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย 15) การส่งเสริมศาสนา ศิลปะวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล

3. สภาพปัจจุบัน หมายถึง ระดับของสภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในแต่ละองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่มีอยู่จริงในสถานศึกษาของท่านในปัจจุบัน

4. สภาพที่พึงประสงค์ หมายถึง ระดับความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในแต่ละองค์ประกอบและตัวบ่งชี้

5. สถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งของรัฐและเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

6. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการสถานศึกษาแต่ละแห่งทั้งของรัฐและเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

7. ครู หมายถึง ครู ครูผู้ช่วย และบุคลากรที่ทำหน้าที่หลักทางการเรียนการสอนในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษา เอกสาร ตำรา และแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นดังต่อไปนี้

1. แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 1.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 1.2 ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 1.3 หลักการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 1.4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 1.5 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 1.6 การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาครู
 - 2.1 ความหมายของการพัฒนาครู
 - 2.2 ความสำคัญของการพัฒนาครู
 - 2.3 ความมุ่งหมายการพัฒนาครู
 - 2.4 หลักการพัฒนาครู
 - 2.5 วิธีการพัฒนาครู
 - 2.6 ขั้นตอนการพัฒนาครู
3. หลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา
 - 3.1 ความหมายของการบริหาร
 - 3.2 ความหมายของการบริหารการศึกษา
 - 3.3 ความสำคัญของการบริหารการศึกษา
 - 3.4 ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา
 - 3.5 หลักการบริหารการศึกษา
 - 3.6 กระบวนการบริหารการศึกษา
4. โปรแกรมและการพัฒนาโปรแกรม
 - 4.1 ความหมายของโปรแกรม
 - 4.2 องค์ประกอบของโปรแกรม

4.3 ขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรม

4.4 การประเมินโปรแกรม

4. บริบทการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาภาคพื้นดิน เขต 2

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1. ความหมายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มีหน่วยงานทางการศึกษาและนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการจัดการ
เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ดังนี้

กรมสามัญศึกษา (2543: 16) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ
หมายถึง การสอนโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ (Participation) กับปรัชญาเบื้องต้น ของ
การจัดการศึกษาที่ว่าต้องจัดให้นักเรียนได้พัฒนาครบทั้งสี่ด้าน คือ ด้านร่างกายด้านอารมณ์ ด้าน
สังคม และด้านสติปัญญา ดังนั้น การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องจัด กิจกรรมให้
นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทั้งสี่ด้าน

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543: 79) ได้ให้ความหมายของการจัด
กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมี
ส่วนรวมในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด โดยให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงได้คิดเอง ปฏิบัติเอง
และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลหรือแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย จนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเองและนำ
ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้ โดยครูเป็นผู้วางแผนร่วมกับผู้เรียน จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อ
การเรียนรู้ กระตุ้น ท้าทาย ให้กำลังใจ และช่วยแก้ปัญหาหรือชี้แนะแนวทางการแสวงหาความรู้ที่
ถูกต้องให้แก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล

ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง (2545: 10) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย สอดคล้องกับความถนัดความสนใจและ
ความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดสาระที่จะเรียนรู้ ทำกิจกรรมและปฏิบัติ
จริงจนค้นพบข้อความรู้และวิธีการปฏิบัติด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และสามารถนำ
ความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ทศนา แชมมณี (2545: 11) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียนเป็นประการสำคัญโดย ถือว่าการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญไม่ใช่แนวทางหรือวิธีการสอนแต่เป็นหลักการสอนหรือแนวคิดในการสอนมากกว่าโดยครูผู้สอนต้องแสวงหาแนวทางและวิธีการที่ชัดเจนมาใช้ในการเรียนการสอน เช่น เป็นการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมเป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนได้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น เป็นการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสนใจของตนเองหรือให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมหลากหลาย

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2547: 26) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญว่า หมายถึง การกำหนดจุดหมายสาระ กิจกรรม แหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียน และการ วัดผลประเมินผล ที่มุ่งพัฒนา “คน” และ “ชีวิต” ให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้เต็มความสามารถ สอดคล้องกับความถนัดความสนใจและความต้องการของผู้เรียน กิจกรรมการเรียนคำนึงถึงความ แตกต่างระหว่างบุคคล ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สัมผัสและสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ทั้งที่เป็นเพื่อนมนุษย์ ธรรมชาติและเทคโนโลยีผู้เรียนได้ค้นคว้าทดลองฝึกปฏิบัติ แลกเปลี่ยนเรียนรู้จนค้นพบสาระสำคัญของบทเรียน ได้ฝึกวิธีคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์จินตนาการและสามารถแสดงออกได้ชัดเจน มีเหตุผล ครูมีบทบาทปลูกฝังและเสริมแรงศิษย์ในทุกกิจกรรม ให้ค้นพบคำตอบและแก้ปัญหาด้วยตนเอง รวมทั้งการร่วมทำงานเป็นกลุ่ม จัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมความมีวินัยรับผิดชอบในการทำงาน ผู้เรียนมีโอกาสฝึกการประเมินและปรับปรุงตนเอง ยอมรับผู้อื่นสร้างจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองและเป็นพลโลก

กล่าวโดยสรุป การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตเหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียนโดยครูผู้สอนต้องแสวงหาแนวทางและวิธีการที่ชัดเจนมาใช้ในการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอนจนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ดังนี้

สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์ (2542: 7) ได้กล่าวถึงความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ว่า กระบวนการเรียนรู้นั้นต้องทำให้ผู้เรียนทุกคนมีความรู้สึกว่าจะสามารถเรียนได้ และเมื่อประสบความสำเร็จก็จะทำให้อยากเรียนรู้อีกขึ้น อันจะทำให้การเรียนรู้เป็นสิ่งที่ยั่งยืน เพราะกระบวนการเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพมากที่สุด เมื่อผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ใหม่ขึ้นด้วยตนเอง และกระบวนการเรียนรู้นั้นมีความหมายกับผู้เรียนครูผู้สอนต้องเข้าใจรูปแบบของการเรียนรู้

และเทคนิคการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนที่แตกต่างกัน และช่วยเสริมกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปได้ดีขึ้นตามธรรมชาติของผู้เรียนแต่ละคน

วิชาดา สินประจักษ์ (2542: 23-28) ได้กล่าวถึงความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่า เน้นความสำคัญของบทบาทผู้เรียนในกระบวนการเรียนรู้ และผู้สอนยังคงเป็นผู้กำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้แต่ก็มีบทบาทน้อยลง ผู้สอนไม่มีหน้าที่เป็นเครื่องกรองข้อมูลต่างๆ ก่อนนำเสนอให้ผู้เรียนได้เรียนรู้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2542: 2-3) ได้กล่าวถึงความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น ผู้สอนจะต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับผู้เรียน เพราะผู้เรียนแต่ละคนมีความถนัดและวิธีการเรียนรู้ไม่เหมือนกัน ดังนั้นจะต้องใช้กระบวนการที่เสริมสร้างพลังความสามารถที่มีอยู่ในตัวของผู้เรียนให้เจริญเติบโตเต็มศักยภาพให้ผู้เรียนสามารถคิดเป็นพึ่งตนเองได้ และรู้จักวิธีการแก้ปัญหาจะเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีพลัง เพื่อเป้าหมายของการจัดการศึกษาให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขสามารถที่จะดำรงชีวิตอยู่ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ได้

ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ (2543: 54) ได้กล่าวถึงความสำคัญเกี่ยวกับความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ว่า เป็นความพยายามในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุด คือเป็นคนเก่ง ดี และมีความสุขด้วยการทำทุกวิถีทางที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด ความต้องการและสภาพชีวิตจริงของผู้เรียนเป็นการให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งในลักษณะของผลการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ลงมือและเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนั้นจะต้องมีการออกแบบและวางแผนอย่างรัดกุมเพื่อให้มั่นใจได้ว่าผู้เรียนทุกคนมีคุณภาพสูงสุด

ฉลาด จันทรมสมบัติ (2551: 239) ได้กล่าวถึงความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญเป็นการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการกำหนดจุดมุ่งหมายสาระกิจกรรม แหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผลที่มุ่งพัฒนา "คน" และ "ชีวิต" ให้เกิดประสบการณ์เรียนรู้เต็มความสามารถ สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจของผู้เรียน ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

กล่าวโดยสรุป ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นอยู่ที่การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ครูมีบทบาทเป็นผู้ดูแลคอยแนะนำ ให้คำปรึกษา ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีภายในกลุ่ม ปรับปรุงการทำงาน ตลอดจนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ได้

3. หลักการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงหลักการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ดังนี้

ประเวศ วะสี (2542: 8-11) ได้กล่าวว่าหลักการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด หมายถึง การเรียนรู้ในสถานการณ์จริง สถานการณ์จริงของแต่ละคนไม่เหมือนกัน จึงต้องเอาผู้เรียนแต่ละคนเป็นตัวตั้งครุจัดให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ กิจกรรม และการทำงาน อันนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนครบทุกด้านทั้งทางกาย ทางจิตหรืออารมณ์ ทางสังคม และทางสติปัญญา ซึ่งรวมถึง พัฒนาการทางจิตวิญญาณด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543: 12) ได้กล่าวว่าหลักการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญ คือ กระบวนการทางปัญญาที่พัฒนาบุคคลอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลาทุกสถานที่ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีความสุข บูรณาการเนื้อหาสาระตามความเหมาะสมของระดับการศึกษาสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนทันสมัยเน้นกระบวนการคิดและการปฏิบัติจริงสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช (2544: 9) ได้กล่าวว่าหลักการสำคัญของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมของนักเรียนในกระบวนการเรียนรู้
2. เด็กทุกคนมีความสามารถที่จะเรียนรู้ทุกสิ่ง
3. เด็กแต่ละคนสติปัญญาแตกต่างกันตามความหลากหลายทางปัญญา
4. เน้นการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน
5. การประเมินผลเน้นการประเมินผลตามสภาพจริงและประเมินควบคู่ไปกับการเรียนการสอน
6. การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อมุ่งแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน

ทศนา แคมมณี (2545: 121) ได้กล่าวว่าหลักการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ดังนี้

1. การสร้างความรู้ (Construct) หมายถึง การสร้างความรู้ตามแนวความคิดการสร้างสรรค์ (Constructivism) ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
2. การปฏิสัมพันธ์ (Interaction) หมายถึง ผู้เรียนมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้สอน เพื่อน สื่อและสิ่งแวดล้อมรอบตัว
3. การมีส่วนร่วมทางกาย (Physical Participation) หมายถึง ผู้เรียนมีโอกาสเคลื่อนไหวร่างกายในการทำกิจกรรมลักษณะต่างๆ

4. การเรียนรู้กระบวนการ (Process Learning) หมายถึง ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการต่างๆ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต

5. การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ (Application) หมายถึง ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ สถานการณ์ต่างๆ

หน่วยศึกษานิเทศก์ (2547: 26) ได้กล่าวว่าหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่า ผู้เรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองตั้งแต่เลือกและวางแผนสิ่งที่ตนจะเรียนหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งแต่เริ่มต้นเรียนรู้จนถึงการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกและเป็นผู้ให้บริการ

กล่าวโดยสรุป หลักการเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดแนวคิด สร้างสรรค์การเรียนรู้อย่างมีเป้าหมาย โดยอาศัยหลักการเรียนรู้ คิด ทำ นำไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมยุคข้อมูลข่าวสารผ่านกิจกรรมเรียนรู้ที่มีลักษณะวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้องกับศักยภาพความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อชีวิตที่มีความสุขความพอใจและรักในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มีหน่วยงานและนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ดังนี้

คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543: 36-37) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาผู้เรียน จึงต้องใช้เทคนิควิธีสอน วิธีการเรียนรู้ รูปแบบการสอนหรือกระบวนการเรียนการสอนในหลากหลายวิธีซึ่งจำแนกได้ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนทางอ้อม ได้แก่ การเรียนรู้แบบสืบค้น แบบค้นพบ แบบแก้ปัญหา แบบสร้างแผนผังความคิดแบบใช้กรณีศึกษา แบบตั้งคำถาม แบบใช้การตัดสินใจ
2. เทคนิคการศึกษาเป็นรายบุคคล ได้แก่ วิธีการเรียนแบบศูนย์การเรียน แบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง แบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน
3. เทคนิคการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีต่างๆ ประกอบการเรียน เช่น การใช้สิ่งพิมพ์ ตำราเรียน และแบบฝึกหัดการใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชน ศูนย์การเรียนชุดการสอน คอมพิวเตอร์ช่วยสอน บทเรียนสำเร็จรูป
4. เทคนิคการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นปฏิสัมพันธ์ ประกอบด้วย การได้วาที กลุ่ม Buzz การอภิปราย การระดมพลังสมอง กลุ่มแก้ปัญหา กลุ่มติวการประชุมต่างๆ การแสดงบทบาทสมมติ กลุ่มสืบค้นคู่คิดการฝึกปฏิบัติ
5. เทคนิคการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์ เช่น การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม กรณีตัวอย่างสถานการณ์จำลอง ละคร เกม สมมติ

6. เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือ ได้แก่ ปริศนาความคิดร่วมมือแข่งขันหรือ กลุ่มสืบค้น กลุ่มเรียนรู้ ร่วมกัน ร่วมกันคิด กลุ่มร่วมมือ

7. เทคนิคการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ได้แก่ การเรียนการสอนแบบใช้เล่าเรื่อง (Story line) และการเรียนการสอนแบบแก้ปัญหา (Problem-Solving)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545: 8) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้ทางอ้อม มีแนวคิดพื้นฐานว่า “ยิ่งผู้เรียนมีวุฒิภาวะสูงขึ้น ยิ่งต้องมีความรับผิดชอบที่จะต้องค้นหาค้นพบข้อความรู้และสรุปข้อความรู้จากประสบการณ์การเรียนรู้ของตนมากขึ้น” ตัวอย่างเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้แบบอ้อม ได้แก่ การเรียนรู้แบบสืบค้น แบบค้นพบแบบแก้ปัญหา แบบสร้างแผนผังความคิด แบบใช้กรณีศึกษา แบบตั้งคำถาม และแบบใช้การตัดสินใจ

2. เทคนิคการเรียนรู้เป็นรายบุคคล เป็นแนวทางหนึ่งของการเรียนรู้ที่ผู้เรียนแต่ละคนปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนเอง และฝึกทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต เทคนิคนี้เริ่มต้นจากครูหรือผู้เรียนเป็นผู้กำหนด โดยผู้เรียนต้องศึกษา วิเคราะห์ สรุปอ้างอิง และสรุปข้อความรู้บนพื้นฐานของการวิเคราะห์ และประเมินผลกระบวนการ ตัวอย่างเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้เป็นรายบุคคล ได้แก่ การเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง การทำรายงาน การมอบหมายงานเป็นรายบุคคล การทำโครงการ การทำนิตยสาร คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ชุดการสอน เป็นต้น

3. เทคนิคการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ควรนำมาใช้ในฐานะเครื่องช่วยสอน ช่วยเสนอเนื้อหาที่ซับซ้อนช่วยจัดการเรียนรู้ กลุ่มขนาดใหญ่ ช่วยลดปัญหาขาดแคลนครูและช่วยผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติเพื่อความชำนาญ ตัวอย่างการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยี เช่น การใช้สิ่งพิมพ์ตำราเรียนและแบบฝึกหัด การใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ ชุดการสอน คอมพิวเตอร์ช่วยสอน บทเรียนสำเร็จรูป การเรียนทางไกล ผ่านดาวเทียม วิทยุศึกษา เป็นต้น

4. เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบเน้นการปฏิสัมพันธ์ เป็นการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีปฏิริยาและตอบสนองต่อความรู้ ประสบการณ์ ความคิดเห็นของครูและเพื่อนๆ ผู้เรียนจะได้ฝึกการจัดระบบการคิด การโต้แย้งอย่างมีเหตุผล และการพัฒนาทักษะทางสังคม ตัวอย่างเทคนิคการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นการปฏิสัมพันธ์ ได้แก่ การโต้วาที การระดมพลังสมอง การอภิปราย การเรียนแบบร่วมมือ บทบาทสมมุติ กลุ่มแก้ปัญหาการประชุมแบบต่างๆ เป็นต้น

5. เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการรับความรู้จากประสบการณ์และการสะท้อนความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งต่างๆ ผู้เรียนจะได้ตรวจสอบการเรียนรู้ของตน ได้รับความรู้ด้านอารมณ์ ปรับความรู้สึก เจตคติ และค่านิยมของตน

ตัวอย่างเทคนิควิธีการเรียนรู้นี้ได้แก่ กรณีตัวอย่าง เกม สถานการณ์จำลอง บทละคร บทบาทสมมุติ เป็นต้น

6. เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ โดยแต่ละกลุ่มมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และความสำเร็จของกลุ่ม โดยสมาชิกแต่ละกลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน นำผลการเรียนรู้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มใหญ่เป็นทรัพยากรการเรียนรู้ร่วมกัน เทคนิคการเรียนรู้นี้ได้แก่ การร่วมกันคิด ปริศนาความคิด กลุ่มร่วมมือกลุ่มสืบค้น เป็นต้น

7. เทคนิคการเรียนรู้แบบบูรณาการ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่นำเอาสาขาวิชาต่างๆ ที่สัมพันธ์กันมาผสมผสานกันเพื่อให้การจัดการเรียนรู้ สร้างความรู้ของผู้เรียนมากกว่าการให้เนื้อหา โดยครู ตัวอย่างเทคนิคการเรียนรู้ ได้แก่ การบูรณาการแบบเชื่อมโยง สาระการเรียนรู้กับหัวข้อเรื่อง ที่สอดคล้องกับชีวิตจริง การบูรณาการแบบคู่ขนาน การบูรณาการแบบสหวิทยาการ การบูรณาการแบบโครงการ การเรียนรู้แบบเล่าเรื่อง (Story Line) การเรียนรู้แบบแก้ปัญหา เป็นต้น

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550: 4) ได้สรุปลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ดังนี้

1. Active Learning เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้กระทำหรือปฏิบัติด้วยตนเอง ด้วยความกระตือรือร้น เช่น ได้คิด ค้นคว้า ทดลองรายงาน ทำโครงการ สัมภาษณ์ แก้ปัญหา ฯลฯ ได้ใช้ประสาทสัมผัสต่างๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างแท้จริงผู้สอนทำหน้าที่เตรียมการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ จัดสื่อสิ่งเร้าเสริมแรงให้คำปรึกษาและสรุปสาระการเรียนรู้ร่วมกัน

2. Construct เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ค้นพบสาระสำคัญหรือองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง อันเกิดจากการได้ศึกษาค้นคว้าทดลอง แลกเปลี่ยนเรียนรู้และลงมือปฏิบัติจริงทำให้ผู้เรียนรักการอ่าน รักการศึกษาค้นคว้าเกิดทักษะในการแสวงหาความรู้ เห็นความสำคัญของการเรียนรู้ ซึ่งนำไปสู่การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ (Learning Man) ที่พึงประสงค์

3. Resource เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ที่หลากหลายทั้งบุคคลและเครื่องมือทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ผู้เรียนได้สัมผัสและสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นมนุษย์ (เช่น ชุมชน ครอบครัว องค์กรต่างๆ) ธรรมชาติและเทคโนโลยี ตามหลักการที่ว่า “การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลาและทุกสถานการณ์)

4. Thinking เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการคิด ผู้เรียนได้ฝึกวิธีคิดในหลายลักษณะ เช่น คิดคล่อง คิดหลากหลาย คิดละเอียด คิดชัดเจน คิดถูก ทางคิดกว้าง คิดลึกซึ้ง คิดไกล คิดอย่างมีเหตุผล เป็นต้น

5. Happiness เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความสุข เป็นความสุขที่เกิดจากประการที่หนึ่ง ผู้เรียนได้เรียนในสิ่งที่ตนสนใจสาระการเรียนรู้ชวนให้สนใจใฝ่ค้นคว้าศึกษาท้าทายให้แสดงความสามารถและให้ใช้ศักยภาพของตนอย่างเต็มที่ประการที่สองปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนและระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน มีลักษณะเป็นกัลยาณมิตรมีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีกิจกรรมร่วมด้วยช่วยกันทำให้ผู้เรียนรู้สึกมีความสุขและสนุกกับการเรียน

6. Participation เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดงาน วางเป้าหมายร่วมกัน และมีโอกาสเลือกทำงานหรือศึกษาค้นคว้าในเรื่องที่ตรงกับความถนัด ความสามารถ ความสนใจของตนเอง ทำให้ผู้เรียนเรียนด้วยความกระตือรือร้น มองเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียนและสามารถประยุกต์ความรู้นำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง

7. Individualization เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนในความเป็นเอกัตบุคคล ผู้สอนยอมรับในความสามารถความคิดเห็น ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพมากกว่าเปรียบเทียบแข่งขันระหว่างกันโดยมีความเชื่อมั่นผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้ได้ และมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

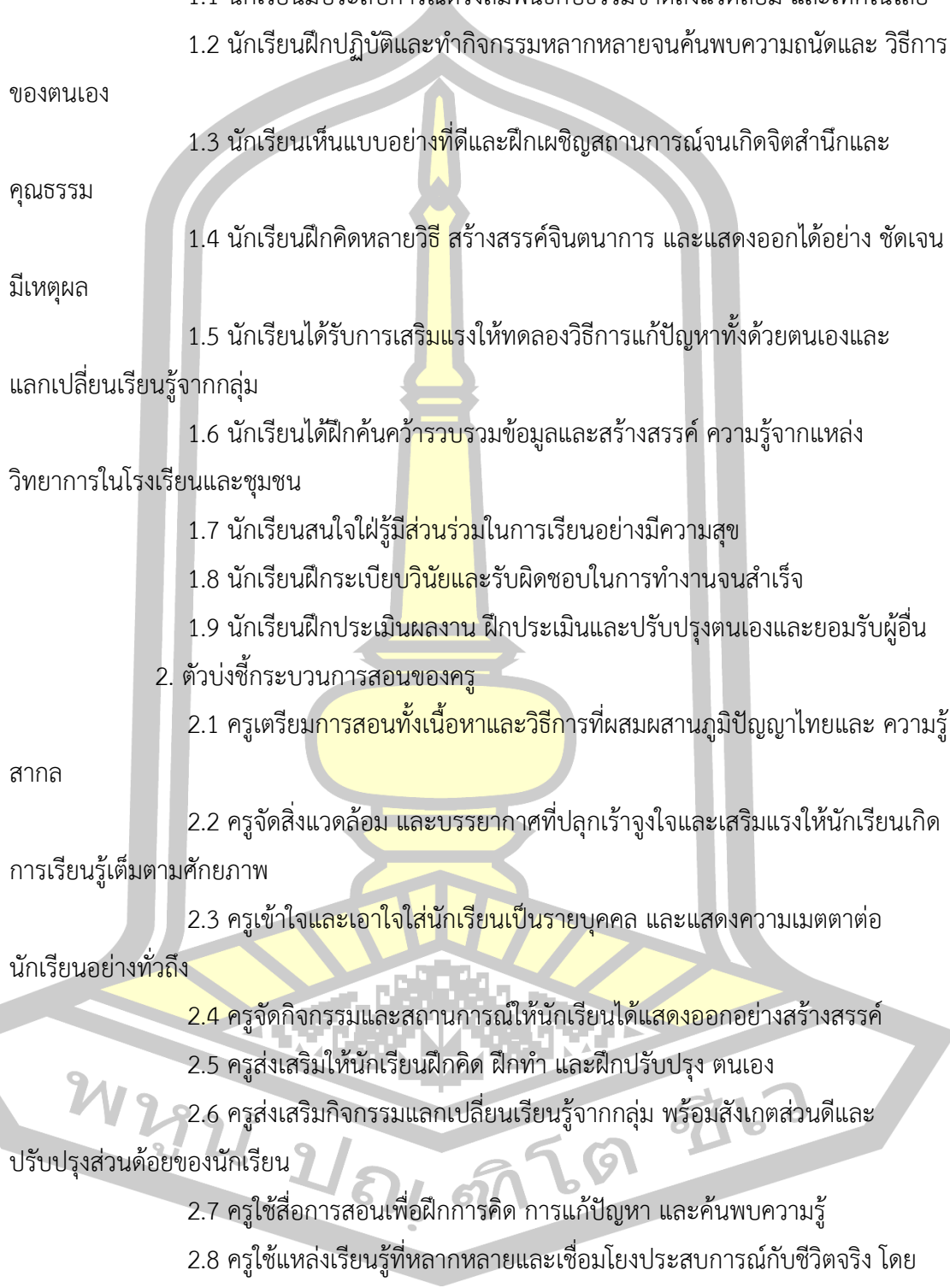
8. Good Habit เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะนิสัยที่ดีงาม เช่น ความรับผิดชอบ ความเมตตา กรุณา ความมีน้ำใจ ความขยัน ความมีระเบียบวินัย ความเสียสละ ฯลฯ และลักษณะนิสัยในการทำงานอย่างเป็นกระบวนการการทำงานร่วมกับผู้อื่น การยอมรับผู้อื่น และการเห็นคุณค่าของงาน เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องจัดกิจกรรมต่างๆ ที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนควรร่วมมือกับชุมชนจัดแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนที่เหมาะสมเพียงพอและมีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนหรือนักเรียนมีโอกาสเลือกเรียนได้ตามความสนใจ สิ่งที่สำคัญที่สุดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นนักเรียนหรือผู้เรียนมีความสุขในการเรียนได้เรียนรู้แบบองค์รวมเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริงได้

5. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มีหน่วยงานทางการศึกษาและนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541: 18-19) ได้นำเสนอองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ตัวบ่งชี้กระบวนการเรียนของนักเรียนกับตัวบ่งชี้กระบวนการสอนของครู ซึ่งสามารถเป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะช่วยให้แนวคิดแนวตรวจสอบการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นได้ว่าสอดคล้องกับแนวการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญแค่ไหนอย่างไร ตัวบ่งชี้ทั้ง 2 ส่วน มีรายละเอียด ดังนี้

-
1. ตัวบ่งชี้กระบวนการเรียนของนักเรียน
- 1.1 นักเรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี
- 1.2 นักเรียนฝึกปฏิบัติและทำกิจกรรมหลากหลายจนค้นพบความถนัดและ วิธีการ
ของตนเอง
- 1.3 นักเรียนเห็นแบบอย่างที่ดีและฝึกเผชิญสถานการณ์จนเกิดจิตสำนึกและ
คุณธรรม
- 1.4 นักเรียนฝึกคิดหลายวิธี สร้างสรรค์จินตนาการ และแสดงออกได้อย่าง ชัดเจน
มีเหตุผล
- 1.5 นักเรียนได้รับการเสริมแรงให้ทดลองวิธีการแก้ปัญหาทั้งด้วยตนเองและ
แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม
- 1.6 นักเรียนได้ฝึกค้นคว้ารวบรวมข้อมูลและสร้างสรรค์ ความรู้จากแหล่ง
วิทยาการในโรงเรียนและชุมชน
- 1.7 นักเรียนสนใจใฝ่รู้มีส่วนร่วมในการเรียนอย่างมีความสุข
- 1.8 นักเรียนมีระเบียบวินัยและรับผิดชอบในการทำงานจนสำเร็จ
- 1.9 นักเรียนฝึกประเมินผลงาน ฝึกประเมินและปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น
2. ตัวบ่งชี้กระบวนการสอนของครู
- 2.1 ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการที่ผสมผสานภูมิปัญญาไทยและ ความรู้
สากล
- 2.2 ครูจัดสิ่งแวดล้อม และบรรยากาศที่ปลูกเร้าหัวใจและเสริมแรงให้นักเรียนเกิด
การเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ
- 2.3 ครูเข้าใจและเอาใจใส่ให้นักเรียนเป็นรายบุคคล และแสดงความเมตตาต่อ
นักเรียนอย่างทั่วถึง
- 2.4 ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์
- 2.5 ครูส่งเสริมให้นักเรียนฝึกคิด ฝึกทำ และฝึกปรับปรุง ตนเอง
- 2.6 ครูส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม พร้อมสังเกตส่วนดีและ
ปรับปรุงส่วนด้อยของนักเรียน
- 2.7 ครูใช้สื่อการสอนเพื่อฝึกการคิด การแก้ปัญหา และค้นพบความรู้
- 2.8 ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง โดย
ร่วมมือกับชุมชน
- 2.9 ครูปลูกฝังระเบียบวินัย ค่านิยมและคุณธรรมตามวิถีวัฒนธรรมไทย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง ดี และมีความสุข ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายประการได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การบริหารจัดการ การบริหารจัดการนับว่าเป็นองค์ประกอบที่สนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญ โดยเฉพาะการบริหารจัดการของโรงเรียนที่เน้นการพัฒนาทั้งระบบของโรงเรียน

การพัฒนาทั้งระบบของโรงเรียน หมายถึง การดำเนินงานในทุกองค์ประกอบของโรงเรียนให้ไปสู่เป้าหมายเดียวกัน คือ คุณภาพของนักเรียนตามวิสัยทัศน์ที่โรงเรียนกำหนด ดังนั้นตัวบ่งชี้ที่แสดงถึงการพัฒนาทั้งระบบของโรงเรียนประกอบด้วย

1. การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาที่มีจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพนักเรียนอย่างชัดเจน
2. การกำหนดแผนยุทธศาสตร์สอดคล้องกับเป้าหมาย
3. การกำหนดแผนการดำเนินงานในทุกองค์ประกอบของโรงเรียนสอดคล้องกับเป้าหมายและเป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์
4. การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน
5. การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับแนวทางการประกันคุณภาพจากภายนอก

อย่างไรก็ตามการดำเนินงานของโรงเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เน้นถึงการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ดังนั้นในการดำเนินการของโรงเรียนจึงเปิดโอกาส ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่ ร่วมในการกำหนดเป้าหมายและการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ ร่วมในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ร่วมในการประเมินผล เป็นต้น

2. การจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบด้าน “การจัดการเรียนรู้” นับว่าเป็นองค์ประกอบหลักที่แสดงถึงการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม ประกอบด้วย ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายที่แท้จริงของการเรียนรู้ บทบาทของครูและบทบาทของผู้เรียน

การจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนเป็นสำคัญจะทำได้สำเร็จเมื่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ครู และผู้เรียน มีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับความหมายของการเรียนรู้ ดังสาระที่ ทิศนา แคมมณี ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. การเรียนรู้เป็นงานเฉพาะบุคคล ทำแทนกันไม่ได้ ครูที่ต้องทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ต้องเปิดโอกาสให้เขาได้มีประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตัวของเขาเอง

2. การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสติปัญญาที่ต้องมีการใช้กระบวนการคิด สร้างความเข้าใจ ความหมายของสิ่งต่างๆ ดังนั้นครูจึงควรกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดทำความเข้าใจสิ่งต่างๆ

3. การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสังคม เพราะในเรื่องเดียวกัน อาจคิดได้หลายแง่หลายมุมทำให้เกิดการขยาย เติมเต็มข้อความรู้ ตรวจสอบความถูกต้องของการเรียนรู้ตามที่สังคมยอมรับด้วย ดังนั้นครูที่ปรารถนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลอื่นหรือแหล่งข้อมูลอื่นๆ

4. การเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน เป็นความรู้สึกเบิกบาน เพราะหลุดพ้นจากความไม่รู้ นำไปสู่ความใฝ่รู้ อยากรู้อีก เพราะเป็นเรื่องน่าสนใจ ครูจึงควรสร้างภาวะที่กระตุ้นให้เกิดความอยากรู้หรือคับข้องใจบ้าง ผู้เรียนจะหาคำตอบเพื่อให้หลุดพ้นจากความข้องใจ และเกิดความสุขขึ้นจากการได้เรียนรู้ เมื่อพบคำตอบด้วยตนเอง

5. การเรียนรู้เป็นงานต่อเนื่องตลอดชีวิต ขยายพรมแดนความรู้ได้ไม่มีที่สิ้นสุด ครูจึงควรสร้างกิจกรรมที่กระตุ้นให้เกิดการแสวงหาความรู้ไม่รู้จักจบ

6. การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลง เพราะได้รู้มากขึ้นทำให้เกิดการนำความรู้ไปใช้ในการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ เป็นการพัฒนาไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ครูควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับรู้ผลการพัฒนาของตัวเองด้วย

จากความหมายของการเรียนรู้ที่กล่าวมา ครูจึงต้องคำนึงถึงประเด็นต่างๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
2. การเน้นความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก
3. การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน
4. การจัดกิจกรรมให้น่าสนใจ ไม่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อหน่าย
5. ความเมตตากรุณาต่อผู้เรียน
6. การทำทนายให้ผู้เรียนอยากรู้
7. การตระหนักถึงเวลาที่เหมาะสมที่ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้
8. การสร้างบรรยากาศหรือสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง
9. การสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้
10. การมีจุดมุ่งหมายของการสอน
11. ความเข้าใจผู้เรียน
12. ภูมิหลังของผู้เรียน
13. การไม่ยึดวิธีการใดวิธีการหนึ่งเท่านั้น

14. การเรียนการสอนที่ดีเป็นพลวัต (dynamic) กล่าวคือ มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทั้งในด้านการจัดกิจกรรม การสร้างบรรยากาศ รูปแบบเนื้อหาสาระ เทคนิค วิธีการ

15. การสอนในสิ่งที่ไม่ไกลตัวผู้เรียนมากเกินไป

16. การวางแผนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ

3. การเรียนรู้ของผู้เรียน องค์ประกอบสุดท้ายที่สำคัญและนับว่าเป็นเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ องค์ประกอบด้านการเรียนรู้ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างจากเดิมที่เน้นเนื้อหาสาระเป็นสำคัญ และสอดคล้องกับองค์ประกอบด้านการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้เพราะการจัดการเรียนรู้ก็เพื่อเน้นให้มีผลต่อการเรียนรู้ ดังนั้น ตัวบ่งชี้ที่บอกลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนประกอบด้วย

1. การเรียนรู้ด้วยความสุข อันเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล คำนึงถึงการทำงานของสมองที่ส่งผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการทางอารมณ์ของผู้เรียน ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องที่ต้องการเรียนรู้ในบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติ บรรยากาศของการเอื้ออาทรและเป็นมิตร ตลอดจนแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย นำผลการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้

2. การเรียนรู้จากการได้คิดและลงมือปฏิบัติจริง หรือกล่าวอีกลักษณะหนึ่งคือ “เรียนด้วยสมองและสองมือ” เป็นผลจากการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้คิด ไม่ว่าจะเกิดจากสถานการณ์หรือคำถามก็ตาม และได้ลงมือปฏิบัติจริงซึ่งเป็นการฝึกทักษะที่สำคัญคือ การแก้ปัญหา ความมีเหตุผล

3. การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น เป้าหมายสำคัญด้านหนึ่งในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคือ ผู้เรียนแสวงหาความรู้ที่หลากหลายทั้งในและนอกโรงเรียน ทั้งที่เป็นเอกสาร วัสดุ สถานที่ สถานประกอบการ บุคคลซึ่งประกอบด้วย เพื่อน กลุ่มเพื่อน วิทยากร หรือผู้เป็นภูมิปัญญาของชุมชน

4. การเรียนรู้แบบองค์รวมหรือบูรณาการ เป็นการเรียนรู้ที่ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ ได้สัดส่วนกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ความดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกระดับที่จัดให้เรียนรู้

5. การเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง เป็นผลสืบเนื่องมาจากความเข้าใจของผู้จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่า ทุกคนเรียนรู้ได้และเป้าหมายที่สำคัญคือ พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถที่จะแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ผู้จัดการเรียนรู้จึงควรสังเกตและศึกษาธรรมชาติของการเรียนรู้ของผู้เรียน ว่าถนัดที่จะเรียนรู้แบบใดมากที่สุด ในขณะเดียวกันกิจกรรมการเรียนรู้จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วางแผนการเรียน รู้ด้วยตนเอง (ซึ่งจะกล่าวถึงรายละเอียดอีกครั้งในการเรียนรู้

โดยโครงการ) การสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง ผู้เรียนจะได้รับการฝึกด้านการจัดการแล้วยังฝึกด้านสมาธิ ความมีวินัยในตนเอง และการรู้จักตนเองมากขึ้น

เมื่อครูจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลแล้ว และมีความประสงค์จะตรวจสอบว่าได้ดำเนินการถูกต้องตามหลักการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือไม่ ครูสามารถตรวจสอบด้วยตนเอง โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานด้านกระบวนการ มาตรฐานที่ 18 ซึ่งมีตัวบ่งชี้ดังต่อไปนี้

1. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติ และสนองความต้องการของผู้เรียน
2. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ
3. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาหาความรู้ แสวงหาคำตอบและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
4. มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
5. มีการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียน
6. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วน ทั้งด้านดนตรี ศิลปะและกีฬา
7. ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย การทำงานร่วมกับผู้อื่นและความรับผิดชอบต่อกลุ่มร่วมกัน
8. มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการหลากหลายและต่อเนื่อง
9. มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรักสถานศึกษาของตนและมีความกระตือรือร้นในการไปเรียน

กล่าวโดยสรุป การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การจัดการให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่โดยผ่านกระบวนการคิดด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ เกิดความเข้าใจ และสามารถนำความรู้ไปบูรณาการใช้ในชีวิตประจำวัน และมีคุณสมบัติตามกับเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่ต้องการให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข

กระทรวงศึกษาธิการ (2542: 8) ได้นำเสนอองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่า การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง ดี และมีความสุข ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบหลายประการได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การบริหารจัดการ นับได้ว่าการบริหารจัดการเป็นองค์ประกอบที่สนับสนุน ส่งเสริม การจัดการเรียนรู้ที่สำคัญโดยเฉพาะการบริหารจัดการของโรงเรียนที่เน้นการพัฒนาทั้งระบบของ โรงเรียนการพัฒนาทั้งระบบของโรงเรียน หมายถึง การดำเนินงานในทุกองค์ประกอบของโรงเรียนให้ ไปสู่เป้าหมายเดียวกัน คือ คุณภาพของนักเรียนตามวิสัยทัศน์ที่โรงเรียนกำหนด ดังนั้นตัวบ่งชี้ที่ แสดง ถึงการพัฒนาทั้งระบบของโรงเรียนประกอบด้วย

- 1.1 การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาที่มีจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพ นักเรียน อย่างชัดเจน
- 1.2 การกำหนดแผนยุทธศาสตร์สอดคล้องกับเป้าหมาย
- 1.3 การกำหนดแผนการดำเนินงานในทุกองค์ประกอบของโรงเรียน สอดคล้องกับเป้าหมาย และเป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์
- 1.4 การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน
- 1.5 การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับแนวทางการ ประกันคุณภาพจากภายนอก อย่างไรก็ตามการดำเนินงานของโรงเรียนตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เน้นถึงการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของ โรงเรียน ดังนั้นในการดำเนินการของโรงเรียนจึงเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมได้แก่ ร่วมกำหนดเป้าหมายและจัดทำแผนยุทธศาสตร์ ร่วมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้และประเมินผล เป็นต้น

2. การจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบด้าน “การจัดการเรียนรู้” นับว่าเป็นองค์ประกอบ หลักที่แสดงถึงการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรมประกอบด้วยความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายที่ แท้จริงของ การเรียนรู้ บทบาทของครู และบทบาทของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ จะทำได้สำเร็จเมื่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ครูและผู้เรียน มีความเข้าใจตรงกัน เกี่ยวกับความหมายของการเรียนรู้ ดังสาระที่ (ทศนา เขมมณี. 2547: 42-45) ได้กล่าวไว้ ดังนี้

- 2.1 การเรียนรู้เป็นงานเฉพาะบุคคลทำแทนกันไม่ได้ ครูที่ต้องการให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ต้องเปิดโอกาสให้เขาได้มีประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตัวของเขาเอง
- 2.2 การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสติปัญญา ต้องมีการใช้กระบวนการคิด สร้างความเข้าใจความหมายของสิ่งต่างๆ ดังนั้นครูจึงควรกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดทำความเข้าใจสิ่งต่างๆ

2.3 การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสังคมเพราะในเรื่องเดียวกันอาจคิดได้หลายแง่ หลายมุมทำให้เกิดการขยาย เติมเต็มข้อความรู้ ตรวจสอบความถูกต้องของการเรียนรู้ตามที่สังคม ยอมรับด้วย ดังนั้นครูที่ปรารถนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ ทางสังคมกับบุคคลอื่นหรือแหล่งข้อมูลอื่นๆ

2.4 การเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน เป็นความรู้สึกเบิกบานเพราะหลุดพ้นจากความไม่รู้นำไปสู่ความใฝ่รู้ อยากรู้อีก เพราะเป็นเรื่องน่าสนุก ครูจึงควรสร้างภาวะที่กระตุ้นให้เกิดความอยากรู้หรือคับข้องใจผู้เรียนจะหาคำตอบเพื่อให้หลุดพ้นจากความข้องใจและเกิดความสุขขึ้นจากการได้เรียนรู้ เมื่อพบคำตอบด้วยตนเอง

2.5 การเรียนรู้เป็นงานต่อเนื่องตลอดชีวิต ขยายพรมแดนความรู้ได้ไม่มีที่สิ้นสุด ครูจึงควรสร้างกิจกรรมที่กระตุ้นให้เกิดการแสวงหาความรู้ไม่รู้จักจบ

2.6 การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลง เพราะได้รู้มากขึ้น ทำให้เกิดการนำความรู้ไปใช้ในการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ เป็นการพัฒนาไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ครูควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับรู้ผลการพัฒนาของตัวเองจากความหมายของการเรียนรู้ที่กล่าวมาครูจึงต้องคำนึงถึงประเด็นต่างๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

2.6.1 ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

2.6.2 การเน้นความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก

2.6.3 การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน

2.6.4 การจัดกิจกรรมให้น่าสนใจ ไม่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อหน่าย

2.6.5 ความมีเมตตากรุณาต่อผู้เรียน

2.6.6 การท้าทายให้ผู้เรียนอยากรู้

2.6.7 การตระหนักถึงเวลาที่เหมาะสมที่ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้

2.6.8 การสร้างบรรยากาศหรือสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติ

2.6.9 การสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้

2.6.10 การมีจุดมุ่งหมายของการสอน

2.6.11 ภูมิหลังของผู้เรียน

2.6.12 การไม่ยึดวิธีการใดวิธีการหนึ่งเท่านั้น

2.6.13 การเรียนการสอนที่ดีเป็นพลวัต (Dynamic) กล่าวคือมีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทั้งในด้านการจัดกิจกรรม การสร้างบรรยากาศ รูปแบบเนื้อหาสาระ เทคนิคการสอน

2.6.14 การสอนสิ่งที่ไม่ไกลตัวผู้เรียนมากเกินไป

2.6.15 การวางแผนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ

3. การเรียนรู้ของผู้เรียน องค์ประกอบสุดท้ายที่สำคัญและนับว่าเป็นเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือองค์ประกอบด้านการเรียนรู้ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างจากเดิมที่เน้นเนื้อหาสาระเป็นสำคัญ และสอดคล้องกับองค์ประกอบด้านการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้เพราะการ

จัดการเรียนรู้ก็เพื่อเน้นให้มีผลต่อการเรียนรู้ ดังนั้น ตัวบ่งชี้ที่บอกถึงลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน ประกอบด้วย

3.1 การเรียนรู้อย่างมีความสุข เนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล คำนึงถึงการทำงานของสมองที่ส่งผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการทางอารมณ์ของผู้เรียน ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องที่ต้องการในบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติ บรรยากาศของการเอื้ออาหารและเป็นมิตร ตลอดจนแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย นำผลการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้

3.2 การเรียนรู้จากการได้คิดและลงมือปฏิบัติจริง หรือกล่าวอีกลักษณะหนึ่งคือ “เรียนด้วยสมองและสองมือ” เป็นผลจากการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้คิด ไม่ว่าจะเกิดจากสถานการณ์หรือคำถามก็ตาม และได้ลงมือปฏิบัติจริงซึ่งเป็นการฝึกทักษะที่สำคัญ คือ การแก้ปัญหา ความมีเหตุผล

3.3 การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น เป้าหมายสำคัญด้านหนึ่งในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคือ ผู้เรียนแสวงหาความรู้ที่หลากหลายทั้งในและนอกโรงเรียนทั้งที่เป็นเอกสาร วัสดุ สถานที่ สถานประกอบการ บุคคลซึ่งประกอบด้วยเพื่อน กลุ่มเพื่อน วิทยากร หรือผู้เป็นภูมิปัญญาของชุมชน

3.4 การเรียนรู้แบบองค์รวมหรือบูรณาการ เป็นการเรียนรู้ที่ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ ได้สัดส่วนกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ความดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกวิชาที่จัดให้เรียนรู้

3.5 การเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง เป็นผลสืบเนื่องมาจากความเข้าใจของผู้จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่าทุกคนเรียนรู้ได้ และเป้าหมายที่สำคัญคือพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถที่จะแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ผู้จัดการเรียนรู้จึงควรสังเกตและศึกษาธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าถนัดที่จะเรียนรู้แบบใดมากที่สุด ในขณะที่เดียวกันกิจกรรมการเรียนรู้จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเองการสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง นอกจากผู้เรียนจะได้ฝึกด้านการจัดการแล้วยังได้ฝึกด้านสมาธิความมีวินัยในตนเอง และการรู้จักตนเองมากขึ้นเมื่อครูจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลแล้วและมีความประสงค์จะตรวจสอบว่าได้ดำเนินการถูกต้องตามหลักการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือไม่

กรมวิชาการ (2543: 10-32) ได้นำเสนอองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การวิเคราะห์หลักสูตร

การวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงานเป็นการวางแผนออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การวัดและประเมินผลของรายวิชาการ

กำหนดเนื้อหาวิชา จุดประสงค์การเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้จากคำอธิบายรายวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยจัดทำตามลำดับ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตร จุดหมาย โครงสร้างและแนวดำเนินการของหลักสูตรระดับชั้น ที่สอนเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตลอดจน การประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชาจากหลักสูตร เพื่อกำหนดเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้และการวัดและประเมินผลในการวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชาจากหลักสูตรแต่ละรายวิชาจะพบว่ามีองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน คือ

1. กิจกรรม/กระบวนการเป็นแนวทางให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ตามจุดประสงค์ ตามที่กำหนด เช่น สังเกต รวบรวม วิเคราะห์จำแนก ทดลอง อภิปราย บันทึก รายงานผล ฯลฯ
2. เนื้อหาสำคัญเป็นแนวทางให้ผู้สอนทราบเนื้อหาหลักที่หลักสูตรกำหนด เพื่อวิเคราะห์ปรับขยายหรือเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิด คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในการเรียนรู้
3. จุดประสงค์เป็นสิ่งที่คาดหวังหรือคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดแก่ ผู้เรียนจะเขียนไว้ตอนท้ายของคำอธิบายรายวิชาในลักษณะจุดประสงค์ทั่วไป เพื่อเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนยึดเป็นหลักในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามที่กำหนด

2. เทคนิคการสอน

เทคนิคการสอนมีอยู่มากมายหลายวิธีที่ส่งเสริมและให้ความสำคัญกับผู้เรียนให้ฐานะ ศูนย์กลางของการเรียนการสอน ซึ่งครูสามารถนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะของผู้เรียน จุดประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหาสาระหรือสาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยแยกกลุ่มเทคนิคตามแนวคิด การจัดกิจกรรม การจัดกลุ่มและวิธีการเรียนรู้ได้ ดังนี้

1. เทคนิคการสอนทางอ้อม (Indirect Instructional Techniques) ประกอบด้วยเทคนิคการเรียนแบบต่างๆ ดังนี้

- 1.1 แบบสืบค้น (Inquiry)
- 1.2 แบบค้นพบ (Discovery)
- 1.3 แบบแก้ปัญหา (Problem Solving)
- 1.4 แบบสร้างแผนผังความคิด (Concept Mapping)
- 1.5 แบบใช้กรณีศึกษา (Case Studies)
- 1.6 แบบตั้งคำถาม (Questioning)
- 1.7 แบบใช้การตัดสินใจ (Decision Making)

2. เทคนิคการศึกษาเป็นรายบุคคล (Individual Making) ประกอบด้วย เทคนิควิธีการสอนแบบต่างๆ ดังนี้

- 2.1 ศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center)
- 2.2 ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Access Center)
- 2.3 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activity Packages)
- 2.4 คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI)
- 2.5 การทำรายงาน
- 2.6 การค้นคว้าอย่างอิสระ
- 2.7 การเขียนรายงาน
- 2.8 การเรียนเสริม
- 2.9 การทำโครงงาน
- 2.10 คู่สัญญา
- 2.11 การทำนิตยสาร
- 2.12 การมอบหมายงานเป็นรายบุคคล

3. เทคนิคการสอนโดยใช้เทคโนโลยี (Technology-Related Instruction) ประกอบด้วยการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ประกอบการเรียนรู้ดังนี้

- 3.1 การใช้สิ่งพิมพ์ตำราเรียนและแบบฝึกหัด
- 3.2 การใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชน
- 3.3 ศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center)
- 3.4 ชุดการสอน (Instruction Packages)
- 3.5 บทเรียนสำเร็จรูป (Programmed Text)

4. เทคนิคการสอนแบบเน้นการปฏิสัมพันธ์ (Interactive Instruction) ประกอบด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบต่างๆ ดังนี้

- 4.1 การโต้วาที
- 4.2 กลุ่ม Buzz
- 4.3 การอภิปราย
- 4.4 การระดมพลังสมอง
- 4.5 กลุ่มการแก้ปัญหา
- 4.6 กลุ่มติว
- 4.7 การประชุมแบบต่างๆ
- 4.8 บทบาทสมมติ

4.9 กลุ่มสืบค้น

4.10 คู่คิด (Think-Pair-Share)

4.11 การฝึกปฏิบัติการ

4.12 กลุ่มเอกฉันท์ 1-3-6

5. เทคนิคการสอนแบบเน้นประสบการณ์ (Experiential Instruction)

ประกอบด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบต่าง ๆ ดังนี้

5.1 การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning)

5.2 เกม (Games)

5.3 กรณีตัวอย่าง (Case Study)

5.4 สถานการณ์จำลอง (Simulation)

5.5 ละคร (Acting or Dramatization)

5.6 บทบาทสมมติ (Role-Play)

6. เทคนิคการสอนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ประกอบด้วย เทคนิคการเรียนรู้แบบต่างๆ ดังนี้

6.1 ปริศนาความคิด (Jigsaw)

6.2 ร่วมมือแข่งขัน (Teams-Games-Tournaments หรือ TGI)

6.3 Student Teams and Achievement Divisions หรือ STAD

6.4 Team Assisted Individualization หรือ TAI

6.5 กลุ่มสืบค้น (Group Investigating หรือ GI)

6.6 กลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน (Learning Together หรือ LT)

6.6 ร่วมกันคิด (Numbered Heads Together หรือ NHT)

6.7 กลุ่มร่วมมือ (Co-op Co-op)

7. เทคนิคการสอนแบบบูรณาการ ประกอบด้วย เทคนิคการเรียนรู้แบบต่างๆ ดังนี้

7.1 การเรียนการสอนแบบ Storyline Method

7.2 การเรียนการสอนแบบแก้ปัญหา (Problem-solving)

3. การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ดังนี้

3.1 ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง แผนการเตรียมการหรือโครงการทางวิชาการที่ได้รับการจัดทำอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใดวิชาหนึ่งที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติมากที่สุดรวมทั้ง

สามารถเลือกกิจกรรมปฏิบัติตามความสนใจ ความถนัด และพัฒนาการของผู้เรียนด้วย เป็นการเตรียมการสอนอย่างเป็นระบบและเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนตามอัตภาพของแต่ละบุคคล

3.2 องค์ประกอบของแผนและขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

1. องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ 10 หัวข้อ

ดังนี้

- 1.1 สาระสำคัญ
- 1.2 จุดประสงค์ปลายทาง
- 1.3 จุดประสงค์นำทาง
- 1.4 ชนิดของสมรรถภาพ
- 1.5 ประสบการณ์เดิม
- 1.6 เนื้อหา
- 1.7 ลำดับขั้นของการเรียนการสอน
 - 1.7.1 สร้างความเข้าใจ
 - 1.7.2 แจ้งจุดประสงค์
 - 1.7.3 สสำรวจพื้นฐานความรู้เดิม
 - 1.7.4 เสนอบทเรียนใหม่
 - 1.7.5 ให้แนวทางการเรียนรู้
 - 1.7.6 ให้นักเรียนปฏิบัติ
 - 1.7.7 ให้ข้อมูลป้อนกลับ
 - 1.7.8 ประเมินผลระหว่างปฏิบัติ
 - 1.7.9 ส่งเสริมความแม่นยำ
- 1.8 สื่อการเรียนการสอน ใบความรู้ ใบงาน ชุดฝึก
- 1.9 การวัดผลและประเมินผล
 - 1.9.1 ทดสอบก่อน-หลังเรียน
 - 1.9.2 คำถามท้ายบท
- 1.10 กิจกรรมสืบเนื่อง/กิจกรรมเสนอแนะ

2. ขั้นตอนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยบูรณาการไว้ 6

หัวข้อ ดังนี้

- 2.1 สาระสำคัญมีแนวการเขียน ดังนี้

รูปแบบที่ 1 เขียนเนื้อหา หรือหลักการ หรือวิธีการที่แก่นจริงของเรื่องที่จะสอน แล้วเขียนประโยคหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

รูปแบบที่ 2 เขียนเฉพาะเนื้อหา หรือหลักการ หรือวิธีการที่เป็นแก่นของเรื่องที่จะสอนเท่านั้น

2.2 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง มีแนวทางการเขียนดังนี้

2.2.1 แยกเนื้อหาจากจุดประสงค์ปลายทางเป็นเนื้อหาย่อยๆ เป็นลำดับต่อเนื่องกันจากเนื้อหาแรกที่จะสอนจนสิ้นสุดเนื้อหาสุดท้ายของการสอน

2.2.2 เขียนจุดประสงค์การเรียนรู้มาทางตามเนื้อหาย่อยๆ ที่แยกไว้เป็นลำดับต่อเนื่องกันไป

2.3 เนื้อหาควรพิจารณาและปฏิบัติการเขียน ดังนี้

2.3.1 เนื้อหาต้องเหมาะสมกับเวลาที่ใช้สอนในแต่ละคาบเรียน

2.3.2 เรียงลำดับจากความง่ายแต่ละตอนให้สัมพันธ์กัน นอกจากนี้ควรเลือกเนื้อหาโดยยึดหลักความสำคัญ ความต้องการของสังคม ความต้องการของผู้เรียน และส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย

2.4 กิจกรรมการเรียนรู้ ควรมีลำดับขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังนี้

2.4.1 ชี้นำสร้างกระตุ้นความสนใจ ความพร้อมในการเรียน

2.4.2 ขั้นกิจกรรม

2.4.2.1 จัดกิจกรรมตามหลักการ

2.4.2.2 ผู้เรียนได้สร้างความรู้ด้วยตนเอง (Construct)

2.4.2.3 ผู้เรียนได้ปฏิสัมพันธ์ช่วยกันเรียนรู้ (Interaction)

2.4.2.4 ให้ผู้เรียนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Participation)

2.4.2.5 ให้นักเรียนได้เรียนรู้กระบวนการควบคู่กับผลงาน ข้อเสนอสรุปความรู้ (Process/Product)

2.4.2.6 ให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ (Application)

2.4.3 ขั้นวิเคราะห์

2.4.3.1 อภิปรายผลจากกิจกรรม

2.4.3.2 วิเคราะห์/อภิปราย/ข้อเสนอสรุปที่ได้จากกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้

2.4.4 ขั้นสรุปและประเมินผล สรุป และประเมินผลการเรียนรู้ตาม

วัตถุประสงค์

2.5 สื่อการเรียนรู้ การเลือกสื่อการเรียนการสอนควรคำนึงถึงในเรื่องต่อไปนี้

- 2.5.1 เป็นสิ่งที่ใช้เฉพาะแผนการสอนแต่ละแผนเท่านั้น
- 2.5.2 ระบุสื่อให้ชัดเจน เช่น รูปภาพอะไร ใบงานเกี่ยวกับอะไร
- 2.5.3 ควรยึดหลักแห่งการใช้ประโยชน์ ประหยัด และมีประสิทธิภาพ
- 2.5.4 เป็นรูปธรรม มีความชัดเจน เข้าใจง่าย
- 2.5.5 สอดคล้องกับเนื้อหา หรือจุดประสงค์
- 2.5.6 กระตุ้น เร้าความสนใจ

2.6 การวัดและประเมินผล จุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลมี ดังนี้

- 2.6.1 เพื่อปรับปรุงการเรียนของนักเรียน
- 2.6.2 เพื่อปรับปรุงการสอนของครู
- 2.6.3 เพื่อตัดสินผลการเรียน
- 2.6.4 เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้เรียน

ลักษณะของการวัดและประเมินผล

1. วัดและประเมินผลขณะที่เรียน เป็นการวัดและประเมินผลขณะทำการเรียนการสอน คือสอนไปด้วยวัดและประเมินผลไปด้วย
2. วัดและประเมินผลหลังสอน เป็นการวัดหรือตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของการเรียนหลังจากการสอนสิ้นสุดไปแล้ว

3.3 การประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี มีความสมบูรณ์ และถูกต้องจะต้องผ่านขั้นตอนการพัฒนาปรับปรุงมาอย่างดี ซึ่งก็คือการประเมินแผนการสอนนั่นเอง การประเมินแผนการสอนอาจดำเนินการได้ 3 ระยะ คือ

3.3.1 การประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ก่อนนำไปใช้ เป็นการตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ว่าเป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือไม่มีความเหมาะสมครอบคลุมเพียงใดและมีสิ่งใดที่ยังบกพร่องควรปรับปรุงแก้ไข

3.3.2 การประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ระหว่างนำไปใช้ เป็นการตรวจสอบการปฏิบัติตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยสังเกตและบันทึกปัญหา หรือข้อบกพร่องต่างๆ ที่ทำให้การเรียนการสอนไม่เป็นไปตามที่วางแผนหรือไม่ประสบความสำเร็จและประเด็นที่ควรปรับปรุงแก้ไขต่อไป

3.3.3 การประเมินแผนการจัดการเรียนรู้เมื่อสิ้นสุดการใช้ เป็นการประเมินภาพรวมเมื่อสอนจบแต่ละหน่วยหรือบท เมื่อสอนจบทั้งรายวิชาเพื่อให้ข้อสรุปว่าเมื่อจัดการเรียนการสอนแล้วตามแผนการสอนที่จัดทำไว้แล้วนั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ผลการทดสอบหลังเรียนเป็นอย่างไร เมื่อเทียบกับการทดสอบก่อนเรียนการตรวจสอบคุณภาพแผนการสอน โดยมีหลักการ ดังนี้

3.3.3.1 จุดประสงค์การเรียนการสอนจุดประสงค์ที่ตึนั้นจะต้องมี คุณสมบัตื

3 ประการ คือ

1. ความครอบคลุม หมายถึง ความครอบคลุมมวลพฤติกรรม 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ เพราะทั้ง 3 ด้านเป็นองค์ประกอบเพื่อการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมอันเป็นจุดหมายสูงสุดของการจัดการศึกษา อย่งไรก็ตามในแผนการสอนหรือ บัณฑิตการ สอนหนึ่งๆ อาจไม่จำเป็นต้องครอบงมองค์ประกอบ 3 ด้านนี้เสมอไปทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเวลา เนื้อหา และวัย ของผู้เรียน

2. ความชัดเจน หมายถึง จุดประสงค์นั้นมีความเป็นพฤติกรรมมาก พอที่จะตรวจสอบว่ามีการบรรลุแล้วหรือไม่ เช่น ถ้าเขียนเพื่อให้ “รู้” กับเพื่อให้ “ตอบได้” คำว่า “รู้” เป็นความคิดรวบยอดมากกว่าพฤติกรรม ถือว่าไม่ชัดเจนแต่คำว่า “ตอบ” มีลักษณะเป็น พฤติกรรมมากขึ้นโดยนักรเรียนอาจจะพูดตอบหรือเขียนตอบก็ไ้

3. ความเหมาะสม หมายถึง จุดประสงค์นั้นไม่สูงหรือต่ำเกินไป ทั้งนี้เมื่อ คำนึงถึงเวลา เนื้อหา และวัยของนักเรียน

3.3.3.2 เนื้อหาในแผนการสอนที่ตึนั้นจะต้องมีคุณสมบัตื 3 ประการคือ ความถูกต้อง ความครอบคลุม และความชัดเจน ดังนี้

1. ความถูกต้อง หมายถึง เนื้อหาสาระนั้นต้องตรงกับหลักวิชา
2. ความครอบคลุม หมายถึง ปริมาณเนื้อหาตามหัวข้อนั้นมี มากพอที่จะ ก่อให้เกิดความคิดรวบยอดได้หรือไม่
3. ความชัดเจน หมายถึง การที่เนื้อหา มีแบบแผนของการนำเสนอสาระที่ ไม่สับสนเข้าใจง่าย

3.3.3.3 กิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี จะต้องเน้น ผู้เรียนโดยมีคุณสมบัตืของความน่าสนใจ ความเหมาะสม และความริเริ่ม ดังนี้

1. ความน่าสนใจ หมายถึง กิจกรรมที่นำมาใช้ ช่วยให้มนาดติดตามไม่เบื่อ หน่าย
2. ความเหมาะสม หมายถึง กิจกรรมที่นำมาใช้จะต้องทำให้เกิดการเรียนรู้ ตามจุดประสงค์ได้จริง
3. ความริเริ่ม หมายถึง การที่นำเอากิจกรรมใหม่ๆ ที่ท้าทายมาสอดแทรก ช่วยให้เกิดการเรียนรู้

3.3.3.4 สื่อการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนที่ดีจะต้องมี คุณสมบัตื ของความน่าสนใจ ความประหยัดและการช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็ว ดังนี้

1. ความน่าสนใจ หมายถึง สื่อนั้นชวนให้มนาดติดตามไม่น่าเบื่อ

2. ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็ว หมายถึง สื่อนั้นจะต้องใช้ได้ผลในการทำให้ผู้เรียนรู้ได้จริงและได้ผลดีกว่าการไม่ใช้ และตรงกับเนื้อหาวิชาที่ใช้เรียน

3. ความประหยัด หมายถึง สื่อที่ใช้นั้นราคาอยู่ในระดับที่สถานศึกษา
รับผิดชอบได้

3.3.3.5 การวัดและประเมินผล การวัดและประเมินผลที่ระบุไว้ใน แผนการสอนที่ดีควรมีคุณสมบัติของความเที่ยงตรงและความเชื่อถือได้ และความสามารถประยุกต์ได้ ดังนี้

1. ความเที่ยงตรง หมายถึง เครื่องมือ วิธีการที่ใช้ในการวัดผลของแต่ละแผนนั้นๆ ต้องสอดคล้อง และตรงตามจุดประสงค์ที่ระบุไว้ในแผนการสอนนั้น ๆ และรวมทั้งตรงตามเนื้อหาที่ใช้ประกอบการสอน

2. ความเชื่อถือได้ หมายถึง เครื่องมือ วิธีการที่ใช้ในการวัดผลของแต่ละแผนนั้นๆ ถูกต้องและผลจากการวัดและประเมินมีความแน่นอนหรือคงเส้นคงวา และสามารถแยกเด็กเก่ง เด็กปานกลาง เด็กอ่อนได้ตามความเป็นจริง

3. ความสามารถประยุกต์ได้ หมายถึง การประเมินที่ระบุไว้ สามารถประเมินได้จริง มีใช้แต่ระบุไว้เฉยๆ

3.3.3.6 ความสอดคล้องขององค์ประกอบต่างๆ ของแผนความ สอดคล้องของแผนการสอน ให้พิจารณาความสอดคล้องของเรื่องจุดประสงค์การเรียนการสอนเนื้อหา สารกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การประเมินผล ตลอดทั้งแผนนั้นๆ

3.4 หลักการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และนำไปใช้ มีขั้นตอนดังนี้

3.4.1 ศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้ล่วงหน้า เพื่อให้ทราบเรื่องที่สอน และรายละเอียดของแผน

3.4.2 เตรียมสื่อการเรียนการสอน โดยศึกษาว่าในแต่ละเนื้อหาจะต้องใช้สื่ออะไร เพื่อจะได้จัดทำให้เพียงพอ และเหมาะสมกับเนื้อหาในแต่ละเรื่อง

3.4.3 ส่งแผนการจัดการเรียนรู้ล่วงหน้า 1 สัปดาห์ เพื่อให้ผู้บริหาร ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการทำแผนการสอน

3.4.4 เตรียมตัวผู้สอนเพื่อให้มีความรู้ในเรื่องที่จะสอนเป็นอย่างดี

3.4.5 เตรียมตัวผู้เรียนเพื่อให้มีความพร้อมที่จะเรียน

3.4.6 ศึกษาปัญหาที่จะเกิดขึ้นในขณะที่ทำการสอน เพื่อเตรียมการแก้ปัญหา

3.4.7 เตรียมการสำหรับการสอนซ่อมเสริมกับนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเป้าหมาย และกิจกรรมเสริมสำหรับนักเรียนที่มีผลการเรียนดี โดยใช้วิธีการที่เหมาะสมกับการ สอนซ่อมและสอนเสริม โดยดูจากผลการทดสอบหลังเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และข้อมูลที่ได้ จาก

การสังเกตพฤติกรรม ข้อมูลการเยี่ยมบ้านนักเรียน การเตรียมการวางแผนการจัดการเรียนรู้ มีหลักในการเตรียมความพร้อมสำหรับการสอน ดังนี้

1. หลักในการเตรียมความพร้อมเบื้องต้นจะมีวิธีการในการเตรียมการ คือ

1.1 ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรคำอธิบายรายวิชาที่จะสอนเพื่อจัดทำ

จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระสำคัญแนวทางการวัดผลประเมินผล

1.2 จัดทำโครงการสอน เพื่อจัดแบ่งเนื้อหาและกำหนดคาบเวลาสอน

ตลอดภาคเรียนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

1.3 ค้นคว้าเนื้อหาความรู้ในรายวิชา จากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.4 ศึกษาทักษะ ทฤษฎีรูปแบบวิธีการสอนแบบต่างๆ จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ แล้วนำรูปแบบหรือวิธีการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาแต่ละบทเรียนมาใช้ โดยคำนึงถึงสภาพการเรียนรู้ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและกำหนดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง

1.5 หาแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการสอนที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในเวลา

สอน

4. การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ไว้ดังนี้

4.1 ความหมายของการประเมินผลตามสภาพจริงแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง นับว่าเป็นแนวคิดที่ค่อนข้างใหม่ในวงการศึกษาศึกษาในประเทศไทย การประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงหมายถึงการให้ค่าความสามารถที่แท้จริง เป็นการตีค่าความสามารถที่เรียนโดยการปฏิบัติจริง ทำจริง ฝึกงานในโรงงานจริง ทำการทดลองจริง บริการชุมชนจริง เพื่อให้การเรียนรู้ของผู้เรียนมีความหมายและเหมือนชีวิตจริง การประเมินผลตามสภาพจริงจะเน้นการประเมินทักษะ การคิดที่ซับซ้อนในการทำงานของผู้เรียนความสามารถในการแก้ปัญหา และการแสดงออกที่เกิดจากการปฏิบัติในสภาพจริงในการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4.2 ขอบข่ายของการประเมินผลตามสภาพจริงลักษณะเด่นของการประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง เน้นการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนและประสิทธิภาพของการเรียนการสอนการประเมินครอบคลุมสภาพที่แท้จริงและสอดคล้องกับการแสดงออกของผู้เรียนทั้งกระบวนการและผลผลิต นับว่าเป็นการประเมินทั้งระบบเป็นกระบวนการ เพื่อวิเคราะห์ความก้าวหน้าของผู้เรียนเพิ่มความมั่นใจในการตัดสินใจผลการเรียน โดยผู้สอน ผู้เรียน และผู้ปกครอง โดยวิธีการ ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ การบันทึกจากผู้ที่เกี่ยวข้อง แบบทดสอบ การประเมินตนเอง แฟ้มสะสมงาน

4.3 ลักษณะสำคัญของการประเมินผลตามสภาพจริง

4.3.1 เป็นการประเมินกระทำไปพร้อมๆ กับกิจกรรมการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสามารถทำได้ตลอดเวลาทั้งที่สถานการณ์ทั้งที่บ้าน ชุมชน และที่ โรงเรียน

- 4.3.2 เป็นการประเมินที่เน้นพฤติกรรมการแสดงออกของผู้เรียนที่แสดงออกมา
จริงๆ
- 4.3.3 เน้นการพัฒนาผู้เรียนและให้ความสำคัญกับการพัฒนาจุดเด่นของ ผู้เรียน
- 4.3.4 เน้นการประเมินตนเองของผู้เรียน
- 4.3.5 ตัวอย่างบนพื้นฐานของสถานการณ์ชีวิตจริง
- 4.3.6 ใช้ข้อมูลที่หลากหลาย มีการเก็บข้อมูลระหว่างการปฏิบัติในทุกด้านทั้งที่
โรงเรียน บ้าน และชุมชนที่ต่อเนื่อง
- 4.3.7 เน้นคุณภาพของผลงานที่ผู้เรียนสร้างขึ้น ซึ่งผลจากการบูรณาการความรู้
ความสามารถหลายๆ ด้านของผู้เรียน
- 4.3.8 เน้นการวัดผลความสามารถในการคิดระดับสูง (ทักษะการคิดที่ ซับซ้อน)
เช่น การคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์
- 4.3.9 ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ในเชิงบวก มีการชื่นชม ส่งเสริม และอำนวยความสะดวก
สะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความสุข
- 4.3.10 เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง รวมทั้งบุคคล ในวิชาชีพ
อื่นๆ
- 4.4 แนวทางการนำวิธีการประเมินผลตามสภาพจริงไปใช้ในการเรียนการสอน
- 4.4.1 ควรสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในการประเมินผลตามสภาพจริง เพื่อให้
ผู้เรียนเกิดการยอมรับ และผู้สอนศึกษาหาความรู้ในเรื่องนี้จนเกิดความรู้ความเข้าใจอย่างชัดเจนจึง
ตัดสินใจเริ่มดำเนินการและสามารถประเมินไปพร้อม ๆ กันกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 4.4.2 เริ่มต้นทำแฟ้มสะสมงานในเนื้อหาสาระบางส่วนที่มีความมั่นใจแล้วจึง
ขยายวงกว้างออกไปสู่วิชาอื่นๆ ต่อไป ซึ่งการประเมินผลตามสภาพจริงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้
ตลอดเวลา
- 4.4.3 พัฒนารูปแบบและทักษะในการทำงาน การสังเกต และกระบวนการเพื่อ
เพิ่มประสิทธิภาพในการประเมินมากยิ่งขึ้น
- 4.4.4 จัดทำตารางกำหนดเวลาในการสะท้อนความคิดเห็นเป็นรายบุคคลและ
เป็นรายกลุ่ม และรายจุดประสงค์ โดยผู้ต้องสอนต้องใช้เวลาทบทวนชิ้นงานที่ได้ประเมิน บันทึก
สังเกตสำรวจรายการ รายงานการประชุมโครงการของผู้เรียน ผลผลิต แฟ้มสะสมงาน
- 4.4.5 การนำกระบวนการประเมินผลตามสภาพจริงไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม ใน
ขั้นนี้ผู้ประเมินต้องมีความรู้ในกระบวนการจัดการโครงสร้างภายในของการประเมินผลตามสภาพจริง
มีความเข้าใจในข้อจำกัด และรับทราบถึงบทบาทการประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงใน กระบวนการ
ประเมินโดยรวมทั้งหมด

คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543: 37) ได้นำเสนอองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่า มีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. ผู้สอนมีความเชื่อว่าผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้พัฒนาได้ตามแนวคิดปรัชญากลุ่มพิพัฒน์นิยม
2. ครูผู้สอนมองเห็นภาพรวมของผู้เรียน
3. ครูผู้สอนพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม คือ ครูต้องมองผู้เรียนด้วยความรัก ความเข้าใจ ผู้เรียนทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้ มีพลังที่จะเรียนรู้
4. ผู้เรียนเป็นผู้กระทำกิจกรรมการเรียนรู้
5. ครูผู้สอนต้องเชื่อว่าความรู้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา
6. กิจกรรมการเรียนการสอนของครูต้องเน้นกระบวนการมากกว่าเนื้อหาต้องสร้างผู้เรียนให้มีพลังในการเรียนรู้
7. กิจกรรมการเรียนรู้เป็นโครงสร้างยืดหยุ่นหลากหลาย การเรียนของผู้เรียนแบบองค์รวมให้ความสำคัญทั้ง ความสามารถทางสติปัญญาหรือไอคิวและความสามารถในการพัฒนาทางอารมณ์หรืออีคิว และสามารถปรับและยืดหยุ่นได้อย่างหลากหลายและเหมาะสม

ลำดวน เกษตรสุนทร และคณะ (2546: 48) ได้นำเสนอองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ 2 ด้าน คือ ด้านผู้เรียน และด้านผู้จัดการเรียนรู้

1. ด้านผู้เรียน คือ กระบวนการที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมเน้นการปฏิบัติจริงได้พัฒนาการคิด มีอิสระในการเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองด้วยวิธีการและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย นำประสบการณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวัน
2. ด้านการจัดการเรียนรู้ คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การเน้นประโยชน์สูงสุดของผู้เรียนเป็นสำคัญ และการเคารพในศักดิ์ศรี โดยมีการวางแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้อย่างเป็นระบบ

ทิตินา แคมมณี (2547: 42-45) ได้นำเสนอองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่าการจัดการศึกษาตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545 มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง ดี และมีความสุข ซึ่งจำเป็นต้องอาศัย องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหลายประการ ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การบริหารจัดการ นับได้ว่าการบริหารจัดการเป็นองค์ประกอบที่สนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญ โดยเฉพาะการบริหารจัดการของโรงเรียนที่เน้นการพัฒนาทั้งระบบของโรงเรียน การพัฒนาทั้งระบบของโรงเรียน หมายถึง การดำเนินงานในทุกองค์ประกอบของโรงเรียนให้

ไปสู่เป้าหมายเดียวกัน คือ คุณภาพของนักเรียนตามวิสัยทัศน์ที่โรงเรียนกำหนด ดังตัวบ่งชี้ที่แสดงถึง การพัฒนาทั้งระบบของโรงเรียนดังต่อไปนี้

1.1 การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาที่มีจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพ นักเรียน อย่างชัดเจน

1.2 การกำหนดแผนยุทธศาสตร์สอดคล้องกับเป้าหมาย

1.3 การกำหนดแผนการดำเนินงานในทุกองค์ประกอบของโรงเรียนสอดคล้องกับ เป้าหมายและเป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์

1.4 การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน

1.5 การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับแนว ทิศทางการประกันคุณภาพจากภายนอก

2. การจัดการเรียนรู้ว่าเป็นองค์ประกอบหลักที่แสดงถึงการเรียนรู้อย่างเป็น รูปธรรมประกอบด้วยความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายที่แท้จริงของการเรียนรู้ บทบาทของผู้สอนและ บทบาทของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนเป็นสำคัญจะทำได้สำเร็จเมื่อผู้ที่เกี่ยวข้อง กับการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ผู้สอนและผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับความหมายของการ เรียนรู้ ดังสาระดังนี้

2.1 การเรียนรู้เป็นงานเฉพาะบุคคลทำแทนกันไม่ได้ ผู้สอนที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ต้องเปิดโอกาสให้เขาได้มีประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตัวของเขาเอง

2.2 การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสติปัญญาที่ต้องมีการใช้กระบวนการคิด สร้าง ความเข้าใจ ความหมายของสิ่งต่างๆ ดังนั้นผู้สอนจึงควรกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดทำความเข้าใจสิ่งต่างๆ

2.3 การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสังคม เพราะในเรื่องเดียวกันอาจคิดได้หลาย แง่หลายมุม ทำให้เกิดการขยายเติมเต็มข้อความรู้ ตรวจสอบความถูกต้องของการเรียนรู้ตามที่สังคม ยอมรับด้วย ดังนั้นผู้สอนที่ปรารถนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ ทางสังคมกับบุคคลอื่นหรือแหล่งข้อมูลอื่นๆ

2.4 การเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน เป็นความรู้ที่เบิกบานเพราะหลุดพ้น จากความไม่รู้นำไปสู่ความใฝ่รู้ใฝ่อยากรู้อีก เพราะเป็นเรื่องน่าสนุกผู้สอนจึงควรสร้างภาวะที่กระตุ้นให้ เกิดความอยากรู้หรือคับข้องใจบ้าง ผู้เรียนจะหาคำตอบเพื่อให้หลุดพ้นจากความข้องใจและเกิด ความสุขขึ้นจากการได้เรียนรู้เมื่อพบคำตอบด้วยตนเอง

2.5 การเรียนรู้เป็นงานต่อเนื่องตลอดชีวิต ขยายพรมแดนความรู้ได้ไม่มีที่สิ้นสุด ผู้สอนจึงควรสร้างกิจกรรมที่กระตุ้นให้เกิดการแสวงหาความรู้ไม่รู้จบ

2.6 การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงเพราะได้รู้มากขึ้น ทำให้เกิดการนำความรู้ไปใช้ในการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ เป็นการพัฒนาไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับรู้ผลการพัฒนาของตัวเองด้วย

จากความหมายของการเรียนรู้ที่กล่าวมาผู้สอนจึงต้องคำนึงถึงประเด็นต่างๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
2. การเน้นความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก
3. การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน
4. การจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ ไม่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อหน่าย
5. ความเมตตากรุณาต่อผู้เรียน
6. การท้าทายให้ผู้เรียนอยากรู้
7. การตระหนักถึงเวลาที่เหมาะสมที่ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้
8. การสร้างบรรยากาศหรือสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง
9. การสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้
10. การมีจุดมุ่งหมายของการสอน
11. ความเข้าใจผู้เรียน
12. ภูมิหลังของผู้เรียน
13. การไม่ยึดวิธีการใดวิธีการหนึ่งเท่านั้น
14. การเรียนการสอนที่ดีเป็นพลวัต (Dynamic) กล่าวคือ มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทั้งในด้านการจัดกิจกรรม การสร้างบรรยากาศ รูปแบบเนื้อหาสาระเทคนิค และวิธีการ
15. การสอนในสิ่งที่ไม่ไกลตัวผู้เรียนมากเกินไป
16. การวางแผนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ

3. การเรียนรู้ของผู้เรียน คือ องค์ประกอบด้านการเรียนรู้ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างจากเดิมที่เน้นเนื้อหาสาระเป็นสำคัญ และสอดคล้องกับองค์ประกอบด้านการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้เพราะการจัดการเรียนรู้ก็เพื่อเน้นให้มีผลต่อการเรียนรู้ ดังนั้นตัวบ่งชี้ที่บอกถึงลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนประกอบด้วย

3.1 การเรียนรู้อย่างมีความสุข อันเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล คำนึงถึงการทำงานของสมองที่ส่งผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการทางอารมณ์ของผู้เรียน ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องที่ต้องการเรียนรู้ในบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติ บรรยากาศของการเอื้ออาหารและเป็นมิตรตลอดจนแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายนำผลการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้

3.2 การเรียนรู้จากการได้คิดและลงมือปฏิบัติจริง หรือกล่าวอีกลักษณะหนึ่งคือ “เรียนด้วยสมองและสองมือ” เป็นผลจากการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้คิดไม่ว่าจะเกิดจากสถานการณ์หรือคำถามก็ตามและได้ลงมือปฏิบัติจริงซึ่งเป็นการฝึกทักษะที่สำคัญคือการแก้ปัญหา ความมีเหตุผล

3.3 การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น เป้าหมายสำคัญด้านหนึ่งในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคือ ผู้เรียนแสวงหาความรู้ที่หลากหลายทั้งในและนอกมหาวิทยาลัยทั้งที่เป็นเอกสารวัสดุสถานที่ สถานประกอบการบุคคลซึ่งประกอบด้วย เพื่อน กลุ่มเพื่อน หรือผู้เป็นภูมิปัญญาของชุมชน

3.4 การเรียนรู้แบบองค์รวมหรือบูรณาการเป็นการเรียนรู้ที่ผสมผสานสาระ ความรู้ ด้านต่างๆ ได้สัดส่วนกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ความดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในทุกวิชาที่จัดให้เรียนรู้

3.5 การเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง เป็นผลสืบเนื่องมาจากความเข้าใจของผู้สอนที่ยึดหลักการว่าทุกคนเรียนรู้ได้และเป้าหมายที่สำคัญ คือ พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถที่จะแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ผู้สอนจึงควรสังเกตและศึกษาธรรมชาติของการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าถนัดที่จะเรียนรู้แบบใดมากที่สุด ในขณะเดียวกันกิจกรรมการเรียนรู้จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง การสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง ผู้เรียนจะได้รับการฝึกด้านการจัดการแล้วยังฝึกด้านสมาธิความมีวินัยในตนเอง และการรู้จักตนเองมากขึ้น

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี (2551: 26) ได้นำเสนอองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่า ตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง วิธีสอนที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางผู้สอนสามารถใช้วิธีการใดๆ ก็ได้ ที่เป็นวิธีสอนที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนอาจใช้วิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายๆ วิธีในการสอนในครั้งหนึ่งๆ ดังเช่น วิธีการอภิปราย วิธีการค้นพบ วิธีสืบสอบแบบแนะนำ วิธีสอนแบบสตอรีไลน์วิธีสอนแบบเน้นปัญหา วิธีสอนแบบแก้ปัญหา วิธีสอนแบบเน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิธีสืบสอบ แบบไม่มีการแนะนำ วิธีอริยสัจสี่ กรณีศึกษาทักษะกระบวนการ 9 ชั้น วิธีใช้สถานการณ์จำลอง วิธีการเชื่อมโยงมโนทัศน์วิธีสอนกลุ่มสัมพันธ์ วิธีการเรียนแบบร่วมมือ เป็นต้น การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมีตัวบ่งชี้ที่จะใช้เป็นแนวทางในการประเมินได้ว่า ได้มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางหรือไม่ โดยประเมินจากผู้สอน เมื่อเขียนแผนการสอนและเมื่อนำแผนการสอนไปใช้ในห้องเรียนและประเมินจากผู้เรียนจากพฤติกรรมการเรียนทั้งใน ห้องเรียนและนอกห้องเรียน การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้นยังมีระดับจากต่ำสุดไปหาสูงสุด เกณฑ์ที่ใช้ประเมินคือ สังเกตว่านักเรียนมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด อย่างไรก็ตามถ้านักเรียนมีส่วนร่วมสร้างความรู้ด้วย

ตนเองอย่างแท้จริง จากสิ่งที่ผู้เรียนต้องการรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนจะมีบทบาทมากที่สุดแต่ผู้สอนมีบทบาทน้อยลง ในทางตรงกันข้ามถ้าผู้สอนมีบทบาท กำหนดหัวเรื่องกิจกรรม รวมทั้งสื่อเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนสร้างความรู้เองในลักษณะนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจมีบทบาทเท่าๆ กัน ซึ่งก็ยังจัดเป็นการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเช่นกัน แต่อยู่ในระดับปานกลางเพื่อให้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนจึงอาจเริ่มต้นฝึกให้ผู้เรียนเริ่มมีบทบาทในการเรียนรู้จากระดับน้อยจนมากขึ้นตามลำดับ ซึ่งจะทำให้ผู้สอนมีบทบาทในการสอนน้อยลงตามลำดับไปด้วย ตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยพิจารณาทั้งผู้สอนและผู้เรียนมี ดังต่อไปนี้

เมื่อพิจารณาผู้สอน

1. ผู้สอนจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่เอง
(Construction of the New Knowledge)
2. ผู้สอนให้ผู้เรียนใช้ทักษะกระบวนการ (Process Skills) คือ กระบวนการคิด (Thinking Process) กระบวนการกลุ่ม (Group Process) และสร้างความรู้ด้วยตนเอง
3. ผู้สอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน (Participation) คือ มีส่วนทั้งด้านปัญญา ภาย อารมณ์ และสังคม รวมทั้งให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับทั้งสิ่งมีชีวิตและกับสิ่งที่ไม่มีชีวิต เช่น หนังสือ สถานที่ต่างๆ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น
4. ผู้สอนสร้างบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ ทั้งบรรยากาศทางกายภาพและจิตใจเพื่อให้ผู้เรียน เรียนอย่างมีความสุข (Happy Learning)
5. ผู้สอนมีการวัดและประเมินผลทั้งทักษะ กระบวนการ ชีตความสามารถ ศักยภาพของ ผู้เรียนและผลผลิตจากการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment)
6. ผู้สอนพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
(Application)
7. ผู้สอนเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้อำนวยการความสะดวก (Facilitator) คือ เป็นผู้จัดประสบการณ์ รวมทั้งสื่อการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนใช้เป็นแนวทางสร้างความรู้ด้วยตนเอง คือ ผู้สอนที่เป็นผู้อำนวยการความสะดวกนั้น มีบทบาทดังนี้
 - 7.1 เป็นผู้นำเสนอ (Presenter)
 - 7.2 เป็นผู้สังเกต (Observer)
 - 7.3 เป็นผู้ถาม (Asker)
 - 7.4 เป็นผู้ให้การเสริมแรง (Reinforcer)
 - 7.5 เป็นผู้แนะนำ (Director)

7.6 เป็นผู้สะท้อนความคิด (Reflector)

7.7 เป็นผู้จัดบรรยากาศ (Atmosphere Organizer)

7.8 เป็นผู้จัดระเบียบ (Organizer)

7.9 เป็นผู้แนะแนว (Guide)

7.10 เป็นผู้ประเมิน (Evaluator)

7.11 เป็นผู้ให้คำชื่นชม (Appraiser)

7.12 เป็นผู้กำกับ (Coacher)

เมื่อพิจารณาผู้เรียน

1. ผู้เรียนสร้างความรู้ (Construction) รวมทั้งสร้างสิ่งประดิษฐ์ด้วยตนเอง
2. ผู้เรียนใช้ทักษะกระบวนการ (Process Skills) คือ กระบวนการคิด และกระบวนการ กลุ่มสร้าง ความรู้ด้วยตนเอง
3. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน (Participation) และมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction)
4. ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยความสุข (Happy Learning)
5. ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ (Application)

กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ (2557: 76) ได้นำเสนอองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่าการจัดการศึกษาตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545 มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง ดี และมีความสุข ซึ่งจำเป็นต้องอาศัย องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหลายประการ ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การบริหารจัดการ นับได้ว่าการบริหารจัดการเป็นองค์ประกอบที่สนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญ โดยเฉพาะการบริหารจัดการของโรงเรียนที่เน้นการพัฒนาทั้งระบบของโรงเรียน การพัฒนาทั้งระบบของโรงเรียน หมายถึง การดำเนินงานในทุกองค์ประกอบของโรงเรียนให้ไปสู่เป้าหมายเดียวกัน คือ คุณภาพของนักเรียนตามวิสัยทัศน์ที่โรงเรียนกำหนด ดังตัวบ่งชี้ที่แสดงถึงการพัฒนาทั้งระบบของโรงเรียนดังต่อไปนี้

- 1.1 การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาที่มีจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพนักเรียนอย่างชัดเจน
- 1.2 การกำหนดแผนยุทธศาสตร์สอดคล้องกับเป้าหมาย
- 1.3 การกำหนดแผนการดำเนินงานในทุกองค์ประกอบของโรงเรียนสอดคล้องกับเป้าหมายและเป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์

1.4 การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน

1.5 การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับแนวทางการประกันคุณภาพจากภายนอก

2. การจัดการเรียนรู้ นับว่าเป็นองค์ประกอบหลักที่แสดงถึงการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรมประกอบด้วยความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายที่แท้จริงของการเรียนรู้ บทบาทของผู้สอนและบทบาทของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนเป็นสำคัญจะทำได้สำเร็จเมื่อผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ผู้สอนและผู้เรียน มีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับความหมายของการเรียนรู้ ดังสาระที่ (ทศนา แชมมณี. 2547: 42-45) ได้กล่าวไว้ดังนี้

2.1 การเรียนรู้เป็นงานเฉพาะบุคคลทำแทนกันไม่ได้ ผู้สอนที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ต้องเปิดโอกาสให้เขาได้มีประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตัวของเขาเอง

2.2 การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสติปัญญาที่ต้องมีการใช้กระบวนการคิด สร้างความเข้าใจ ความหมายของสิ่งต่างๆ ดังนั้นผู้สอนจึงควรกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดทำความเข้าใจสิ่งต่างๆ

2.3 การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสังคม เพราะในเรื่องเดียวกันอาจคิดได้ หลายแง่หลายมุม ทำให้เกิดการขยายเติมเต็มข้อความรู้ ตรวจสอบความถูกต้องของการเรียนรู้ตามที่ สังคมยอมรับด้วย ดังนั้นผู้สอนที่ปรารถนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลอื่นหรือแหล่งข้อมูลอื่นๆ

2.4 การเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน เป็นความรู้สึกเบิกบานเพราะหลุดพ้นจากความไม่รู้นำไปสู่ความใฝ่รู้ใฝ่อยากรู้ อีก เพราะเป็นเรื่องน่าสนุกผู้สอนจึงควรสร้างภาวะที่กระตุ้นให้เกิดความอยากรู้หรือคับข้องใจบ้าง ผู้เรียนจะหาคำตอบเพื่อให้หลุดพ้นจากความข้องใจและเกิดความสุขขึ้นจากการได้เรียนรู้เมื่อพบคำตอบด้วยตนเอง

2.5 การเรียนรู้เป็นงานต่อเนื่องตลอดชีวิต ขยายพรมแดนความรู้ได้ไม่มีที่สิ้นสุด ผู้สอนจึงควรสร้างกิจกรรมที่กระตุ้นให้เกิดการแสวงหาความรู้ไม่รู้จบ

2.6 การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงเพราะได้รู้มากขึ้น ทำให้เกิดการนำความรู้ไปใช้ในการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ เป็นการพัฒนาไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับรู้ผลการพัฒนาของตัวเอง

จากความหมายของการเรียนรู้ที่กล่าวมาผู้สอนจึงต้องคำนึงถึงประเด็นต่างๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
2. การเน้นความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก
3. การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน

4. การจัดกิจกรรมให้น่าสนใจ ไม่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อหน่าย
5. ความเมตตากรุณาต่อผู้เรียน
6. การท้าทายให้ผู้เรียนอยากรู้
7. การตระหนักถึงเวลาที่เหมาะสมที่ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้
8. การสร้างบรรยากาศหรือสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง
9. การสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้
10. การมีจุดมุ่งหมายของการสอน
11. ความเข้าใจผู้เรียน
12. ภูมิหลังของผู้เรียน
13. การไม่ยึดวิธีการใดวิธีการหนึ่งเท่านั้น
14. การเรียนการสอนที่ดีเป็นพลวัต (Dynamic) กล่าวคือ มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทั้งในด้านการจัดกิจกรรม การสร้างบรรยากาศ รูปแบบเนื้อหาสาระเทคนิค และวิธีการ
15. การสอนในสิ่งที่ไม่ไกลตัวผู้เรียนมากเกินไป
16. การวางแผนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ

3. การเรียนรู้ของผู้เรียน คือ องค์ประกอบด้านการเรียนรู้ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างจากเดิมที่เน้นเนื้อหาสาระเป็นสำคัญ และสอดคล้องกับองค์ประกอบด้านการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้เพราะการจัดการเรียนรู้ก็เพื่อเน้นให้มีผลต่อการเรียนรู้ ดังนั้นตัวบ่งชี้ที่บอกถึงลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนประกอบด้วย

3.1 การเรียนรู้อย่างมีความสุข อันเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล คำนึงถึงการทำงานของสมองที่ส่งผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการทางอารมณ์ของผู้เรียน ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องที่ต้องการเรียนรู้ในบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติ บรรยากาศของการเอื้ออาทรและเป็นมิตรตลอดจนแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายนำผลการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้

3.2 การเรียนรู้จากการได้คิดและลงมือปฏิบัติจริง หรือกล่าวอีกลักษณะหนึ่งคือ การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้คิดไม่ว่าจะเกิดจากสถานการณ์หรือคำถามก็ตาม และได้ลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งเป็นการฝึกทักษะที่สำคัญ คือ การแก้ปัญหา ความมีเหตุผล

3.3 การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น เป้าหมายสำคัญด้านหนึ่งในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ ผู้เรียนแสวงหาความรู้ที่หลากหลายทั้งในและนอกสถานที่ สถานประกอบการ บุคคล ซึ่งประกอบด้วย เพื่อน กลุ่มเพื่อน หรือผู้เป็นภูมิปัญญาของชุมชน

3.4 การเรียนรู้แบบองค์รวมหรือบูรณาการเป็นการเรียนรู้ที่ผสมผสานสาระ ความรู้ ด้านต่างๆ ได้สัดส่วนกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ความดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในทุก วิชาที่จัดให้เรียนรู้

3.5 การเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง เป็นผลสืบเนื่องมาจากความ เข้าใจของผู้สอนที่ยึดหลักการว่าทุกคนเรียนรู้ได้และเป้าหมายที่สำคัญ คือ พัฒนาผู้เรียนให้มี ความสามารถที่จะแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ผู้สอนจึงควรสังเกตและศึกษารวมชาติของการ เรียนรู้ของผู้เรียนว่าถนัดที่จะเรียนรู้แบบใดมากที่สุด ในขณะเดียวกันกิจกรรมการเรียนรู้จะเปิดโอกาส ให้ผู้เรียนได้วางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง การสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ ของตนเอง ผู้เรียนจะได้รับการฝึกด้านการจัดการแล้วยังฝึกด้านสมาธิความมีวินัยในตนเอง และการ รู้จักตนเองมากขึ้น

จากการศึกษาองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า มี องค์ประกอบที่หลากหลาย เช่น การวิเคราะห์หลักสูตร เทคนิคการสอน การเขียนแผนการจัดการ เรียนรู้ การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง สภาพแวดล้อม การบริหารจัดการ วิชาชีพ ครูผู้สอน ผู้เรียน และเมื่อสังเคราะห์องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แสดงดังตาราง 1

ตาราง 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

องค์ประกอบ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541 : 18-19)	กระทรวงศึกษาธิการ (2542: 8)	กรมวิชาการ (2543 : 10-32)	คณะกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543 : 37)	สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2546 : 48)	พัฒนา งามมณี (2547: 42-45)	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี (2551: 26)	กาญจน์ เรืองมนตรี และธวัช นามวรรณ (2557: 76)	ความถี่
1. ภาระงานการเรียนรู้ของผู้เรียน	✓	✓							1
2. ภาระงานการสอนของครู	✓	✓		✓			✓		4
3. การบริหารจัดการ	✓	✓	✓			✓		✓	5
4. การจัดการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
5. การเรียนรู้ของผู้เรียน		✓	✓		✓	✓		✓	6
6. การวิเคราะห์หลักสูตร	✓	✓	✓	✓					4
7. เทคนิคการสอน			✓				✓		2
8. การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้			✓						1
9. การวัดและประเมินผล	✓	✓	✓	✓					4
10. ผู้สอน				✓			✓		2
11. ผู้เรียน				✓	✓		✓		3
12. กิจกรรมการเรียนรู้				✓					1

ตาราง 2 การสังเคราะห์องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	องค์ประกอบจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่นำมาผนวก
ด้านที่ 1 ด้านการจัดการเรียนรู้	1. การจัดการเรียนรู้ 2. การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ 3. กิจกรรมการเรียนรู้ 4. กระบวนการสอนของครู 5. เทคนิคการสอน
ด้านที่ 2 ด้านผู้เรียน	1. การเรียนรู้ของผู้เรียน 2. กระบวนการเรียนของผู้เรียน 3. ผู้เรียน
ด้านที่ 3 ด้านการบริหารจัดการ	1. การบริหารจัดการ
ด้านที่ 4 ด้านครู	1. ผู้สอน
ด้านที่ 5 ด้านการวัดและประเมินผล	1. การวัดและประเมินผล
ด้านที่ 6 ด้านหลักสูตร	1. การวิเคราะห์หลักสูตร

จากตาราง 1 เมื่อนำองค์ประกอบจากศึกษาเอกสาร ตำรา ของหน่วยงานทางการศึกษา และนักวิชาการ นำมาสังเคราะห์โดยวิธีการพิจารณาจากองค์ประกอบที่มีนักวิชาการและหน่วยงาน กล่าวถึงโดยพิจารณาจากความถี่ พบว่า มีองค์ประกอบทั้งหมด 12 องค์ประกอบ โดยจะเห็นได้ว่าแต่ละองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นมีลักษณะใกล้เคียงกัน และมีรายละเอียดบางส่วนที่แตกต่างกันเพียงเล็กน้อย ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยไว้ 6 องค์ประกอบ โดยผู้วิจัยได้รวมหัวข้อที่มีความใกล้เคียงกันเข้าไว้ด้วยกัน คือ ประเด็นการจัดการเรียนรู้ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ กระบวนการสอนของครู เทคนิคการสอน สรุปเป็นองค์ประกอบด้านที่ 1 ด้านการจัดการเรียนรู้ ประเด็น การเรียนรู้ของผู้เรียน กระบวนการเรียนของผู้เรียน ผู้เรียน สรุปเป็นองค์ประกอบด้านที่ 2 ด้านผู้เรียน ประเด็นการบริหารจัดการ สรุปเป็นองค์ประกอบด้านที่ 3 ด้านการบริหารจัดการ ประเด็น ผู้สอน สรุปเป็นองค์ประกอบด้านที่ 4 ด้านครู ประเด็นการวัดและประเมินผล สรุปเป็นองค์ประกอบด้านที่ 5 ด้านการวัดและ

ประเมินผล และประเด็นการวิเคราะห์หลักสูตร สรุปเป็นองค์ประกอบด้านที่ 6 ด้านหลักสูตร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ด้านการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม 2560) เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นเป้าหมายสำคัญสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนผู้สอนต้องพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์พัฒนาทักษะต่างๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนตามที่หน่วยงานทางการศึกษาและนักวิชาการได้กล่าวถึง ดังต่อไปนี้

กรมสามัญศึกษา (2543: 15) ได้กล่าวถึงการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่า เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทร่วมในการพัฒนาตนเองโดยเน้นทักษะกระบวนการ มีส่วนร่วมในการแสดงออก การปฏิบัติและการประกอบอาชีพระหว่างเรียน กิจกรรมกลุ่ม การจัดบรรยากาศประชาธิปไตย การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ได้สรุปหลักการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ดังนี้

1. การเรียนรู้ทั้งหมดควรมีความหมายกับนักเรียน (Meaningful)
2. การเรียนรู้เป็นทรัพย์สินทางปัญญาเฉพาะบุคคล (Personal Processing)
3. การเรียนรู้ควรตอบสนองความต้องการระหว่างบุคคล (Individual Differences)
4. การเรียนรู้ที่ดีต้องมีการประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวาง (Generalization and Application)
5. ผู้เรียนเป็นผู้ทำกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Active Agents of Teaming)
6. การจัดกระบวนการเรียนรู้ควรเป็นแบบบูรณาการและพัฒนาการในตัวผู้เรียนอย่างสมบูรณ์ (Wholeness)
7. ผลสัมฤทธิ์ในการจัดการศึกษาได้จากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ (Learning Behavior)

สนอง อินละคร (2544: 5) ได้กล่าวถึงหลักการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ดังนี้

1. เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้สร้างความรู้ด้วยตนเอง คือการให้ผู้เรียนสร้างข้อความด้วยตนเองด้วยการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล ทำความเข้าใจ คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปข้อมูลเป็นความรู้
2. เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคมและ สติปัญญาในการเรียนรู้ให้มากที่สุด
3. เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลความคิด และประสบการณ์ซึ่งกันละกัน
4. เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการ และมีผลงานจากการเรียนรู้
5. เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ตั้งนั้นจึงสรุปได้ว่าการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรยึดหลักการให้ครูเป็นผู้ออกแบบกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองและร่วมกันสรุปเป็นองค์ความรู้

กล่าวโดยสรุป การจัดการเรียนรู้ หมายถึง เทคนิคกระบวนการในการจัดการเรียนการสอนโดยกระบวนการสอนทุกขั้นตอนล้วนมีความหมายต่อผู้เรียน กระบวนการสอนมีความตอบสนองกับความต้องการของผู้เรียน ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ กิจกรรมที่ทำมาจากการเลือกของผู้เรียนเองโดยผู้เรียนได้พัฒนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลซึ่งกันและกันได้ สรุปด้านการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้ทั้งหมดมีความหมายกับผู้เรียน
 2. การจัดการเรียนรู้ตอบสนองความต้องการระหว่างบุคคล
 3. การจัดการเรียนรู้มีการประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวาง
 4. การจัดการเรียนรู้เป็นแบบบูรณาการและพัฒนาผู้เรียนอย่างสมบูรณ์
 5. การจัดการเรียนรู้สามารถให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
 6. การจัดการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้เลือกทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง
 7. การจัดการเรียนรู้เน้นกิจกรรมที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันละกัน
2. ด้านผู้เรียน

การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนพฤติกรรม ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์ที่คนเรามีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม หรือจากการฝึกหัดรวมทั้งการเปลี่ยนปริมาณความรู้ของผู้เรียน งานที่สำคัญของครูก็คือช่วยนักเรียนแต่ละคนให้เกิดการเรียนรู้ หรือมีความรู้และทักษะตามที่หลักสูตรได้วางไว้ ครูมีหน้าที่จัดประสบการณ์ในห้องเรียน เพื่อจะช่วยให้นักเรียนเปลี่ยนพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ของแต่ละบทเรียน โดยมีนักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษาได้กล่าวถึง ดังต่อไปนี้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542: 8-10) ได้กล่าวถึงตัวบ่งชี้การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่า ศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้พัฒนาตัวบ่งชี้การเรียนรู้ของผู้เรียน 9 ข้อ ดังนี้

1. ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง
3. ผู้เรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้จากกลุ่ม
4. ผู้เรียนฝึกคิดอย่างหลากหลายและสร้างจินตนาการ และแสดงออกอย่างมี

เหตุผล

5. ผู้เรียนได้รับการเสริมแรงและค้นหาคำตอบ ทั้งด้วยตนเองและร่วมกันกับกลุ่ม
6. ผู้เรียนได้ค้นคว้ารวบรวมข้อมูลและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง
7. ผู้เรียนได้เลือกทำกิจกรรมตามความถนัด ความสามารถ และความสนใจด้วย

ตนเองอย่างมีความสุข

8. ผู้เรียนฝึกตนเองให้ระเบียบวินัยมีความรับผิดชอบในการทำงาน
9. ผู้เรียนฝึกประเมินปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่นตลอดจนสนใจใฝ่หาความรู้

อย่างต่อเนื่อง

ไสว พักขาว (2542: 12) ได้กล่าวว่าคุณลักษณะของผู้เรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมี 8 ประการ คือ

1. เป็นผู้ทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตัวเอง
2. เป็นผู้แสวงหาความรู้
3. เลือกวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง
4. เรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม
5. สรุปรู้
6. เลือกสิ่งที่จะเรียน
7. เลือกสื่อและแหล่งเรียนรู้
8. เลือกวิธีการประเมินผลการเรียนรู้

กรมวิชาการ (2544: 6-7) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะของผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ดังนี้

1. มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการศึกษา คิดวิเคราะห์ ลงมือปฏิบัติ และสรุปรองค้ความรู้ด้วยตนเอง

2. มีอิสระในการเรียนสิ่งที่ตนสนใจ และได้รับการส่งเสริมให้พัฒนาเต็มตาม

ศักยภาพ

3. แสดงออกถึงพฤติกรรมการเรียนรู้ (5 ส) ได้แก่ สติปัญญาความรู้ ความคิด ความกระตือรือร้นและตั้งใจเรียน การสืบเสาะ-ค้นหาข้อมูลหรือความรู้ การนำเสนอถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับให้ผู้อื่นเข้าใจ การสร้างบูรณาการและประยุกต์ความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตจริงหรือสถานการณ์ใหม่ตามความเหมาะสม

กล่าวโดยสรุป ผู้เรียน หมายถึง ลักษณะของผู้เรียนในการทำกิจกรรม ซึ่งจะทำให้ ผู้เรียนมีประสบการณ์ สามารถค้นพบความถนัดของตนเองได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย สามารถค้นหา คำตอบนั้นได้ด้วยตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบในการทำงาน รับฟัง ความคิดเห็นของผู้เรียน ตลอดจนมีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนพยายามแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง สรุปด้าน ผู้เรียน ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง
2. ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง
3. ผู้เรียนฝึกคิดอย่างหลากหลาย และแสดงออกอย่างมีเหตุผล
4. ผู้เรียนค้นหาคำตอบทั้งด้วยตนเองและร่วมกันกับกลุ่ม
5. ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามความถนัด ความสามารถ และความสนใจ
6. ผู้เรียนฝึกตนเองให้ระเบียบวินัยมีความรับผิดชอบในการทำงาน
7. ผู้เรียนฝึกประเมินปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น
8. ผู้เรียนสนใจใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง

3. ด้านการบริหารจัดการ

การจัดการ หรือการบริหารองค์การ ให้สามารถอยู่ได้อย่างมีเสถียรภาพภายใต้ สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง โดยรวบรวมเอากลุ่มกิจกรรมต่างๆ ขององค์การนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อ ความสำเร็จในเป้าหมาย โดยคำนึงถึงความมีประสิทธิภาพประสิทธิผล และความประหยัด โดยมี หน่วยงานทางการศึกษาและนักวิชาการได้กล่าวถึง ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545: 21-25) ได้กำหนด ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถดำเนินการดังนี้

1. การส่งเสริมให้บุคลากรและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม การที่สถานศึกษามีอิสระในการ ดำเนินกิจการสามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มี เสรีภาพทางวิชาการ โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีตัวแทนของ ชุมชนเข้ามามีส่วน ร่วมในการบริหารโรงเรียนดั่งนั้น ผู้บริหารจึงต้องเน้นการทำงานร่วมกับชุมชนให้มากขึ้น เพื่อร่วมกัน ทำนโยบายและการศึกษาสำหรับสถานศึกษา ดูแลการดำเนินงานตามนโยบายและแผนจัดทำข้อเสนอ ตามงบประมาณในรูปแบบเงินอุดหนุนเพื่อจัดการศึกษาสถานศึกษา การบริหารบุคคลและยังต้องร่วมกัน

จัดทำหลักสูตรท้องถิ่น สื่อแบบเรียน วัสดุอุปกรณ์ ประกอบการเรียนการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่น กิจกรรมต่างๆ ที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการเรียนรู้จะต้องมีบทบาทร่วมกัน

2. การจัดปัจจัยสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญจะประสบผลสำเร็จได้ ต้องมีปัจจัยสำคัญในการสนับสนุน ดังนี้

2.1 กระบวนการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดี ถ้าผู้เรียนมีโอกาสคิด ทำ สร้างสรรค์ โดยที่ ครูช่วยจัดบรรยากาศการเรียนรู้ จัดสื่อและสรุปสาระการเรียนรู้ร่วมกัน

2.2 คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านความสามารถทางสติปัญญา อารมณ์ สังคม ความพร้อมของร่างกายและจิตใจ และสร้างโอกาสให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง

2.3 สาระการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับวัย ความถนัด ความสนใจของผู้เรียนและความคาดหวังของสังคม ทั้งนี้ผลการเรียนรู้จากสาระและกระบวนการจะต้องทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดี และมีความสุขในการเรียน

2.4 แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเพียงพอที่จะให้ผู้เรียนได้ใช้เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ตามความถนัด ความสนใจ

2.5 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับครู และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนมีลักษณะเป็น กัลยาณมิตรที่ช่วยเหลือเกื้อกูล ห่วงใย มีกิจกรรมร่วมกันในกระบวนการเรียนรู้ คือ แลกเปลี่ยน เรียนรู้ ถักทอความคิด พิชิตปัญหาร่วมกัน

2.6 ศิษย์มีความศรัทธาต่อครูผู้สอน สาระที่เรียนทั้งกระบวนการที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ ผู้เรียนใฝ่รู้ มีใจรักที่จะเรียนรู้ ทั้งนี้ครูจะต้องมีความเชื่อว่าศิษย์ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ และมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

2.7 สาระและกระบวนการเรียนรู้เชื่อมโยงกับเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมรอบตัวของผู้เรียนจนผู้เรียนสามารถนำผลจากการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตจริง

2.8 กระบวนการเรียนรู้ มีความเชื่อมโยงกับเครือข่ายอื่นๆ เช่น ชุมชน ครอบครัวยุทธศาสตร์ต่างๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์และร่วมมือให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้สูงสุด

กล่าวโดยสรุป การบริหารจัดการ หมายถึง การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีการกำหนดแผนดำเนินงาน มีระบบการประกันคุณภาพภายใน จัดทำแผนประจำปี ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและสนับสนุนปัจจัยในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้เกิดความสำเร็จ สรุปด้านการบริหารจัดการ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างชัดเจน
2. การกำหนดแผนยุทธศาสตร์สอดคล้องกับเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้

3. การกำหนดแผนการดำเนินงานในทุกองค์ประกอบของโรงเรียน
4. การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน
5. การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้อง
6. การส่งเสริมให้บุคลากรและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้
7. การจัดปัจจัยสนับสนุนเพื่อให้กระบวนการเรียนรู้สามารถประสบผลสำเร็จได้

4. ด้านครู

วิธีการสอน และการเรียนรู้ บรรยากาศ สิ่งแวดล้อม ต้องมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ผู้สอนจะต้องมีจรรยาบรรณแห่งความเป็นครู วิธีการสอนคือกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนจะต้องสอดคล้อง เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี เพื่อให้การสอนบรรลุตามเป้าหมาย ผู้สอนต้องเตรียมการสอนอย่างดี ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทุกด้าน จัดการสอนอย่างมีกระบวนการ และให้ครบองค์ประกอบการสอน ได้แก่ การตั้งจุดประสงค์การสอน การกำหนดเนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน และการวัดผลประเมินผล ต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร นอกจากนี้ผู้สอนควรได้คำนึงถึงหลักพื้นฐานในการสอน ลักษณะการสอนที่ดี และปัจจัยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดจนรู้จักใช้หลักการสอนให้สอดคล้องกับหลักการเรียนรู้หลักจิตวิทยาบรรยากาศเป็นประชาธิปไตย ก็จะช่วยให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จได้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยมีหน่วยงานทางการศึกษาและนักวิชาการได้กล่าวถึง ดังต่อไปนี้

วัฒนาพร รัชชบุทช์ (2542: 8-10) กล่าวถึงตัวบ่งชี้การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญว่าศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้พัฒนาตัวบ่งชี้การ สอนของครู 10 ข้อ

1. ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการ
2. ครูจัดสิ่งแวดล้อม บรรยากาศที่จูงใจและเสริมแรงให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
3. ครูรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อผู้เรียนสม่ำเสมอ
4. ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงออกและคิดอย่างสร้างสรรค์
5. ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกคิดฝึกทำและฝึกปรับปรุงตนเอง
6. ครูส่งเสริมกิจกรรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม พร้อมทั้งสังเกตส่วนดีและปรับปรุงส่วนด้อยของผู้เรียน
7. ครูใช้สื่อการสอนเพื่อฝึกการคิดการแก้ปัญหาและการค้นพบความรู้
8. ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง
9. ครูฝึกฝนกิจกรรมรายทและวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย

10. ครูสังเกตประเมินพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545: 25-27) ได้กำหนดตัวบ่งชี้คุณลักษณะครูผู้สอน ไว้

ดังนี้

1. ผู้สอนจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่เอง (Construction of the New Knowledge)
2. ผู้สอนให้ผู้เรียนใช้ทักษะกระบวนการ (Process Skills) คือ กระบวนการคิด (Thinking Process) กระบวนการกลุ่ม (Group Process) และสร้างความรู้ด้วยตนเอง
3. ผู้สอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน (Participation) คือ มีส่วนร่วมทั้งด้านปัญญา กาย อารมณ์ และสังคม รวมทั้งให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับทั้งสิ่งมีชีวิตกับสิ่งที่ไม่มีชีวิต เช่น หนังสือ สถานที่ต่างๆ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น
4. ผู้สอนสร้างบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ ทั้งบรรยากาศทางกายภาพและจิตใจ เพื่อให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข (Happy Learning)
5. ผู้สอนมีการวัดและประเมินผลทั้งทักษะ กระบวนการ ชีตความสามารถ ศักยภาพของผู้เรียน และผลผลิตจากการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment)
6. ผู้สอนพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (Application)
7. ผู้สอนเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) คือ เป็นผู้จัดประสบการณ์รวมทั้งสื่อการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนใช้เป็นแนวทางสร้างความรู้ด้วยตนเอง คือ ผู้สอนที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกนั้นมีบทบาทดังนี้
 - 7.1 เป็นผู้นำเสนอ (Presenter)
 - 7.2 เป็นผู้สังเกต (Observer)
 - 7.3 เป็นผู้ถาม (Asker)
 - 7.4 เป็นผู้ให้การเสริมแรง (Reinforcer)
 - 7.5 เป็นผู้แนะนำ (Director)
 - 7.6 เป็นผู้สะท้อนความคิด (Reflector)
 - 7.7 เป็นผู้จัดบรรยากาศ (Atmosphere Organizer)
 - 7.8 เป็นผู้จัดระเบียบ (Organizer)
 - 7.9 เป็นผู้แนะแนว (Guide)
 - 7.10 เป็นผู้ประเมิน (Evaluator)
 - 7.11 เป็นผู้ให้คำชื่นชม (Appraiser)

7.12 เป็นผู้กำกับ (Coacher)

กล่าวโดยสรุป ครู หมายถึง พฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอนของครู โดยครูเตรียมการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ให้กำลังใจแรงเสริมแก่ผู้เรียน มีความเมตตาต่อผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักทำ ปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ และพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ สรุปด้านครูประกอบด้วยตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. ครูเตรียมการสอนที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน
 2. ครูจัดสิ่งแวดล้อม บรรยากาศให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
 3. ครูรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อผู้เรียนสม่ำเสมอ
 4. ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงออก
 5. ครูจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้คิดอย่างสร้างสรรค์ รู้จักแก้ปัญหา
 6. ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง
 7. ครูฝึกฝนกิจกรรมรายาและวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย
 8. ครูสังเกต ประเมินพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
5. ด้านการวัดและประเมินผล

การจัดการเรียนการสอนหนึ่งๆควรมีการตรวจสอบคุณภาพของผู้เรียน ผู้สอน และกระบวนการสอนเป็นระยะๆ (formative evaluation) เพื่อพิจารณาตรวจสอบว่า ผู้เรียนมีคุณสมบัติหรือเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตรงตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนตรงตามที่กำหนดไว้หรือไม่ กระบวนการวัดและประเมินผลนี้จะพยายามทำให้ได้ข้อมูลจากการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำมาใช้วิเคราะห์และตัดสินใจว่า การสอนดังกล่าวนั้นบรรลุผลหรือไม่ (summative evaluation) นำผลการตัดสินใจเพื่อประโยชน์ในการจัดลำดับ เลื่อนชั้นเรียนและพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไป ซึ่งมีหน่วยงานทางการศึกษาและนักการศึกษาได้อธิบายการวัดและประเมินผล ดังนี้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2539: 39-78) ได้เสนอแนวคิดในการวัดประเมินผลที่สอดคล้องกับแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ ดังต่อไปนี้

1. การประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) เป็นการประเมินเชิงคุณภาพอย่างต่อเนื่องในด้านความรู้ ความคิด พฤติกรรม วิธีการปฏิบัติและผลการปฏิบัติของผู้เรียน การประเมินลักษณะนี้จะมีประสิทธิภาพเมื่อประเมินการปฏิบัติของผู้เรียนในสภาพที่แท้จริง วิธีการที่ใช้ประเมิน ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ บันทึกข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้อง แบบทดสอบวัดความสามารถจริง การรายงานตนเอง และแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio)

2. การประเมินภาคปฏิบัติ (Performance Assessment) เป็นการทดสอบความสามารถในการทำงานของผู้เรียน ภายใต้สถานการณ์และเงื่อนไขที่สอดคล้องกับสภาพจริงมากที่สุด ประเมินได้ 3 ลักษณะ คือ ประเมินกระบวนการ ประเมินผลผลิต ประเมินทั้งกระบวนการ และผลผลิต ซึ่งอาจใช้วิธีการประเมิน ต่อไปนี้

2.1 การสืบค้น (Inquiry) โดยการถามผู้เรียนเกี่ยวกับความรู้สึกรู้สึกที่มีต่อตนเอง ต่อการปฏิบัติต่อสิ่งต่างๆ รวมถึงการประเมินความสำเร็จของตน ซึ่งสามารถทำได้โดยให้ผู้เรียนรายงานผลด้วยการพูด เขียน ตอบแบบตรวจสอบรายการ หรือบันทึกข้อดีข้อด้อยของตนในการทำงาน

2.2 การสังเกต (Observation) โดยการสังเกตผู้เรียนขณะที่เรียนและในกิจกรรมต่างๆ รวมถึงการตอบคำถามและการทำงานที่ได้รับมอบหมายทั้งงานเดี่ยวและงานกลุ่ม ครูควรใช้การสังเกตอย่างสม่ำเสมอ โดยผู้เรียนไม่รู้ตัวเพื่อให้ได้ข้อมูลที่แสดงภาพการปฏิบัติงานที่แท้จริง

2.3 การวิเคราะห์ (Analysis) โดยการวิเคราะห์การปฏิบัติงานของผู้เรียนแต่ละคนขณะที่ปฏิบัติงานหรือเมื่อทำงานเสร็จแล้วเพื่อค้นหาว่างานส่วนใดที่ผู้เรียนทำได้ดีและส่วนใดที่ควรปรับปรุง

2.4 การทดสอบ (Testing) โดยการวัดการปฏิบัติของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อตัดสินระดับความสำเร็จในการเรียนรู้ตามผลงานหรือกระบวนการที่กำหนด แบบทดสอบอาจใช้วัดความสามารถในการเรียนรู้ ระดับทักษะที่ได้จากการปฏิบัติ การบรรลุเป้าหมายการจัดการเรียนการสอนหรือเจตคติที่มีต่อสิ่งต่างๆ

3. การประเมินจากแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio Assessment) แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) เป็นแนวทางหนึ่งของการประเมินผลตามสภาพจริงที่ใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนสามารถสะท้อนให้เห็นผลที่เกิดจากกระบวนการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างชัดเจน ซึ่งมีหลักการสำคัญในการประเมิน ดังนี้

3.1 ด้านเนื้อหาวิชาจะต้องสะท้อนความรู้สึกรู้สึกความเข้าใจเนื้อหา ทักษะความสามารถและคุณลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน

3.2 ด้านการเรียนการสอน จะต้องเน้นกระบวนการเรียนรู้และผลงานของผู้เรียนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนสร้างความรู้หรืองานและตรวจสอบปรับปรุงด้วยตนเอง รวมทั้งมีการประเมินตนเอง เน้นบรรยากาศการเรียนรู้อย่างอิสระโดยมีครูเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำกระตุ้นสร้างฝืนและกำลังใจ

3.3 ด้านความเสมอภาค คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งด้านความสามารถวิธีการเรียน และความหลากหลายทางสติปัญญา โดยมุ่งพัฒนาศักยภาพของบุคคลไปสู่เกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดให้สูงสุดตามความสามารถของแต่ละบุคคล

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541: 46) ได้เสนอการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงว่าประกอบด้วยตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. เน้นการประเมินที่ดำเนินการไปพร้อมๆ กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งสามารถทำได้ตลอดเวลา ทุกสภาพการณ์
2. เน้นการประเมินที่ยึดพฤติกรรมแสดงออกของผู้เรียนจริงๆ
3. เน้นการพัฒนาจุดเด่นของผู้เรียน
4. ใช้ข้อมูลที่หลากหลายด้วยเครื่องมือที่หลากหลายและสอดคล้องกับวิธีการประเมิน ตลอดจนจุดประสงค์ในการประเมิน
5. เน้นคุณภาพผลงานของผู้เรียนที่เกิดจากการบูรณาการความรู้หลายๆ ด้าน
6. ประเมินด้านความคิด เน้นความคิดเชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์
7. เน้นให้ผู้เรียนประเมินตนเอง และการมีส่วนร่วมในการประเมินของผู้เรียน

วารุ เพ็งสวัสดิ์ (2542: 12) ได้สรุปแนวทางการปฏิบัติงานด้านการวัดผลและ

ประเมินผล ไว้ดังนี้

1. การวัดและประเมินผลเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกันเพราะว่าการประเมินผลจะนำเอาข้อมูลที่ได้จากการวัดผลมาสรุปให้คุณค่าหรือตัดสินใจ โดยนำไปเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้
2. ในกระบวนการเรียนการสอน จะทำการประเมินผลการเรียนรู้ควบคู่กันไปเป็นระยะๆ คือการประเมินผลก่อนเรียนเพื่อตรวจสอบพื้นฐานของผู้เรียน การประเมินระหว่างเรียน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและการประเมินผลรวม เพื่อตัดสินการเรียน
3. จุดมุ่งของการวัดผลและประเมินผลการศึกษา เพื่อค้นและพัฒนาสมรรถภาพของผู้เรียนมากกว่าที่จะวัดผลเพื่อนำไปตัดสินได้-ตก
4. การวัดผลและประเมินผลการศึกษา เป็นการวัดทางอ้อมเพราะจะต้องใช้เครื่องมือวัดพฤติกรรมที่แทนคุณลักษณะที่ต้องการ จากนั้นจึงนำผลที่ได้จากการวัดมาแปลความหมาย

5. หลักของการวัดผลและประเมินผลการศึกษา จะต้องวัดให้ตรงกับจุดประสงค์ ใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพมีความยุติธรรมแปลผลได้ถูกต้องแล้วจึงนำผลที่ได้จากการวัดไปใช้อย่าค้ำค่า

กรมวิชาการ (2543: 25) ได้นำเสนอการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ไว้ดังนี้

1. เป็นการประเมินกระทำไปพร้อมๆ กับกิจกรรมการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสามารถทำได้ตลอดเวลากับทุกสถานการณ์ทั้งที่บ้าน ชุมชน และที่โรงเรียน
2. เป็นการประเมินที่เน้นพฤติกรรมแสดงออกของผู้เรียนที่แสดงออกมาจริงๆ
3. เน้นการพัฒนาผู้เรียนและให้ความสำคัญกับการพัฒนาจุดเด่นของผู้เรียน
4. เน้นการประเมินตนเองของผู้เรียน

5. ตัวอย่างบนพื้นฐานของสถานการณ์ชีวิตจริง
 6. ใช้ข้อมูลที่หลากหลาย มีการเก็บข้อมูลระหว่างการปฏิบัติในทุกด้านทั้งที่โรงเรียน บ้านและชุมชนที่ต่อเนื่อง
 7. เน้นคุณภาพของผลงานที่ผู้เรียนสร้างขึ้น ซึ่งผลจากการบูรณาการความรู้ความสามารถหลายๆ ด้านของผู้เรียน
 8. เน้นการวัดผลความสามารถในการคิดระดับสูง (ทักษะการคิดที่ซับซ้อน) เช่น การคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์
 9. ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ในเชิงบวก มีการชื่นชม ส่งเสริม และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความสุข
 10. เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง รวมทั้งบุคคลในวิชาชีพอื่นๆ
- กระทรวงศึกษาธิการ (2548: 36) ได้สรุปการวัดและประเมินผลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญประกอบด้วย

1. กระบวนการวัดและประเมินผล หมายถึง มีวิธีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
2. คุณภาพของการวัดและประเมินผล หมายถึง วิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลายครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้และได้ผลการประเมินตรงกับความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน
3. การมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล หมายถึงครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง หรือผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล และนำผลมาพิจารณาประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน (2551: 72) ได้สรุปลักษณะสำคัญของการวัดและประเมินผลจากสภาพจริงไว้ดังนี้

1. การวัดและประเมินผลจากสภาพจริง มีลักษณะที่สำคัญ คือ ใช้วิธีการประเมินกระบวนการคิดที่ซับซ้อน ความสามารถในการปฏิบัติงาน ศักยภาพของ ผู้เรียนในด้านของ ผู้ผลิตและกระบวนการที่ได้ผล ผลิตมากกว่าที่จะประเมินว่าผู้เรียนสามารถจดจำความรู้อะไรได้บ้าง
2. เป็นการประเมินความสามารถของผู้เรียน เพื่อวินิจฉัยผู้เรียนในส่วนที่ควรส่งเสริมและส่วนที่ควรแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพตามความสามารถ ความสนใจและความต้องการของแต่ละบุคคล
3. เป็นการประเมินที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมประเมินผลงานของทั้งตนเองและของเพื่อนร่วมห้อง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตัวเอง เชื่อมั่นในตนเอง สามารถพัฒนาตนเองได้

4. ข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการเรียนการสอนและการวางแผนการสอนของผู้สอนที่สามารถตอบสนองความสามารถความสนใจ และความต้องการของผู้เรียนแต่ละบุคคลได้หรือไม่

5. ประเมินความสามารถของผู้เรียนในการถ่ายโอนการเรียนรู้ไปสู่ชีวิตจริงได้

6. ประเมินด้านต่างๆ ด้วยวิธีที่หลากหลายในสถานการณ์ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ (2552: 28) ได้นำเสนอการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ไว้ดังนี้

1. การวัดและประเมินผลจากสภาพจริง มีลักษณะที่สำคัญ คือ ใช้วิธีการประเมินกระบวนการคิดที่ซับซ้อน ความสามารถในการปฏิบัติงาน ศักยภาพของผู้เรียนในด้านของผู้ผลิต และกระบวนการที่ได้ผลผลิตมากกว่าที่จะประเมินว่าผู้เรียนสามารถจดจำความรู้อะไรได้บ้าง

2. เป็นการประเมินความสามารถของผู้เรียน เพื่อวินิจฉัยผู้เรียนในส่วนที่ควรส่งเสริมและ ส่วนที่ควรแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพตามความสามารถ ความสนใจ และความต้องการของแต่ละบุคคล

3. เป็นการประเมินที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมประเมินผลงานของทั้งตนเองและ ของเพื่อนร่วมห้อง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตัวเอง เชื่อมั่นในตนเองสามารถพัฒนาตนเองได้

4. ข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการเรียนการสอนและการวางแผนการสอนของผู้สอนที่สามารถตอบสนองความสามารถความสนใจ และความต้องการของผู้เรียนแต่ละบุคคลได้หรือไม่

5. ประเมินความสามารถของผู้เรียนในการถ่ายโอนการเรียนรู้ไปสู่ชีวิตจริงได้

6. ประเมินด้านต่างๆ ด้วยวิธีที่หลากหลายในสถานการณ์ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง กล่าวโดยสรุป การวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง หมายถึง การวัดศักยภาพของผู้เรียน โดยสามารถนำการวัดนั้นมาปรับปรุงเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพตามความสามารถและความต้องการของผู้เรียน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของตนเองและผู้อื่น และสามารถสะท้อนความสำเร็จของกระบวนการสอนได้ สรุปด้านการวัดและประเมินผล ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. การวัดและประเมินผลสามารถประเมินศักยภาพของผู้เรียนได้

2. การวัดและประเมินผลจากสภาพจริง

3. การวัดและประเมินผลตรงตามความสามารถของแต่ละบุคคล

4. ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมประเมินผลงานของทั้งตนเองและของเพื่อนร่วมห้อง

5. ผลการประเมินทำให้ผู้เรียนรู้จักและเชื่อมั่นในตนเอง สามารถพัฒนาตนเองได้

6. การประเมินผลการเรียนรู้สามารถเชื่อมโยงไปสู่ชีวิตจริงได้

7. ประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลายในสถานการณ์ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

6. ด้านหลักสูตร

หลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญของการจัดการศึกษา เพราะเป็นสิ่งที่กำหนดแนวทางการปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หลักสูตรที่ดีต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอ เพื่อให้มีเนื้อหาสาระทันกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี และการเมือง ซึ่งมีนักการศึกษาได้อธิบาย และให้ความหมายการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

กรมวิชาการ (2543: 13) ได้กำหนดหลักสูตรในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ดังนี้

1. หลักสูตรสู่นาควมีความเป็นสากลมีมาตรฐาน
2. หลักสูตรมีลักษณะกว้างยืดหยุ่นหลากหลายต่อเนื่องเชื่อมโยงสัมพันธ์กับชีวิตจริง
3. ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรผลการจัดการเรียนการสอน
4. เนื้อหาสาระของหลักสูตรต้องมีความสมดุลระหว่างศาสตร์กับศิลปทักษะ และการปฏิบัติเทคโนโลยีและธรรมชาติ
5. เพิ่มเติมเนื้อหาสาระที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ในอนาคต เช่น ความรู้เรื่องการจัดการภาษาต่างประเทศคอมพิวเตอร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541: 26) ได้เสนอการจัดทำหลักสูตรในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

1. ให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้โดยต้องจัดสภาพแวดล้อมบรรยากาศรวมทั้งแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ให้หลากหลายเพื่อเอื้อต่อความสามารถของแต่ละบุคคลเพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติที่สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจโดยเหมาะสม กับวัยและศักยภาพของผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้ตลอดเวลาและสถานที่เป็นการเรียนรู้กันและกันอัน ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เพื่อให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองชุมชน สังคมและ ประเทศชาติโดยการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาผู้ปกครองชุมชนและทุกส่วนของสังคม
2. ต้องถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุดการเรียนการสอนต้องมุ่งประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญจึงต้องจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็นทางแก้ปัญหาเป็นมีนิสัยรักการเรียนรู้และเกิดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

กล่าวโดยสรุป หลักสูตร หมายถึง แผนงานหรือโครงการที่จัดประสบการณ์ทั้งหมดให้แก่ผู้เรียนโดยแผนงานต่างๆ จะถูกกำหนดเป็นสายลักษณะอักษร มีขอบเขตกว้างขวาง หลากหลาย เพื่อเป็นแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ต้องการ ดังนั้น หลักสูตรอาจเป็นหน่วย เป็นรายวิชา หรือเป็นรายวิชาย่อย ทั้งนี้ แผนงานหรือโครงการทางการศึกษาดังกล่าว อาจจัดขึ้นได้ทั้งในและนอกชั้นเรียน ภายใต้การบริหารและดำเนินงานของสถานศึกษา สรุปด้านหลักสูตร ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ดังนี้

1. หลักสูตรเป็นหลักสูตร มีความเป็นสากล มีมาตรฐาน
 2. หลักสูตรมีลักษณะกว้างยืดหยุ่นสัมพันธ์กับชีวิตจริงของผู้เรียน
 3. ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร
 4. หลักสูตรมีความสมดุลทางทฤษฎี การปฏิบัติและธรรมชาติของผู้เรียน
 5. เนื้อหาสาระของหลักสูตรมีความจำเป็นต่อการเรียนรู้ในอนาคตของผู้เรียน
 6. หลักสูตรเอื้อต่อความสามารถของแต่ละบุคคล
 7. หลักสูตรต้องเอื้อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ
 8. หลักสูตรเน้นการฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น
6. การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มีนักหน่วยงานทางการศึกษาและนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ดังนี้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2539 : 39-78) ได้เสนอแนวคิดในการวัด ประเมินผลที่สอดคล้องกับแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ ดังต่อไปนี้

1. การประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) เป็นการประเมินเชิงคุณภาพอย่างต่อเนื่องในด้านความรู้ ความคิด พฤติกรรม วิธีการปฏิบัติและผลการปฏิบัติของผู้เรียน การประเมินลักษณะนี้จะมีประสิทธิภาพเมื่อประเมินการปฏิบัติของผู้เรียนในสภาพที่แท้จริง วิธีการที่ใช้ประเมิน ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ บันทึกข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้อง แบบทดสอบวัดความสามารถจริง การรายงานตนเอง และแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio)
2. การประเมินภาคปฏิบัติ (Performance Assessment) เป็นการทดสอบความสามารถในการทำงานของผู้เรียน ภายใต้สถานการณ์และเงื่อนไขที่สอดคล้องกับสภาพจริงมากที่สุดประเมินได้ 3 ลักษณะ คือ ประเมินกระบวนการ ประเมินผลผลิต ประเมินทั้งกระบวนการ และผลผลิต ซึ่งอาจใช้วิธีการประเมิน ต่อไปนี้

2.1 การสืบค้น (Inquiry) โดยการถามผู้เรียนเกี่ยวกับความรู้สึกรู้สึกที่มีต่อตนเอง

ต่อการปฏิบัติต่อสิ่งต่างๆ รวมถึงการประเมินความสำเร็จของตน ซึ่งสามารถทำได้โดยให้ผู้เรียน รายงานผลด้วยการพูด เขียน ตอบแบบตรวจสอบรายการ หรือบันทึกข้อดีข้อด้อยของตนในการทำงาน

2.2 การสังเกต (Observation) โดยการสังเกตผู้เรียนขณะที่เรียนและในกิจกรรมต่างๆ รวมถึงการตอบคำถามและการทำงานที่ได้รับมอบหมายทั้งงานเดี่ยวและงานกลุ่ม ครูควรใช้การสังเกตอย่างสม่ำเสมอ โดยผู้เรียนไม่รู้ตัวเพื่อให้ได้ข้อมูลที่แสดงภาพการปฏิบัติงานที่แท้จริง

2.3 การวิเคราะห์ (Analysis) โดยการวิเคราะห์การปฏิบัติงานของผู้เรียนแต่ละคนขณะที่ปฏิบัติงานหรือเมื่อทำงานเสร็จแล้วเพื่อค้นหาว่างานส่วนใดที่ผู้เรียนทำได้ดีและส่วนใดที่ควรปรับปรุง

2.4 การทดสอบ (Testing) โดยการวัดการปฏิบัติของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อตัดสินระดับความสำเร็จในการเรียนรู้ตามผลงานหรือกระบวนการที่กำหนด แบบทดสอบอาจใช้วัดความสามารถในการเรียนรู้ ระดับทักษะที่ได้จากการปฏิบัติ การบรรลุเป้าหมายการจัดการเรียน การสอนหรือเจตคติที่มีต่อสิ่งต่างๆ

3. การประเมินจากแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio Assessment) แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) เป็นแนวทางหนึ่งของการประเมินผลตามสภาพจริงที่ใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนสามารถสะท้อนให้เห็นผลที่เกิดจากกระบวนการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างชัดเจน ซึ่งมีหลักการสำคัญในการประเมิน ดังนี้

3.1 ด้านเนื้อหาวิชาจะต้องสะท้อนความรู้และความเข้าใจเนื้อหา ทักษะ ความสามารถและคุณลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน

3.2 ด้านการเรียนการสอน จะต้องเน้นกระบวนการเรียนรู้และผลงานของผู้เรียนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนสร้างความรู้หรืองานและตรวจสอบปรับปรุงด้วยตนเอง รวมทั้งมีการประเมินตนเอง เน้นบรรยากาศการเรียนรู้อย่างอิสระโดยมีครูเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ กระตุ้นสร้างฝันและกำลังใจ

3.3 ด้านความเสมอภาค คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งด้านความสามารถวิธีการเรียน และความหลากหลายทางสติปัญญา โดยมุ่งพัฒนาศักยภาพของบุคคลไปสู่เกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดให้สูงสุดตามความสามารถของแต่ละบุคคล

กระทรวงศึกษาธิการ (2548 : 36) ได้สรุปการวัดและประเมินผลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย

1. กระบวนการวัดและประเมินผล หมายถึง มีวิธีการวัดและประเมินผลที่ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

2. คุณภาพของการวัดและประเมินผล หมายถึง วิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลายครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้และได้ผลการประเมินตรงกับความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน

3. การมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล หมายถึง ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง หรือผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล และนำผลมาพิจารณาประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

วโร เฟ็งสวัสตี (2542 : 12) ได้สรุปแนวทางการปฏิบัติงานด้านการวัดผลและประเมินผล ไว้ดังนี้

1. การวัดและประเมินผลเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกันเพราะว่าการประเมินผลจะนำเอาข้อมูลที่ได้จากการวัดผลมาสรุปให้คุณค่าหรือตัดสินใจ โดยนำไปเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. ในกระบวนการเรียนการสอน จะทำการประเมินผลการเรียนรู้ควบคู่กันไปเป็นระยะๆ คือการประเมินผลก่อนเรียนเพื่อตรวจสอบพื้นฐานของผู้เรียน การประเมินระหว่างเรียน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและการประเมินผลรวม เพื่อตัดสินการเรียน

3. จุดมุ่งของการวัดผลและประเมินผลการศึกษา เพื่อค้นและพัฒนาสมรรถภาพของผู้เรียนมากกว่าที่จะวัดผลเพื่อนำไปตัดสินได้หรือตก

4. การวัดผลและประเมินผลการศึกษา เป็นการวัดทางอ้อมเพราะจะต้องใช้ เครื่องมือวัดพฤติกรรมที่แทนคุณลักษณะที่ต้องการ จากนั้นจึงนำผลที่ได้จากการวัดมาแปลความหมาย

5. หลักของการวัดผลและประเมินผลการศึกษา จะต้องวัดให้ตรงกับจุดประสงค์ ใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพมีความยุติธรรมแปลผลได้ถูกต้องแล้วจึงนำผลที่ได้จากการวัดไปใช้อายาคู่ค่า

กล่าวโดยสรุป การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง กระบวนการที่จะให้ได้มาซึ่งตัวเลขหรือสัญลักษณ์ที่มีความหมายแทนพฤติกรรมหรือคุณลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งที่ต้องการวัดอย่างมีกฎเกณฑ์โดยมีเครื่องมือสำหรับวัด ถ้าพิจารณาจากสิ่งที่วัดแล้วการวัดผลจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะคือ 1) การวัดสิ่งที่เป็นรูปธรรม เช่น การวัดความสูง ความยาว ความเร็ว เป็นต้น การวัดแบบนี้สามารถแปลความหมายของสิ่งที่วัดได้โดยตรงด้วยการอ่านค่าตัวเลขที่ปรากฏบนเครื่องมือวัด 2) การวัดในสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น การวัดระดับสติปัญญา การวัดความถนัด การวัดเจตคติ การวัดความสนใจ เป็นต้น การวัดแบบนี้จำเป็นต้องนิยามสิ่งที่วัดเสียก่อนว่ามีลักษณะอย่างไร แล้วจึงสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมนั้นๆ

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาครู

1. ความหมายของการพัฒนาครู

การพัฒนาเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่พึงปรารถนาหรือการเปลี่ยนแปลงไปสู่สภาพความเจริญก้าวหน้า ฉะนั้นการพัฒนาบุคลากรจึงเป็นการเปลี่ยนแปลงบุคลากรให้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างมีคุณภาพยิ่งขึ้น มีนักวิชาการหลายท่านและหน่วยงานทางการศึกษาได้ให้ความหมายของการพัฒนาครู ไว้ดังนี้

จารึก ทองฤกษ์ (2542: 68) ได้ให้ความหมายการพัฒนาครู ว่าเป็นการดำเนินการให้ครู ได้เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน ให้ได้ผลตามมาที่หน่วยงานต้องการหรือได้รับความรู้ยิ่งขึ้นกว่าเดิม โดยวิธีการต่าง ๆ คือ การพัฒนาโดยการฝึกอบรม การพัฒนาโดยส่งไปศึกษาหรือดูงานการพัฒนาโดยการปฏิบัติงาน เป็นต้น

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2542: 4) ได้ให้ความหมายว่าการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นกระบวนการบริหารงานบุคคลกระบวนการหนึ่ง ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถทักษะเจตคติของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาไปในทิศทางที่พึงประสงค์

พยอม วงศ์สารศรี (2544: 146) ได้ให้ความหมายว่าการพัฒนาครูว่า เป็นการทำให้มีคุณภาพมากขึ้นในกรณีที่เกี่ยวข้องกับบุคคลก็คือ การดำเนินการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานที่ตนรับผิดชอบให้มีคุณภาพ ประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจแก่องค์กร

ยนต์ ชุ่มจิต (2550: 1) ได้ให้ความหมายการพัฒนาครูผู้สอน หมายถึง การดำเนินงานที่พยายามจะสร้างเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการสอนและการทำงานตลอดจนมีเจตคติที่ดีในการทำงาน รวมถึงการมีบุคลิกภาพและคุณธรรมความเป็นครูที่ดีด้วย

ไพฑูริย์ สีนลรัตน์ (2554: 110) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาครู ครูต้องพัฒนาการสอนใหม่ให้มีคุณค่า และสอดคล้องกับโลกยุคใหม่ คำนี้ถึงหลักคิด 4 ประการ คือ มองปัญหาที่จะศึกษาเรียนรู้ (Problem-based) สอนโดยนำการวิจัยมาแก้ปัญหา (Research-based) ผลของการเรียนการสอน โดยกระบวนการวิจัยค้นคว้าจะต้องออกมาเป็นผลผลิต (Productivity-based) และนำผลผลิตนั้นมาวิเคราะห์วิจารณ์อย่างถี่ถ้วนตกผลึกในความรู้ที่ (Crystal-based)

แล้วกระบวนการเหล่านี้มาผสมผสานกันเพื่อพัฒนาผู้เรียน

พิณสุตา สิริรังศรี (2557: 10-11) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาครู ว่าครูเป็นผู้เรียนที่ต้องเรียนรู้และพัฒนาตนเอง และรับการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงมีกฎหมายนโยบายว่าครูทุกคนต้องได้รับการพัฒนาจากหน่วยงานและพัฒนาตนเองทุกปี อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และต้องเข้ารับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องปีละ 100 ชั่วโมง โดยมีองค์กรทำหน้าที่ด้านพัฒนาครูเป็นการเฉพาะมีคู่มือการพัฒนาให้ ครูเข้ารับการพัฒนาดังกล่าวตามความต้องการในแต่ละปีจากมหาวิทยาลัย

ที่ได้รับมอบหมายจากรัฐ มีการสร้างเครือข่ายการพัฒนา มีระบบพี่เลี้ยง ครูต้นแบบ (Master Teachers) เพื่อช่วยครู มีระบบการนิเทศ ติดตามและพัฒนาการทำงานของครูในชั้นเรียน การเรียนรู้ และพัฒนาจากเพื่อนครูและการพัฒนาครู โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน นอกจากนั้นมีการสร้างครูจิตอาสา ช่วยสอนมีการพัฒนาการเรียนการสอนของครู โดยเน้นการสอนของครูให้น้อยลงและให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และนำปฏิบัติด้วยตนเองมากขึ้น

กล่าวโดยสรุปการพัฒนาครูเป็นกระบวนการส่งเสริมสนับสนุน เพิ่มพูนคุณภาพของครูให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะเจตคติและค่านิยมที่ดีในการทำงาน และเป็นภารกิจที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนื่องจากครูมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาผู้เรียนช่วยยกระดับสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน และเป็นพลังหลักในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลก

2. ความสำคัญของการพัฒนาครู

ได้มีผู้เชี่ยวชาญตลอดจนนักวิชาการได้ให้ความสำคัญของการพัฒนาครูไว้ดังนี้

กิติมา ปรีดีติลล (2532: 118) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาครูว่า ในวงการต่างๆ ได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรอย่างมากแม้ในวงราชการก็มีการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างแพร่หลาย จะเห็นได้จากมีหน่วยงานที่รับผิดชอบพัฒนาบุคลากรมากมาย การพัฒนาบุคลากรไม่เพียงแต่จะทำให้คนมีความรู้ ความสามารถและมีทักษะในการทำงานดีขึ้นเท่านั้นยังส่งผลให้ได้ผลงานสูงและเป็นประโยชน์ต่อบุคลากรในการเลื่อนตำแหน่งงานอีกด้วย

สุทัศน์ นำพูลสุขสันต์ (2546: 22) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนา ครูที่ได้ตั้งนี้ในโลกของการแข่งขันทางธุรกิจ มีการวิจัยพบว่าการพัฒนาคนคู่แข่งจะสามารถตามทัน ต้องใช้เวลา 7 ปี ในขณะที่เทคโนโลยีใช้เวลาเพียง 1 ปี ก็ตามทันเพราะซื้อหาได้ ดังนั้นการพัฒนาจึงมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของพนักงานและองค์กร ดังนี้

1. ช่วยให้การคัดสรรบุคคลที่มีลักษณะดีทั้งความรู้ทักษะและความสามารถ ตลอดจนพฤติกรรมที่เหมาะสมกับงาน เพื่อปฏิบัติงานให้สำเร็จตามความต้องการขององค์กรอย่างแท้จริง

2. ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานทราบถึงระดับความสามารถของตนเองว่าอยู่ในระดับใด และจะต้องพัฒนาในเรื่องใดช่วยให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น

3. ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาฝึกอบรมแก่พนักงานในองค์กร

4. ช่วยสนับสนุนให้ตัวบ่งชี้หลักของผลงาน (KPIs) บรรลุเป้าหมายเพราะการพัฒนา (Competency) จะเป็นตัวบ่งบอกได้ว่าถ้าต้องการให้บรรลุเป้าหมายตาม KPIs แล้วจะต้องใช้การพัฒนาตัวไหนบ้าง

5. ป้องกันไม่ให้ผลงานเกิดจากโชคชะตาเพียงอย่างเดียว เช่น ยอดขายของ พนักงานขายเพิ่มขึ้นสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนด ทั้งๆที่พนักงานขายคนนั้นไม่ค่อยตั้งใจทำงานมากนัก แต่

เนื่องจากความต้องการของตลาดสูงจึงทำให้ยอดขายเพิ่มขึ้นเองโดยไม่ต้องลงแรงอะไรมาก แต่ถ้ามีการวัดการพัฒนา (Competency) แล้วจะทำให้สามารถตรวจสอบได้ว่าพนักงานคนนั้นประสบความสำเร็จเพราะโชคช่วยหรือด้วยความสามารถของเขาเอง

6. ช่วยให้เกิดการหล่อหลอมไปสู่การพัฒนาขององค์กรที่ดีขึ้น เพราะถ้าทุกคนปรับการพัฒนา (Competency) ของตัวเองให้เข้ากับผลงานที่องค์กรต้องการอยู่ตลอดเวลาแล้ว ในระยะยาวก็จะส่งผลให้เกิดเป็นการพัฒนา (Competency) เฉพาะขององค์กรนั้นๆ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2540: 154-155) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาครูตามที่สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้สรุปไว้ว่า

1. บุคลากรที่ปฏิบัติงานใหม่ แม้ว่าจะได้รับการศึกษาจากสถาบันการศึกษามาแล้ว แต่เมื่อเข้าปฏิบัติงานใหม่ก็ยังไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มที่ เนื่องจากยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายและแนวทางการปฏิบัติงาน หน่วยงานต้องพัฒนาบุคลากรเหล่านั้นก่อน โดยการฝึกอบรมปฐมนิเทศ แนะนำชี้แจงเพื่อให้คนใหม่พร้อมปฏิบัติงาน

2. เนื่องจากการปฏิบัติงานในหน่วยงานต่างๆ มีลักษณะงานที่แตกต่างกัน รวมทั้งระบบวิธีการทำงาน ดังนั้นการที่บุคคลจะปฏิบัติงานจำเป็นต้องพัฒนาความสามารถให้เหมาะสมกับงานที่จะปฏิบัติ เช่น กรณีบรรจุใหม่หรือกรณีย้ายบุคคลมาปฏิบัติงาน คนเหล่านี้ต้องมีการพัฒนาเช่นกัน

3. แม้บุคคลจะปฏิบัติหน้าที่มานานจนถือว่ามีความประสพการณ์ แต่เนื่องจากมักมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายแผนการปฏิบัติงาน มาตรฐานการทำงาน ระบบวิธีการทำงาน ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เจริญอย่างรวดเร็ว อาจทำให้ประตัวไม่ทันจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเช่นเดียวกัน

4. การที่บุคคลได้เลื่อนตำแหน่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้รับตำแหน่งผู้บริหารใหม่ๆ บุคคลเหล่านั้นมักมีปัญหาในการปฏิบัติงาน เนื่องจากขาดความรู้และประสบการณ์ในการบริหารงาน จึงต้องได้รับการพัฒนาเช่นเดียวกัน

5. แม้บุคคลมีความสามารถในการทำงานอยู่แล้ว แต่ปัจจุบันเป็นโลกแห่งการแข่งขัน ดังนั้นทุกหน่วยงานต้องพัฒนาตนเองให้ปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ฐิติพัฒน์ พิษุทธาพงศ์ (2549: 16-43) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนา สรุปได้ดังนี้

1. การพัฒนาเป็นเครื่องมือช่วยในการแปลงวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ วัฒนธรรมองค์การ และยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ขององค์กรมาสู่กระบวนการบริหารทรัพยากรบุคคล

2. การพัฒนาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาความสามารถของบุคลากรในองค์กรอย่างมีระบบต่อเนื่องและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ วัฒนธรรมองค์กรและยุทธศาสตร์ขององค์กร

3. การพัฒนาเป็นมาตรฐานการแสดงพฤติกรรมที่ดีในการทำงานของบุคคล ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรได้อย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ

4. การพัฒนาเป็นพื้นฐานสำคัญของระบบบริหารทรัพยากรบุคคลในด้านต่างๆ ขององค์กร เช่น การสรรหาและการคัดเลือกบุคลากร การพัฒนาบุคลากร การประเมินผลการปฏิบัติงาน การพัฒนาความก้าวหน้าทางอาชีพ การวางแผนการสืบทอดตำแหน่ง และการจ่าย ผลตอบแทน เป็นต้น

สันติ บุญภิรมย์ (2552: 54) ได้กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของการบริหารการศึกษาไว้ ดังนี้

1. ช่วยให้มีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการจัดการศึกษาจัดการศึกษา กล่าวคือ ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนหรือเตรียมคนได้ถูกต้องตามความต้องการ

2. ช่วยให้เห็นหาวิธีการทำงานที่เหมาะสมที่สุด ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุผลไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่เรียกว่าการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

3. ช่วยให้การงานได้บรรลุไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด เรียกว่า การทำงานมีประสิทธิภาพ

4. ช่วยให้เกิดการประหยัดทั้งนี้เมื่อได้กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการทำงานได้แล้วก็ไม่ก่อให้เกิดความสับสนในการทำงาน แล้วหาวิธีการทำงานที่ดีที่สุด (One Best Way) ซึ่งผลที่ได้จากการทำงานตรงตามที่ได้กำหนดไว้ในขั้นต้น จึงสามารถทำให้งานสำเร็จในระยะเวลาที่เหมาะสม และรวมถึงการใช้ทรัพยากรในการบริหารอย่างประหยัดด้วย

5. ช่วยให้เกิดการตรวจสอบผลการปฏิบัติ กล่าวคือ การปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์มาตรฐาน และทฤษฎีที่นำมาใช้เป็นพื้นฐานในการปฏิบัติงานที่เรียกว่า ผลงานมีคุณภาพ

6. ช่วยก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน เนื่องด้วยผู้บริหารมีหน้าที่ในการตรวจตราดูแลสนับสนุนการปฏิบัติงานพร้อมทั้งการให้คุณให้โทษต่อเจ้าหน้าที่อย่างทั่วถึงอีกด้วย

7. ช่วยก่อให้เกิดพลังในการปฏิบัติงานเนื่องด้วยการบริหารเป็นการระดมทรัพยากรทางการบริหารที่สำคัญที่สุดก็คือคนเมื่อคนมาร่วมมือกันในการปฏิบัติก็จะเกิดพลัง สามารถปฏิบัติงานได้บรรลุผลสำเร็จได้โดยเร็ว

8. ช่วยสร้างคนให้มีความสามารถในการบริหาร หมายความว่า ในการบริหารงาน ผู้บริหารไม่สามารถบริหารงานได้สำเร็จได้โดยเพียงลำพัง จึงต้องแต่งตั้งผู้บริหารระดับรองๆ ลงไปเพื่อมาช่วยปฏิบัติงานให้กับผู้บริหาร จึงเป็นโอกาสในการสร้างคนให้มีความสามารถในการบริหารต่อไป

9. ช่วยแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน หมายถึง การปฏิบัติงานทุกลักษณะย่อมเกิดปัญหาไม่มากก็น้อยตามธรรมชาติของงานบางกรณีปัญหาของงานอาจจะเกิดขึ้นก่อนการปฏิบัติงาน ระหว่างปฏิบัติงาน หรือ หลังจากปฏิบัติงานแล้ว เพราะการแก้ปัญหาถือว่าเป็นความสามารถในการปฏิบัติงาน ให้บรรลุผลสำเร็จ ดังนั้นการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดก็คือการแก้โดยวิธีการทางการบริหารเท่านั้นจึงจะลุล่วงไปได้

กล่าวโดยสรุปความสำคัญของการพัฒนาครู จำเป็นต้องมีการพัฒนาวิชาชีพครูให้มีมาตรฐานสูงเป็นที่ยอมรับของสังคม ต้องมีการจัดระบบและกลไกในการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง จะทำให้บุคลากรเกิดความก้าวหน้าทางตำแหน่งหน้าที่การงาน บุคลากรมีความรู้ความสามารถ สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม และจะส่งผลถึงคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้โรงเรียนและห้องเรียนเป็นเป้าหมายที่ดีที่สุดในการผลิตทรัพยากรบุคคลออกสู่สังคม

3. ความมุ่งหมายการพัฒนาครู

ได้มีผู้เชี่ยวชาญตลอดจนนักวิชาการได้ให้ความมุ่งหมายของการพัฒนาครู ไว้ดังนี้

กิติมา ปรีดีดิลล (2532: 52) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายการพัฒนาครูว่า มีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มพูนและปรับปรุงคุณภาพของผู้ปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการความต้องการที่จะก้าวหน้าของผู้ปฏิบัติงาน และความต้องการของหน่วยงาน จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องพยายามหาทางให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความเจริญก้าวหน้าเท่าที่ความสามารถของผู้ปฏิบัติงานจะอำนวย

กิติ ตยัคคานนท์ (2532: 143) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายการพัฒนาครูไว้ 3 ประการ ดังนี้

1. เพื่อเพิ่มพูนทักษะในการทำงานให้แก่ผู้ปฏิบัติ พร้อมทั้งการเพิ่มพูนและปรับปรุงวิชาการกับเทคโนโลยีใหม่ๆ
2. เพื่อเพิ่มความคล่องตัวและการปรับตัวของผู้ปฏิบัติงาน
3. เพื่อการเพิ่มผลผลิต

สมาน ทองสอน (2533: 10-11) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายการพัฒนาครูว่า เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน และยังเป็นส่งเสริมให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับเปลี่ยนแปลงของปัจจุบันอีกด้วยสรุปเป็นข้อๆ ได้ดังนี้

1. เพื่อสร้างความสนใจในการทำงาน
2. เพื่อพัฒนาการทำงานให้ได้ผลดีที่สุด

3. เพื่อลดความเสี่ยงและป้องกันอุบัติเหตุในการทำงาน
4. เพื่อจัดวางมาตรฐานในการทำงาน
5. เพื่อพัฒนาฝีมือในการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน
6. เพื่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน
7. เพื่อพัฒนาท่าทีและบุคลิกภาพในการทำงาน
8. เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน
9. เพื่อฝึกฝนบุคลากรให้เกิดความก้าวหน้าของงานและขององค์กร

สวัสดี สายประสิทธิ์ (2537: 210) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาไว้ 4 ประเภท ได้แก่

1. ต้องการเพิ่มพูนความสามารถและฝีมือในการทำงานที่ปฏิบัติอยู่หรือสำหรับความก้าวหน้าในอนาคต
2. ต้องการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถทั่วไปที่เกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติอยู่
3. ต้องการเพิ่มพูนความรู้ให้มากขึ้น โดยไม่เจาะจงว่าจะต้องเกี่ยวข้องกับงานที่ปฏิบัติอยู่หรือไม่
4. ต้องการพัฒนาเจตคติ บุคลิกภาพและท่าทีในการทำงาน

อรุณ รักรธรรม (2537: 50) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายการพัฒนาครูว่าไว้ 3 ประการ คือ

1. เป็นการเพิ่มพูนความรู้แก่ผู้เข้ารับการศึกษาอบรม
2. เป็นการเพิ่มพูนความชำนาญหรือทักษะ
3. เป็นการเปลี่ยนแปลง

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2540: 156) ได้กล่าวถึงการพัฒนาบุคลากร มีจุดมุ่งหมายที่จะเพิ่มพูนและปรับปรุงคุณภาพของผู้ปฏิบัติงาน ให้เกิดประสิทธิภาพอย่างเต็มที่เพื่อผลงานของสถาบัน และเพื่อตอบสนองความต้องการที่จะก้าวหน้าของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารที่จะต้องพยายามหาทางให้ผู้ปฏิบัติงานได้เจริญก้าวหน้าในสายงาน ตามความสามารถของ ผู้ปฏิบัติงานเอง

กล่าวโดยสรุป ความมุ่งหมายการพัฒนาครู คือ การพัฒนา ปรับปรุง ส่งเสริมครูให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ ในการทำงานให้มีความเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ที่รับผิดชอบ มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานของครูมีประสิทธิภาพ มีความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน ก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในการทำงานด้านต่างๆ ซึ่งก็จะส่งผลให้หน่วยงานหรือองค์กรนั้นทำงานได้ประสพผลสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

4. หลักการพัฒนาครู

มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงหลักการพัฒนาครูในมุมมองต่างๆ ดังนี้

กุลชน ธนาพงศธร (2540: 174-176) ได้กล่าวถึงหลักการสำคัญของการพัฒนาครู

และบุคลากร มี 6 ประการ คือ

1. หลักการเสริมสร้างความเชื่อถือศรัทธาของผู้เข้ารับการพัฒนา เพราะเมื่อผู้เข้ารับการพัฒนาเกิดความเชื่อถือศรัทธาแล้ว ก็ยอมให้การสนับสนุนโครงการพัฒนาบุคลากรนั้นอย่างเต็มที่

2. หลักการรักษาระดับความสนใจของผู้เข้ารับการพัฒนาในระดับสูงอยู่เสมอ เพราะส่วนใหญ่จะมีความกระตือรือร้น สนใจใคร่เรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่จะได้รับจากการพัฒนา แต่หลังจากที่ได้ดำเนินการพัฒนาไปแล้ว ระดับความสนใจจะเริ่มลดลงตามลำดับ จนอาจหมดความสนใจต่อไปก็ได้ ถ้าหากโครงการพัฒนาบุคลากรมีระยะเวลายาวนานมาก ดังนั้นเพื่อป้องกันมิให้เกิดสภาพเช่นนี้ขึ้น จึงต้องมีการเร่งเร้าความสนใจของผู้เข้ารับการพัฒนาให้อยู่ในระดับสูงอยู่เสมอ เช่น

2.1 การเปลี่ยนแปลงวิธีการและเทคนิคของการพัฒนาบุคลากรอยู่เสมอๆ เพื่อจะได้ไม่เกิดความซ้ำซาก จนเป็นที่น่าเบื่อหน่าย

2.2 การโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ให้ผู้รับการพัฒนาได้เข้าใจถึงประโยชน์ที่แต่ละคนจะได้รับจากการพัฒนาบุคลากร

2.3 การสร้างบรรยากาศในระหว่างดำเนินการพัฒนาให้เป็นไปอย่างฉันทมิตร เป็นกันเองและสนุกสนานรื่นเริงพอสมควร มิใช่เป็นบรรยากาศที่เคร่งขมึนตึงเครียด จนเกิดความอึดอัดใจ

3. หลักการเสริมสร้างภาวะสมอง จะต้องเป็นโครงการที่เปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการพัฒนาทุกคนได้แสดงความคิดเห็น พูดคุยหรือมีส่วนร่วมในการพัฒนาไม่ว่าจะโดยรูปแบบหรือวิธีการอย่างใดก็ตาม วิทยากรที่มีประสบการณ์มากและมีความสามารถสูงย่อมรู้จักวิธีการสร้าง สถานการณ์ที่จะชักจูงใจให้ผู้เข้ารับการพัฒนาทุกคนได้แสดงออกซึ่งความคิดเห็นหรือพฤติกรรมใดๆ ที่ต้องใช้สมองหรือสติปัญญา เช่น การป้อนคำถาม ตั้งประเด็นปัญหาให้ผู้เข้ารับการพัฒนาได้แสดงความคิดเห็นเป็นระยะๆ ตลอดจนการพัฒนาก่อสร้างสถานการณ์จำลอง การสร้างกลุ่มสัมพันธ์

4. หลักการเสริมสร้างภาพพจน์ที่ดีในประเด็นหัวข้อต่างๆ ที่จะพัฒนา

5. หลักการสร้างความเข้าใจในประเด็นของเรื่องที่จะพัฒนา เช่น การอธิบายให้เข้าใจแนวคิด จุดมุ่งหมายสำคัญของหัวข้อเรื่อง การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นซักถามเพิ่มเติม

6. หลักการเน้นย้ำ กล่าวคือเน้นย้ำในประเด็นใดประเด็นหนึ่ง เท่ากับเป็นการช่วยชี้แนะให้ผู้เข้ารับการพัฒนาเข้าใจว่าประเด็นดังกล่าวเป็นประเด็นที่สำคัญสมควรให้ความสนใจเป็นพิเศษ

พนัส หันนาคินท์ (2546: 133-134) ได้กล่าวถึงหลักการสำคัญของการพัฒนาครู สรุปลงได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของโรงเรียนขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน ประสิทธิภาพของผู้ปฏิบัติงานย่อมจะเพิ่มขึ้นจากการที่โรงเรียนให้โอกาสให้การพัฒนาความสามารถที่มีอยู่ในตัวเอง
2. การพัฒนาตนเป็นกิจกรรมตั้งแต่เกิดจนตาย การพัฒนาบุคลากรเป็นกิจกรรมที่จะต้องทำตั้งแต่แรกเข้าทำงานจนถึงเวลาที่ต้องออกจากงาน
3. โรงเรียนมีหน้าที่จัดประสบการณ์ต่างๆ เพื่อเตรียมคนไปรับหน้าที่ใหม่และ ปรับปรุงงานที่อยู่เดิมให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ทั้งรูปคณะบุคคลและบทบาทที่ต้องเพิ่มขึ้นอยู่เสมอ
4. จุดประสงค์ประการแรกของการพัฒนาบุคลากรนั้น เพื่อปรับปรุงคุณภาพของโรงเรียนให้สูงขึ้น จำเป็นต้องปรับปรุงให้ผู้ปฏิบัติงานให้สามารถทำงานสอดคล้องกันและคุณภาพที่ได้เท่าเทียมกัน

5. โรงเรียนควรถือว่าการพัฒนาบุคลากรนั้นเป็นการลงทุนรูปแบบหนึ่งที่ส่งผลในระยะยาว นอกจากการสร้างเสริมประสิทธิภาพของผู้ปฏิบัติงานแล้วยังเป็นการดึงดูดคนให้อยากทำงานในโรงเรียนมากขึ้น อันเป็นการส่งเสริมความเป็นปึกแผ่นให้กับโรงเรียนโดยตรง

วิโรจน์ สารรัตนะ (2547: 3) ได้กล่าวถึงหลักการสำคัญของการพัฒนาครู นั้นนอกจากจะคำนึงถึงความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในบริบททางสังคมแล้ว จะต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงในบริบทขององค์การด้วย (Organizational Context) ผู้บริหารจะต้องทำความเข้าใจในความต้องการของทั้งระดับตัวบุคคลและกลุ่มบุคคล เนื่องจากครูจะมีระดับความพร้อมหรือความมีวุฒิภาวะ และมีประสบการณ์ที่แตกต่างกัน นอกจากนั้นการมีทัศนคติต่อกลุ่มครูว่าเป็น “ผู้เรียนรู้ที่เป็นผู้ใหญ่” (Adult Learners) การพัฒนาครูเหล่านั้นจึงจะต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับหลักจิตวิทยาการเรียนรู้บ้างประการด้วย เช่น

1. ผู้ใหญ่ต้องการโอกาสในการกำหนดแผนงานและรูปแบบในการพัฒนาการเรียนรู้ของพวกเขาด้วยตนเอง
2. สิ่งพัฒนาควรสอดคล้องกับประสบการณ์การเรียนรู้ของพวกเขา
3. ควรเน้นปัญหาเป็นศูนย์กลางมากกว่าเน้นเนื้อหาเป็นศูนย์กลาง
4. ประสบการณ์ในอดีต อาจนำมาใช้ร่วมกับประสบการณ์การเรียนรู้ที่จะเสริมสร้างขึ้นมาใหม่ได้เป็นต้น ก็จะทำให้การพัฒนาคู่นั้นเป็นไปอย่างได้ผล

อนันต์ ศรีอำไพ (2550: 207) ได้กล่าวถึงหลักการและเหตุผลการพัฒนาบุคลากรในองค์กรคือ

1. ประสิทธิภาพขององค์กรขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถในการทำงานของผูปฏิบัติ
2. พัฒนาการของคนเป็นกิจกรรมที่จะต้องกระทำตั้งแต่เกิดจนตาย
3. เป็นหน้าที่และความจำเป็นขององค์กรที่จะต้องพัฒนาบุคลากร
4. การพัฒนาบุคลากรถือได้ว่าเป็นการลงทุนรูปแบบหนึ่งที่จะได้ผลทั้งระยะสั้นและระยะยาว

กล่าวโดยสรุป หลักการสำคัญของการพัฒนาครู ครูจำเป็นต้องมีการ พัฒนาวิชาชีพครูให้ มีมาตรฐานสูงเป็นที่ยอมรับของสังคม ต้องมีการจัดระบบและกลไกในการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะส่งผลถึงคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้โรงเรียนและห้องเรียนเป็นบ้ำหลอมที่ดี ที่สุดในการผลิตทรัพยากรบุคคลออกสู่สังคม

5. วิธีการพัฒนาครู

มีนักวิชาการกล่าวไว้หลายท่านได้กล่าวถึงวิธีการพัฒนาครูดังนี้

วิน เชื้อโพธิ์หัท (2537: 55) ได้กล่าวถึงวิธีการพัฒนาครู ไว้ดังนี้

1. การปฐมนิเทศ เป็นการแนะนำแก่บุคคลที่เริ่มปฏิบัติงานใหม่ หรือเปลี่ยนงานใหม่ เพื่อให้รู้จักงาน รู้จักองค์การและเพื่อนร่วมงาน
2. การสอนงาน เป็นวิธีการแนะนำ ให้รู้จักวิธีการปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง เป็นวิธีการสอนตัวต่อตัว หรือต่อกลุ่มก็ได้
3. การส่งไปฝึกงาน เป็นการศึกษาจากของจริงด้วยตนเอง เพื่อนำมาปรับปรุงในงานของตน

4. การส่งไปศึกษาต่อ เป็นวิธีการพัฒนาครูที่ดีอีกวิธีหนึ่งเพราะครูได้มีโอกาสหาความรู้และทักษะเกี่ยวข้องกับการทำงานที่รับผิดชอบอยู่

5. การมอบอำนาจความรับผิดชอบให้สูงขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2547: 36-37) ได้กล่าวถึงวิธีการพัฒนาบุคลากรแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. การพัฒนาผู้ได้บังคับบัญชา การพัฒนาผู้ได้บังคับบัญชาให้บังเกิดผลตามความหมายที่นิยมอาจใช้กิจกรรม ดังนี้
 - 1.1 การปฐมนิเทศ
 - 1.2 การสอนงาน

- 1.3 การมอบอำนาจในการปฏิบัติงาน
- 1.4 การสับเปลี่ยนโยกย้ายหน้าที่
- 1.5 การจัดพี่เลี้ยงให้ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วย
- 1.6 การรักษาการแทน
- 1.7 การพาไปสังเกตการณ์ในบางกรณี
- 1.8 การส่งไปศึกษาและดูงาน
- 1.9 การจัดประชุมสัมมนาและฝึกอบรม
- 1.10 การประชุมเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน
- 1.11 การเข้าประชุมและฝึกอบรม
- 1.12 การเข้าประชุมเรื่องที่เกี่ยวข้อง
- 1.13 การเสริมให้มีบทบาททางวิชาการในหน่วยงาน
- 1.14 การจัดหาเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวกับงานไว้ให้ใช้อย่างเพียงพอ
- 1.15 การให้คู่มือการปฏิบัติงานให้มีพอใช้ทั่วถึง
- 1.16 การสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาคูคลากรอย่างจริงจัง

2. การพัฒนาตนเอง การพัฒนาตนเองของผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างาน มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะถ้าหากไม่พัฒนาตนเองเสียก่อนแล้ว การพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชาก็จะไม่ได้ผล วิธีพัฒนาตนเองที่ก่อให้เกิดความสำเร็จในการปฏิบัติงาน มีดังนี้

- 2.1 มีความตั้งใจที่จะพัฒนาตนเองให้ทันต่อเหตุการณ์
- 2.2 แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดแบบกันเอง
- 2.3 ศึกษาหาความรู้จากเอกสารวิชาการต่างๆ
- 2.4 เข้าร่วมประชุมสัมมนาเมื่อมีโอกาส
- 2.5 เป็นผู้นำอภิปรายและบรรยายในบางโอกาส
- 2.6 เป็นสมาชิกองค์การทางวิชาการหรือองค์การที่น่าสนใจอื่นๆ
- 2.7 หาโอกาสไปศึกษาและดูงานทั้งภายในและภายนอกประเทศเป็นครั้งคราว
- 2.8 ศึกษาเพิ่มเติมเป็นบางวิชาในสถานศึกษา
- 2.9 คบหาสมาคมกับผู้ที่มีความรู้

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2543: 50) ได้กล่าวถึงวิธีการพัฒนาครูสามารถทำได้ดังนี้

1. การฝึกอบรม
2. การเรียนรู้ด้วยตนเองหรือการพัฒนาตนเอง
3. การวิจัย ปฏิบัติการ
4. การศึกษาดูงาน ทั้งภายในและภายนอกประเทศ

5. การจัดกิจกรรมทางวิชาการ เช่น การประชุมทางวิชาการ การประชุมปฏิบัติการ (Workshop) การสัมมนา และการจัดนิทรรศการ

6. การจัดระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) เพื่อให้การแนะแนว (Counseling) และเพื่อการเสนอแนะ (Coaching)

7. การศึกษาต่อ

กอบุญ บุญมี (2553: 15) ได้กล่าวถึงวิธีการพัฒนาครู โดยใช้วิธีการพัฒนาแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ วิธีการพัฒนาเป็นรายบุคคล และวิธีการพัฒนาเป็นรายกลุ่ม ดังนี้

1. วิธีการพัฒนาเป็นรายบุคคล หมายถึง วิธีการพัฒนาภาวะผู้นำที่มีความเหมาะสมกับการเรียนรู้เป็นรายบุคคล ได้แก่

1.1 การศึกษาที่บ้าน หมายถึง การพัฒนาภาวะผู้นำด้วยตนเองเพียงลำพังซึ่งเกิดขึ้นจากความสนใจและความต้องการของบุคคล โดยใช้วิธีการศึกษาจากชุดการเรียนโปรแกรมสำเร็จรูป ระบบออนไลน์ เอกสารตำรา สื่อช่วยสอน (CAI)

1.2 การฝึกปฏิบัติงาน หมายถึง การลงมือปฏิบัติงานในหน่วยงานหรือสถานประกอบการนั้นๆ เพื่อให้ผู้ฝึกงานได้เรียนรู้หลักการ วิธีการ รูปแบบ วัฒนธรรม ประเพณี การทำงานที่ตรงตามสภาพจริงมากที่สุด

1.3 การหมุนเวียนเปลี่ยนงาน หมายถึง รูปแบบพัฒนาบุคลากรที่เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงโดยมีการสับเปลี่ยนเรียนรู้งานที่หลากหลาย มีขั้นตอนสำคัญ 6 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนวางแผนขั้นตอนคัดเลือกบุคลากร ขั้นตอนคัดเลือกงาน ขั้นตอนสอบถามความสมัครใจ ขั้นตอนหมุนเวียนสับเปลี่ยนงานและขั้นตอนติดตามประเมินผล

2. วิธีการพัฒนาเป็นรายกลุ่ม หมายถึง วิธีการพัฒนาภาวะผู้นำที่มีตั้งแต่สองคนขึ้นไปและมีส่วนเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 การบรรยาย หมายถึง การถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ หลักการแนวคิด ทักษะและแนวปฏิบัติต่างๆ ผู้เรียนโดยอาศัยการบรรยายและการสื่อสารด้านเดียวเป็นหลัก

2.2 การประชุม หมายถึง การประชุมใหญ่ การประชุมทางวิชาการ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการประชุมสัมมนา ซึ่งเป็นการประชุมสมาชิกทั้งหมดพร้อมกันโดยสมาชิกดังกล่าวเป็นผู้ที่มีพื้นฐาน มีเป้าหมาย มีผลประโยชน์ในหน่วยงานร่วมกัน เพื่อทำความเข้าใจ สอบถามตอบ ปัญหาข้อข้องใจ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันของสมาชิกให้เกิดความชัดเจน

2.3 การอภิปราย หมายถึง การแสดงความคิดเห็นร่วมกันของกลุ่มผู้ที่มีความสนใจหรือมีความเชี่ยวชาญด้านนั้นๆ เพื่อให้ได้คำตอบที่ต้องการ โดยมีผู้ดำเนินการอภิปราย

2.4 การอบรม หมายถึง การพัฒนาบุคคลโดยการแนะนำพร้อมทั้งสอนให้ซึมซับเขาไปจนติดเป็นนิสัย เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ทักษะคติในการทำงานเป็นทีม และให้มีความเข้าใจในภาวะผู้นำ

2.5 การแสดงบทบาทสมมติ หมายถึง การทดลองสวมบทบาทที่สมมติขึ้นมาโดยเปิดโอกาสให้ผู้สวมบทบาทได้พูดก่อนเพื่อกำหนดประเด็นปัญหา แล้วร่วมกันชี้ประเด็นปัญหาที่ได้เรียนรู้จากพฤติกรรมของตัวละครที่แสดง เพื่อนำไปปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

2.6 การศึกษารายกรณี หมายถึง การศึกษาข้อเท็จจริงจากสถานการณ์จริงเพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการอภิปรายและแก้ปัญหา โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนหรือผู้รับการพัฒนาได้ตรวจสอบแนวคิดของตนเองกับแนวคิดของผู้อื่น ทั้งนี้ต้องสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยโดยการเปิดกว้างไม่จำกัดกรอบ และมีความเป็นกันเอง ในการวิเคราะห์ปัญหาต้องพิจารณาถึงตัวบุคคล สถานการณ์ วิธีการ ขั้นตอน และบริบทขององค์การเป็นส่วนประกอบสำคัญ

2.7 การฝึกสถานการณ์จำลอง หมายถึง การแสดงบทบาทสมมติการสอนงาน การฝึกประสารทสัมพันธ์ และการทดลองการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริง โดยเปิดโอกาสให้ผู้สวมบทบาทได้พูดก่อนเพื่อกำหนดประเด็นปัญหา แล้วร่วมกันชี้ประเด็นปัญหาที่ได้เรียนรู้จากพฤติกรรมของตัวละครที่แสดง เพื่อนำไปปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

2.8 การศึกษาดูงาน หมายถึง การนำผู้เรียนไปศึกษาเรื่องที่ต้องการศึกษาจากหน่วยงานหรือสถานที่อื่นที่ตรงกับประเด็นที่ต้องการ โดยที่ผู้เรียนสามารถพบเห็นสภาพจริงมีโอกาสได้ สัมผัสด้วยประสาทสัมผัสต่างๆ เช่น การดู การฟัง การสัมภาษณ์ การสอบถาม การสนทนา การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

2.9 การสาธิต หมายถึง การแสดงโดยผู้ที่มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์นั้นๆ เพื่อให้ผู้รับการพัฒนาได้เห็นภาพการปฏิบัติจริงตามขั้นตอนวิธีการที่กำหนดไว้

2.10 กิจกรรมนันทนาการ หมายถึง การให้บุคลากรได้เข้าร่วมกิจกรรมที่เน้นการแสดงออกด้วยความสนุกสนานและพึงพอใจ เช่น การร้องเพลง การประมือนการแสดงท่าทาง ประกอบการเล่นเกมส์ เพื่อให้เกิดการผ่อนคลายและสร้างความคุ้นเคยและเป็นกันเองระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม

2.11 การฝึกวิเคราะห์งานแบบ SWOT Analysis หมายถึง การพัฒนาภาวะผู้นำ โดยการฝึกให้ผู้นำได้ลงมือฝึกการวิเคราะห์งานที่อยู่ในความรับผิดชอบเพื่อให้รู้เทคนิค วิธีการ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2556: 79-80) ได้กล่าวถึงวิธีการพัฒนาครู ดังนี้

1. การส่งครูไปเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาตามที่หน่วยงานต่างๆ จัดขึ้น
2. การไปศึกษาดูงาน การจัดอบรมสัมมนาในโรงเรียนโดยเชิญวิทยากรภายนอกมา

ให้ความรู้

3. การส่งครูไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น
 4. การนิเทศภายใน
 5. การทำวิจัยในชั้นเรียน
 6. การมอบหมายครูอ่านหนังสือเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้และงานที่เกี่ยวข้องกับครู
 7. การเรียนรู้จากการปฏิบัติโดยหมุนเวียนครูให้ปฏิบัติงานในหลายหน้าที่
 8. การจัดทีมงานเพื่อเรียนรู้และปฏิบัติงานร่วมกัน
 9. การนำโครงการต่างๆ จากภายนอกเข้ามาดำเนินการภายในโรงเรียนเพื่อกระตุ้นการทำงานของครูภายในโรงเรียน
 10. การสนับสนุนครูให้ทำผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนวิทยฐานะและขอรับรางวัลจากหน่วยงานต่างๆ
 11. การส่งครูไปเป็นวิทยากรในโอกาสต่างๆ
 12. การเข้าร่วมโครงการต่างๆ ทั้งระดับประเทศและระดับภูมิภาคเพื่อกระตุ้นให้ครูต้นตัวพัฒนาตนเองเป็นต้น สรุปรูปแบบการพัฒนาครูมีวิธีการที่หลากหลาย มีทั้งการดำเนินการพัฒนาแบบกลุ่มหรืออาจพัฒนาเฉพาะตัวบุคคล การใช้รูปแบบใดย่อมขึ้นอยู่กับความเหมาะสมกับสภาพบริบทองค์ประกอบต่างๆ รวมถึงความต้องการพัฒนาของครูหรือหน่วยงาน
- เสาวลักษณ์ นิกรพิทยา (2544: 25) ได้ให้ความหมายของรูปแบบการพัฒนาครูประกอบด้วย 3 วิธี ดังนี้
1. การพัฒนาตนเอง การพัฒนาตนเองเป็นกระบวนการในการเรียนรู้ไม่ว่าจากการศึกษาหรือการฝึกอบรม ซึ่งเป็นการนำเอาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร ทักษะทัศนคติ ตลอดจนแนวความคิดที่พึงได้รับความรู้ใหม่ไปประยุกต์ใช้ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงาน การดำรงชีพอยู่ในปัจจุบันและต่อไปในอนาคต
 2. การศึกษา เป็นกิจกรรมที่มีความมุ่งหมายในการที่จะเสริมสร้างความรู้ ความชำนาญค่านิยมศีลธรรม และความเข้าใจที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต เพื่อให้ผู้เข้ารับการศึกษามีชีวิตได้อย่างปกติสุขและทำประโยชน์แก่สังคมได้ แต่สำหรับผู้ปฏิบัติงานอยู่แล้ว การศึกษาหมายถึง กิจกรรมด้านการพัฒนาคนที่ได้กำหนดขึ้นเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงาน
 3. การฝึกอบรม การฝึกอบรมเป็นขั้นตอนหนึ่งของการพัฒนาบุคลากรที่หน่วยงานทุกหน่วยให้ความสนใจเป็นพิเศษ เพราะการฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่ช่วยให้บุคลากร ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาองค์การหรือหน่วยงาน ให้มีความเจริญก้าวหน้าหรือบรรลุเป้าหมายได้เป็นอย่างดี การฝึกอบรมเป็นการเสริมสร้างความรู้ความสามารถให้กับบุคคลในการทำงาน เพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลดียิ่งขึ้น

กล่าวโดยสรุป วิธีการในการพัฒนาครู เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานนั้น สามารถดำเนินการได้หลายวิธี เช่น การฝึกอบรม การประชุม ปฏิบัติการ การเรียนรู้ด้วยตนเอง การศึกษาดูงาน การศึกษารายกรณี เป็นต้น ทั้งนี้วิธีการพัฒนาครูขึ้นอยู่กับความต้องการความเหมาะสมและจุดประสงค์ในการพัฒนาครู

6. ขั้นตอนของการพัฒนาครู

มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาครู ไว้ดังนี้

ธีรยุทธ์ หล่อเลิศรัตน์ (2535: 33-34) ได้กำหนดขั้นตอนการพัฒนาบุคลากรเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานที่มีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กัน ในการดำเนินการพัฒนาบุคลากรควรมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

1. การหาความจำเป็นของการพัฒนาบุคลากร (Personnel Development Needs) เป็นการหาข้อมูลและวิเคราะห์ปัญหาของหน่วยงานเพื่อหาทางแก้ไขด้วยการพัฒนาบุคลากรในหน่วยงาน

2. การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objectives) เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ว่าจะพัฒนาบุคลากรเพื่อแก้ไขปัญหา หรือเพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างไรในการปฏิบัติงานของบุคลากร

3. เลือกรูปวิธีการ (Method) ที่เหมาะสมว่าจะดำเนินการพัฒนาบุคลากรด้วยวิธีใด โดยพิจารณาว่าวิธีใดจะได้ผลรวดเร็วและคุ้มค่าที่สุด ซึ่งจะต้องคำนึงถึงลักษณะของปัญหาและวิธีการแก้ไข จำนวนบุคคลที่จะต้องพัฒนา ระยะเวลา งบประมาณ และข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง

4. การกำหนดโครงการเป็นการจัดทำรายละเอียดของการพัฒนาบุคลากรในแต่ละเรื่องว่าจะดำเนินการอย่างไร

5. การดำเนินการพัฒนาบุคลากรตามโครงการที่กำหนดหรือจัดทำขึ้น

6. การประเมินผลและติดตามผล เป็นการพิจารณาว่าการพัฒนาบุคลากรที่ได้ดำเนินการไปแล้วนั้น ได้ผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด มีปัญหา อุปสรรค หรือข้อขัดข้องประการใด รวมทั้งการติดตามดูว่าหน่วยงานและบุคลากรนั้นได้รับประโยชน์จากโครงการที่ดำเนินการไปแล้วเพียงใดคุ้มค่าหรือไม่

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541: 23) ได้กำหนดขั้นตอนการพัฒนาบุคลากรมีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาปัญหาและความจำเป็นในการฝึกอบรม
2. กำหนดหลักสูตรและแผนการฝึกอบรม
3. ดำเนินการฝึกอบรม
4. การประเมินผลการฝึกอบรม

5. การติดตามผลการฝึกอบรม

กรมวิชาการ (2543: 21-22) ได้กำหนดขั้นตอนการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา ไว้ดังนี้
การพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาที่ควรดำเนินการดังต่อไปนี้

1. จัดแหล่งการเรียนรู้ให้ครูได้ศึกษาและพัฒนาตนเอง
2. จัดระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาให้ร้อยรัดกับการนิเทศภายนอกหรือการส่งเสริมสนับสนุนจากสถาบันการศึกษาที่เป็นพี่เลี้ยงสำหรับสถานศึกษา
3. ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษากล้าคิด กล้าทำ และกล้า ตัดสินใจ และมีเสรีภาพทางวิชาการ
4. ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาได้ทำงานร่วมกันได้แลกเปลี่ยน สิ่ง ที่เรียนรู้และประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกัน
5. ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาเข้ารับการอบรมร่วม ประชุมสัมมนา ฝึกปฏิบัติการ ที่หน่วยงานหรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ จัดขึ้น
6. ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และ ประสบการณ์ในการทำงานกับบุคลากรในสถานศึกษาอื่น
7. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพครู
8. ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษา ได้สะสมประสบการณ์ทาง วิชาชีพ เพื่อการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น กระบวนการพัฒนาบุคลากรที่กล่าวมาแล้ว

เมธี ปิลาธนานนท์ (2549: 14) ได้กำหนดขั้นตอนการพัฒนาบุคลากรว่ามี 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สำรวจปัญหาและสำรวจความต้องการในการเพื่อพัฒนา

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดจุดมุ่งหมาย

ขั้นตอนที่ 3 การวางแผนในการพัฒนา

ขั้นตอนที่ 4 ดำเนินการพัฒนา

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินผลการพัฒนา

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาปัญหาและสำรวจความต้องการเพื่อพัฒนาควรจะมีการศึกษา วิเคราะห์หรือวิจัย เพื่อให้ทราบปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของหน่วยงานนอกจากนี้ควรศึกษา ครอบคลุมของการสำรวจข้อมูลพื้นฐานปัจจุบันของบุคลากร

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดจุดมุ่งหมายโดยกำหนดจากปัญหาและความต้องการในการ พัฒนาซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. ความต้องการพัฒนาของระบบในส่วนร่วม
2. ความต้องการพัฒนาเฉพาะหน่วยงาน
3. ความต้องการพัฒนาเฉพาะปัจเจกบุคคล

ขั้นตอนที่ 3 การวางแผนพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ควบคุมถึงการกำหนดกิจกรรมหรือวิธีการต่างๆ ที่ใช้ในการพัฒนา กำหนดผู้รับผิดชอบกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งกำหนดเวลาที่จะดำเนินการ โดยใช้การจัดทำแผนพัฒนาบุคลากร และควรพิจารณาให้สอดคล้องกับแผนงานด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง กับกำลังคน

ขั้นตอนที่ 4 การดำเนินการพัฒนา เป็นขั้นตอนการลงมือปฏิบัติดำเนินการตามแผนที่ได้กำหนดไว้ควรจะให้บุคลากรในหน่วยงานได้รับทราบเกี่ยวกับแผนดำเนินงานเพื่อจะได้เข้าใจ และให้ความร่วมมือ

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลกระบวนการพัฒนาบุคลากร เมื่อได้ดำเนินการพัฒนาไปแล้วจำเป็นต้องมีการประเมินผล และจะได้นำไปพัฒนาปรับปรุงขั้นตอนต่างๆ ในการพัฒนา

กล่าวโดยสรุป ขั้นตอนการพัฒนาครู ต้องดำเนินการให้สัมพันธ์สอดคล้องกันในขั้นตอนต่างๆ มีการวางแผน มีเป้าหมาย วัตถุประสงค์และขั้นตอนปฏิบัติอย่างครอบคลุมชัดเจน เพื่อให้การพัฒนาบุคลากรดำเนินไปได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ดังนี้ ศึกษา การศึกษาปัญหาและสำรวจความต้องการในการพัฒนาบุคลากร การกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนาบุคลากร การวางแผนในการพัฒนาบุคลากร การดำเนินการพัฒนาบุคลากร และการประเมินผลการพัฒนาบุคลากร

หลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา

1. ความหมายของการบริหาร

มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ ดังนี้

ถวิล เกื้อกูลวงศ์ (2546: 17) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร หมายถึง การแก้ปัญหาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย และนักบริหารคือนักแก้ปัญหาขององค์กร องค์กรแต่ ละองค์กรต่างก็มีปัญหาทั้งในด้านงาน ด้านงบประมาณ ด้านเวลา และด้านคน ซึ่งรวมถึงปัญหาทาง สุขภาพร่างกาย และจิตใจด้วยองค์กรจึงมีเรื่องเกี่ยวข้องกับการบริหารงาน บริหารคน บริหารเงิน บริหารเวลา บริหารร่างกายและบริหารจิตใจเป็นประจำ ถ้านักบริหารบุคคลใดสามารถบริหารสิ่งเหล่านี้ได้สำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ก็นับได้ว่าบุคคลนั้นเป็นนักบริหารที่มี ความสามารถอย่างแท้จริง

พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ (2554: 20) ได้ให้ความหมายของการบริหาร หมายถึง การทำงานร่วมกับผู้อื่นในการกำหนดเป้าหมาย วางแผนการจัดสรรทรัพยากรและกำหนดเวลาในการทำงาน ได้แก่ ความสามารถวางแผนและการจัดตารางการทำงานเพื่อให้เป้าหมายขององค์กร บรรลุผลอย่างมี

ประสิทธิภาพ การจัดลำดับความสำคัญของงาน และมอบหมายความรับผิดชอบให้แก่ บุคคลที่เกี่ยวข้อง และกำหนด จัดหา และจัดระบบทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อให้สามารถทำงานได้สำเร็จ

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2554: 50) ได้ให้ความหมายของการบริหาร หมายถึง กระบวนการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือของบุคคล และกลุ่ม โดยผู้บริหารเป็นผู้ต้องรับผิดชอบต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของงานที่เกิดขึ้น รวมทั้งการบริหารยังถือเป็นศาสตร์ที่มีวิทยาการสามารถเรียนรู้ได้ และเป็นทั้งศิลป์ที่มีลักษณะเกี่ยวกับการปฏิบัติ

กล่าวโดยสรุป การบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถและความเป็นคนดี จากความร่วมมือของบุคลากรหลายๆ ฝ่ายร่วมมือกันพัฒนาคนให้มีประสิทธิภาพ โดยเน้นการพัฒนาในด้านการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม การวัดผล การจัดอาคารสถานที่และพัสดุครุภัณฑ์ การสรรหาบุคคลมาดำเนินการหรือมาทำการสอนในสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่สถานศึกษาตั้งไว้

2. ความหมายของการบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษาเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

นิพนธ์ กินาวงศ์ (2547: 36) ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาไว้ 3 ลักษณะ โดยสรุปความหมายไว้ดังนี้

การบริหารการศึกษา หมายถึงการทำงานร่วมกันของกลุ่มคนในการให้บริการทางการศึกษาแก่นักเรียน โดยทำให้เกิดความร่วมมือกันทั้งครู ผู้ปกครอง นักเรียน และประชาชนทั่วไป

การบริหารการศึกษา หมายถึงการใช้ทรัพยากรทางการบริหารให้เกิด ประโยชน์สูงสุด เพื่อพัฒนาคุณภาพของพลเมือง โดยวิธีจัดการองค์การ การสั่งการและการอำนวยความสะดวกตามนโยบายของรัฐ

การบริหารการศึกษา หมายถึง การนำ การควบคุมระบบ การจัดกิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการทั้งครู ผู้ปกครอง นักเรียน และประชาชนทั่วไปเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้าน เพื่อให้บุคคลมีคุณลักษณะที่ดีตรงตามความต้องการของสังคมโดยการใช้กระบวนการต่างๆ และเทคนิควิธีที่หลากหลายทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาว่า เป็นการดำเนินงานตามขอบข่ายงานครบทั้งงานบริหารทั่วไป งานธุรการ งานวิชาการ งานปกครองนักเรียน งานบริการ งานสถานศึกษากับชุมชน และงานอาคารสถานที่

กาญจน์ เรืองมนตรี และชรินทร์ นามวรรณ (2554: 2) ได้ให้ความหมายของการบริหาร การศึกษาว่า หมายถึง การบริหารกิจการทุกชนิดในสถานศึกษาหรือโรงเรียนที่เกี่ยวกับ การปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพที่สุด

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2554: 51) ได้ให้ความหมายของการบริหาร การศึกษาว่า หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งความรู้ความคิด ความสามารถ และความเป็นคนดีและยังหมายถึงการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลซึ่งอาจเป็นการดำเนินงานของ ครูใหญ่ร่วมกับครูน้อยในโรงเรียน อธิการบดีร่วมกับอาจารย์ในมหาวิทยาลัย รัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการร่วมกับอธิบดีกรมต่างๆ และอาจารย์ในสถาบันการศึกษาต่างๆ และกลุ่มบุคคล เหล่านี้ต่างร่วมมือกันพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งสิ้น

กล่าวโดยสรุป การบริหารการศึกษาเป็นกระบวนการที่เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ที่ผู้บริหาร ทางการศึกษาใช้ในกิจกรรมทางการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งในระบบและนอกระบบ ด้วยเทคนิค วิธีการที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ และได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาควบคู่กันไป ส่งผลทำให้ผู้เรียนเป็นคนดีของสังคมและมีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาชาติ

3. ความสำคัญของการบริหารการศึกษา

สุธี สุทธิสมบูรณ์ และสมาน รังสียกฤษณ์ (2537: 6-7) ให้ความเห็นว่ามนุษย์เราเป็น สมาชิกของสังคม เมื่อมนุษย์อยู่ร่วมกันมากเป็นหมู่เป็นกลุ่ม มีหัวหน้าปกครองบังคับบัญชา มีการแบ่ง งานกันทำตามลักษณะความรู้ความสามารถซับซ้อนมาก มนุษย์ก็เริ่มสร้างระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับต่างๆ ขึ้นโดยเรียนรู้จากประสบการณ์และความเชื่อถือ เพื่อมุ่งหวังให้เกิดความสำเร็จ เรียบร้อยเกิดขึ้นในองค์กรและความสุขในสังคมได้ จึงสรุปความสำคัญของการบริหาร ดังนี้

1. การบริหารนั้นได้เจริญเติบโตควบคู่กับการดำรงชีวิตของมนุษย์ และเป็นสิ่งช่วยให้ มนุษย์ดำรงชีวิตร่วมกันอยู่ได้อย่างผาสุก
2. จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นผลทำให้องค์กรต่างๆ ต้องขยายงาน ด้านบริหารให้กว้างขวางเพิ่มขึ้น
3. การบริหารเป็นเครื่องบ่งชี้ให้ทราบถึงความเจริญก้าวหน้าของสังคมความก้าวหน้า ทางวิทยา (Technology) ด้านต่างๆ ทำให้การบริหารเกิดการเปลี่ยนแปลงและก้าวหน้ารวดเร็ว ยิ่งขึ้น
4. การบริหารเป็นวิธีที่สำคัญในอันที่จะนำสังคมและโลกไปสู่ความเจริญก้าวหน้า
5. การบริหารจะช่วยชี้ให้ทราบถึงแนวโน้มทั้งด้านความเจริญและความเสื่อมของ สังคมในอนาคต

6. การบริหารมีลักษณะเป็นการทำงานร่วมกันของกลุ่มบุคคลในองค์การความสำเร็จของการบริหารจึงขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมทางการเมืองอยู่เป็นอันมาก

7. การบริหารมีลักษณะต้องใช้อำนาจวินิจฉัยสั่งการเป็นเครื่องมือ และการวินิจฉัยสั่งการเป็นเครื่องแสดงให้ทราบถึงความสามารถของนักบริหารและความเจริญเติบโตของการบริหาร

8. ชีวิตประจำวันของมนุษย์ไม่ว่าในครอบครัว หรือในองค์การย่อมมีส่วนเกี่ยวพันกับการบริหารอยู่เสมอ ดังนั้นการบริหารจึงเป็นเรื่องน่าสนใจ และจำเป็นต่อการดำรงชีวิตอย่างฉลาด

9. การบริหารกับการเมืองเป็นสิ่งคู่กัน ไม่อาจแยกจากกันโดยเด็ดขาดดังที่กล่าวว่า “การเมืองกับการบริหารนั้นเปรียบเสมือนคนละด้านของเหรียญอันเดียวกัน” (Politics and Administration are the two Sides of a Single Coin)

ศิริพงษ์ เสาภายน (2549: 14) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความเจริญต่อคุณภาพของผลิตทางการศึกษาและต่อการพัฒนาการทุกๆ ด้านของมนุษย์ที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญของชาติ เพราะถ้าหากไม่มีการบริหารแล้วการดำเนินงานสำหรับสถานศึกษาอาจจะต้องพบกับอุปสรรคมากมายจนไม่สามารถดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้

ปรัชญา เวสารัชช (2554: 3) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารการศึกษาเป็นการบริหารจัดการที่มีระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ มีรูปแบบ ขั้นตอน กติกา และวิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุน และมีกระบวนการประเมินผลการศึกษาเที่ยงตรงและเชื่อถือได้

กล่าวโดยสรุป การบริหารการศึกษามีความสำคัญในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ มีรูปแบบ ขั้นตอน กติกาและวิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุน และมีกระบวนการประเมินผลการศึกษาเที่ยงตรง และเชื่อถือได้ การบริหารการศึกษามีความจำเป็นเพราะต้องการคนที่ได้รับการฝึกฝนเฉพาะด้านที่มีความรู้ความเข้าใจความชำนาญมาดูแลรับผิดชอบ

4. ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา

ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา มีนักวิชาการศึกษาได้ให้ แนวคิดไว้หลายอย่าง ดังนี้ เจริญผล สุวรรณโชติ (2537: 4) กล่าวว่า ทฤษฎีและการบริหารการศึกษาที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาจะเกี่ยวข้องกับทฤษฎีการบริหารด้านอื่นๆ ธรรมชาติของการบริหารในระบบการศึกษาจะต้องประกอบด้วยความรู้ที่เกี่ยวกับทฤษฎีการศึกษาความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีบริหาร การศึกษาความรู้เกี่ยวกับสังคมวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์ของมนุษย์ที่เกี่ยวกับการศึกษาและ ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยการศึกษา ผู้ศึกษาจึงนำทฤษฎีการบริหารใช้เป็นแนวทางในการศึกษา เกี่ยวกับการปฏิรูปการบริหารการศึกษา ได้แก่ทฤษฎีดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีการบริหารของเวเบอร์ (Weber) เวเบอร์ มองว่า องค์การระบบราชการเป็นองค์การที่ดีที่สุด เมื่อเทียบกับองค์การประเภทอื่นในสมัยนั้น เช่น องค์การภายใต้ระบบเจ้าขุนมูลนาย และภายใต้ผู้นำที่มีบารมีส่วนตัวเวเบอร์ชี้ว่าระบบราชการมีความเที่ยงตรง ความรวดเร็ว ความไม่กำกวม ความรู้เกี่ยวกับเอกสารความต่อเนื่องการใช้ดุลยพินิจ เอกภาพ การปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาอย่างเคร่งครัด การลดการกระทบกระทั่งกันการลดปริมาณวัสดุและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับคน สิ่งเหล่านี้ได้รับการยกระดับถึงที่สุดของการบริหารแบบระบบราชการที่พัฒนาอย่างเต็มที่เฉพาะอย่างยิ่งในรูปแบบของมันซึ่งมีรูปแบบเดียว เมื่อเทียบกับรูปแบบการบริหารงานของวิทยาลัย องค์การที่ยึดศถาบรรดาศักดิ์และองค์การที่มีโชอาชีฟอื่นๆ ทั้งหมดแล้ว ระบบราชการที่ได้รับการฝึกอบรมอย่างดีแล้ว จะมีความเหนือกว่าองค์การเหล่านั้นในประเด็นเหล่านี้ทั้งหมด และในส่วนที่เกี่ยวกับงานที่สลับซับซ้อนนั้นแล้ว ในท้ายที่สุดงานระบบราชการที่ได้รับค่าจ้างไม่เพียงแต่จะเที่ยงตรงเท่านั้นแต่ยังมีราคาถูกลงกว่าหรือแม้กระทั่งเป็นบริการที่มีเกียรติ ซึ่งไม่อาจจะตอบแทนเป็นรูปตัวเงินได้

เจริญผล สุวรรณโชติ (2537: 32) ได้เปรียบเทียบทฤษฎีของเวเบอร์กับหลักการบริหารการศึกษาของไทยไว้ว่า เวเบอร์ได้เน้นถึงอำนาจในระบบราชการเป็นไปในลักษณะของตำแหน่งและสมรรถภาพ เพราะฉะนั้น จึงพบว่า บทบาทของบุคคลในสถาบันกับตัวสถาบันเองมักขัดแย้งกัน ทั้งนี้เพราะความคาดหวังกับความต้องการในตำแหน่งหน้าที่สถาบันและบุคคลไม่ตรงกันข้อขัดแย้งจึงเกิดขึ้น สิ่งที่เราพบเห็นในระบบการศึกษาที่เราได้ปฏิบัติกันอยู่ในปัจจุบันนี้ก็คือ การปกครองรูปแบบลำดับชั้น (Hierarchy) โดยเคร่งครัดในแนวดิ่งซึ่งทำให้การบริหารงานล่าช้าการบริหารงานของเราจึงฝังแน่นอยู่ในระบบการรวมอำนาจมากกว่าการกระจายอำนาจถึงแม้การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาที่ดูคล้ายๆ กับการกระจายอำนาจสู่จังหวัดหรือท้องถิ่นอยู่ในปัจจุบันก็ได้เป็นเครื่องหมายยืนยันว่า การจัดการศึกษาของเรามีการกระจายอำนาจไปยัง ประชาชนตามอุดมการณ์หรืออุดมคติของการบริหารการศึกษาแบบกระจายอำนาจ

นักรัฐศาสตร์ มองว่าระบบราชการเป็นการปกครองการบริหารโดยสำนักงาน หรือกระทรวง ทบวงกรม ซึ่งปฏิบัติงานโดยข้าราชการที่ได้รับการแต่งตั้งมิใช่เลือกตั้งเข้ามา ระบบการปกครองการบริหารงาน แบบนี้จึงมีการจัดสายบังคับบัญชาโดยอาศัยอำนาจอธิปไตยเป็นหลักกล่าวคือการปกครอง การบริหารโดยอาศัยกฎหมายและความเป็นระเบียบเรียบร้อยแต่ในขณะเดียวกันก็เป็น การปกครอง การบริหารซึ่งกระทำโดยผู้ปกครองแต่ฝ่ายเดียว ส่วนผู้ถูกปกครองกลับไม่มีสิทธิ์มีเสียงหรือเข้ามามีส่วนร่วมแต่อย่างใด

กรมองระบบราชการของโครซีเยร์ (Crozier อ้างถึงใน ดิน ปรัชญพฤทธิ, 2527: 29) โครซีเยร์มองระบบราชการไปในทางลบนั่นคือมีแต่ความเชื่องช้าไม่สามารถที่จะปรับตัวเองเพื่อสนองตอบความต้องการของลูกค้าและก่อให้เกิดความว้าวุ่นใจของคนที่อยู่ทั้งในและนอกองค์การ แบบนี้้องค์การระบบราชการจึงคอยแต่จะคุกคามคนในสังคมอันสืบเนื่องมาจาก “วงจรแห่งความ ชั่วร้าย” ที่ระบบนี้

ได้สร้างขึ้นมาและจากการที่โครซีเยร์เข้าไปศึกษาองค์การระบบราชการฝรั่งเศสสองแห่งพบว่าการทำงานเป็นกิจวัตรทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างผู้บริหารระดับสูงและผู้ควบคุมงานระดับล่างคนที่มีข่าวสารมักไม่มีอำนาจในการตัดสินใจ ส่วนคนมีอำนาจมักไม่มีข่าวสารความชำนาญเฉพาะอย่างทำให้พนักงานใจแคบมุ่งแต่ผลประโยชน์ของพวกเขา การรวมอำนาจและการไม่คำนึงถึงเรื่องส่วนตัวทำให้คนไม่ชอบเข้ามามีส่วนร่วมแบบซึ่งๆ หน้าเพราะไม่ยอมเสี่ยงต่อการถูกลงโทษ

2) ทฤษฎี 4 P's เป็นทฤษฎีที่จัดระบบการบริหารการศึกษาที่ชัดเจนโดยระบุด้านเป้าหมาย ตัวบุคคล กระบวนการดำเนินงาน และผลผลิตดังนี้

1. Purpose (ความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์)

2. people (บุคคล)

3. Process (กรรมวิธีในการดำเนินการ)

4. Product (ผลผลิต)

1. Purpose (ความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์) การบริหารราชการแผ่นดินมีความมุ่งหมาย เพื่อให้ประชาชนอยู่ดีมีสุขการบริหารธุรกิจมีจุดหมายเพื่อต้องการกำไรเป็นตัวเงิน แต่การบริหารการศึกษามีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ไม่หวังผลกำไรเป็นตัวเงิน

2. People (บุคคล)

2.1 ผู้ให้บริการ บุคคลที่เป็นผู้ให้บริการในการบริหารการศึกษา คือ ครู อาจารย์ ผู้อำนวยการโรงเรียน อธิการบดี ตลอดจนผู้บริหารการศึกษาต้องเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ เป็นคนดี เป็นคนเก่งและเป็นตัวอย่างแก่ผู้รับบริการหรือนักเรียน ซึ่งเป็นบุคคลที่แตกต่างไปจากผู้บริหารหรือบุคคลที่เป็นผู้ให้บริการในการบริหารราชการแผ่นดินและการบริหารธุรกิจ

2.2 ผู้รับบริการ บุคคลที่เป็นผู้รับบริการในการบริหารการศึกษาส่วนมากเป็นผู้เยาว์หรือเด็กที่ต้องพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพต่อไป แต่บุคคลที่เป็นผู้รับบริการในการบริหารราชการแผ่นดิน และการบริหารธุรกิจ ส่วนมากจะเป็นบุคคลที่บรรลุนิติภาวะหรือเป็นผู้ใหญ่แล้ว

3. Process (กรรมวิธีในการดำเนินงาน) การบริหารการศึกษา มีกรรมวิธีที่ละเอียดอ่อน มีกรรมวิธีในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพที่หลากหลาย และแตกต่างกับกรรมวิธีของการบริหารราชการแผ่นดิน และการบริหารธุรกิจอย่างสิ้นเชิง นอกจากนั้นการบริหารราชการแผ่นดินและการบริหารธุรกิจจะนำกรรมวิธีทางการบริหารการศึกษาไปใช้ไม่ได้อีกด้วย

4. Product (ผลผลิต) ผลผลิตทำงานบริหารการศึกษา คือได้คนที่มีคุณภาพซึ่งเป็นนามธรรม คือเมื่อเด็กเข้าโรงเรียนแล้วสำเร็จการศึกษาออกไป จะได้เด็กที่มีความรู้ มีความคิด มีความสามารถและเป็นคนดีซึ่งจะมองเห็นได้ยากเพราะเป็นนามธรรมแต่ผลผลิตทางการบริหารราชการแผ่นดินและการบริหารธุรกิจ เป็นรูปธรรมที่มองเห็นได้ง่ายเช่น มีถนนหนทาง มีคลอง ระบาย

น้ำ มีไฟฟ้า มีน้ำประปาใช้มีผลผลิตทางการเกษตร มีผลกำไรเป็นตัวเงิน หรือเมื่อนำผลไม้ เข้าไปใน โรงงานจะได้ผลผลิตที่ออกจากโรงงานเป็นผลไม้กระป๋อง เป็นต้น

3. ภารกิจทางการบริหารการศึกษา หรือ งานบริหารการศึกษา สำหรับภารกิจทางการบริหารการศึกษา หรืองานบริหารการศึกษา Edward W. Smith ได้แบ่งงานของผู้บริหารการศึกษาไว้ 7 ประการ ด้วยกัน คือ

1. งานวิชาการ
2. งานบุคคล
3. งานกิจการนักเรียน
4. งานการเงิน
5. งานอาคารสถานที่
6. งานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
7. งานธุรการ

นิติตภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนิติตภาค วิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร ได้ทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับงานบริหารการศึกษา ได้จำแนกงานบริหารการศึกษา ออกเป็น 5 ประเภท (โดยนำงานการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานธุรการที่ Edward W. Smith แบ่งไว้มารวมอยู่ในประเภทเดียวกัน) ดังนี้

1. งานวิชาการ
2. งานธุรการการเงินและบริการ
3. งานบริหารบุคคล
4. งานบริหารกิจการนักเรียน
5. งานดูแลความสัมพันธ์กับชุมชน

จึงกล่าวได้ว่าภารกิจในการบริหารการศึกษา หรืองานบริหารการศึกษา โดยทั่วไป จำแนกออกเป็น 5 ประเภท ด้วยกันคือ

1. การบริหารงานวิชาการ เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนซึ่งครอบคลุมเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้การทำแผนการสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน การประเมินผลการวัดผล และการนิเทศการสอน เป็นต้น การบริหารการศึกษาเป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ คนจะมีคุณภาพคือมีความรู้ความสามารถ ความคิด และความเป็นคนดีได้ จะต้องมีการเรียนการสอนหรือจะต้องมีการบริหารงานวิชาการนั่นเอง การบริหารงานวิชาการจึงถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา

2. การบริหารงานธุรการ เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับงานการเงิน วัสดุครุภัณฑ์ อาคาร สถานที่งานสารบรรณ งานรักษาพยาบาลและงานบริการต่างๆ เป็นต้น ซึ่งงานเหล่านี้เป็นงานที่สนับสนุนงานวิชาการอย่างมาก เช่น งานวิชาการจะประสบความสำเร็จได้ต้องมีอาคารสถานที่ มีห้องเรียน มีห้องปฏิบัติการ มีโต๊ะเก้าอี้มีสื่อการสอนต่างๆ มีงานบริการให้ความสะดวกต่างๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นบทบาทของการบริหารงานธุรการนั่นเอง การบริหารงานธุรการจึงมีส่วนช่วยให้การพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้อย่างมาก

3. การบริหารงานบุคคลเป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับบุคคลเริ่มตั้งแต่การสรรหาบุคคล มาทำงานหรือมาเป็นครูการจัดบุคคลเข้าทำงาน การบำรุงรักษาและการสร้างเสริมกำลังใจในการทำงาน การพัฒนาบุคคล และการจัดบุคคลให้พ้นจากงาน เป็นต้น การบริหารงานบุคคลเป็นงานที่มีส่วนในการพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพอย่างมากเช่นกัน เพราะในการสรรหาบุคคลมาทำงาน ถ้าสรรหาบุคคลที่เป็นคนเก่งคนดีมาเป็นครูจัดครูเข้าสอนตามความรู้ความสามารถและความถนัดของเขา มีการพัฒนาครูให้เก่งให้เป็นคนดียิ่งขึ้นไป ย่อมจะสอนนักเรียนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ถือว่ามีส่วนในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพนั่นเอง

4. การบริหารกิจการนักเรียน เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับนักเรียน เช่น การปฐมนิเทศ นักเรียน การปกครองนักเรียน การจัดบริการแนะแนวการบริการเกี่ยวกับสุขภาพนักเรียน การจัดกิจกรรม และการบริการต่างๆ เป็นต้น การบริหารกิจการนักเรียนถือว่าเป็นการพัฒนาบุคคลให้เป็น คนดี คนเก่ง ได้อย่างมากเช่นกัน เช่น การปกครองให้เด็กมีระเบียบวินัยการจัดกิจกรรมกีฬา กิจกรรมทางศาสนากิจกรรม ทางวิชาการ การจัดบริการแนะแนวเหล่านี้ล้วนทำให้นักเรียนเป็นคนดี คนเก่ง

5. การบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน เป็นการบริหารงานที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับชุมชน เช่น การสอนให้นักเรียนนำความรู้ที่เรียนไปใช้ที่บ้านที่ชุมชน และเผยแพร่แก่คนรอบข้างคนในชุมชนด้วยการช่วยแก้ปัญหาในชุมชน การให้นักเรียนเข้าไปเรียนหรือฝึกงานในชุมชน การเชิญผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชาต่างๆในชุมชนมาให้ความรู้แก่นักเรียน เป็นต้น การบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนนี้จะช่วยพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพได้เช่นกัน เพราะการให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้ที่บ้านและในชุมชน จะมีคุณภาพดีกว่าการเรียนเพื่อรู้อย่างเดียวการเชิญผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชาต่างๆ ในชุมชนมาให้ความรู้แก่นักเรียน หรือการให้นักเรียนเข้าไปเรียนหรือฝึกงานใน ชุมชน ย่อมจะทำให้นักเรียนมีความรู้และประสบการณ์กว้างขวางด้วยเช่นกัน

5. หลักการบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษาจะดำเนินงานโดยใช้กระบวนการซึ่งมีนักวิชาการศึกษาได้ให้แนวคิดไว้หลายอย่าง ดังนี้

รังสรรค์ มณีเล็ก (2547: 314-315) ได้กล่าวถึง หลักการบริหารการศึกษา และได้สรุปเป็นประเด็น ดังนี้

1. การกระจายอำนาจเป็นการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน สำหรับประเทศไทยจะมีการกระจายอำนาจจากส่วนกลาง และเขตพื้นที่การศึกษาไปยังสถานศึกษา
2. การบริหารตนเอง สถานศึกษามีการตัดสินใจด้วยตนเองมากขึ้นภายใต้การบริหารเป็นองค์คณะบุคคล
3. การบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้เกี่ยวข้องสามารถเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและแผนร่วมตัดสินใจ ร่วมกำหนดหลักสูตรท้องถิ่น ร่วมคิด ร่วมทำ
4. ภาวะผู้นำแบบเกื้อกูล เป็นภาวะผู้นำที่เน้นการสนับสนุน และอำนวยความสะดวก
5. การพัฒนาทั้งระบบปรับปรุงโครงสร้างและวัฒนธรรมองค์กรโดยการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบและได้รับความเห็นชอบรวมทั้งได้รับการสนับสนุนจากผู้เกี่ยวข้อง
6. ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้สถานศึกษาต้องพร้อมให้มีการตรวจสอบเพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

เจริญผล สุวรรณโชติ (2537: 35) ได้ให้หลักการบริหารการศึกษาในโรงเรียน หรือใช้โรงเรียนเป็นฐานโดยทั่วไป ซึ่งประกอบด้วย

1. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษามาจากกระทรวงและส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุด โดยมีความเชื่อว่าโรงเรียนเป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาของเด็ก
2. หลักการมีส่วนร่วม (Participation or Collaboration or Involvement) เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้มีส่วนร่วมได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการบริหารตัดสินใจและร่วมจัดการศึกษาทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า และตัวแทน นักเรียน การที่บุคคลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น
3. หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน (Return Power to People) ในอดีตการจัดการศึกษาจะทำกันหลากหลายบางแห่งก็ให้วัดหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นดำเนินการ ต่อมา มีการรวมการจัดการศึกษาไปให้กระทรวงศึกษาธิการเพื่อให้เกิดเอกภาพและมาตรฐานทางการศึกษาแต่เมื่อประชาชนเพิ่มมากขึ้นความเจริญต่างๆ รุดหน้าไปอย่างรวดเร็วการจัดการศึกษาโดยส่วนกลางเริ่มมีข้อจำกัด เกิดความล่าช้าไม่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนอย่างแท้จริงจึงต้องมีการคืนอำนาจให้ท้องถิ่นและประชาชนได้จัดการศึกษาเองอีกครั้ง

4. หลักการบริหารตนเอง (Self Managing) ในระบบการศึกษาทั่วไปมักจะ กำหนดให้ โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติตามนโยบายของส่วนกลาง โรงเรียนไม่มีอำนาจอย่างแท้จริง สำหรับการ บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้นไม่ได้ปฏิเสธเรื่องการทำงานให้บรรลุเป้าหมายนั้นทำได้ หลายวิธีการ ที่ส่วนกลางทำหน้าที่เพียงกำหนดนโยบายและเป้าหมายแล้วปล่อยให้โรงเรียนมีระบบการบริหารด้วย ตนเอง โดยให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่และรับผิดชอบในการดำเนินงานซึ่งอาจดำเนินการได้ หลากหลายด้วยวิธีการที่แตกต่าง แล้วแต่ความพร้อมและสถานการณ์ของโรงเรียนผลที่ได้น่าจะมี ประสิทธิภาพสูงกว่าเดิมที่ทุกอย่างกำหนดมาจากส่วนกลางไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม

5. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) ส่วนกลางมีหน้าที่กำหนด นโยบายและควบคุมมาตรฐานมีองค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการบริหารและ จัดการศึกษา เพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นไปตามกำหนดและเป็นตามนโยบายของชาติ

กระทรวงศึกษาธิการ (2550: 8-10) ได้กำหนดหลักการบริหารการศึกษาที่สำคัญไว้ดังนี้

1. มีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ อันได้แก่ ความเป็น เอกภาพในการกำหนดนโยบายในการจัดการศึกษา มีมาตรฐานและทิศทางในการจัดการศึกษา เหมือนกันโดยส่วนกลางกำหนดนโยบายให้คำปรึกษา ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัด การศึกษา
2. มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นกำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปสู่คณะกรรมการ สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการ บริหารทั่วไปโดยคณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบ โดยตรง
3. ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษาเป็นการเปิดโอกาสให้ บุคคล ชุมชน สถาบันสังคมต่างๆ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยมีการระดมทรัพยากรต่างๆ จาก ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือแก้ไขปัญหา หรือหา แนวทางการพัฒนาการศึกษา เช่น ความคิด ความรู้ ความสามารถ แรงงาน เงินทุน วัสดุ และอื่นๆ เป็นต้น

พชรวิทย์ จันทรศิริสิริ (2554: 94) ได้เสนอหลัก 10 ประการสำหรับการบริหารงานใน องค์กรเพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพ ไว้ดังนี้

1. การบอกให้ทราบถึงความรับผิดชอบแต่ละบุคคลคืออะไร
2. การให้อำนาจ บทบาทเท่ากับความรับผิดชอบแต่ละบุคคลคืออะไร
3. การกำหนดมาตรฐานการทำงาน
4. การสนับสนุน พัฒนา ฝึกอบรมตามที่ต้องการ

5. การให้ความรู้และข้อมูลสารสนเทศ
6. การสะท้อนผลงานให้ทราบ
7. การยอมรับในผลงานและความสำเร็จ
8. การให้ความเชื่อใจ
9. การยอมรับข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น
10. การให้เกียรติและนับถือ

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2554: 55-56) ได้กล่าวถึงหลักการบริหาร ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารการศึกษาที่เรียกว่า POSDCORB 7 ประการ ดังนี้

1. Planning (P) หมายถึงการวางแผนหรือวางโครงการอย่างกว้างๆ ว่ามีงานอะไรบ้างที่จะปฏิบัติตามลำดับวางแผนวิธีการปฏิบัติพร้อมด้วยวัตถุประสงค์ของการปฏิบัตินั้นๆ ก่อน ลงมือปฏิบัติการ

2. Organizing (O) หมายถึงการจัดรูปโครงการหรือเค้าโครงของการบริหาร กำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานย่อยหรือตำแหน่งต่างๆของหน่วยงานให้ชัดเจนพร้อมด้วยกำหนด ลักษณะและวิธีการติดต่อกัน

3. Staffing (S) หมายถึงการบริหารงานอันเกี่ยวกับตัวบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ทุกประเภทของหน่วยงานตั้งแต่การแสวงหาคนมาทำงานการบรรจุแต่งตั้งการฝึกอบรมและพัฒนาบุคคลที่จะบรรจุแต่งตั้งไว้แล้วการบำรุงขวัญการเลื่อนขั้น ตลอดจนการพ้นจากงานและบำรุงรักษาสภาพการทำงานที่ดีมีประสิทธิภาพให้คงอยู่ตลอดไป

4. Directing (D) หมายถึงการวินิจฉัยสั่งการหลังจากได้วิเคราะห์และพิจารณาวางแผนงานโดยรอบคอบแล้ว รวมทั้งการติดตามดูแลให้มีการปฏิบัติตามคำสั่งนั้นๆ ในฐานะ ผู้บริหารเป็นผู้บังคับบัญชาในหน่วยงาน

5. Coordinating (Co) หมายถึง การประสานงานหรือสื่อสัมพันธ์หน่วยงานย่อยหรือตำแหน่งต่างๆ ภายในองค์การหรือสำนักงานใหญ่เพื่อก่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพไม่มีการซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งกัน

6. Reporting (R) หมายถึง การเสนอรายงานไปยังผู้บังคับบัญชาหรือไปยัง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งเบื้องบนและเบื้องล่างการเสนอรายงานทำให้ผู้บังคับบัญชาทราบความก้าวหน้าของงานทุกกระยะสวดกแก่การประสานงานกับหน่วยงานอื่น

7. Budgeting (B) หมายถึง การจัดทำงบประมาณการเงินการวางแผนหรือโครงการในการใช้จ่ายเงินการบัญชีและการควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินหรือตรวจสอบบัญชีโดยรอบคอบ และรัดกุม

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2554: 52-54) ได้นำเสนอหลักการบริหารงาน 14 ประการ (Fayol's Fourteen Principles of Management) ซึ่งมีดังต่อไปนี้ คือ

1. การจัดแบ่งงาน (Division of Work) หลักการก็คือการทำให้คนจำนวนมากที่ต้องมาทำงานร่วมกันได้มีการจัดแบ่งหน้าที่ตามความสามารถ หรือความเชี่ยวชาญพิเศษของแต่ละคน เพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. การมีอำนาจหน้าที่ (Authority) ผู้จัดการต้องสามารถออกคำสั่งได้ สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ทำให้คำสั่งที่ออกไปนั้นมีความถูกต้องและเกิดความรับผิดชอบควบคู่กันไป เมื่อใดที่มีการใช้อำนาจหน้าที่เมื่อนั้นความรับผิดชอบก็ต้องติดตามไปด้วย
3. ความมีวินัย (Discipline) ผู้ใต้บังคับบัญชา หรือพนักงานต้องเชื่อฟังและเคารพกฎเกณฑ์ขององค์การ การที่คนจะมีวินัยที่ดีนั้นเกิดจากความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพมีความเข้าใจที่ชัดเจนระหว่างฝ่ายจัดการและคนทำงาน ทั้งนี้เมื่อมีการทำผิดกฎระเบียบขององค์การ ก็จะมีผลทำให้ได้รับโทษ
4. เอกภาพของสายบังคับบัญชา (Unity of Command) พนักงานหรือลูกจ้างทุกคนจะได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว สายบังคับบัญชาจะมีลักษณะเป็นทอดๆ ไป แต่ทุกคนจะรู้ว่าใครคือเจ้านายของตน
5. เอกภาพในทิศทาง (Unity of Direction) แต่ละคนในกลุ่มกิจกรรมขององค์การจะมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน รับแผนเดียวและจากหัวหน้าเดียว
6. ผลประโยชน์ของหมู่คณะจะต้องเหนือผลประโยชน์ส่วนตัว (Subordination of Individual Interests to the General Interests) คนที่เข้ามาทำงานในองค์การนั้นจะต้องยอมรับว่าผลประโยชน์ขององค์การจะต้องมาเหนือผลประโยชน์ส่วนตัว
7. มีระบบค่าตอบแทนที่ยุติธรรม (Remuneration) คนทำงานแม้จะต้องเห็นผลประโยชน์ขององค์การเหนือผลประโยชน์ส่วนตัว แต่องค์การก็ต้องทำหน้าที่จัดระบบค่าตอบแทนให้เหมาะสมแก่ความสามารถและเป็นไปอย่างยุติธรรม
8. ระบบการรวมศูนย์ (Centralization) การรวมศูนย์ในที่นี้หมายถึงระดับของการที่ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนในการตัดสินใจอย่างไร การจะกระจายอำนาจ หรือรวมอำนาจเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับความเหมาะสมประเด็นจะอยู่ที่ว่าอย่างไรจึงจะรวมศูนย์ได้ในแต่ละกรณี แนวคิดนี้มองเห็นความจำเป็นขององค์การที่ต้องมีศูนย์รวมอำนาจ
9. สายบังคับบัญชา (Scalar Chain) หมายถึงสายบังคับบัญชาจากระดับสูงลงมาสู่ระดับต่ำสุด สายการสื่อสารติดต่อก็จะเป็นไปตามนี้คือจะเป็นไปตามระดับชั้น อย่างไรก็ตามถ้าสายการบังคับบัญชาก่อให้เกิดการเสียเวลาล่าช้า ก็ให้มีการข้ามชั้นตอนได้และทั้งนี้ต้องเป็นข้อตกลงระหว่างส่วนงานที่เกี่ยวข้อง

10. ความเป็นระบบระเบียบ (Order) หมายความว่าถึง คนก็ดี หรือวัสดุ อุปกรณ์ ทั้งหลายก็ดีจะอยู่ในที่อันเหมาะสมในเวลาอันเหมาะสม ความเป็นระบบระเบียบนี้ในส่วนหนึ่ง หมายความว่าถ้าเกิดการเปลี่ยนแปลง เช่น คนป่วยงาน ลางาน ก็สามารถมีคนทดแทนได้ เพราะมี ความเป็นระบบทำให้รู้งานกัน

11. ความเท่าเทียมกัน (Equity) ในที่นี้ ผู้เป็นหัวหน้าจะต้องมีการตอบสนองต่อ ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างมีเมตตาและยุติธรรม การใช้อำนาจของผู้บริหารจะเป็นไปด้วยหลักการมิใช่จะ ทำอะไรได้ตามใจ

12. ความมั่นคงและสามัญฐานะของบุคลากร (Stability of Tenure of Personnel) ทั้งนี้โดยมองว่าการที่มีคนเปลี่ยนงานบ่อยๆ นั้นจะทำให้งานไม่มีประสิทธิภาพ ฝ่ายบริหารควรวางแผน งานให้สามารถมีการทดแทนกำลังคนกันได้ เมื่อมีตำแหน่งว่างลง

13. การริเริ่มสร้างสรรค์ (Initiative) ผู้ใต้บังคับบัญชาจะสามารถมีความคิด ริเริ่ม สร้างสรรค์ ที่จะทำงานออกมาได้ในระดับที่สูง

14. วิญญาณแห่งหมู่คณะ (Esprit de Corps) การสร้างขวัญและกำลังใจในการ ทำงานมีความราบรื่นและความเป็นปึกแผ่นใน

ในปี ค.ศ.1955 สมาคมผู้บริหารการศึกษาของอเมริกัน (The American Association of School Administrators) เรียกชื่อย่อว่า AASA ได้เห็นว่ากระบวนการบริหาร การศึกษา AASA Model (PASCE) ประกอบด้วย (สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์. 2554: 57)

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง การวางแผนและกำหนดโครงการว่าจะทำอะไร

2. การจัดสรรทรัพยากร (Allocation) หมายถึง การสรรหาบุคคล วัสดุ อุปกรณ์ และ ปัจจัยเกื้อกูลที่จำเป็นต้องใช้หน่วยงานตามที่วางแผนไว้

3. การกระตุ้นหรือแรงเสริมการทำงาน (Stimulation) หมายถึง การให้กำลังใจและ บำรุงขวัญแก่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงด้วยดี

4. การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง การประสานงานให้ผู้ร่วมงาน ได้มี โอกาสพบปะประชุม สัมมนา แสดงความคิดเห็นซักถาม เรื่องของหน่วยงานในขอบเขตตาม วัตถุประสงค์และความมุ่งหมาย

5. การประเมิน (Evaluation) หมายถึง การประเมินผลงานเพื่อเป็นการ ตรวจสอบ ติดตามผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานและของผู้ปฏิบัติงานเพื่อทราบปัญหาข้อขัดข้องอันที่จะหาทาง ปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป

กล่าวโดยสรุป หลักการบริหารการศึกษามีหลายรูปแบบต่างๆ ซึ่งล้วนแล้วมีองค์ประกอบ หรือขั้นตอนสำคัญที่จะช่วยให้การบริหารบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่วางไว้ประกอบด้วย การศึกษา

สภาพปัจจุบัน ปัญหา การวางแผน การจัดองค์การ การจัดงบประมาณการสั่งการ การประสานงาน การติดต่อสื่อสาร การควบคุม การจูงใจ การบำรุงขวัญกำลังใจ การประเมินผล และการรายงานผล

6. กระบวนการบริหารการศึกษา

นักวิชาการได้กล่าวถึง กระบวนการบริหารการศึกษา ดังนี้

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2554: 58) ได้สรุปว่า การบริหารศึกษานั้นจะต้องดำเนินการไปตาม กระบวนการบริหาร ซึ่งมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผน (Planning) คือ การกำหนดแผนงานและโครงการไว้ล่วงหน้า
2. การจัดองค์การ (Organizing) คือ การกำหนดตำแหน่งและหน้าที่ในหน่วยงานให้ชัดเจน
3. การสั่งการ (Directing) คือ การพิจารณาสั่งการและมอบหมายงาน
4. การประสานงาน (Coordinating) คือ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน และตำแหน่งต่างๆ ในหน่วยงาน

5. การควบคุมงาน (Controlling) คือ เป็นการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน คุณทซ์ และโอดอนเนล (Koontz and Odonnell. 2001: 297) เป็นนักวิชาการบริหาร ปัจจุบันให้ความเห็นว่างานในหน้าที่ของผู้บริหาร (Managerial Functions) ได้แก่

1. การวางแผน (Planning) ประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ขององค์การ และการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
2. การจัดองค์การ (Organizing) เป็นแผนงานจะดำเนินการไปได้ด้วยดีก็ด้วยการจัดองค์การที่ดี ซึ่งประกอบด้วย การนำปัจจัยทางการบริหาร เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการบริหารที่จะทำให้เกิดสัมฤทธิ์ผล การจัดองค์การจึงหมายถึงการนำเอาทรัพยากรการบริหารทุกประเภทมาบูรณาการเพื่อดำเนินการ
3. การจูงใจ (Motivating) คือ การจูงใจที่จะช่วยให้พนักงานทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ การจูงใจในที่นี้หมายถึง การอำนวย (Directing) การติดต่อสื่อสาร (Communicating) และการเป็นผู้นำในการดำเนินการ (Leading)

4. การควบคุมงาน (Controlling) เป็นการติดตามและประเมินผลเพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับแผนที่ได้กำหนดไว้ว่ามีความเบี่ยงเบนไปจากความคิดหวังมากน้อยเพียงใด

กล่าวโดยสรุป กระบวนการบริหารการศึกษาเป็นเรื่องของการตัดสินใจที่จะมีผลต่อการทำงานของกลุ่มคน เพื่อที่จะทำให้บรรลุตามจุดประสงค์ของกลุ่มสำเร็จได้โดยเริ่มต้นจากการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการและการควบคุมซึ่งกระบวนการเหล่านี้จะมีความเกี่ยวข้องกันไป

โปรแกรม และการพัฒนาโปรแกรม

1. ความหมายของโปรแกรม

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของโปรแกรมไว้ดังนี้

Boyle (1981: 51) ได้ให้ความหมายของโปรแกรม หมายถึง เป็นกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นสร้างศักยภาพการปฏิบัติงานของตนเอง หน่วยงานและองค์กร โดยมีกระบวนการดำเนินงานเชิงบูรณาการ

Barr, M.J. and Keating (1990: 38) ได้ให้ความหมายของโปรแกรมว่า มีความหมายหลายอย่างขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล โดยทั่วไปคำว่าโปรแกรมใช้ใน 3 ความหมาย คือ 1) โปรแกรม หมายถึงหน่วย (Units) ที่จัดขึ้นเพื่อทำกิจกรรมพิเศษหรือให้บริการตามความต้องการของสถาบันหรือบุคคล 2) โปรแกรม หมายถึง ลำดับการปฏิบัติตามที่วางแผนไว้ (Series of Planned Intervention) เพื่อวัตถุประสงค์โดยเฉพาะสำหรับกลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะ 3) โปรแกรม หมายถึง กิจกรรมที่วางแผนไว้ (Planned Activity) เพื่อเป้าหมายโดยเฉพาะ

กิดานันท์ มะลิตอง (2536: 6-10) ได้ให้ความหมายของโปรแกรมว่า หมายถึง โครงสร้างกระบวนการพัฒนาเพื่อให้มีความรู้ ทักษะความมั่นใจในตนเองสูงขึ้นสามารถปรับตัวได้ในการปฏิบัติงานประสานงานร่วมกับผู้อื่น และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานได้

สุวิมล วองวานิช (2544: 66) ได้ให้ความหมายของโปรแกรม หมายถึง ระบบโครงสร้างที่กำหนดกิจกรรมต่างๆ ที่ออกแบบมา เพื่อจุดมุ่งหมายเดียวกัน เพื่อการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงานของครู

อุ้นดา นพคุณ (2546: 8) ได้ให้ความหมายของโปรแกรมว่า หมายถึง กระบวนการช่วยกำหนดทิศทางการทำงาน สร้างความสอดคล้องจุดมุ่งหมายภายในของกลุ่มบุคคลที่ทำงานร่วมกัน โดยมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาความรู้ของแต่ละบุคคล เพื่อให้มีทักษะและความสามารถที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน

กล่าวโดยสรุป โปรแกรม หมายถึง แผนกิจกรรมที่มีรูปแบบและแนวทางที่เป็นระบบ มีขั้นตอนกระบวนการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยการประยุกต์จากองค์ประกอบ หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่นำมาเป็นพื้นฐานของการพัฒนาโปรแกรม เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ ภายใต้บริบทของการพัฒนางานในแต่ละหน่วยงานหรือองค์กร

2. องค์ประกอบของโปรแกรม

องค์ประกอบโปรแกรมมีความสำคัญในการออกแบบโปรแกรม เพื่อการพัฒนางานและการพัฒนาบุคลากรให้เกิดขึ้นได้ตามเป้าหมายที่กำหนด มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบของโปรแกรมไว้ ดังนี้

หรรษา สุขกาล (2543: 41) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของโปรแกรมการพัฒนาไว้ 3 ส่วน ประกอบด้วย 1) บริบท (Context) 2) เป้าหมาย (Goal) 3) แผนหรือวิธีปฏิบัติ (Plan or Method) ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 3 จะต้องมีความพอเหมาะและมีความพอดี เพื่อให้สามารถเกิดความสำเร็จในการพัฒนาได้

นฤมล มณีงาม (2547: 58) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของโปรแกรม ดังนี้ 1) หลักการของโปรแกรม 2) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 3) ลักษณะของโปรแกรม 4) คุณสมบัติของโปรแกรม 5) เนื้อหา 6) การดำเนินการ 7) การประเมินผล

ยอดอนงค์ จอมหงษ์พิพัฒน์ (2553: 92) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของโปรแกรม 7 ประการ ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการดำเนินการ การประเมินผล

Boone (1992: 266) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของโปรแกรมที่สำคัญ 3 ส่วน คือ 1) การจัดทำแผน (Planning) 2) การออกแบบและดำเนินการ (Design and Implementation) 3) การตรวจสอบและประเมินผล (Evaluation and Accountability) โดยในแต่ละองค์ประกอบจะมีข้อกำหนดต่างๆ ดังนี้

1. การกำหนดแผนมีข้อกำหนด 4 ข้อ คือ 1) การจัดทำแผนนั้นเป็นการเปลี่ยนแปลงให้เข้าถึงแผนปฏิบัติการขององค์กร 2) การจัดทำแผนต้องมีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างกันโดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง 3) การดำเนินงานในการจัดทำแผนต้องมีความเป็นประชาธิปไตย 4) ต้องมีการสื่อสารที่เป็นกระบวนการเพื่ออธิบายความเข้าใจระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง

2. การออกแบบและการดำเนินการมีข้อกำหนด 8 ข้อ คือ 1) การดำเนินการตามแผนจะต้องตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย 2) แผนจะเป็นพิมพ์เขียวในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพื่อประโยชน์ขององค์กรในระยะยาว 3) แผนเป็นตัวกำหนดการจัดสรร การจัดรูปแบบ และการใช้ทรัพยากร 4) แผนเป็นตัวชี้แนะและกำหนดทิศทางในการตัดสินใจ 5) แผนเป็นการจัดเตรียมการใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างเหมาะสม 6) การออกแบบการปฏิบัติเป็นการพัฒนาอย่างเป็นระบบ 7) แผนปฏิบัติต้องมีจุดมุ่งหมายสาธารณะ 8) แผนและแผนปฏิบัตินั้นเป็นจัดเตรียม เพื่อกำหนดการพัฒนาบุคคลให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติ

3. การตรวจสอบและประเมินผล โดยให้ความสำคัญในการติดตามและสนับสนุนกิจกรรมของผู้เรียนและผู้สอน เพื่อให้เกิดการยอมรับในกิจกรรม โดยระบบการติดตามจะมีลักษณะเหมือนการสื่อสารสองทางที่เชื่อมระหว่างนักศึกษานอกระบบกับกลุ่มการตรวจสอบ และประเมินผลเป็นการสร้างความรับผิดชอบในการปฏิบัติอย่างแท้จริง การตรวจสอบประเมินผลดำเนินการ เพื่อให้ได้ข้อมูลข่าวสารจากการสังเกตกิจกรรมการเรียนการสอน ที่นำมาพิจารณาเพื่อปรับการตัดสินใจให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการวางโครงสร้างทรัพยากรบุคคลและอื่นๆ

Beauchamp (1975: 107) ได้ให้ความหมายองค์ประกอบของโปรแกรมไว้ 4 ประการ

1. เนื้อหา
2. จุดมุ่งหมาย
3. การพัฒนาโปรแกรม
4. การประเมินผล

Caffarella (2002: 215) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบในการพัฒนาโปรแกรม ประกอบด้วย 11 องค์ประกอบ มีลักษณะดังนี้ 1) การจัดพื้นฐานสำหรับกระบวนการวางแผน 2) การกำหนดแนวคิดโปรแกรม 3) การค้นหาและจัดลำดับความสำคัญของแนวคิดโปรแกรม 4) การพัฒนาวัตถุประสงค์ของโปรแกรม 5) การเตรียมถ่ายโอนการเรียนรู้ 6) การสร้างแผนการประเมินผล 7) การพิจารณารูปแบบ ตารางเวลา และความต้องการของเจ้าหน้าที่ 8) การเตรียมแผนด้านงบประมาณและการตลาด 9) การออกแบบแผนการสอน 10) การประสานงานด้านสิ่งสนับสนุนและพร้อมรับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น 11) การสื่อสารคุณค่าของโครงการ

กล่าวโดยสรุป องค์ประกอบของโปรแกรม ผู้วิจัยได้สรุปผลการศึกษาขององค์ประกอบของโปรแกรม ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) การดำเนินการ 5) การประเมินผล

3. ขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรม

เพื่อให้โปรแกรมสามารถนำไปดำเนินการได้ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ มีนักวิชาการได้กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรมไว้หลายท่าน ไว้ดังนี้

Knowles (1980: 63) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรม ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 การจัดบรรยากาศสำหรับการเรียนรู้
- ขั้นตอนที่ 2 การจัดตั้งองค์การสำหรับการวางแผน
- ขั้นตอนที่ 3 การวินิจฉัยความต้องการสำหรับการเรียนรู้
- ขั้นตอนที่ 4 การจัดสร้างทิศทางเป้าหมายสำหรับการเรียนรู้
- ขั้นตอนที่ 5 การปฏิบัติตามโปรแกรม
- ขั้นตอนที่ 6 การออกแบบด้านประสบการณ์การเรียนรู้
- ขั้นตอนที่ 7 การประเมินผลและการวินิจฉัยซ้ำอีกครั้งหนึ่ง

Barr, M.J. and Keating (1985: 54) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรม ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 การประเมิน (Assessment)

1.1 ประเมินความต้องการ

1.2 ประเมินสิ่งแวดล้อม

1.3 ประเมินทรัพยากร

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผน (Planning)

2.1 การพัฒนาที่วางแผน

2.2 กำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์และการประเมินผล

2.3 เลือกวิธีปฏิบัติ

2.4 ฝึกอบรม

2.5 กำหนดงบประมาณที่ต้องใช้

2.6 กำหนดเวลาสิ้นสุดโปรแกรม

ขั้นตอนที่ 3 การปฏิบัติ (Implementation)

3.1 กำหนดความรับผิดชอบ เช่น ทักษะความสามารถและงานที่ต้องทำ

3.2 ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

3.3 ประเมินผลกระบวนการ (Process) และประเมินผลผลิต (Product)

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินหลังจบโปรแกรม (Post-assessment) ใช้ข้อมูลที่ได้จากการประเมินกระบวนการและผลผลิตเพื่อการตัดสินใจอนาคตของโปรแกรม

ขั้นตอนที่ 5 การตัดสินใจเชิงบริหาร (Administrative Decision) การตัดสินใจว่าจะดำเนินโปรแกรมต่อไป หรือยุติโปรแกรมหรือตัดแปลงปรับปรุง

Houle (1996: 68) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรม ซึ่งประกอบด้วย 7 ขั้นตอน

ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมและระบุกิจกรรมที่เป็นไปได้

ขั้นตอนที่ 2 การตัดสินใจทางด้านกระบวนการที่จะนำมาใช้

ขั้นตอนที่ 3 การระบุวัตถุประสงค์และการปรับให้เหมาะสม

ขั้นตอนที่ 4 การออกแบบรูปแบบที่เหมาะสมทางด้านทรัพยากร ผู้นำ วิธีการ ตารางกำหนดการ ลำดับเรื่อง การเสริมแรงทางสังคม การทำให้อยู่ในรูปปัจเจกบุคคล บทบาทและความสัมพันธ์ เกณฑ์ทางด้านประเมินผล และความชัดเจนของการออกแบบ

ขั้นตอนที่ 5 รูปแบบที่ใช้มีความเหมาะสมกับแบบแผนของชีวิตที่ใหญ่กว่าทั้งด้านการแนะนำ รูปแบบของการดำเนินชีวิต งบประมาณ การเงินที่สนับสนุน และการตีความหมาย

ขั้นตอนที่ 6 นำแผนไปสู่ผลกระทบเชิงบวกที่จะเกิดขึ้นในองค์การ ทั้งในระดับบุคคล ระดับกลุ่มบุคคล และระดับองค์การ

ขั้นตอนที่ 7 การวัดผลลัพธ์และการประเมินประสิทธิผลที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาตามกระบวนการของโปรแกรม

Caffarella (2002: 44) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรม ประกอบด้วย 9 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 การสร้างข้อมูลพื้นฐานสำหรับกระบวนการวางแผน
- ขั้นตอนที่ 2 การระบุแนวความคิดของโปรแกรม
- ขั้นตอนที่ 3 การจัดลำดับแนวความคิดของโปรแกรม
- ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนาวัตถุประสงค์ของโปรแกรม
- ขั้นตอนที่ 5 การเตรียมการสำหรับการถ่ายโอนความรู้
- ขั้นตอนที่ 6 การสร้างแผนการประเมินผล
- ขั้นตอนที่ 7 การออกแบบแผนการสอน
- ขั้นตอนที่ 8 การประสานงานผู้สนับสนุน
- ขั้นตอนที่ 9 การสื่อสารคุณค่าของโปรแกรม

วิโรจน์ สารรัตนะ (2550: 75) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาวิชาชีพครูทางการศึกษา ดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและตรวจสอบแนวคิดเชิงทฤษฎีของโปรแกรมการตรวจสอบแนวคิดเชิงทฤษฎีของโปรแกรมที่พัฒนา
- ขั้นตอนที่ 2 ปรับปรุงแก้ไขและจัดทำเอกสารประกอบ
- ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบและการปรับปรุงโปรแกรม
- ขั้นตอนที่ 4 สร้างเครื่องมือประเมินโปรแกรมในภาคสนาม
- ขั้นตอนที่ 5 ทดลองโปรแกรมในภาคสนามการทดลองใช้โปรแกรม

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาโปรแกรมเป็นการจัดลำดับขั้นตอนการพัฒนา เพื่อใช้เป็นแบบแผนในการพัฒนาบุคลากรให้มีสมรรถนะหรือความสามารถตามที่ต้องการ เพื่อให้สามารถที่จะพัฒนางานของตนเองและองค์กรให้บรรลุจุดประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การวิเคราะห์เพื่อหาเป้าหมายความสำเร็จของโปรแกรม 2) การวางแผนในการจัดทำโปรแกรมโดยนำข้อมูลจากขั้นตอนการวิเคราะห์มาวางแผนเพื่อสร้างโปรแกรม 3) การสร้างโปรแกรม 4) การนำโปรแกรมไปทดลองใช้ และ 5) การประเมินผลโปรแกรมเพื่อนำผลการประเมินที่ได้มาปรับปรุงพัฒนาโปรแกรม

4. การประเมินโปรแกรม

ในการดำเนินการพัฒนาโปรแกรมขั้นตอนที่สำคัญในการพัฒนาโปรแกรมขั้นตอนหนึ่ง คือ การประเมินผลของการพัฒนาโปรแกรม ซึ่งการประเมินผลการพัฒนาโปรแกรมสามารถประเมินผลได้

ทุกระยะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการประเมินผล ทั้งการประเมินผลก่อนดำเนินการ การประเมินผลระหว่างการดำเนินการ การประเมินผลรวมสรุปหลังสิ้นสุด มีนักวิชาการได้กล่าวไว้ ดังนี้

Stufflebeam (1985: 159) ได้กล่าวถึงความหมายของการประเมินโปรแกรมว่าเป็น กระบวนการวิเคราะห์ รวบรวมและการอำนวยความสะดวกที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจทางเลือกต่างๆ ที่มีอยู่

Tyler (1986: 110-125) ได้กล่าวประเด็นการประเมินผลไว้ 5 ประเด็น ดังนี้

- 1) ประเมินวัตถุประสงค์ 2) ประเมินแผนการเรียนรู้ 3) ประเมินเพื่อแนะแนวการพัฒนาโปรแกรม
- 4) ประเมินการปฏิบัติของโปรแกรม 5) ประเมินผลลัพธ์ของโปรแกรมการศึกษา 6) การติดตามและประเมินผลกระทบ

Evaluation (1994: 5-6) ได้กล่าวกำหนดประเด็นการประเมินไว้ 5 ประเด็นดังนี้

- 1) มาตรฐานการใช้ประโยชน์ทั่วไป 2) มาตรฐานความเป็นไปได้ 3) มาตรฐานความเหมาะสม
- 4) มาตรฐานความถูกต้อง

กิตติมา เจริญศิริ (2546: 70-72) ได้กล่าวถึงการประเมินผลหลังการใช้โปรแกรม เพื่อตรวจทานว่าโปรแกรมตรงตามความต้องการและวัตถุประสงค์ของผู้ใช้ที่คาดหวังไว้หรือไม่

เรวดี ทรงเที่ยง (2548: 66) ได้กล่าวถึงการประเมินโปรแกรมออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. การประเมินคุณค่าของโปรแกรม โดยทำการประเมิน 1) คุณภาพของโปรแกรม (Quality) ว่ามีคุณภาพหรือไม่ เนื้อหาสาระกิจกรรมหรือการปฏิบัติงานของผู้สอนเป็นอย่างไร ความรู้สึกหรือปฏิกิริยาของผู้เข้าร่วมโปรแกรมเป็นอย่างไร 2) ประเมินความเหมาะสม (Suitability) คือ โปรแกรมสามารถตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของผู้เข้าร่วมและขององค์การหรือไม่ และมีระดับความง่ายอย่างไร 3) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) คือ โปรแกรมประสบความสำเร็จในเรื่องอะไร และบรรลุวัตถุประสงค์อย่างไร 4) ประสิทธิภาพ (Efficiency) คือ ผลของโปรแกรมนั้นเหมาะสมกับทรัพยากรที่องค์การและผู้เข้าร่วมโปรแกรมลงทุนให้หรือไม่ และ 5) ความสำคัญ (Importance) คือ โปรแกรมมีคุณค่าสำหรับผู้เข้าร่วมโปรแกรมและต่อองค์การหรือไม่

2. ประเมินผลการใช้โปรแกรม โดยที่จะคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของโปรแกรมเป็นเกณฑ์ ในการพิจารณาว่า โปรแกรมนี้สามารถส่งเสริมแรงจูงใจภายในเพื่อสร้างสัมพันธภาพในการทำงานให้เพิ่มขึ้นหรือไม่ โดยจะประเมินผลการเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรมและการเปลี่ยนแปลงของการพัฒนา

กล่าวโดยสรุป การประเมินโปรแกรม หมายถึง กระบวนการในดำเนินการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล ถึงปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานของโปรแกรม การประเมินโปรแกรม แบ่งเป็น 2 ส่วน 1) ประเมินรูปแบบของโปรแกรม คือ ประเมินคุณภาพของโปรแกรม เช่น เนื้อหา รูปแบบในการจัดกิจกรรม ความเหมาะสม ความพึงพอใจและเป้าหมาย 2) ประเมินผลการใช้

โปรแกรม คือ การประเมินผลการพัฒนาหลังการใช้โปรแกรม โดยอาจใช้แบบวัดหรือแบบทดสอบหลังการพัฒนา

บริบทการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2

1. สภาพทั่วไป

ที่ตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตั้งอยู่ที่โรงเรียนห้วยเม็กวิทยาคม อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ รหัสไปรษณีย์ 46170 เว็บไซต์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 คือ www.kalasin2.go.th เขตพื้นที่รับผิดชอบมีอำเภอในเขตพื้นที่บริการทางการศึกษา จำนวน 5 อำเภอ 44 ตำบล ประกอบด้วย

1. อำเภอยางตลาด มีเขตพื้นที่รับผิดชอบ 15 ตำบล ประกอบด้วย

- 1) ตำบลยางตลาด 2) ตำบลหัวงัว 3) ตำบลอู่เม่า 4) ตำบลบัวบาน 5) ตำบลเว่อ 6) ตำบลอิฐี้อ
- 7) ตำบลหัวนาคำ 8) ตำบลหนองอิเฒ่า 9) ตำบลดอนสมบูรณ์ 10) ตำบลนาเชือก 11) ตำบลคลองขาม 12) ตำบลเขาพระนอน 13) ตำบลนาดี 14) ตำบลโนนสูง 15) ตำบลหนองตอกแป้น

2. อำเภอห้วยเม็ก มีเขตพื้นที่รับผิดชอบ 9 ตำบล ประกอบด้วย 1) ตำบลห้วยเม็ก

- 2) ตำบลคำใหญ่ 3) ตำบลกุดโดน 4) ตำบลบึงนาเรียง 5) ตำบลหัวหิน 6) ตำบลพิมูล 7) ตำบลคำเหมือดแก้ว 8) ตำบลโนนสะอาด 9) ตำบลทรายทอง

3. อำเภอท่าคันโท มีเขตพื้นที่รับผิดชอบ 6 ตำบล ประกอบด้วย 1) ตำบลท่าคันโท

- 2) ตำบลกุงเก่า 3) ตำบลยางอู่ม 4) ตำบลกุดจิก 5) ตำบลนาตาล 6) ตำบลดงสมบูรณ์

4. อำเภอหนองกุงศรี มีเขตพื้นที่รับผิดชอบ 9 ตำบล ประกอบด้วย 1) ตำบลหนองกุงศรี

- 2) ตำบลหนองบัว 3) ตำบลโคกเครี 4) ตำบลหนองสรวง 5) ตำบลเสาเล้า 6) ตำบลหนองใหญ่ 7) ตำบลดงมูล 8) ตำบลลำหนองแสน 9) ตำบลหนองหิน

5. อำเภอฆ้องชัย มีเขตพื้นที่รับผิดชอบ 5 ตำบล ประกอบด้วย 1) ตำบลฆ้องชัยพัฒนา

- 2) ตำบลเหล่ากลาง 3) ตำบลลำชี 4) ตำบลโคกสะอาด 5) ตำบลโนนศิลาเล็ก

ภูมิประเทศ มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอ และจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ได้แก่ อำเภอท่าคันโท เขตแดนติดกับอำเภอศรีธาตุ อำเภอกุมภวาปี และอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี

ทิศใต้ ได้แก่ อำเภอยางตลาด เขตแดนติดกับอำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

อำเภอฆ้องชัย เขตแดนติดกับอำเภอกันทรวิชัย และอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ทิศตะวันออก ได้แก่ อำเภอหนองกุงศรี เขตแดนติดกับอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัด

กาฬสินธุ์

ทิศตะวันตก ได้แก่ อำเภอห้วยเม็ก เขตแดนติดกับอำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม

และอำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น

2. บทบาทหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2553: 40-41) ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาว่า ให้สำนักงานเขตมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษามีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น

2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปสำหรับสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบและกำกับตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว

3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4. กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และในเขตพื้นที่การศึกษา

5. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุน การจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

7. จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาสำหรับสถานศึกษาของเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

9. ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

10. ประสาน ส่งเสริมการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ และคณะทำงานด้านการศึกษา

11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กร หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษา

12. ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่มีได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของผู้ใดโดยเฉพาะ หรือปฏิบัติงานอื่นตามที่มอบหมาย

3. ทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

วิสัยทัศน์

การศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาชาติ พร้อมก้าวสู่สากลบนพื้นฐานความเป็นไทย

พันธกิจ

1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชากรวัยเรียนทุกคน ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตร และค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ
3. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. พัฒนาระบบบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อคุณภาพการศึกษา และบูรณาการการจัดการศึกษา

เป้าประสงค์

1. นักเรียนทุกคนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและพัฒนาสู่มาตรฐานการศึกษาชาติ
2. ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่อนุบาลจนถึงการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพทั่วถึงและเสมอภาค
3. นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ
4. นักเรียนมีทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
5. ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีทักษะที่เหมาะสม และทำงานมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์
6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา เน้นการทำงานแบบบูรณาการ บริหารแบบมีส่วนร่วม มีความเข้มแข็ง จัดการศึกษาสู่มาตรฐานการศึกษาชาติ ตามหลักธรรมาภิบาล

กลยุทธ์

จากวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จึงกำหนดกลยุทธ์ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 จำนวน 4 กลยุทธ์ ดังต่อไปนี้

กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลยุทธ์ที่ 2 เสริมสร้างและเพิ่มโอกาสเข้าถึงบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึง
ครอบคลุมนักเรียน ให้ได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และมีคุณภาพ

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาระบบการบริหารจัดการ

ค่านิยมองค์กร

ความรู้คู่ความดี สามัคคี มีจิตสาธารณะ

4. ข้อมูลพื้นฐาน

1. ข้อมูลสถานศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จัดการศึกษา 3 ระดับ ได้แก่
ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีสถานศึกษาในสังกัดทั้งหมด
171 โรงเรียน ดังตาราง 4

ตาราง 3 แสดงจำนวนโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน สังกัด สพ.กส2 ปีการศึกษา 2562

ศูนย์เครือข่าย	สังกัด สพฐ.			จำนวน โรงเรียน ทั้งสิ้น	โรงเรียน เอกชน	โรงเรียนพระ ปริยัติธรรม	สำนักบริหาร การศึกษาพิเศษ
	ประถม หลัก	ประถม สาขา	ขยาย โอกาส				
ยางตลาด 1	18	0	4	22	5	0	1
ยางตลาด 2	11	0	10	21	0	0	0
ยางตลาด 3	14	0	6	19	0	0	0
ห้วยเม็ก 1	13	0	4	17	6	0	0
ห้วยเม็ก 2	10	0	5	15	0	0	0
ท่าคันโท	13	1	7	21	3	0	0
หนองกุงศรี 1	15	1	4	20	4	2	0
หนองกุงศรี 2	15	0	7	22	0	0	0
ฆ้องชัย	13	0	4	17	1	0	0
รวม	122	2	51	173	19	2	1

ตาราง 4 แสดงจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัด สพป.กส2 ปีการศึกษา 2562

สรุปจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา ปีการศึกษา 2562							
ศูนย์	ครู/ช	ครู/ญ	รวม	ผอ.ชาย	ผอ.หญิง	รวม	รวมทั้งสิ้น
ยางตลาด1	51	130	181	17	5	22	203
ยางตลาด2	68	112	180	19	2	21	201
ยางตลาด3	47	96	143	17	1	18	161
ห้วยเม็ก1	28	72	100	14	1	15	115
ห้วยเม็ก2	43	75	118	11	2	13	131
หนองกุงศรี1	36	81	117	14	4	18	135
หนองกุงศรี2	69	96	165	16	4	20	185
ฆ้องชัย	49	72	121	13	2	15	136
ท่าคันโท	79	97	176	18	1	19	195
รวม	470	831	1,301	139	22	161	1,462

5. ผลการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ดำเนินการขับเคลื่อนภารกิจ โดยใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับนโยบายรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดกาฬสินธุ์

จากการกำกับติดตาม ประเมินผลกรดำเนินงานในปีที่ผ่านมา (ปีงบประมาณ พ.ศ.2561) สรุปผลการดำเนินงานด้านคุณภาพการศึกษา โดยสรุปดังนี้

5.1 ผลการประเมินความสามารถของนักเรียนระดับชาติ ปีการศึกษา 2561

ตาราง แสดงการเปรียบเทียบผลการประเมินความสามารถของนักเรียน NT ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2560 และปีการศึกษา 2561 แสดงดังตาราง 5

พูน ปณ ทิโต ชเว

ตาราง 5 ผลการประเมินความสามารถของนักเรียนระดับชาติ ปีการศึกษา 2561

ทักษะความสามารถ	ปีการศึกษา		
	ปี พ.ศ. 2560	ปี พ.ศ. 2561	ผลต่าง
ด้านคำนวณ	34.61	43.20	+8.41
ด้านภาษา	47.60	52.24	+4.4
ด้านเหตุผล	48.70	49.30	+0.60
เฉลี่ย	43.64	48.18	+4.54

จากตาราง 5 พบว่า ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ NT ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของปีการศึกษา 2560 และปีการศึกษา 2561 พบว่า ในปีการศึกษา 2561 มีคะแนนเฉลี่ยทุกรวมด้านสูงขึ้นเท่ากับ +4.54 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทักษะด้านคำนวณ มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น +8.41 ด้านภาษา มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น +4.64 และด้านเหตุผล มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น +0.60

5.2 ผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET : Ordinary National Educational Test) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แสดงดังตาราง 6

ตาราง 6 แสดงการเปรียบเทียบผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET : Ordinary National Educational Test) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เปรียบเทียบปีการศึกษา 2560 และปีการศึกษา 2561

ทักษะความสามารถ	ปีการศึกษา		
	ปี พ.ศ. 2560	ปี พ.ศ. 2561	ผลต่าง
ภาษาไทย	49.71	42.70	-7.01
คณิตศาสตร์	36.66	32.09	-4.57
วิทยาศาสตร์	38.47	36.51	-1.96
ภาษาต่างประเทศ	28.51	29.57	+1.06
เฉลี่ย	38.34	35.22	-3.12

จากตาราง 6 พบว่า การเปรียบเทียบข้อมูลระดับเขตพื้นที่การศึกษาแสดงให้เห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ (O-NET : Ordinary National Educational Test) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของปีการศึกษา 2560 และปีการศึกษา 2561 พบว่า โดยภาพรวมมีผลคะแนนเฉลี่ยลดลง -3.12 เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มสาระ พบว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ +1.06 และกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยลดลง คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย -7.01 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ -4.57 และกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ -4.96

5.3 ผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET : Ordinary National Educational Test) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แสดงดังตาราง 7

ตาราง 7 แสดงการเปรียบเทียบผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET : Ordinary National Educational Test) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เปรียบเทียบปีการศึกษา 2560 และปีการศึกษา 2561

ทักษะความสามารถ	ปีการศึกษา		
	ปี พ.ศ. 2560	ปี พ.ศ. 2561	ผลต่าง
ภาษาไทย	23.65	20.58	-3.07
คณิตศาสตร์	31.58	29.14	-2.44
วิทยาศาสตร์	26.85	26.95	+0.1
ภาษาต่างประเทศ	41.27	43.75	+2.48
เฉลี่ย	30.84	30.11	-0.73

จากตาราง 7 พบว่า การเปรียบเทียบข้อมูลระดับเขตพื้นที่การศึกษาแสดงให้เห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ (O-NET : Ordinary National Educational Test) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของปีการศึกษา 2560 และปีการศึกษา 2561 พบว่า โดยภาพรวมมีผลคะแนนเฉลี่ยลดลง (-0.73) เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มสาระ พบว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (+2.48) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (+0.1) และกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยลดลง คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (-.07) กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (-2.44)

5.4 ผลการประเมินความสามารถในการอ่าน การเขียน และการคิดคำนวณตามของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2561 แสดงดังตาราง 8

ตาราง 8 ผลการประเมินความสามารถในการอ่าน การเขียน และการคิดคำนวณ

ทักษะที่ ประเมิน	จำนวน ผู้เรียน ทั้งหมด	จำนวนผู้ เข้าสอบ	จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน							
			ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6	รวม	ร้อยละ
การอ่าน	11,085	11,085	1,949	1,400	1,835	1,853	2,055	1,993	11,085	100
การเขียน	11,085	11,085	1,949	1,400	1,835	1,853	2,055	1,993	11,085	100

จากตาราง 8 พบว่า นักเรียนอ่านออก อ่านคล่อง จำนวน 12,321 คน คิดเป็นร้อยละ 100 และนักเรียนเขียนได้ เขียนคล่อง จำนวน 12,321 คน คิดเป็นร้อยละ 100

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. งานวิจัยในประเทศ

ยุวดี โพนนอก (2559: 113-115) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูผู้ช่วยด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย

1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และวิธีการพัฒนาครูผู้ช่วยด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ 3) เพื่อพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูผู้ช่วยด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า

1) องค์ประกอบและตัวชี้วัดด้านการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดชัยภูมิ พบว่า องค์ประกอบด้านการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 12 ตัวชี้วัด 2) ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และวิธีการพัฒนาครูผู้ช่วย ด้านการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผลการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูผู้ช่วยด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ 3.1) องค์ประกอบของโปรแกรมพัฒนาครูผู้ช่วยด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ มี

องค์ประกอบ 9 ส่วน 3.2) เนื้อหาของโปรแกรมพัฒนาครูผู้ช่วยด้านการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษา สังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วย 4 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1 การวิเคราะห์มาตรฐาน การเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สารระการการเรียนรู้ ชุดที่ 2 การวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน ชุดที่ 3 การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ชุดที่ 4 การรายงานผลการเรียนรู้

กาญจนา จันทะโยธา (2560: 108-112) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) ศึกษาองค์ประกอบ และตัวชี้วัดของการพัฒนาครู ด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 3) เพื่อพัฒนา โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 การวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ ผลการวิจัย พบว่า 1) องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 15 ตัวชี้วัด 2) สภาพปัจจุบันของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 3) การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 3.1) โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 มีองค์ประกอบดังนี้ 1) บทนำ 2) หลักการและเหตุผล 3) ความมุ่งหมาย 4) ผู้เข้ารับการพัฒนา 5) ระยะเวลา 6) โครงสร้างขอบข่ายเนื้อหา 3.2) การประเมินโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

วรนิษฐา เลขนอก (2560: 95-98) ได้ศึกษาโปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพ ปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 2) เพื่อพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 พบว่า 1.1) สภาพปัจจุบันการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและหลายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไป

หาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง รองลงมา คือด้านการใช้รูปแบบและเทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลาย และด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรม 1.2) สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริงรองลงมา คือด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยผู้เรียน และด้านหลักสูตรและการบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้และด้านการใช้รูปแบบและเทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลาย 2) โปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 พบว่าประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลักมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านเช่นกัน

สุริยา เสนาวงค์ (2560: 191-195) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการเรียนรู้ ภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา 3) สร้างโปรแกรมการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 23 ตัวชี้วัด ยืนยันโดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) โปรแกรมการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาที่พัฒนาขึ้น มีองค์ประกอบของโปรแกรม ได้แก่ 1) หลักการของโปรแกรม 2) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 3) เป้าหมายของโปรแกรม 4) เนื้อหาและกิจกรรมพัฒนาของโปรแกรม ประกอบด้วย 6 Module คือ 4.1) การกำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ 4.2) การพิจารณาความพร้อมของผู้เรียน 4.3) การกำหนดเนื้อหา 4.4) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4.5) การประเมินผล และ 4.6) ข้อมูลป้อนกลับ

ธนสวรรค์ ธาบุตร (2561: 167-170) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และวิธีการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย 3) เพื่อพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย พบว่า มี 4 องค์ประกอบ ประกอบด้วยองค์ประกอบที่ 1 การจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง องค์ประกอบที่ 2 การจัดการการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน องค์ประกอบที่ 3 การออกแบบการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ องค์ประกอบที่ 4 การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง 2) สภาพปัจจุบันของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย 3.1) โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย มีส่วนประกอบดังนี้ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กลุ่มเป้าหมาย 4) เนื้อหา 5) การดำเนินการ 6) การประเมินผล 3.2) การประเมินโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ของโปรแกรมอยู่ในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกัน

ทักษิณ เกษตัน (2561: 158-159) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 และ 3) เพื่อพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์กรประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู มี 5 องค์กรประกอบ 59 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) การสร้างหลักสูตร จำนวน 10 ตัวชี้วัด 2) ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ จำนวน 14 ตัวชี้วัด 3) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 10 ตัวชี้วัด 4) การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม จำนวน 12 ตัวชี้วัด และ 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ จำนวน 13 ตัวชี้วัด 2) สภาพปัจจุบันของสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยรวมทั้ง 5 องค์กรประกอบ อยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยรวมทั้ง 5 องค์กรประกอบ อยู่ในระดับมากที่สุด 3) โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม มีองค์กรประกอบของโปรแกรม 5 องค์กรประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา ซึ่งมี 5 ชุดความรู้ ได้แก่ 1) รู้เรื่องเบื้องต้น ครูคนสร้างนวัตกรรม 2) ครูสังคมศึกษากับนวัตกรรมที่หลากหลาย 3) สื่อและแหล่งเรียนรู้ ช่วยครูพัฒนานวัตกรรม 4) โครงการ นวัตกรรมครูสู่ศตวรรษที่ 21 และ 5) ครุนักวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรม 4) กระบวนการ และ 5) การประเมินผล มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด

ไพรวรรณ ดอนกระสินธุ์ (2561: 138-142) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการพัฒนาครูระดับได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาองค์กรประกอบและตัวชี้วัดการเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการความรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และวิธีเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการความรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 3) เพื่อพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการความรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 การดำเนินการวิจัยใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผลการวิจัยพบว่า 1) ศึกษาองค์กรประกอบและตัวชี้วัดการเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการความรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่าได้ 3 องค์กรประกอบ 1 ตัวชี้วัด 2) การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และวิธีเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการความรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับน้อย สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ใช้วิธีการเสริมสร้าง 6 วิธี และ 3) โปรแกรมพัฒนาครูในการเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการความรู้โดยเน้นผู้เรียน

เป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 มี ส่วนประกอบดังนี้ 1) หลักการ 2) เป้าหมาย 3) วัตถุประสงค์ 4) เนื้อหา 5) การดำเนินการ และ 6) การประเมินผล ระดับความเหมาะสมของโปรแกรมพัฒนาครูในการเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการความรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้โปรแกรมพัฒนาครูในการเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการความรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

พรสวรรค์ จันทร์เต็ม (2561: 140-148) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 ผู้วิจัยมีความมุ่งหมาย คือ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และวิธีการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 3) เพื่อพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครู ในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบ การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ดเขต 2 ผู้วิจัยได้ สังเคราะห์ องค์ประกอบ การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน องค์ประกอบสำคัญ 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ผู้เรียน 2) การวิเคราะห์หลักสูตร 3) การออกแบบการเรียนรู้ 4) การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 5) บรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และ 6) การวัดผลและการประเมินผลที่ดี พบว่า ทั้งองค์ประกอบและตัวชี้วัดมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ดเขต 2 โดยรวมและ เป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ดเขต 2 โดยรวมและ เป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 3) โปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 มีองค์ประกอบ ดังนี้ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการ และการประเมินผล เพื่อให้ครูใช้ในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน ผู้วิจัยได้ออกแบบเนื้อหาของโปรแกรม โดยเน้นเนื้อหาตามค่าดัชนีความต้องการจำเป็นที่มีความต้องการอันดับแรก คือ ข้อ 1) การออกแบบการเรียนรู้

2) การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี 3) การวัดผลและการประเมินผลที่ดี 4) บรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 5) การวิเคราะห์หลักสูตร 6) การวิเคราะห์ผู้เรียน ตามลำดับ วิธีการพัฒนา คือ 1) การฝึกปฏิบัติในงาน 2) การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง และ 3) การประชุม อบรม สัมมนาโดยมีกิจกรรมการประเมินความรู้ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม และการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโปรแกรม และผลการตรวจสอบความเหมาะสมโปรแกรมพัฒนาครูในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

วันทนีย์ หัวหาญ (2561: 149-150) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้จากการปฏิบัติสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และวิธีการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้จากการปฏิบัติสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 3 3) เพื่อพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้จากการปฏิบัติสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุดรธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ จากการปฏิบัติสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จากข้อค้นพบการวิเคราะห์ความสำคัญของความต้องการจำเป็นขององค์ประกอบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้จากการปฏิบัติสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 เมื่อพิจารณาลำดับความต้องการจำเป็นเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ความมุ่งมั่นสู่การเรียนรู้ การนำเสนอผลงานร่วมกัน ให้ข้อเสนอแนะและปรับปรุงงาน การกำหนดประเด็นปัญหาที่ได้จากการปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียน การนำเสนอผลงานที่เป็นนวัตกรรมไปปฏิบัติในโรงเรียนการระดมความคิด การสะท้อนความคิดถึงปัญหาที่ประสบ 2) ผลการสร้างโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้จากการปฏิบัติสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ประกอบ หลักการวัตถุประสงค์เป้าหมาย ขั้นตอนการพัฒนา โครงสร้างของโปรแกรม และการประเมินการพัฒนา และในส่วนที่เป็นโครงสร้างประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การประเมินก่อนพัฒนา ส่วนที่ 2 การพัฒนา (ขั้นตอนการพัฒนา) และส่วนที่ 3 การประเมินหลังการพัฒนา ประกอบด้วย การสรุปผลการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ และทดสอบความรู้หลังการพัฒนาทำความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Barr และ Keating (1990) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาโปรแกรมมีรูปแบบ 5 ชั้นคือ ชั้นการประเมิน การวางแผน การลงมือปฏิบัติ การประเมินหลังจบโปรแกรม 3) การประเมินโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้จากการปฏิบัติสำหรับโรงเรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่าโดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สภาพปัจจุบัน ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย การประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของโปรแกรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก และค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของโปรแกรมอยู่ในระดับมาก

วีริญญ์ แวงโสธรณ์ (2561: 140-144) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 3) เพื่อศึกษาวิธีพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 และ 4) เพื่อพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า ได้ 5 องค์ประกอบ 29 ตัวชี้วัด 2) การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับน้อย สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นที่ปรับปรุงขององค์ประกอบการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ชั้นสร้างโครงสร้างใหม่ทางปัญญา ชั้นไตร่ตรอง ชั้นประเมินผล ช้่นนำเข้าสู่บทเรียน และชั้นนำไปปฏิบัติ ตามลำดับ 3) การศึกษาวิธีพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า วิธีการฝึกอบรม (Training) เป็นวิธีที่มีความเหมาะสม 4) โปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 มี 6 องค์ประกอบดังนี้ 6 องค์ประกอบดังนี้ 1) หลักการ 2) เป้าหมาย 3) วัตถุประสงค์ 4) เนื้อหา 5) โครงสร้างกิจกรรม และ

6) การประเมินผล มีระดับความเหมาะสมของโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวมทั้ง 2 ด้านอยู่ในระดับมาก

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Margonis (2007: 141-149) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "New Problems in childcentered pedagogy" จากการวิจัยเกี่ยวกับการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนี้ ผู้วิจัยพบว่าเมื่อไม่สามารถสรุปได้ว่าการเรียนการสอนจะเป็นไปตามธรรมชาติคือการพัฒนาไปในทางที่ดีผู้สอนจึงต้องพิจารณาว่าการจัดการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้นจะเป็นประโยชน์สูงสุดและเหมาะสมกับสถานการณ์และเงื่อนไขของผู้เรียนแต่ละคนอย่างไร โดยในงานวิจัยกล่าวถึงบริบททางสังคม การเมืองและเศรษฐกิจของผู้เรียนแต่ละคนโดยมีการยกตัวอย่างการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้นักเรียนในสังคมที่ไม่ใช่ระบบประชาธิปไตยในการตัดสินใจ หรือไม่ให้อำนาจกับเด็กกลุ่มที่ไม่ให้อำนาจตัดสินใจโดยเน้นที่การแก้ปัญหา กลุ่มที่ต่อต้านโรงเรียนเนื่องจากวาระหรือปัญหาชนชั้นในสังคม ซึ่งบริบทเหล่านี้อาจนำมาสู่จุดขัดแย้งกับทัศนคติ ค่านิยม และวิธีการคิดในสังคมของผู้เรียนที่ศึกษาโดยการใช้แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนผู้สอนคงต้องตั้งคำถามถึงคุณค่าของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่มีต่อเด็กในบริบทนั้นๆ ประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับและสามารถนำไปใช้ในสังคมที่ผู้เรียนเกิดและเติบโตจากการเรียนปัญหาที่ผู้เรียนจากระบบนี้อาจถูกแบ่งแยกออกจากสังคมและคิดทบทวนถึงปัจจัยต่างๆ ในกรณีการจัดการเรียนการสอนอาจไม่ประสบผลสำเร็จซึ่งมีมากกว่าแค่ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และบางครั้งความสำเร็จของการเรียนการสอนก็มาจากบริบททางสังคมที่เอื้ออำนวยให้เด็กได้เรียนรู้เป็นอย่างดี การวิจัยชี้ว่าวิธีการสอนแบบต่างๆ มีข้อดีของตนเองแต่ในบางครั้งความเป็นไปในสังคมก็อาจชี้ให้เห็นว่าการสอนบางแบบอาจช่วยผู้เรียนบางคนในขณะที่ทำร้ายผู้เรียนอีกคนหนึ่งก็ได้

Schottelkorb (2008: 208-A) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของโปรแกรมการจัดการเรียนแบบนักเรียนเป็นสำคัญและวิธีการให้คำปรึกษาของครูแกนนำของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อเป็นข้อบ่งชี้เชิงวิเคราะห์และแบ่งระดับพฤติกรรมเป็นการเรียนรู้แบบรายงาน และแบบทบทวนบทเรียนและได้มีการตรวจสอบผลกระทบบน 2 ส่วน คือ ผู้ปกครองและความเข้มในการการสอนของครูโดยศึกษาพฤติกรรมนักเรียน 5 คน ฝ้าสังเกตพฤติกรรมขณะอบรมเป็นเวลา 3 ครั้งต่อสัปดาห์ ผู้ปกครองและครูถูกจัดทำมาตราวัดพฤติกรรมและบัญชีรายการวัดเนื้อหาก่อนอบรมระหว่างและหลังการอบรม เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนของการสังเกต โดยได้แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่ม 3 คนแรกให้รับการสังเกต 24 สัปดาห์ จำนวน 2 ครั้งต่อสัปดาห์ ครั้งละ 30 นาที ส่วนอีก 2 คน รับ

การสังเกต 14 สัปดาห์ จำนวน 2 ครั้งต่อสัปดาห์ ครั้งละ 30 นาที การวิเคราะห์เชิงประจักษ์จากข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่า นักเรียน 3 คนแรกเห็นการพัฒนาอย่างชัดเจนจากการสังเกตในห้องเรียน

Lembo (2010: 1218-A) ได้ศึกษาโปรแกรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในยุคของการปฏิรูปการศึกษาของสหรัฐอเมริกา (No Child Left Behind : NCLB) กรณีศึกษาของโรงเรียนแห่งหนึ่ง เนื่องจากผู้ให้การศึกษาพยายามต่อสู้เพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลกลางและหน่วยงานภาครัฐของสหรัฐอเมริกาออกคำสั่งในเรื่อง "ปิดช่องว่างความสำเร็จ" โดยปรับปรุงหลายๆ หลักสูตรของโรงเรียนเพื่อช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จในการเรียนมีหลายงานวิจัยที่ได้ศึกษาผลกระทบของหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่งแต่น้อยงานวิจัยที่พยายามจะเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของหลายรูปแบบการศึกษาแบบใหม่ กรณีศึกษานี้ได้ทำการศึกษาที่โรงเรียนแห่งหนึ่งที่น่ารูปแบบการศึกษาที่เป็นความร่วมมือของรัฐบาลและโรงเรียนในห้องถิ่นและการปฏิรูปการศึกษาของรัฐบาลทั้งสองรูปแบบนี้มีเป้าหมายเดียวกันและมีการสำรวจที่จะทำให้เป็นรูปแบบการสอนได้อย่างไร เพราะมีเป้าหมายเหมือนกัน รูปแบบมีการสนับสนุนส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อกันอย่างไร ผลจากการวิจัยพบว่า การรวมตัวกันของรูปแบบใหม่เป็นการริเริ่มนำไปสู่หลักสูตรที่ไม่ต่อเนื่องถึงแม้จะให้ครูได้อำนาจในการตัดสินใจในการสอนก็ตามแต่ก็มีการควบคุมจากภายนอกต้องการให้ระดับของคะแนนที่เพิ่มมากขึ้นและในที่สุดมีการเรียกร้องว่ารูปแบบการเรียนรู้อาจสร้างความเครียดของนักเรียนและมีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนด้วย ผลการวิจัยอาจวิเคราะห์ได้ว่าบางที่ต่อการจัดตั้งโรงเรียนแบบความร่วมมือขององค์กรในห้องถิ่นเองและการไม่มีความร่วมมือขององค์กร วิธีการใดที่จะเปลี่ยนโรงเรียนในยุคของการปฏิรูปการศึกษาของสหรัฐอเมริกาได้

Myers (2012: 351-A) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในระดับประถมศึกษา การศึกษาพบว่า พื้นฐานและวิธีการของการจัดการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวคิดมนุษยนิยมการสอนนั้นข้อสังเกตในการวิจัย คือ วิธีการสอนที่เป็นประโยชน์สำหรับทั้งนักเรียนและครู วิธีการดังกล่าวขึ้นอยู่กับเป้าหมายความเป็นประชาธิปไตย ความยืดหยุ่น การไว้วางใจ และความสำคัญของการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยให้นักเรียนทุกคน Carl Rogers ถือเป็นผู้ค้นพบทฤษฎีการสอนที่เน้นบุคคลเป็นสำคัญและทฤษฎีขัดแย้ง “การทำลายความสัมพันธ์คือการสร้างความเป็นหนึ่งด้วยความเห็นใจ ความเข้าใจนักเรียน) แท้ (ถูกจริง) โดยไม่มีเงื่อนไขทางบวก (การรับรางวัล) การเป็นครูในอนาคต ต้องมีความรับผิดชอบของฉันทันทีที่จะสร้าง บ่มเพาะนักเรียนทุกคน ให้ความหมายของการสังเกตและการวิเคราะห์ทำโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง วิธีนี้สามารถใช้ในห้องเรียนได้ และส่วนประกอบที่จะทำให้ประสบความสำเร็จไม่ใช่แค่กับนักเรียนแต่ถึงครูและทุกคนในโรงเรียน ซึ่งแตกต่างจากวิธีการแบบดั้งเดิมมาก การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางคือการสอนนักเรียนเป็นรายบุคคลและสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับพวกเขาอาจารย์ต้องสร้างความสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วมกับนักเรียน ตลอดจนผู้ปกครองและผู้บริหารต้องให้การสนับสนุนที่จำเป็นเพื่อให้แน่ใจว่า

ประสบความสำเร็จ กลยุทธ์ในชั้นเรียนอาจจะเป็นการเรียนรู้แบบกลุ่มและสำรวจ เป็นต้น ที่สำคัญที่สุดคือ ครูจะต้องใช้ประโยชน์จากธรรมชาติของเด็กนั่นคือความอยากรู้อยากเห็นในการเรียนรู้ที่จะมีส่วนร่วมให้พวกเขามีกลยุทธ์ในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

VanHousen (2013: 274-A) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในชั้นเรียน พบว่า ด้วยการเปลี่ยนแปลงล่าสุดในกฎหมายการศึกษาและการจัดห้องเรียนแบบใหม่มีโอกาสที่นักเรียนจะขยันขันแข็งในการเรียนมากขึ้น การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในชั้นเรียนมีน้อย เพราะต้องใช้ความเต็มใจในการควบคุมและให้นักเรียนแสดงตัวตน ซึ่งจะต้องมีความกล้า เช่น เป็นพรสวรรค์ “ในขณะที่การศึกษางานวิจัย ได้สรุปเรื่อง วินัยและการตอบสนองทางการสอน, การจัดการโปรแกรม หรือ ทฤษฎีมาสนับสนุนให้ครูจัดการเรียนร่วมกันกับนักเรียนในแบบที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เมื่อนักเรียนจะได้รับผิดชอบงานในการเรียน นักเรียนจะรู้สึกว่าคุณค่า และมีผลทางบวกต่อความรู้สึกต่อพฤติกรรมนักเรียน ครูมีผลต่อชีวิตของนักเรียน และความสำเร็จของนักเรียน จะเริ่มต้นในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในชั้นเรียน การศึกษานี้มีข้อจำกัดเรื่องเวลาและวิถีสอนของครู รวมไปถึงข้อมูลและการใช้อิเล็กทรอนิกส์ของครู จะถูกถ่ายทอดโดยความหลากหลายของครูที่ระดับประถมศึกษาในเขตชานเมืองทางเหนือของนิวยอร์ก เพื่อส่งเสริมการวิจัยในการสำรวจมุมมองของนักเรียน เพื่อตรวจสอบความคิดเห็นของผู้เรียนว่าครูในแถบชานเมืองและครูในเมืองมีความเหมือนหรือแตกต่างกัน

จากการศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมดข้างต้น พบว่า จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศสรุปได้ว่า การพัฒนาโปรแกรม พัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการกระตุ้นให้ครูเกิดการเรียนรู้โดยมีโปรแกรมต่างๆ ที่นำมาใช้ในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาวิชาชีพครูอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ได้แก่ โปรแกรมการพัฒนาโดยการฝึกอบรมจากผู้เชี่ยวชาญ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การเข้าร่วมสัมมนาทางวิชาการ การศึกษาคูณ การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการส่งเสริมครูทางด้านเทคโนโลยี โปรแกรมการพัฒนาวิชาชีพอย่างมีประสิทธิภาพนั้นควรอยู่บนฐานของคุณลักษณะของครู การพัฒนาการเรียนรู้ของครูต้องเน้นที่วิธีการเรียนรู้ และก่อนที่จะสร้างพื้นที่การเรียนรู้ของเด็ก เราต้องสร้างพื้นที่การเรียนรู้ของครูเสียก่อน ผลของการพัฒนาครูวิธีการต่างๆ บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมนั้นครูจะเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงาน เกิดความรู้ความเข้าใจ และเกิดทักษะด้านการจัดการเรียนรู้สามารถจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 เป็น การวิจัยและพัฒนา (Research & Development) โดยผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะเวลา (Phases) ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ

ตอนที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

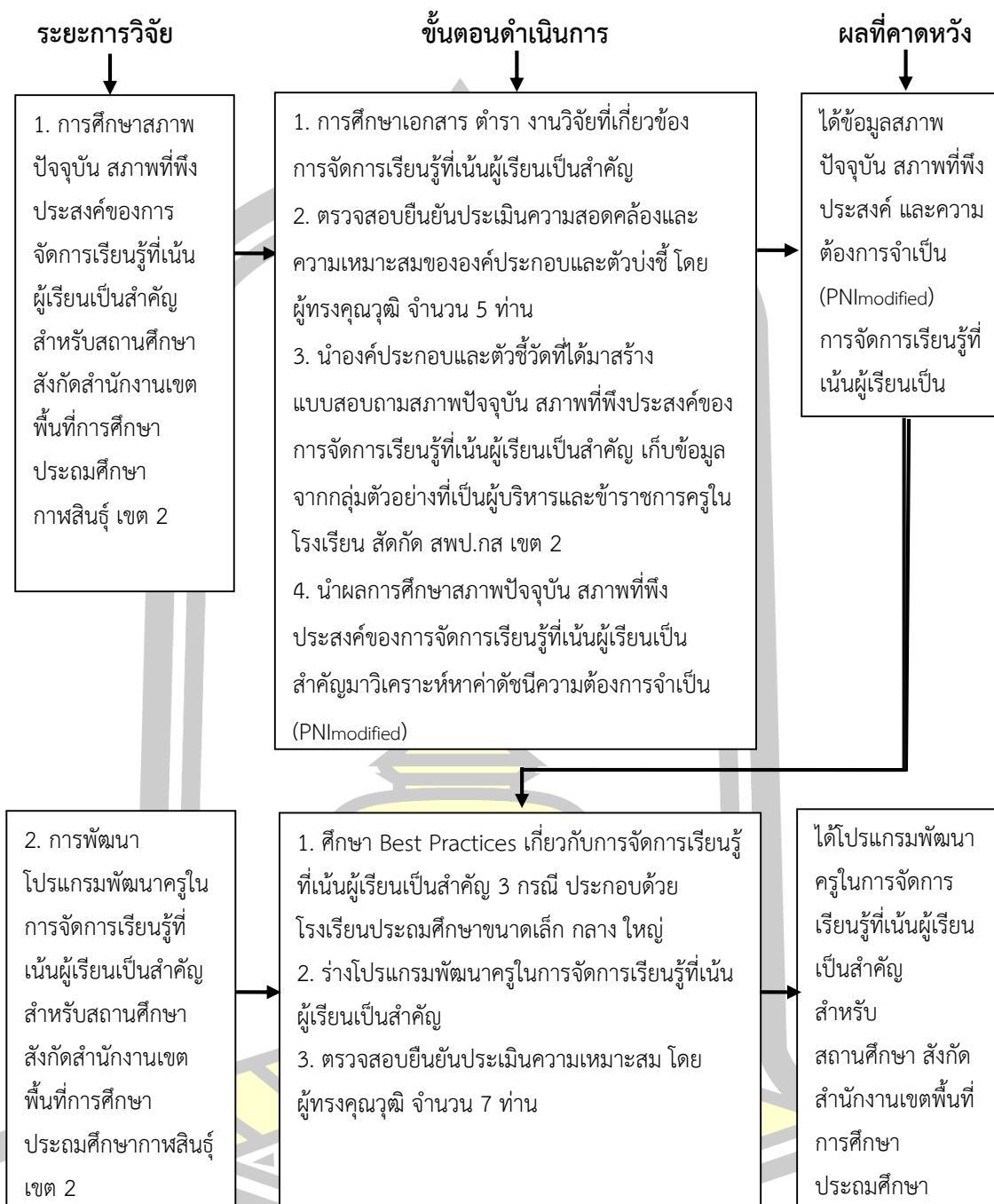
ตอนที่ 1 การศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจากโรงเรียนที่มีการ ปฏิบัติดีเลิศ

ตอนที่ 2 การร่างโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ตอนที่ 3 การประเมินโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ระยะการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการ และผลที่คาดหวัง แสดงดังภาพประกอบ 2

พูน ปรณ ทิโต ชิว

ภาพประกอบ 2 แสดงระยะการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการและผลที่คาดหวัง

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1. ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

1.1 นำผลการศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มาใช้ในการสร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

1.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เพื่อประเมินความสอดคล้องของเนื้อหาและประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำ ก่อนจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน โดยการเลือกแบบเจาะจง เพื่อตรวจสอบยืนยันประเมินความสอดคล้องของเนื้อหา และประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ลักษณะของเครื่องมือ

3.1.1 แบบประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ เป็นเครื่องในการประเมินความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 ข้อคำถามในการประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.1.2 แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 ข้อคำถามถามระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.2 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

3.2.1 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.2.2 ร่างแบบประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่ได้จากการศึกษา มาเป็นกรอบการร่างแบบประเมิน

3.2.3 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและให้คำแนะนำ

3.2.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เสนอแนะ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย จำนวน 5 ท่าน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

โดยมีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ ดังต่อไปนี้

1. ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา มีคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป ด้านการบริหารสถานศึกษาหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษามากกว่า 10 ปี จำนวน 4 คน

2. ดำรงตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ มีคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษาหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 10 ปี จำนวน 1 คน

ผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 5 คน ประกอบด้วย

ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา มีคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป ด้านการบริหารสถานศึกษาหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษามากกว่า 10 ปี จำนวน 4 คน

1. ดร.สมทรัพย์ ภูโสตา วุฒิการศึกษาสูงสุด หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ปร.ด. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา) ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนเขาวงกตศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

2. ดร.ไพฑูล พรหมมากุล วุฒิการศึกษาสูงสุด หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ปร.ด. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา) ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนดงใหญ่วิทยาคม รัชมังคลาภิเษก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

3. ดร.สมเพชร มัชปะโม วุฒิการศึกษาสูงสุด หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ปร.ด. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา) ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองบัวกุดอ้อ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

4. ดร.อารยัน แสงนิกุล วุฒิการศึกษา หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต ค.ด. (บริหารการศึกษา) ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนนาดีหลุมข้าววิทยา ดุษฎีบัณฑิตสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ศึกษานิเทศก์ที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป มีคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษาหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 10 ปี จำนวน 1 คน

5. ดร.สุกัญญา ภูผิวโคก วุฒิการศึกษาสูงสุด หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ปร.ด. (การวิจัยศิลปะและวัฒนธรรม) ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

3.2.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินตามให้ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ แล้วนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ และตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 5 ท่าน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ ดังต่อไปนี้

ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 คน ประกอบด้วย

ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา มีคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป ด้านการบริหารสถานศึกษาหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษามากกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน

1. ดร.วิโรจน์ ค้อไผ่ วุฒิการศึกษาสูงสุด หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ปร.ด. (บริหารการศึกษา) ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนกุดโดน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

2. นายทักษิณ เชื้อสูง วุฒิการศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนจินดาสินธวานนท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศน์ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษาหรือที่เกี่ยวข้อง มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานทางการศึกษามากกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน

3. ดร.ประคอง จุลสอน วุฒิการศึกษาสูงสุด หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ปร.ด. (นวัตกรรมการพัฒนาท้องถิ่น) ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

4. ดร.เกษร ทองเสน วุฒิการศึกษาสูงสุด หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ปร.ด. (หลักสูตรและการเรียนการสอน) ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ดำรงตำแหน่งครู มีคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปด้านการวิจัยหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง มีประสบการณ์ด้านการสอนมากกว่า 10 ปี จำนวน 1 คน

5. ดร.ประยุทธ์ เทเวลา วุฒิการศึกษาสูงสุด หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ปร.ด. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา) ตำแหน่งครู โรงเรียนสารคามพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

3.2.6 ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบยืนยันประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4.2 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์พร้อมแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 5 ท่าน

4.3 ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คืนจากผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง

5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การจัดกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบประเมินทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลตรวจให้คะแนนการประเมินประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และวิเคราะห์ข้อมูลตรวจให้คะแนนการประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

5.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 61)

ให้คะแนน +1 หมายถึง ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
 ให้คะแนน 0 หมายถึง ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
 ให้คะแนน -1 หมายถึง ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์
 นำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC ตามเกณฑ์ ดังนี้
 ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 มีค่าความเที่ยงตรงใช้ได้
 ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุงยังใช้ไม่ได้

5.2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แบบมาตราส่วน (Rating Scale) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.53$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S. D. = 0.53$) จะให้ค่าน้ำหนักคะแนนของแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 61)

คะแนน	เกณฑ์การประเมิน
5	หมายถึง องค์ประกอบและตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง องค์ประกอบและตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมมาก
3	หมายถึง องค์ประกอบและตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง องค์ประกอบและตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมน้อย
1	หมายถึง องค์ประกอบและตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 103)

อยู่ในระดับมากที่สุด	ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง องค์ประกอบและตัวบ่งชี้มีความเหมาะสม
อยู่ในระดับมาก	ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง องค์ประกอบและตัวบ่งชี้มีความเหมาะสม
อยู่ในระดับปานกลาง	ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง องค์ประกอบและตัวบ่งชี้มีความเหมาะสม
อยู่ในระดับน้อย	ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง องค์ประกอบและตัวบ่งชี้มีความเหมาะสม
อยู่ในระดับน้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง องค์ประกอบและตัวบ่งชี้มีความเหมาะสม

6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติพื้นฐาน

1) ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 105)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน

n แทน จำนวนคนทั้งหมด

2) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตรดังนี้

(บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 105)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

x แทน คะแนนดิบแต่ละตัว

n แทน จำนวนคนทั้งหมด

6.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1) หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total Correlation) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 130) โดยกำหนดเกณฑ์ที่มีค่าตั้งแต่ -1.00 - $+1.00$

$$r_{xy} = \frac{n \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[n \sum X^2 - (\sum X)^2][n \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r_{xy} แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ

$\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนแต่ละรายข้อ

$\sum Y$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนรวมทั้งฉบับ

$\sum X^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดกำลังสองของคะแนนแต่ละรายข้อ

$\sum Y^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดกำลังสองของคะแนนรวมทั้งฉบับ

$\sum XY$ แทน ผลรวมทั้งหมดของผลคูณระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับแต่ละคู่

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดลองแบบสอบถาม

2) หาค่าความเที่ยงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 104) โดยกำหนดเกณฑ์ที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 - 1.00

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
 n แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 101-102) โดยกำหนดเกณฑ์ที่มีค่าตั้งแต่ .05 ขึ้นไป

$$a = \frac{K}{K - 1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ a แทน สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
 K แทน จำนวนข้อความทั้งหมด
 $\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนรายข้อ
 S_t^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนรวม

ตอนที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1. ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

1.1 นำแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและครูโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 308 คน

1.2 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S. D.) ของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานของการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1,462 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ปีการศึกษา 2562 ประกอบด้วย ผู้บริหารและครูในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 107 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 162 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 39 คน รวม 308 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดเทียบตารางของ เครจซีและมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 39-40) และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดขนาดตัวอย่างโดยการเทียบตาราง Krejcie and Morgan ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 308 คน

ขั้นที่ 2 ใช้วิธีการการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยวิธีการจับสลากเป็นรายโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยไม่ใส่คืน

ขั้นที่ 3 ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบร้อยละจากจำนวนครูในแต่ละโรงเรียนที่จับสลากได้ ดังนี้ โรงเรียนขนาดใหญ่เก็บร้อยละ 20-30 โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางเก็บร้อยละ 60 ขึ้นไป เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนด แสดงดังตาราง 4

ตาราง 9 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ขนาดโรงเรียน	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	โรงเรียน	คน	โรงเรียน	คน
โรงเรียนขนาดเล็ก	100	429	25	107
โรงเรียนขนาดกลาง	61	810	16	162
โรงเรียนขนาดใหญ่	10	223	6	39
รวม	171	1,462	47	308

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ลักษณะของเครื่องมือ

แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) เป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert Type) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.2 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

3.2.1 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

3.2.2 ร่างแบบสอบถามโดยใช้ประเด็นขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่ได้จากการศึกษา มาเป็นกรอบการร่างโปรแกรม

3.2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและให้คำแนะนำ

3.2.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เสนอแนะ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย จำนวน 5 ท่าน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

โดยมีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ ดังต่อไปนี้

1. ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป มีคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปด้านการบริหารสถานศึกษาหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษามากกว่า 10 ปี จำนวน 4 คน

2. ศึกษาในเทศก์ที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป มีคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษาหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 10 ปี จำนวน 1 คน

ผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 5 คน ประกอบด้วย

ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา มีคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป ด้านการบริหารสถานศึกษาหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษามากกว่า 10 ปี จำนวน 4 คน

1. ดร.สมทรัพย์ ภูโสตา วุฒิการศึกษาสูงสุด หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ปร.ด. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา) ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนเขวาวไรศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

2. ดร.ไพฑูล พรหมมากุล วุฒิการศึกษาสูงสุด หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ปร.ด. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา) ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนดงใหญ่วิทยาคม รัชมังคลาภิเษก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

3. ดร.สมเพชร มัชปะโม วุฒิการศึกษาสูงสุด หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ปร.ด. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา) ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองบัวกุดอ้อ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

4. ดร.อารยัน แสงนิกุล วุฒิการศึกษา หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต ค.ด. (บริหารการศึกษา) ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนนาดีหลุมข้าววิทยา ดุษฎีบัณฑิตสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ มีคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป ด้านการ วิจัยและประเมินผลการศึกษาหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 10 ปี จำนวน 1 คน

5. ดร.สุกัญญา ภูผิวโคก วุฒิการศึกษาสูงสุด หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ปร.ด. (การวิจัยศิลปะและวัฒนธรรม) ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

3.2.5 นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาความสอดคล้องแล้ว มาสังเคราะห์ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item objective Congruence : IOC)

3.2.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนออาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์อีกครั้งก่อน นำไปทดลองใช้

3.2.7 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มทดลองใช้ในสถานศึกษาที่ ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 โรงเรียนๆ ละ 5 คน รวมจำนวน 30 คน

3.2.8 นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อตามวิธีของ Item Total Correlations

3.2.9 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็น ผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างเพื่อดำเนินเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 308 คน

4.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามส่งให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การจัดกระทำข้อมูล

5.1.1 ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา

5.1.2 ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนน

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ดังนี้

5.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 ของแบบสอบถามที่มีลักษณะข้อมูลประเภทแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ในการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 ของแบบสอบถามที่มีลักษณะข้อมูลประเภทมาตราส่วน (Rating Scale) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการดำเนินการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จะให้ค่าน้ำหนักคะแนนของแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ดังนี้

คะแนน

เกณฑ์การประเมิน

- 5 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย

- 1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด
เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 103)
- ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ใน
ระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ใน
ระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ใน
ระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ใน
ระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ใน
ระดับน้อยที่สุด

5.2.3 วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 3 ของแบบสอบถามที่มีลักษณะข้อมูลเป็น
แบบสอบถามแบบปลายเปิด สังเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติพื้นฐาน

1) ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 105)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ \bar{x} แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน

n แทน จำนวนคนทั้งหมด

2) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตรดังนี้
(บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 105)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

x แทน คะแนนดิบแต่ละตัว

n แทน จำนวนคนทั้งหมด

6.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1) หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total Correlation) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 130) โดยกำหนดเกณฑ์ที่มีค่าตั้งแต่ -1.00 - +1.00

$$r_{xy} = \frac{n\sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[n\sum X^2 - (\sum X)^2][n\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r_{xy} แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ

$\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนแต่ละรายข้อ

$\sum Y$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนรวมทั้งฉบับ

$\sum X^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดกำลังสองของคะแนนแต่ละรายข้อ

$\sum Y^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดกำลังสองของคะแนนรวมทั้งฉบับ

$\sum XY$ แทน ผลรวมทั้งหมดของผลคูณระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับแต่ละคู่

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดลองแบบสอบถาม

2) หาค่าความเที่ยงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 104) โดยกำหนดเกณฑ์ที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 - 1.00

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

n แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

พหุ ประถมศึกษา

3) หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบราค (Cronbach) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 101-102) โดยกำหนดเกณฑ์ที่มีค่าตั้งแต่ .05 ขึ้นไป

$$a = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ a แทน สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

K แทน จำนวนข้อความทั้งหมด

$\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนรายข้อ

S_t^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนรวม

6.3. สถิติที่ใช้ในการจัดลำดับความสำคัญ

จัดลำดับความสำคัญของข้อมูลจากการประเมินความต้องการจำเป็น โดยอาศัยแบบการเรียงลำดับความสำคัญของข้อมูล Modified Priority Needs Index : PNI_{Modified} ตามความเห็นของกลุ่มตัวอย่าง (สุวิมล ว่องวานิช, 2550: 279)

$$PNI_{Modified} = (I - D) / D$$

เมื่อ PNI แทน ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

I แทน ค่าเฉลี่ยของสภาพที่ควรจะเป็น

D แทน ค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นอยู่

ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาคู่มือในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดิน เขต 2 แบ่ง
ออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็น
เลิศ (Best Practice) ดังนี้

1 ขั้นตอนการดำเนินการ

ศึกษาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่

เป็นเลิศ (Best Practice) ที่ได้รางวัลสถานศึกษาพระราชทาน ประจำปีการศึกษา 2560 มีคะแนนเฉลี่ยผลการสอบ O-NET สูงกว่าระดับประเทศ 3 ปี ติดต่อกัน มีผลการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา สมศ.รอบ 3 ที่อยู่ในระดับดีมากทุกด้าน จำนวน 3 โรงเรียน โรงเรียน 2 คน รวม 6 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์วิเคราะห์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการร่างโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครู ในโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการพัฒนาตนเอง ได้รับรางวัลสถานศึกษาพระราชทาน ประจำปีการศึกษา 2559 มีคะแนนเฉลี่ยผลการสอบ O-NET สูงกว่าระดับประเทศ 3 ปี ติดต่อกัน มีผลการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา สมศ.รอบ 3 ที่อยู่ในระดับดีมากทุกด้าน จำนวน 3 โรงเรียน 2 คน รวม 6 คน จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครู ในโรงเรียนที่เป็น (Best Practice) ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ และข้อเสนอแนะ

4. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

4.1 การสร้างแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสถานศึกษาที่เป็นต้นแบบในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Best Practice) มีขั้นตอนดังนี้

4.1.1 วิเคราะห์เนื้อหาจากกรอบแนวคิดของการวิจัยและค่าดัชนีความต้องการจำเป็นและจัดลำดับความต้องการ (Modified Priority Needs Index : PNIModified)

4.1.2 กำหนดประเด็นคำถามที่มุ่งศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4.1.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ปรับปรุงแก้ไข ก่อนพิมพ์ไปเก็บข้อมูล

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการทำวิทยานิพนธ์จากบัณฑิตวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

5.2 การเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับผู้ให้ข้อมูล เพื่อกำหนดวัน เวลาในการเข้าสัมภาษณ์ พร้อมทั้งนำหนังสือ

ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยผู้วิจัยได้ส่งหนังสือ และกรอบประเด็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้กับผู้ให้ข้อมูลเพื่อการศึกษาและทำความเข้าใจล่วงหน้าเป็นเวลา 7 วัน จากนั้นผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) โดยการนำข้อมูลจากการจัดบันทึกมาดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสรุปใจความสำคัญและนำเสนอเป็นความเรียง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการร่างโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ตอนที่ 2 ร่างโปรแกรมและคู่มือการใช้โปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยนำข้อมูลจากการสังเคราะห์ ในระยะที่ 1 และผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูในโรงเรียนที่การปฏิบัติดีเลิศ (Best Practice) ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มาเป็นแนวทางในการร่างโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 แล้วนำร่างโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา เสนอต่ออาจารย์ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและให้คำแนะนำเพื่อการปรับปรุงแก้ไข

ตอนที่ 3 การตรวจสอบยืนยันประเมินโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

1. ขั้นตอนการดำเนินการ

นำร่างโปรแกรมเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน เพื่อพิจารณาและตรวจสอบยืนยันประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้ข้อมูลในการพิจารณาร่างและตรวจสอบยืนยันประเมินโปรแกรม จำนวน 7 ท่าน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ดังต่อไปนี้

1. ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปด้านการบริหารสถานศึกษา มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษามากกว่า 10 ปี จำนวน 3 คน

2. ดำรงตำแหน่งครู มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา มีประสบการณ์ด้านการสอนมากกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน

3. ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มงาน/ศึกษานิเทศก์ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโททางการบริหาร มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานทางการศึกษามากกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน

ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 คน ประกอบด้วย

ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปด้านการบริหารสถานศึกษา มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษามากกว่า 10 ปี จำนวน 3 คน

1. ดร.วัลลภ ภูจอมจิตร วุฒิการศึกษา หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ค.ด.) บริหารการศึกษา ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนนาตาลวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

2. ดร.ปิยะกุล อุทโท วุฒิการศึกษา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ปร.ด. (บริหารการศึกษา) ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนโพนสิมอนุเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

3. นายศรายุทธ เชื้ออัญญ วุฒิการศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต ค.ม. (การบริหารการศึกษา) ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนกุงเก่าราษฎร์ประสิทธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ดำรงตำแหน่งครู มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา มีประสบการณ์ด้านการสอนมากกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน

4. ดร.ประสงค์ สกุลขันธ์ วุฒิการศึกษา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ปร.ด. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา) ตำแหน่งครู โรงเรียนพินิจราษฎร์บำรุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

5. นางรักชนก โพธิ์สกล วุฒิการศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) (วัดผลและประเมินผลการศึกษา) ตำแหน่งครู โรงเรียนพินิจราษฎร์บำรุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มงาน/ศึกษานิเทศก์ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโททางการบริหาร มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานทางการศึกษามากกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน

6. ดร.วิจิตรา โคตรบัญชา วุฒิการศึกษา หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต กศ.ด. (การบริหารการศึกษา) ตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

7. นายสุพรรณ ธรรมแนบจิตร หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต กศ.ม. (บริหาร การศึกษา) ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 กรอบประเด็นในการสัมภาษณ์

3.2 แบบประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

4. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

4.1 การสร้างแบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2

4.1.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสัมภาษณ์

4.1.2 กำหนดประเด็นการศึกษาให้ครอบคลุมองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบแนะนำปรับปรุงแก้ไข ก่อนพิมพ์ไป เก็บข้อมูล

4.2 การสร้างแบบประเมินโปรแกรมและคู่มือการใช้โปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 เป็นแบบประเมินความเหมาะสม มีขั้นตอนดังนี้

4.2.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมิน และแนวทางการ ประเมินความเหมาะสมของโปรแกรม

4.2.2 สร้างแบบประเมินโดยเขียนข้อคำถามให้ครอบคลุมองค์ประกอบ ของโปรแกรม ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ แนะนำ

4.2.3 แก้ไขปรับปรุงแบบประเมินความเหมาะสมของโปรแกรม ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ก่อนพิมพ์

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ขอบหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ จากบัณฑิตวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

5.2 ผู้วิจัยนำหนังสือ เอกสารร่างโปรแกรมและแบบประเมินความเหมาะสมของ โปรแกรมให้กับผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบยืนยันประเมินโปรแกรมให้แล้วเสร็จภายใน 7 วัน จากนั้น ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และการนำข้อมูลจากการจัด บัณฑิตกมาดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสรุปใจความสำคัญ และแก้ไขปรับปรุง โปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ฉบับสมบูรณ์ตามคำแนะนำ

6.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประเมินโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน วิเคราะห์ผลโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เลือกระดับคะแนนความเหมาะสมของโปรแกรม ที่มีค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นชอบให้สามารถนำโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 ไปใช้ได้ โดยใช้เกณฑ์ให้ค่าน้ำหนักคะแนนของแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ โปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีความเหมาะสม ดังต่อไปนี้

คะแนน	เกณฑ์การประเมิน
5 หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
4 หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
3 หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
2 หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
1 หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยกลุ่มดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 103)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- 1) ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 103)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน

n แทน จำนวนคนทั้งหมด

- 2) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร

(บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 103)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S. D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

x แทน คะแนนดิบแต่ละตัว

n แทน จำนวนคนทั้งหมด

พหุ ประถมศึกษา ชีวะ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล โดยนำเสนอตามขั้นตอนของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการสื่อความหมายข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S. D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนคนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
D	แทน	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน
I	แทน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์
PNI ^{Modified}	แทน	ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการเป็น 2 ระยะ ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ระยะที่ 2 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากโรงเรียนที่มีการปฏิบัติดีเลิศ Best practice จำนวน 3 โรงเรียน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ร่างโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ตอนที่ 3 ผลการประเมินโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ตอนที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบและตั้งบ่งชี้ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจาก (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541: 18-19), (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542: 8), (กรมวิชาการ, 2543: 10-32), (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, 2543: 37), (ลำดวน เกษตรสุนทร และคณะ, 2546: 48), (ทิศนา แหมมณี, 2547: 42-45) (กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ, 2557: 76) ผู้วิจัยได้สรุปองค์ประกอบและตั้งบ่งชี้ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้ 6 องค์ประกอบหลัก 35 ตัวบ่งชี้ แสดงดังตาราง 10

ตาราง 10 แสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้
การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
1. ด้านการจัดการเรียนรู้	1) การสร้างความสนใจของผู้เรียนก่อนการเรียนรู้ 2) การจัดการเรียนรู้ตอบสนองความต้องการระหว่างบุคคล 3) การจัดการเรียนรู้มีการประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวาง 4) การจัดการเรียนรู้เป็นแบบบูรณาการและพัฒนาผู้เรียนอย่างสมบูรณ์ 5) การจัดการเรียนรู้สามารถให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ 6) การจัดการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้เลือกทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง
2. ด้านผู้เรียน	7) การให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง 8) การให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง 9) การให้ผู้เรียนฝึกคิดอย่างหลากหลาย และแสดงออกอย่างมีเหตุผล 10) การให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบทั้งด้วยตนเองและร่วมกันกับกลุ่ม 11) การให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามความถนัด ความสามารถ และความสนใจ 12) การให้ผู้เรียนฝึกตนเองให้ระเบียบวินัยมีความรับผิดชอบในการทำงาน
3. ด้านการบริหารจัดการ	13) กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างชัดเจน 14) การกำหนดแผนยุทธศาสตร์สอดคล้องกับเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้

ตาราง 10 (ต่อ)

องค์กรประกอบ	ตัวบ่งชี้
การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
	15) การกำหนดแผนการดำเนินงานในทุกองค์ประกอบของโรงเรียน 16) การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน 17) การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้อง
4. ด้านครู	18) การเตรียมการสอนที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน 19) การจัดสิ่งแวดล้อม บรรยากาศให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 20) การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อผู้เรียนสม่ำเสมอ 21) การจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงออก 22) การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้คิดอย่างสร้างสรรค์ รู้จักแก้ปัญหา 23) การใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง 24) การฝึกฝนกิริยามารยาทและวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย
5. ด้านการวัดผลและประเมินผล	25) การวัดและประเมินผลสามารถประเมินศักยภาพของผู้เรียนได้ 26) การวัดและประเมินผลจากสภาพจริง 27) การวัดและประเมินผลตรงตามความสามารถของแต่ละบุคคล 28) การให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมประเมินผลงานของทั้งตนเองและของเพื่อนร่วมห้อง

ตาราง 10 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้
การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. ด้านหลักสูตร	29) การประเมินทำให้ผู้เรียนรู้จักและเชื่อมั่นในตนเอง สามารถพัฒนาตนเองได้
	30) การสร้างหลักสูตรเป็นหลักสูตร มีความมาตรฐานสากล
	35) การสร้างหลักสูตรมีลักษณะกว้างยืดหยุ่นสัมพันธ์กับชีวิตจริงของผู้เรียน
	32) การสร้างหลักสูตรชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร
	33) การสร้างหลักสูตรมีความสมดุลทางทฤษฎีและการปฏิบัติของผู้เรียน
	34) การสร้างเนื้อหาสาระของหลักสูตรมีความจำเป็นต่อการเรียนรู้ในอนาคตของผู้เรียน
	35) การสร้างหลักสูตรเอื้อต่อความสามารถของแต่ละบุคคล

จากตาราง 10 การสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากการศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิดทฤษฎี พบว่า องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สรุปได้ 6 องค์ประกอบหลัก 35 ตัวบ่งชี้

ตอนที่ 2 การประเมินองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผลการประเมินองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมรายด้าน แสดงดังตาราง 11

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

ด้านที่	องค์ประกอบ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	\bar{X}	S. D.	ระดับความ เหมาะสม
1	ด้านการจัดการเรียนรู้	4.53	0.50	มากที่สุด
2	ด้านผู้เรียน	4.50	0.57	มากที่สุด
3	ด้านการบริหารจัดการ	4.56	0.51	มากที่สุด
4	ด้านครู	4.57	0.53	มากที่สุด
5	ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.48	0.49	มาก
6	ด้านหลักสูตร	4.53	0.46	มากที่สุด
โดยรวม		4.53	0.51	มากที่สุด

จากตาราง 11 พบว่า องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.51) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านผู้เรียน ด้านการบริหารจัดการ ด้านครู ด้านหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด และด้านการวัดผลและประเมินผล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ผลการประเมินตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมรายด้านแสดงดังตาราง 12

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยรวมรายด้าน ดังนี้

ข้อ	ตัวบ่งชี้ด้านการจัดการเรียนรู้	\bar{X}	S. D.	ระดับความเหมาะสม
1	การเร้าความสนใจของผู้เรียนก่อนการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
2	การจัดการเรียนรู้ตอบสนองความต้องการระหว่างบุคคล	4.80	0.45	มากที่สุด
3	การจัดการเรียนรู้มีการประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวาง	4.40	0.55	มาก
4	การจัดการเรียนรู้เป็นแบบบูรณาการและพัฒนาผู้เรียนอย่างสมบูรณ์	4.80	0.45	มากที่สุด
5	การจัดการเรียนรู้สามารถให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.40	0.55	มาก
6	การจัดการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้เลือกทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.20	0.45	มาก
โดยรวม		4.53	0.50	มากที่สุด

จากตาราง 12 พบว่า ตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.50) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การเร้าความสนใจของผู้เรียนก่อนการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ตอบสนองความต้องการระหว่างบุคคล การจัดการเรียนรู้เป็นแบบบูรณาการและพัฒนาผู้เรียนอย่างสมบูรณ์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด และการจัดการเรียนรู้มีการประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวาง การจัดการเรียนรู้สามารถให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ การจัดการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้เลือกทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านผู้เรียน โดยรวมรายด้าน ดังนี้

ข้อที่	ตัวบ่งชี้ด้านผู้เรียน	\bar{X}	S. D.	ระดับความเหมาะสม
7	การให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง	4.40	0.89	มาก
8	การให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง	4.60	0.55	มากที่สุด
9	การให้ผู้เรียนฝึกคิดอย่างหลากหลาย และแสดงออกอย่างมีเหตุผล	4.60	0.55	มากที่สุด
10	การให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบทั้งด้วยตนเองและร่วมกันกับกลุ่ม	4.40	0.55	มาก
11	การให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามความถนัด ความสามารถและความสนใจ	4.80	0.45	มากที่สุด
12	การให้ผู้เรียนฝึกตนเองให้ระเบียบวินัยมีความรับผิดชอบในการทำงาน	4.20	0.45	มาก
โดยรวม		4.50	0.57	มากที่สุด

จากตาราง 13 พบว่า ตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านผู้เรียน มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.57) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง การให้ผู้เรียนฝึกคิดอย่างหลากหลาย และแสดงออกอย่างมีเหตุผล การให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามความถนัด ความสามารถและความสนใจ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด และการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง การให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบทั้งด้วยตนเองและร่วมกันกับกลุ่ม การให้ผู้เรียนฝึกตนเองให้ระเบียบวินัยมีความรับผิดชอบในการทำงาน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการบริหารจัดการ โดยรวมรายด้าน ดังนี้

ข้อที่	ตัวบ่งชี้ด้านการบริหารจัดการ	\bar{X}	S. D.	ระดับความเหมาะสม
13	การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างชัดเจน	4.20	0.45	มาก
14	การกำหนดแผนยุทธศาสตร์สอดคล้องกับเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
15	การกำหนดแผนการดำเนินงานในทุกองค์ประกอบของโรงเรียน	4.60	0.55	มากที่สุด
16	การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน	4.60	0.55	มากที่สุด
17	การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้อง	4.60	0.55	มากที่สุด
	โดยรวม	4.56	0.51	มากที่สุด

จากตาราง 14 พบว่า ตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการบริหารจัดการ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.51) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การกำหนดแผนยุทธศาสตร์สอดคล้องกับเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ การกำหนดแผนการดำเนินงานในทุกองค์ประกอบของโรงเรียน การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้อง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด และ การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างชัดเจน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

พหุบัณฑิต ชีวะ

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านครู โดยรวมรายด้าน ดังนี้

ข้อที่	ตัวบ่งชี้ด้านครู	\bar{X}	S. D.	ระดับความเหมาะสม
18	การเตรียมการสอนที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน	4.60	0.55	มากที่สุด
19	การจัดสิ่งแวดล้อมบรรยากาศให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	3.80	0.84	มากที่สุด
20	การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อผู้เรียนสม่ำเสมอ	4.80	0.45	มากที่สุด
21	การจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงออก	4.80	0.45	มากที่สุด
22	การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้คิดอย่างสร้างสรรค์ รู้จักแก้ปัญหา	4.80	0.45	มากที่สุด
23	การใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง	4.40	0.55	มาก
24	การฝึกฝนกิจกรรมรายทและวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย	4.80	0.45	มากที่สุด
โดยรวม		4.57	0.53	มากที่สุด

จากตาราง 15 พบว่า ตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านครู มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.53) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การเตรียมการสอนที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน การจัดสิ่งแวดล้อมบรรยากาศให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อผู้เรียนสม่ำเสมอ การจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงออก การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้คิดอย่างสร้างสรรค์ รู้จักแก้ปัญหา การฝึกฝนกิจกรรมรายทและวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย มีความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด และการใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ตาราง 16 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมรายด้าน ดังนี้

ข้อที่	ตัวบ่งชี้ด้านการวัดและประเมินผล	\bar{X}	S. D.	ระดับความเหมาะสม
25	การวัดและประเมินผลสามารถประเมินศักยภาพของผู้เรียนได้	4.20	0.45	มาก
26	การวัดและประเมินผลจากสภาพจริง	4.60	0.55	มากที่สุด
27	การวัดและประเมินผลตรงตามความสามารถของแต่ละบุคคล	4.20	0.45	มาก
28	การได้มีส่วนร่วมประเมินผลงานของทั้งตนเองและของเพื่อนร่วมห้อง	4.60	0.55	มากที่สุด
29	การประเมินทำให้ผู้เรียนรู้จักและเชื่อมั่นในตนเองสามารถพัฒนาตนเองได้	4.80	0.45	มากที่สุด
โดยรวม		4.48	0.49	มาก

จากตาราง 16 พบว่า ตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.49) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การวัดและประเมินผลจากสภาพจริง การได้มีส่วนร่วมประเมินผลงานของทั้งตนเองและของเพื่อนร่วมห้อง การประเมินทำให้ผู้เรียนรู้จักและเชื่อมั่นในตนเองสามารถพัฒนาตนเองได้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด และการวัดและประเมินผลสามารถประเมินศักยภาพของผู้เรียนได้ การวัดและประเมินผลตรงตามความสามารถของแต่ละบุคคล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านหลักสูตร โดยรวมรายด้าน ดังนี้

ข้อที่	ตัวบ่งชี้ด้านหลักสูตร	\bar{X}	S. D.	ระดับความเหมาะสม
30	การสร้างหลักสูตรเป็นหลักสูตรมีความมาตรฐานสากล	4.80	0.45	มากที่สุด
31	การสร้างหลักสูตรมีลักษณะกว้างยืดหยุ่นสัมพันธ์กับชีวิตจริงของผู้เรียน	4.20	0.45	มาก
32	ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร	4.80	0.45	มากที่สุด
33	การสร้างหลักสูตรมีความสมดุลทางทฤษฎีและการปฏิบัติของผู้เรียน	4.80	0.45	มากที่สุด
34	การสร้างหลักสูตรมีความจำเป็นต่อการเรียนรู้ในอนาคตของผู้เรียน	4.20	0.45	มาก
35	การสร้างหลักสูตรเอื้อต่อความสามารถของแต่ละบุคคล	4.40	0.55	มาก
โดยรวม		4.53	0.46	มากที่สุด

จากตาราง 17 พบว่า ตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านหลักสูตร มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.46) และเมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า การสร้างหลักสูตรเป็นหลักสูตรมีความมาตรฐานสากล ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร การสร้างหลักสูตรมีความสมดุลทางทฤษฎีและการปฏิบัติของผู้เรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และการสร้างหลักสูตรมีลักษณะกว้างยืดหยุ่นสัมพันธ์กับชีวิตจริงของผู้เรียน การสร้างหลักสูตรมีความจำเป็นต่อการเรียนรู้ในอนาคตของผู้เรียน การสร้างหลักสูตรเอื้อต่อความสามารถของแต่ละบุคคล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

พูน ปรณ ทิโต ชีเว

ตาราง 18 แสดงการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ข้อเสนอแนะ
1. ด้านการจัดการเรียนรู้	1. การจัดการเรียนรู้เน้นกิจกรรมที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันละกัน
2. ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน	1. ฝึกประเมินปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น 2. ผู้เรียนสนใจใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง
3. ด้านการบริหารจัดการ	1. การส่งเสริมให้บุคลากรและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ 2. การจัดปัจจัยสนับสนุนเพื่อให้กระบวนการเรียนรู้สามารถประสบผลสำเร็จได้
4. ด้านการสอนของครู	1. ครูสังเกตและประเมินพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
5. ด้านการวัดผลและประเมินผล	1. การประเมินผลการเรียนรู้สามารถเชื่อมโยงไปสู่ชีวิตจริงได้ 2. ประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลายในสถานการณ์ต่างๆอย่างต่อเนื่อง
6. ด้านหลักสูตร	1. หลักสูตรต้องเอื้อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ 2. หลักสูตรเน้นการฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น

จากตาราง 18 พบว่า ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สรุปได้ดังนี้

1. ด้านการจัดการเรียนรู้
 - 1.1. การจัดการเรียนรู้เน้นกิจกรรมที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันละกัน
2. ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน
 - 2.1 ฝึกประเมินปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น
 - 2.2 ผู้เรียนสนใจใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง

3. ด้านการบริหารจัดการ

3.1 การส่งเสริมให้บุคลากรและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

3.2 การจัดปัจจัยสนับสนุนเพื่อให้กระบวนการเรียนรู้สามารถประสบผลสำเร็จได้

4. ด้านการสอนของครู

4.1 ครูสังเกตและประเมินพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

5. ด้านการวัดผลและประเมินผล

5.1 การประเมินผลการเรียนรู้สามารถเชื่อมโยงไปสู่ชีวิตจริงได้

5.2 ประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลายในสถานการณ์ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

6. ด้านหลักสูตร

6.1 หลักสูตรต้องเอื้อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

6.2 หลักสูตรเน้นการฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น

ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากข้อเสนอแนะไปผนวกเข้ากับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แสดงดังตาราง 19

ตาราง 19 แสดงการผนวกองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

องค์ประกอบ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ	ตัวบ่งชี้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
1. ด้านการจัดการเรียนรู้	1) การเฝ้าความสนใจของผู้เรียนก่อนการเรียนรู้ 2) การจัดการเรียนรู้ตอบสนองความต้องการระหว่างบุคคล 3) การจัดการเรียนรู้มีการประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวาง 4) การจัดการเรียนรู้เป็นแบบบูรณาการและพัฒนาผู้เรียนอย่าง สมบูรณ์ 5) การจัดการเรียนรู้สามารถให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ 6) การจัดการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้เลือกทำกิจกรรมการ เรียนรู้ด้วยตนเอง 7) การจัดการเรียนรู้เน้นกิจกรรมที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่ง กันละกัน

ตาราง 19 (ต่อ)

องค์ประกอบ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ	ตัวบ่งชี้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. ด้านผู้เรียน	8) การให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง 9) การให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของ ตนเอง 10) การให้ผู้เรียนฝึกคิดอย่างหลากหลาย และแสดงออกอย่าง มีเหตุผล 11) การให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบทั้งด้วยตนเองและร่วมกันกับ กลุ่ม 12) การให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามความถนัด ความสามารถ และความสนใจ 13) การให้ผู้เรียนฝึกตนเองให้ระเบียบวินัยมีความรับผิดชอบ ในการทำงาน 14) การฝึกประเมินปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น 15) การให้ผู้เรียนสนใจใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง
3. ด้านการบริหารจัดการ	16) การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่าง ชัดเจน 17) การกำหนดแผนยุทธศาสตร์สอดคล้องกับเป้าหมายในการ จัดการเรียนรู้ 18) การกำหนดแผนการดำเนินงานในทุกองค์ประกอบของ โรงเรียน 19) การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน 20) การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้อง 21) การส่งเสริมให้บุคลากรและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ จัดการเรียนรู้ 22) การจัดปัจจัยสนับสนุนเพื่อให้กระบวนการเรียนรู้สามารถ ประสบผลสำเร็จได้

ตาราง 19 (ต่อ)

องค์ประกอบ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ	ตัวบ่งชี้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. ด้านครู	23) การเตรียมการสอนที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน 24) การจัดสิ่งแวดล้อม บรรยากาศให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 25) การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อผู้เรียนสม่ำเสมอ 26) การจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงออก 27) การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้คิดอย่างสร้างสรรค์ รู้จักแก้ปัญหา 28) การใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง 29) การฝึกฝนกิจกรรมรายาทและวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย 30) การสังเกตและประเมินพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
5. ด้านการวัดผลและประเมินผล	31) การวัดและประเมินผลสามารถประเมินศักยภาพของผู้เรียนได้ 32) การวัดและประเมินผลจากสภาพจริง 33) การวัดและประเมินผลตรงตามความสามารถของแต่ละบุคคล 34) การได้มีส่วนร่วมประเมินผลงานของทั้งตนเองและของเพื่อนร่วมห้อง 35) การประเมินทำให้ผู้เรียนรู้จักและเชื่อมั่นในตนเอง สามารถพัฒนาตนเองได้ 36) การประเมินผลการเรียนรู้สามารถเชื่อมโยงไปสู่ชีวิตจริงได้ 37) การประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลายในสถานการณ์ต่างๆอย่างต่อเนื่อง

ตาราง 19 (ต่อ)

องค์ประกอบ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ	ตัวบ่งชี้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. ด้านหลักสูตร	38) การสร้างหลักสูตรเป็นหลักสูตร มีความมาตรฐานสากล 39) การสร้างหลักสูตรมีลักษณะกว้างยืดหยุ่นสัมพันธ์กับชีวิตจริงของผู้เรียน 40) การสร้างหลักสูตรชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร 41) การสร้างหลักสูตรมีความสมดุลทางทฤษฎีและการปฏิบัติของผู้เรียน 42) การสร้างหลักสูตรมีความจำเป็นต่อการเรียนรู้ในอนาคตของผู้เรียน 43) การสร้างหลักสูตรเอื้อต่อความสามารถของแต่ละบุคคล 44) การสร้างหลักสูตรต้องเอื้อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ 45) การสร้างหลักสูตรเน้นการฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร และครูผู้สอน จำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ ตำแหน่งงานในสถานศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน จากขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 308 คน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามได้คืน จำนวน 298 คน คิดเป็นร้อยละ 96.75 แสดงในตาราง 20 ถึงตาราง 27

ตาราง 20 แสดงจำนวน ร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลทั่วไป ดังนี้

ที่	ข้อมูลทั่วไป	ผู้ตอบแบบสอบถาม	
		จำนวน 298 คน	ร้อยละ
1	เพศ		
	1.1 ชาย	78	26.17
	1.2 หญิง	220	73.82
2	ตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน		
	2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	47	15.77
	2.2 ครู	251	84.22
3	ประสบการณ์การทำงาน		
	3.1 น้อยกว่า 1 ปี	6	2.01
	3.2 1-5 ปี	27	9.06
	3.3 6-10 ปี	36	12.08
	3.4 11-15 ปี	73	14.42
	3.5 16-20 ปี	84	28.18
	3.6 21 ปีขึ้นไป	72	24.16
4	ขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน		
	4.1 ขนาดเล็ก (นร. 1-120 คน)	103	34.56
	4.2 ขนาดกลาง (นร. 121- 299 คน)	158	53.02
	4.3 ขนาดใหญ่ (นร. 300 คนขึ้นไป)	37	12.41

จากตาราง 20 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 73.82) ตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารสถานศึกษา 47 คน (ร้อยละ 15.77) ครู 251 คน (ร้อยละ 84.22) ส่วนมากมีประสบการณ์การทำงาน 16-20 ปี (ร้อยละ 28.18) โรงเรียนขนาดเล็ก 103 คน (ร้อยละ 34.56) ขนาดกลาง 158 คน (ร้อยละ 53.02) และโรงเรียนขนาดใหญ่ 37 คน (ร้อยละ 12.41)

ตาราง 21 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน ดังนี้

ด้าน	องค์ประกอบ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		\bar{X}	S. D.	แปลผล	\bar{X}	S. D.	แปลผล
1	ด้านการจัดการเรียนรู้	2.55	0.51	ปานกลาง	4.52	0.61	มากที่สุด
2	ด้านผู้เรียน	2.49	0.59	น้อย	4.44	0.64	มาก
3	ด้านการบริหารจัดการ	2.58	0.53	ปานกลาง	4.49	0.69	มาก
4	ด้านครู	2.53	0.63	ปานกลาง	4.45	0.66	มาก
5	ด้านการวัดผลและประเมินผล	2.57	0.51	ปานกลาง	4.46	0.68	มาก
6	ด้านหลักสูตร	2.54	0.55	ปานกลาง	4.47	0.67	มาก
โดยรวม		2.54	0.56	ปานกลาง	4.47	0.66	มาก

จากตาราง 21 พบว่า สภาพปัจจุบันองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 2.54) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง และระดับน้อย โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการบริหารจัดการ (\bar{X} = 2.58) ด้านการวัดผลและประเมินผล (\bar{X} = 2.57) และด้านหลักสูตร (\bar{X} = 2.55) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.47) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับระดับมากที่สุดและระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ (\bar{X} = 4.52) ด้านการบริหารจัดการ (\bar{X} = 4.49) ด้านหลักสูตร (\bar{X} = 4.47)

พูน ปณ ทิโต ชเว

ตาราง 22 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

ข้อ	ตัวบ่งชี้ด้านการจัดการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		\bar{X}	S. D.	แปลผล	\bar{X}	S. D.	แปลผล
1	การเร้าความสนใจของผู้เรียนก่อนการเรียนรู้	2.65	0.49	ปานกลาง	4.66	0.51	มากที่สุด
2	การจัดการเรียนรู้ตอบสนองความต้องการระหว่างบุคคล	2.49	0.50	น้อย	4.55	0.65	มากที่สุด
3	การจัดการเรียนรู้มีการประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวาง	2.50	0.51	น้อย	4.52	0.64	มากที่สุด
4	การจัดการเรียนรู้เป็นแบบบูรณาการและพัฒนาผู้เรียนอย่างสมบูรณ์	2.58	0.50	ปานกลาง	4.49	0.62	มาก
5	การจัดการเรียนรู้สามารถให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	2.45	0.52	น้อย	4.37	0.72	มาก
6	การจัดการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้เลือกทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง	2.54	0.52	ปานกลาง	4.43	0.65	มาก
7	การจัดการเรียนรู้เน้นกิจกรรมที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน	2.66	0.49	ปานกลาง	4.65	0.49	มากที่สุด
โดยรวม		2.55	0.51	ปานกลาง	4.52	0.61	มากที่สุด

จากตาราง 22 พบว่า สภาพปัจจุบันของตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 2.55) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางและระดับน้อย โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการจัดการเรียนรู้เน้นกิจกรรมที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน (\bar{X} = 2.66) ด้านการเร้าความสนใจของผู้เรียนก่อนการเรียนรู้ (\bar{X} = 2.65) และด้านการจัดการเรียนรู้เป็นแบบบูรณาการและพัฒนาผู้เรียน

อย่างสมบูรณ์ (\bar{X} = 2.58) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.52) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับระดับมากที่สุดและระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ทั้งหมดมีความหมายกับผู้เรียน (\bar{X} = 4.66) ด้านการจัดการเรียนรู้เน้นกิจกรรมที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน (\bar{X} = 4.65) ด้านการจัดการเรียนรู้ตอบสนองความต้องการระหว่างบุคคล (\bar{X} = 4.55)

ตาราง 23 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านผู้เรียน ดังนี้

ข้อ	ตัวบ่งชี้ด้านผู้เรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		\bar{X}	S. D.	แปลผล	\bar{X}	S. D.	แปลผล
8	การให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง	2.59	0.59	ปานกลาง	4.52	0.52	มากที่สุด
9	การให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง	2.51	0.63	ปานกลาง	4.37	0.66	มาก
10	การให้ผู้เรียนฝึกคิดอย่างหลากหลาย และแสดงออกอย่างมีเหตุผล	2.56	0.57	น้อย	4.54	0.66	มากที่สุด
11	การให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบทั้งด้วยตนเองและร่วมกันกับกลุ่ม	2.45	0.61	น้อย	4.39	0.61	มาก
12	การให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามความถนัด ความสามารถ และความสนใจ	2.44	0.59	น้อย	4.22	0.69	มาก
13	การให้ผู้เรียนฝึกตนเองให้ระเบียบวินัยมีความรับผิดชอบในการทำงาน	2.55	0.55	ปานกลาง	4.44	0.66	มาก
14	การให้ผู้เรียนฝึกประเมินปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น	2.50	0.57	น้อย	4.62	0.58	มากที่สุด
15	การให้ผู้เรียนสนใจใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง	2.49	0.53	น้อย	4.48	0.74	มาก
โดยรวม		2.51	0.58	ปานกลาง	4.45	0.64	มาก

จากตาราง 23 พบว่า สภาพปัจจุบันของตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 2.51) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางและระดับน้อย โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง (\bar{X} = 2.59) ด้านการให้ผู้เรียนฝึกคิดอย่างหลากหลาย และแสดงออกอย่างมีเหตุผล (\bar{X} = 2.56) และ ด้านการให้ผู้เรียนฝึกตนเองให้ระเบียบวินัยมีความรับผิดชอบในการทำงาน (\bar{X} = 2.55) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการให้ผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.45) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับระดับมากที่สุดและระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการให้ผู้เรียนฝึกประเมินปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น (\bar{X} = 4.62) ด้านการให้ผู้เรียนฝึกคิดอย่างหลากหลาย และแสดงออกอย่างมีเหตุผล (\bar{X} = 4.54) ด้านการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง (\bar{X} = 4.52)

ตาราง 24 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการบริหารจัดการ ดังนี้

ข้อ	ตัวบ่งชี้ด้านการบริหารจัดการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		\bar{X}	S. D.	แปลผล	\bar{X}	S. D.	แปลผล
16	กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างชัดเจน	2.50	0.65	น้อย	4.49	0.69	มาก
17	การกำหนดแผนยุทธศาสตร์สอดคล้องกับเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้	2.51	0.53	ปานกลาง	4.52	0.67	มากที่สุด
18	การกำหนดแผนการดำเนินงานในทุกองค์ประกอบของโรงเรียน	2.63	0.52	ปานกลาง	4.50	0.66	มาก
19	การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน	2.65	0.52	ปานกลาง	4.54	0.63	มากที่สุด
20	การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้อง	2.49	0.51	น้อย	4.41	0.71	มาก

ตาราง 24 (ต่อ)

ข้อ	ตัวบ่งชี้ด้านการบริหารจัดการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		\bar{X}	S. D.	แปลผล	\bar{X}	S. D.	แปลผล
21	การส่งเสริมให้บุคลากรและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้	2.62	0.52	ปานกลาง	4.51	0.64	มากที่สุด
22	การจัดปัจจัยสนับสนุนเพื่อให้กระบวนการเรียนรู้สามารถประสบผลสำเร็จได้	2.68	0.47	ปานกลาง	4.44	0.80	มาก
	โดยรวม	2.58	0.53	ปานกลาง	4.49	0.69	มาก

จากตาราง 24 พบว่า สภาพปัจจุบันของตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการบริหารจัดการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 2.58) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางและระดับน้อย โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการจัดปัจจัยสนับสนุนเพื่อให้กระบวนการเรียนรู้สามารถประสบผลสำเร็จได้ (\bar{X} = 2.68) ด้านการจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน (\bar{X} = 2.65) และ ด้านการกำหนดแผนการดำเนินงานในทุกองค์ประกอบของโรงเรียน (\bar{X} = 2.63) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการบริหารจัดการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.49) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับระดับมากที่สุดและระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน (\bar{X} = 4.54) ด้านการกำหนดแผนยุทธศาสตร์สอดคล้องกับเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ (\bar{X} = 4.52) ด้านการส่งเสริมให้บุคลากรและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ (\bar{X} = 4.51)

พหุบัณฑิต ชีวะ

ตาราง 25 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ
ตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านครู ดังนี้

ข้อ	ตัวบ่งชี้ด้านครู	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		\bar{X}	S. D.	แปลผล	\bar{X}	S. D.	แปลผล
23	การเตรียมการสอนที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน	2.55	0.67	ปานกลาง	4.52	0.53	มากที่สุด
24	การจัดสิ่งแวดล้อม บรรยากาศให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	2.48	0.66	น้อย	4.51	0.58	มากที่สุด
25	การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล และแสดงความเมตตาต่อผู้เรียนสม่ำเสมอ	2.54	0.65	ปานกลาง	4.43	0.71	มาก
26	การจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงออก	2.51	0.65	ปานกลาง	4.41	0.62	มาก
27	การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้คิดอย่างสร้างสรรค์ รู้จักแก้ปัญหา	2.52	0.65	ปานกลาง	4.29	0.69	มาก
28	การใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง	2.47	0.69	น้อย	4.34	0.70	มาก
29	การฝึกฝนกิจกรรมรายาทและวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย	2.51	0.66	ปานกลาง	4.50	0.70	มากที่สุด
30	การสังเกต ประเมินพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	2.46	0.62	น้อย	4.55	0.78	มากที่สุด
	โดยรวม	2.50	0.65	ปานกลาง	4.44	0.66	มาก

จากตาราง 25 พบว่า สภาพปัจจุบันของตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านครู โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 2.50) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางและระดับน้อย โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการเตรียมการสอนที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน (\bar{X} = 2.55) ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลและแสดง

ความเมตตาต่อผู้เรียนสม่ำเสมอ (\bar{X} = 2.54) และ ด้านการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้คิดอย่างสร้างสรรค์ รู้จักแก้ปัญหา (\bar{X} = 2.52) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.44) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับระดับมากที่สุดและระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านครูสังเกต ประเมิน พัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง (\bar{X} = 4.55) ด้านการเตรียมการสอนที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน (\bar{X} = 4.52) ด้านการจัดสิ่งแวดล้อม บรรยากาศให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (\bar{X} = 4.51)

ตาราง 26 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ ตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการวัดและประเมินผล ดังนี้

ข้อ	ตัวบ่งชี้ด้านการวัดและประเมินผล	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		\bar{X}	S. D.	แปลผล	\bar{X}	S. D.	แปลผล
31	การวัดและประเมินผลสามารถประเมินศักยภาพของผู้เรียนได้	2.56	0.50	ปานกลาง	4.64	0.55	มากที่สุด
32	การวัดและประเมินผลสภาพจริง	2.46	0.51	น้อย	4.52	0.67	มากที่สุด
33	การวัดและประเมินผลตรงตามความสามารถของแต่ละบุคคล	2.60	0.51	ปานกลาง	4.47	0.68	มาก
34	การได้มีส่วนร่วมประเมินผลงานของทั้งตนเองและของเพื่อนร่วมห้อง	2.74	0.47	ปานกลาง	4.39	0.70	มาก
35	การประเมินทำให้ผู้เรียนรู้จักและเชื่อมั่นในตนเอง สามารถพัฒนาตนเองได้	2.44	0.53	น้อย	4.28	0.77	มาก
36	การประเมินผลการเรียนรู้สามารถเชื่อมโยงไปสู่ชีวิตจริงได้	2.65	0.52	ปานกลาง	4.32	0.73	มาก
37	การประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลายในสถานการณ์ต่างๆอย่างต่อเนื่อง	2.55	0.50	ปานกลาง	4.58	0.68	มากที่สุด
โดยรวม		2.57	0.51	ปานกลาง	4.46	0.68	มาก

จากตาราง 26 พบว่า สภาพปัจจุบันของตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 2.57) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางและระดับน้อย โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านผู้เรียนได้มีส่วนร่วมประเมินผลงานของทั้งตนเองและของเพื่อนร่วมห้อง (\bar{X} = 2.74) ด้านการวัดและประเมินผลสามารถประเมินศักยภาพของผู้เรียนได้ (\bar{X} = 2.65) และ ด้านการวัดและประเมินผลตรงตามความสามารถของแต่ละบุคคล (\bar{X} = 2.60) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.46) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับระดับมากที่สุดและระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการวัดและประเมินผลสามารถประเมินศักยภาพของผู้เรียนได้ (\bar{X} = 4.64) ด้านประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลายในสถานการณ์ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง (\bar{X} = 4.58) ด้านการวัดและประเมินผลสภาพจริง (\bar{X} = 4.52)

ตาราง 27 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ ตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านหลักสูตร ดังนี้

ข้อ	ตัวบ่งชี้ด้านหลักสูตร	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		\bar{X}	S. D.	แปลผล	\bar{X}	S. D.	แปลผล
38	การสร้างหลักสูตรมีความเป็นมาตรฐานสากล	2.66	0.59	ปานกลาง	4.54	0.52	มากที่สุด
39	การสร้างหลักสูตรมีลักษณะกว้างยืดหยุ่นสัมพันธ์กับชีวิตจริงของผู้เรียน	2.61	0.55	ปานกลาง	4.52	0.62	มากที่สุด
40	การสร้างหลักสูตรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร	2.50	0.56	ปานกลาง	4.42	0.72	มาก
41	การสร้างหลักสูตรมีความสมดุลทางทฤษฎีและการปฏิบัติของผู้เรียน	2.45	0.55	น้อย	4.36	0.66	มาก
42	การสร้างหลักสูตรเนื้อหาสาระของหลักสูตรมีความจำเป็นต่อการเรียนรู้ในอนาคตของผู้เรียน	2.47	0.56	น้อย	4.51	0.68	มากที่สุด

ตาราง 27 (ต่อ)

ข้อ	ตัวบ่งชี้ด้านหลักสูตร	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		\bar{X}	S. D.	แปลผล	\bar{X}	S. D.	แปลผล
43	การสร้างหลักสูตรเอื้อต่อ ความสามารถของแต่ละบุคคล	2.52	0.58	ปานกลาง	4.36	0.70	มาก
44	การสร้างหลักสูตรต้องเอื้อ ประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ	2.54	0.53	ปานกลาง	4.53	0.66	มากที่สุด
45	การสร้างหลักสูตรเน้นการฝึก ปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น	2.57	0.50	ปานกลาง	4.49	0.80	มาก
โดยรวม		2.54	0.55	ปานกลาง	4.47	0.67	มาก

จากตารางที่ 27 พบว่า สภาพปัจจุบันของตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 2.54) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางและระดับน้อย โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการสร้างหลักสูตรมีความเป็นมาตรฐานเป็นสากล (\bar{X} = 2.74) ด้านการสร้างหลักสูตรมีลักษณะ กว้างยืดหยุ่นสัมพันธ์กับชีวิตจริงของผู้เรียน (\bar{X} = 2.61) และ ด้านหลักสูตรเน้นการฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น (\bar{X} = 2.57) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.47) และเมื่อพิจารณาเป็นราย ข้อ พบว่า อยู่ในระดับระดับมากที่สุดและระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการสร้างหลักสูตรเป็นหลักสูตรมีความเป็นสากล มีมาตรฐาน (\bar{X} = 4.54) ด้านหลักสูตรต้อง เอื้อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ (\bar{X} = 4.53) ด้านหลักสูตรมีลักษณะกว้างยืดหยุ่นสัมพันธ์กับชีวิต จริงของผู้เรียน (\bar{X} = 4.52)

ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นเพื่อจัดลำดับความสำคัญ (Modified Priority Needs Index : PNImodified) เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการร่างโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 แสดงดังตาราง 28 ถึง ตาราง 34

ตาราง 28 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNImodified) ขององค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และลำดับความต้องการจำเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้าน	องค์ประกอบ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	I	D	PNImodified	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
1	ด้านการจัดการเรียนรู้	4.52	2.55	0.772	2
2	ด้านผู้เรียน	4.45	2.51	0.771	3
3	ด้านการบริหารจัดการ	4.49	2.58	0.738	5
4	ด้านครู	4.44	2.50	0.775	1
5	ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.46	2.57	0.734	6
6	ด้านหลักสูตร	4.47	2.54	0.759	4

จากตาราง 28 พบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNImodified) ขององค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และลำดับความต้องการจำเป็นรายด้านเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านครู 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านผู้เรียน 4) ด้านหลักสูตร 5) ด้านการบริหารจัดการ และ 6) ด้านการวัดผลและประเมินผล นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาเป็นประเด็นในการสร้างแบบสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ เพื่อเก็บข้อมูลในการร่างโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ต่อไป

ตาราง 29 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNImodified) และลำดับความต้องการจำเป็นรายด้าน ของตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

ข้อ	ตัวบ่งชี้ด้านการจัดการเรียนรู้	I	D	PNImodified	ลำดับความต้องการจำเป็น
1	การเร้าความสนใจของผู้เรียนก่อนการเรียนรู้	4.66	2.65	0.757	4
2	การจัดการเรียนรู้ตอบสนองความต้องการระหว่างบุคคล	4.55	2.49	0.828	1
3	การจัดการเรียนรู้มีการประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวาง	4.52	2.50	0.808	2
4	การจัดการเรียนรู้เป็นแบบบูรณาการและพัฒนาผู้เรียนอย่างสมบูรณ์	4.49	2.58	0.741	7
5	การจัดการเรียนรู้สามารถให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.37	2.45	0.779	3
6	การจัดการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้เลือกทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.43	2.54	0.744	6
7	การจัดการเรียนรู้เน้นกิจกรรมที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันละกัน	4.65	2.66	0.749	5

จากตาราง 29 พบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNImodified) และลำดับความต้องการจำเป็นรายด้านของตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการจัดการเรียนรู้ เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) การจัดการเรียนรู้ตอบสนองความต้องการระหว่างบุคคล 2) การจัดการเรียนรู้มีการประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวาง 3) การจัดการเรียนรู้สามารถให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ 4) การเร้าความสนใจของผู้เรียนก่อนการเรียนรู้ 5) การจัดการเรียนรู้เน้นกิจกรรมที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันละกัน 6) การจัดการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้เลือกทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และ 7) การจัดการเรียนรู้เป็นแบบบูรณาการและพัฒนาผู้เรียนอย่างสมบูรณ์

ตาราง 30 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNImodified) และลำดับความต้องการจำเป็นราย
ด้านของตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านผู้เรียน ดังนี้

ข้อ	ตัวบ่งชี้ด้านผู้เรียน	I	D	PNImodified	ลำดับความ ต้องการ จำเป็น
8	การให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากระบบการณตรง	4.52	2.59	0.741	5
9	การให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง	4.37	2.51	0.738	7
10	การให้ผู้เรียนฝึกคิดอย่างหลากหลาย และแสดงออกอย่างมีเหตุผล	4.54	2.56	0.771	2
11	การให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบทั้งด้วยตนเองและร่วมกันกับกลุ่ม	4.39	2.45	0.792	4
12	การให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามความถนัด ความสามารถ และความสนใจ	4.22	2.44	0.727	8
13	การให้ผู้เรียนฝึกตนเองให้ระเบียบวินัยมีความรับผิดชอบในการทำงาน	4.44	2.55	0.746	6
14	การให้ผู้เรียนฝึกประเมินปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น	4.62	2.50	0.849	1
15	การให้ผู้เรียนสนใจใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง	4.48	2.49	0.801	3

จากตาราง 30 พบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNImodified) และลำดับความต้องการจำเป็นรายด้านของตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านผู้เรียน เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) การให้ผู้เรียนฝึกประเมินปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น 2) การให้ผู้เรียนฝึกคิดอย่างหลากหลาย และแสดงออกอย่างมีเหตุผล 3) การให้ผู้เรียนสนใจใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง 4) การให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบทั้งด้วยตนเองและร่วมกันกับกลุ่ม 5) การให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากระบบการณตรง 6) การให้ผู้เรียนฝึกตนเองให้ระเบียบวินัยมีความรับผิดชอบในการทำงาน 7) การให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง และ 8) การให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามความถนัด ความสามารถ และความสนใจ

ตาราง 31 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNImodified) และลำดับความต้องการจำเป็นรายด้านของตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการบริหารจัดการ ดังนี้

ข้อ	ตัวบ่งชี้ด้านการบริหารจัดการ	I	D	PNImodified	ลำดับความต้องการจำเป็น
16	การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างชัดเจน	4.49	2.50	0.795	2
17	การกำหนดแผนยุทธศาสตร์สอดคล้องกับเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้	4.52	2.51	0.800	1
18	การกำหนดแผนการดำเนินงานในทุกองค์ประกอบของโรงเรียน	4.50	2.63	0.709	6
19	การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน	4.54	2.65	0.715	5
20	การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้อง	4.41	2.49	0.771	3
21	การส่งเสริมให้บุคลากรและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้	4.51	2.62	0.725	4
22	การจัดปัจจัยสนับสนุนเพื่อให้กระบวนการเรียนรู้สามารถประสบผลสำเร็จได้	4.44	2.68	0.655	7

จากตาราง 31 พบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNImodified) และลำดับความต้องการจำเป็นรายด้านของตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการบริหารจัดการ เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) การกำหนดแผนยุทธศาสตร์สอดคล้องกับเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ 2) กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างชัดเจน 3) การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้อง 4) การส่งเสริมให้บุคลากรและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ 5) การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน 6) การกำหนดแผนการดำเนินงานในทุกองค์ประกอบของโรงเรียน และ 7) การจัดปัจจัยสนับสนุนเพื่อให้กระบวนการเรียนรู้สามารถประสบผลสำเร็จได้

ตาราง 32 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNImodified) และลำดับความต้องการจำเป็นรายด้าน ของตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการสอนของครู ดังนี้

ข้อ	ตัวบ่งชี้ด้านครู	I	D	PNImodified	ลำดับความต้องการจำเป็น
23	การเตรียมการสอนที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน	4.52	2.55	0.774	8
24	การจัดสิ่งแวดล้อม บรรยากาศให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	4.51	2.48	0.822	2
25	การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อผู้เรียนสม่ำเสมอ	4.43	2.54	0.748	5
26	การจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงออก	4.41	2.51	0.759	6
27	การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้คิดอย่างสร้างสรรค์ รู้จักแก้ปัญหา	4.29	2.52	0.701	7
28	การใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง	4.34	2.47	0.756	3
29	การฝึกฝนกิจกรรมรายสัปดาห์และวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย	4.50	2.51	0.792	4
30	การสังเกต ประเมินพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	4.55	2.46	0.847	1

จากตาราง 32 พบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNImodified) และลำดับความต้องการจำเป็นรายด้านของตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านครู เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) การสังเกต ประเมินพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง 2) การจัดสิ่งแวดล้อม บรรยากาศให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 3) การใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง 4) การฝึกฝนกิจกรรมรายสัปดาห์และวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย 5) การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อผู้เรียนสม่ำเสมอ 6) การจัดกิจกรรมและ

สถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงออก 7) การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้คิดอย่างสร้างสรรค์ รู้จักแก้ปัญหา และ 8) การเตรียมการสอนที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน

ตาราง 33 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNImodified) และลำดับความต้องการจำเป็นรายด้าน ของตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการวัดและประเมินผล ดังนี้

ข้อ	ตัวบ่งชี้ ด้านการวัดและประเมินผล	I	D	PNImodified	ลำดับความต้องการจำเป็น
31	การวัดและประเมินผลสามารถประเมินศักยภาพของผู้เรียนได้	4.64	2.56	0.812	2
32	การวัดและประเมินผลจากสภาพจริง	4.52	2.46	0.834	1
33	การวัดและประเมินผลตรงตามความสามารถของแต่ละบุคคล	4.47	2.60	0.717	5
34	การได้มีส่วนร่วมประเมินผลงานของทั้งตนเองและของเพื่อนร่วมห้อง	4.39	2.74	0.600	7
35	การประเมินทำให้ผู้เรียนรู้จักและเชื่อมั่นในตนเอง สามารถพัฒนาตนเองได้	4.28	2.44	0.752	4
36	การประเมินผลการเรียนรู้สามารถเชื่อมโยงไปสู่ชีวิตจริงได้	4.32	2.65	0.628	6
37	การประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลายในสถานการณ์ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง	4.58	2.55	0.797	3

จากตาราง 33 พบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNImodified) และลำดับความต้องการจำเป็นรายด้านของตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการวัดและประเมินผล เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) การวัดและประเมินผลจากสภาพจริง 2) การวัดและประเมินผลสามารถประเมินศักยภาพของผู้เรียนได้ 3) การประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลายในสถานการณ์ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง 4) การประเมินทำให้ผู้เรียนรู้จักและเชื่อมั่นในตนเอง สามารถพัฒนาตนเองได้ 5) การวัดและประเมินผลตรงตามความสามารถของแต่ละบุคคล 6) การประเมินผลการ

เรียนรู้สามารถเชื่อมโยงไปสู่ชีวิตจริงได้ และ7) การได้มีส่วนร่วมประเมินผลงานของทั้งตนเองและของเพื่อนร่วมห้อง

ตาราง 34 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNImodified) และลำดับความต้องการจำเป็นรายด้าน ของตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านหลักสูตร ดังนี้

ข้อ	ตัวบ่งชี้ด้านหลักสูตร	I	D	PNImodified	ลำดับความต้องการจำเป็น
38	การสร้างหลักสูตรมีความเป็นมาตรฐานสากล	4.54	2.66	0.706	8
39	การสร้างหลักสูตรมีลักษณะกว้างยืดหยุ่นสัมพันธ์กับชีวิตจริงของผู้เรียน	4.52	2.61	0.733	6
40	การสร้างหลักสูตรชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร	4.42	2.50	0.767	4
41	การสร้างหลักสูตรมีความสมดุลทางทฤษฎีและการปฏิบัติของผู้เรียน	4.36	2.45	0.779	3
42	การสร้างหลักสูตรเนื้อหาสาระของหลักสูตรมีความจำเป็นต่อการเรียนรู้ในอนาคตของผู้เรียน	4.51	2.47	0.825	1
43	การสร้างหลักสูตรเอื้อต่อความสามารถของแต่ละบุคคล	4.36	2.52	0.732	7
44	การสร้างหลักสูตรต้องเอื้อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.53	2.54	0.785	2
45	การสร้างหลักสูตรเน้นการฝึกปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น	4.49	2.57	0.743	5

จากตาราง 34 พบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNImodified) และลำดับความต้องการจำเป็นรายด้านของตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านหลักสูตรเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) การสร้างหลักสูตรเนื้อหาสาระของหลักสูตรมีความจำเป็นต่อการเรียนรู้

ในอนาคตของผู้เรียน 2) การสร้างหลักสูตรต้องเอื้อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) การสร้างหลักสูตรมีความสมดุลทางทฤษฎีและการปฏิบัติของผู้เรียน 4) การสร้างหลักสูตรชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร 5) การสร้างหลักสูตรเน้นการฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น 6) การสร้างหลักสูตรมีลักษณะกว้างยืดหยุ่นสัมพันธ์กับชีวิตจริงของผู้เรียน 7) การสร้างหลักสูตรเอื้อต่อความสามารถของแต่ละบุคคล และ 8) การสร้างหลักสูตรมีความเป็นมาตรฐานสากล

ผลการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็น จากแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 แสดงดังตาราง 35

ตาราง 35 แสดงการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะข้อคิดเห็นจากแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ข้อเสนอแนะ
1. ด้านการจัดการเรียนรู้	1) ควรจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง 2) ควรจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างเป็นสัดส่วนสมดุลกัน
2. ด้านผู้เรียน	1) ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย
3. ด้านการบริหารจัดการ	1) ควรมีการปรับปรุงภารกิจของหน่วยงานให้ทันต่อเหตุการณ์ 2) ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ
4. ด้านการสอนของครู	1) ครูควรประเมินการจัดการเรียนการสอนของตนเอง
5. ด้านการวัดผลและประเมินผล	1) ควรประเมินผลตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้
6. ด้านหลักสูตร	1) ควรพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้เป็นแบบเชิงบูรณาการ

จากตาราง 35 พบว่า ผลการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะข้อคิดเห็นของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. ด้านการจัดการเรียนรู้
 - 1.1 ควรจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง
 - 1.2 ควรจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้ สัดส่วนสมดุลกัน
2. ด้านผู้เรียน
 - 1.1 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการ เรียนรู้ที่หลากหลาย
3. ด้านการบริหารจัดการ
 - 3.1 ควรมีการปรับปรุงภารกิจของหน่วยงานให้ทันต่อเหตุการณ์
 - 3.2 ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ
4. ด้านการสอนของครู
 - 4.1 ครูควรประเมินการจัดการเรียนการสอนของตนเอง
5. ด้านการวัดผลและประเมินผล
 - 5.1 ควรประเมินผลตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้
6. ด้านหลักสูตร
 - 6.1 ควรพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้เป็นแบบเชิงบูรณาการ ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากข้อเสนอแนะไปผนวกเข้ากับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการ จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แสดงดังตาราง 36

พหุ ประถมศึกษา ชีวะ

ตาราง 36 แสดงการผนวกองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

องค์ประกอบ การจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ	ตัวบ่งชี้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
1. ด้านการจัดการ เรียนรู้	1) การเร้าความสนใจของผู้เรียนก่อนการเรียนรู้ 2) การจัดการเรียนรู้ตอบสนองความต้องการระหว่างบุคคล 3) การจัดการเรียนรู้มีการประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวาง 4) การจัดการเรียนรู้เป็นแบบบูรณาการและพัฒนาผู้เรียนอย่าง สมบูรณ์ 5) การจัดการเรียนรู้สามารถให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ 6) การจัดการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้เลือกทำกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยตนเอง 7) การจัดการเรียนรู้เน้นกิจกรรมที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันละกัน 8) การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง 9) การจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน
2. ด้านผู้เรียน	10) การให้ผู้เรียนกำหนดเป้าหมาย วางแผน และรับผิดชอบการเรียนรู้ ของตนเอง 11) การให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง 12) การให้ผู้เรียนฝึกคิดอย่างหลากหลาย และแสดงออกอย่างมีเหตุผล 13) การให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบทั้งด้วยตนเองและร่วมกันกับกลุ่ม 14) การให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามความถนัด ความสามารถ และ ความสนใจ 15) การให้ผู้เรียนฝึกตนเองให้ระเบียบวินัยมีความรับผิดชอบในการ งาน 16) การให้ผู้เรียนประเมินปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น 17) การให้ผู้เรียนสนใจใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง 18) การให้ผู้เรียนใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย

ตาราง 36 (ต่อ)

3. ด้านการบริหารจัดการ	<p>19) การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างชัดเจน</p> <p>20) การกำหนดแผนยุทธศาสตร์สอดคล้องกับเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้</p> <p>21) การกำหนดแผนการดำเนินงานในทุกองค์ประกอบของโรงเรียน</p> <p>22) การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน</p> <p>23) การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้อง</p> <p>24) การส่งเสริมให้บุคลากรและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้</p> <p>25) การจัดปัจจัยสนับสนุนเพื่อให้กระบวนการเรียนรู้สามารถประสบผลสำเร็จได้</p> <p>26) การปรับปรุงภารกิจของหน่วยงานให้ทันต่อเหตุการณ์</p> <p>27) การประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ</p>
4. ด้านครู	<p>27) การเตรียมการสอนที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน</p> <p>28) การจัดสิ่งแวดล้อม บรรยากาศให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง</p> <p>29) การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อผู้เรียนสม่ำเสมอ</p> <p>30) การจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงออก</p> <p>31) การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้คิดอย่างสร้างสรรค์ รู้จักแก้ปัญหาเป็น</p> <p>32) การใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง</p> <p>33) การฝึกฝนกิริยามารยาทและวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย</p> <p>34) การสังเกตและประเมินพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง</p> <p>35) การประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย</p> <p>36) การประเมินการจัดการเรียนการสอนของตนเอง</p>

ตาราง 36 (ต่อ)

<p>5. ด้านการวัดผลและประเมินผล</p>	<p>37) การวัดและประเมินผลสามารถประเมินศักยภาพของผู้เรียนได้</p> <p>38) การวัดและประเมินผลเกิดจากสภาพจริง</p> <p>39) การวัดและประเมินผลตรงตามความสามารถของแต่ละบุคคล</p> <p>40) การได้มีส่วนร่วมประเมินผลงานของทั้งตนเองและของเพื่อนร่วมห้อง</p> <p>41) การประเมินทำให้ผู้เรียนรู้จักและเชื่อมั่นในตนเอง สามารถพัฒนาตนเองได้</p> <p>42) การประเมินผลการเรียนรู้สามารถเชื่อมโยงไปสู่ชีวิตจริงได้</p> <p>43) การประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลายในสถานการณ์ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง</p> <p>44) การประเมินผลตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้</p>
<p>6. ด้านหลักสูตร</p>	<p>45) การสร้างหลักสูตรมีความเป็นมาตรฐานสากล</p> <p>46) การสร้างหลักสูตรมีลักษณะกว้างยืดหยุ่นสัมพันธ์กับชีวิตจริงของผู้เรียน</p> <p>47) การสร้างหลักสูตรชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร</p> <p>48) การสร้างหลักสูตรมีความสมดุลทางทฤษฎีและการปฏิบัติของผู้เรียน</p> <p>49) การสร้างหลักสูตรเนื้อหาสาระของหลักสูตรมีความจำเป็นต่อการเรียนรู้ในอนาคตของผู้เรียน</p> <p>50) การสร้างหลักสูตรเอื้อต่อความสามารถของแต่ละบุคคล</p> <p>51) การสร้างหลักสูตรต้องเอื้อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ</p> <p>52) การสร้างหลักสูตรเน้นการฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น</p> <p>53) การสร้างหลักสูตรเป็นแบบเชิงบูรณาการ</p>

ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูในสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติดีเลิศ (Best Practice) ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 3 โรงเรียนๆ 2 คน รวม 6 คน ประกอบด้วย 1) โรงเรียนบ้านหนองแวงหนองหัวคน เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 2) โรงเรียนบ้านโคกกลาง เป็นโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 และ 3) โรงเรียนอนุบาลเมืองพนมไพร เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยนำผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา มาเป็นกรอบในการกำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 และผู้วิจัยขอเสนอผลการสัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

1. ด้านการจัดการเรียนรู้

1.1 โรงเรียนบ้านหนองแวงหนองหัวคน เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

“ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนให้สอดคล้องยุคสมัยปัจจุบันควรให้เกิดการเรียนรู้ได้ขึ้นได้ทุกที่ ทุกเวลา เนื่องจากความรู้ไม่ได้อยู่แค่ในตำราอย่างเดียว ”

(ผู้อำนวยการสถานศึกษา, วันที่ 6 กรกฎาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“ ต้องมีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ ”

(ครู, วันที่ 6 กรกฎาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

1.2 โรงเรียนบ้านโคกกลาง เป็นโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

“ ต้องฝึกผู้เรียนให้เกิดความรับผิดชอบ รู้จักการทำงานร่วมกัน รู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลตามศักยภาพตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับบุคลิกภาพของผู้เรียน ”

(ผู้อำนวยการสถานศึกษา, วันที่ 6 กรกฎาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“ ควรจัดการเรียนรู้ตอบสนองความต้องการระหว่างบุคคล มีการประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวาง เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงตรงความสามารถของตนเอง”

(ครู, วันที่ 6 กรกฎาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

1.3 โรงเรียนอนุบาลเมืองพนมไพร เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

“ ควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมให้ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จะช่วยให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนและได้ระดมความคิดเห็นร่วมกัน ”

(ผู้อำนวยการสถานศึกษา, วันที่ 13 กรกฎาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“ การสร้างความสนใจของผู้เรียนก่อนการเรียนรู้ ตอบสนองความต้องการระหว่างบุคคล จัดการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้เลือกทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ”

(ครู, วันที่ 13 กรกฎาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

กล่าวโดยสรุปข้อเสนอแนะ ด้านการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้เกิดขึ้นได้ ทุกที่ ทุกเวลา 2) มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ 3) ฝึกความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลตามศักยภาพ ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับบุคลิกภาพของผู้เรียน

2. ด้านผู้เรียน

2.1 โรงเรียนบ้านหนองแวงหนองหัวคน เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

“ ผู้เรียนควรมีทักษะการทำงานร่วมกัน การรู้จักคิดแก้ปัญหาด้วยกระบวนการแก้ปัญหา เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ ”

(ผู้อำนวยการสถานศึกษา, วันที่ 6 กรกฎาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“ เมื่อผู้เรียนผ่านการจัดกิจกรรมเรียนรู้แล้วสามารถค้นพบความสนใจ และความถนัดของตนเอง ”

(ครู, วันที่ 6 กรกฎาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

2.2 โรงเรียนบ้านโคกklad เป็นโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

“ ควรให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติในการทำกิจกรรมด้วยตนเอง คิดเอง แก้ปัญหาเองในทุกขั้นตอน จะทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์อย่างหลากหลาย จะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการความสามารถของตนเอง ”

(ผู้อำนวยการสถานศึกษา, วันที่ 6 กรกฎาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“ ผู้เรียนควรได้ฝึกการคิดอย่างหลากหลาย และแสดงออกอย่างมีเหตุผล ฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง ”

(ครู, วันที่ 6 กรกฎาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

2.3 โรงเรียนอนุบาลเมืองพนมไพร เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

“ผู้เรียนควรมีส่วนเลือกทำกิจกรรมตามความถนัด ความสามารถ และความสนใจ เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ”

(ผู้อำนวยการสถานศึกษา, วันที่ 13 กรกฎาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“ผู้เรียนควรมีทักษะรู้จักค้นหาคำตอบทั้งด้วยตนเองและร่วมกันกับกลุ่ม ฝึกตนเองให้ระเบียบวินัยมีความรับผิดชอบในการทำงาน ”

(ครู, วันที่ 13 กรกฎาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

กล่าวโดยสรุปข้อเสนอแนะด้านผู้เรียน ดังนี้ 1) การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา 2) ผู้เรียนค้นพบความสนใจ และความถนัดของตนเอง 3) ผู้เรียนได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน

3. ด้านการบริหารจัดการ

3.1 โรงเรียนบ้านหนองแวงหนองหัวคน เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

“ ควรจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้สะอาดเรียบร้อย น่าอยู่ น่าเรียน มีสื่อ อุปกรณ์เทคโนโลยีเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้อย่างไร้พรมแดนให้ผู้เรียนก้าวทันต่อการเปลี่ยนของโลก ได้รับข่าวสารอย่างถูกต้องและทั่วถึง”

(ผู้อำนวยการสถานศึกษา, วันที่ 6 กรกฎาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“ ควรส่งเสริมสนับสนุนสื่อ อุปกรณ์เทคโนโลยีเพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างราบรื่น ”

(ครู, วันที่ 6 กรกฎาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

3.2 โรงเรียนบ้านโคกกลาง เป็นโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

“ การกำหนดแผนการดำเนินงานในทุกองค์ประกอบของโรงเรียนมีส่วนร่วมที่จะช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพได้”

(ผู้อำนวยการสถานศึกษา, วันที่ 6 กรกฎาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“ การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างชัดเจน กำหนดแผนยุทธศาสตร์สอดคล้องกับเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้”

(ครู, วันที่ 6 กรกฎาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

3.3 โรงเรียนอนุบาลเมืองพนมไพร เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

“ ควรจัดปัจจัยสนับสนุนเพื่อให้กระบวนการเรียนรู้สามารถประสบผลสำเร็จ จัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้อง ”

(ผู้อำนวยการสถานศึกษา, วันที่ 13 กรกฎาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“ ส่งเสริมให้บุคลากรและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ จัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ ”

(ครู, วันที่ 13 กรกฎาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

กล่าวโดยสรุปข้อเสนอแนะด้านการบริหารจัดการ ดังนี้ 1) จัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้สะอาดเรียบร้อย น่าอยู่ น่าเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างไร้พรมแดน 2) ส่งเสริมให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น

4. ด้านครู

4.1 โรงเรียนบ้านหนองแวงหนองหัวคน เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

“ ครูควรศึกษาค้นคว้าติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการของตนให้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ”

(ผู้อำนวยการสถานศึกษา, วันที่ 6 กรกฎาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“ ควรสร้างบรรยากาศที่ปลูกเร้า จูงใจ และเสริมแรง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดเวลา ”

(ครู, วันที่ 6 กรกฎาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

4.2 โรงเรียนบ้านโคกลาด เป็นโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

(ผู้อำนวยการสถานศึกษา, วันที่ 6 กรกฎาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“ ควรจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลูกเร้า จูงใจ และเสริมแรง ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง ”

(ครู, วันที่ 6 กรกฎาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

4.3 โรงเรียนอนุบาลเมืองพนมไพร เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

“ ครูจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้คิดอย่างสร้างสรรค์ รู้จักแก้ปัญหา บรรยากาศให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงออก ”

(ผู้อำนวยการสถานศึกษา, วันที่ 13 กรกฎาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“ ครูเตรียมการสอนที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน รู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อผู้เรียนสม่ำเสมอ ใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง ”

(ครู, วันที่ 13 กรกฎาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

กล่าวโดยสรุปข้อเสนอแนะด้านครู ดังนี้ 1) ศึกษาค้นคว้าติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการของตนให้ทันต่อเหตุการณ์เสมอ 2) ควรบรรยายภาคที่ปลูกเร้า จูงใจ และเสริมแรง ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ 3) ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการเรียนด้วยการกระทำ (Learning by Doing)

5. ด้านการวัดผลและประเมินผล

5.1 โรงเรียนบ้านหนองแวงหนองหัวคน เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

“ การวัดและประเมินผลสามารถประเมินศักยภาพของผู้เรียนได้ การประเมินผลควรตอบสนองได้ทุกบริบท เนื้อหาสาระและการบูรณาการวิชาการต่างๆ ”

(ผู้อำนวยการสถานศึกษา, วันที่ 6 กรกฎาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“ ควรมีการประสานความข้อมูลระหว่างผู้ปกครอง ครู ผู้เรียน และบุคคลในสาขาวิชาอื่นๆหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน ”

(ครู, วันที่ 6 กรกฎาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

5.2 โรงเรียนบ้านโคกลาด เป็นโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

“ การวัดและประเมินผลควรให้เห็นพัฒนาการอย่างเด่นชัดของผู้เรียน เพื่อจะได้ส่งเสริมผู้เรียนได้ตรงตามความสามารถ ”

(ผู้อำนวยการสถานศึกษา, วันที่ 6 กรกฎาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“ การวัดและประเมินผลสามารถประเมินศักยภาพของผู้เรียนได้ ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมประเมินผลงานของทั้งตนเองและของเพื่อนร่วมห้อง ”

(ครู, วันที่ 6 กรกฎาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

5.3 โรงเรียนอนุบาลเมืองพนมไพร เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

(ผู้อำนวยการสถานศึกษา, วันที่ 13 กรกฎาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“ การประเมินผลการเรียนรู้สามารถเชื่อมโยงไปสู่ชีวิตจริงได้ ประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลายในสถานการณ์ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ”

(ครู, วันที่ 13 กรกฎาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

กล่าวโดยสรุปข้อเสนอแนะด้านการวัดผลและประเมินผล ดังนี้ 1) ตอบสนองได้
ทุกบริบท เนื้อหาสาระและการบูรณาการวิชาการต่างๆ 2) มีความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ครู
ผู้เรียน และบุคคลในสาขาวิชาอื่นๆ 3) เน้นให้เห็นพัฒนาการอย่างเด่นชัด

6. ด้านหลักสูตร

6.1 โรงเรียนบ้านหนองแขงหนองหัวคน เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

“ หลักสูตรสอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐานของหน่วยงาน ”

(ผู้อำนวยการสถานศึกษา, วันที่ 6 กรกฎาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“ หลักสูตรมีความสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน สามารถแก้ปัญหาและ
สนองความต้องการสังคมได้ ”

(ครู, วันที่ 6 กรกฎาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

6.2 โรงเรียนบ้านโคกลาด เป็นโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

“ หลักสูตรสอดคล้องกับความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ”

(ผู้อำนวยการสถานศึกษา, วันที่ 6 กรกฎาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“ หลักสูตรมีลักษณะกว้างยืดหยุ่นสัมพันธ์กับชีวิตจริงของผู้เรียน หลักสูตร
ต้องเอื้อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ”

(ครู, วันที่ 6 กรกฎาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

6.3 โรงเรียนอนุบาลเมืองพนมไพร เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

“ หลักสูตรมีความสมดุลทางทฤษฎีและการปฏิบัติของผู้เรียน หลักสูตรเป็น
หลักสูตร มีความมาตรฐานสากล ”

(ผู้อำนวยการสถานศึกษา, วันที่ 13 กรกฎาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“ หลักสูตรเน้นการฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น ชุมชนมีส่วนร่วม
ในการกำหนดหลักสูตร เนื้อหาสาระของหลักสูตรมีความจำเป็นต่อการเรียนรู้ในอนาคตของผู้เรียน ”

(ครู, วันที่ 13 กรกฎาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

กล่าวโดยสรุปข้อเสนอแนะด้านหลักสูตร ดังนี้ 1) หลักสูตรควรสอดคล้องกับ
ข้อมูลพื้นฐานของหน่วยงาน 2) หลักสูตรควรมีความสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน สามารถ
แก้ปัญหาและสนองความต้องการสังคมได้ 3) หลักสูตรควรสอดคล้องกับความเจริญทางด้าน
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ผลการศึกษาศาสนศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) สามารถสังเคราะห์
การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แสดงดังตาราง 37 ดังนี้

ตาราง 37 การสังเคราะห์วิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practice) ด้านการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ประเด็นการศึกษา การพัฒนาครูในการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ผลการสังเคราะห์วิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practice) การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
1. ด้านการจัดการเรียนรู้	1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ ทุกที่ ทุกเวลา 2) มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและ บุคคลในชุมชนทุกฝ่าย 3) ฝึกความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือเกื้อกูล ตามศักยภาพของผู้เรียน
2. ด้านผู้เรียน	1) การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา 2) ผู้เรียนได้ค้นพบความสนใจ และความถนัดของตนเอง 3) ผู้เรียนได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน
3. ด้านการบริหารจัดการ	1) การจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้สะอาดเรียบร้อย น่าอยู่ น่าเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของผู้เรียน 2) การส่งเสริมให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น
4. ด้านครู	1) การศึกษาค้นคว้าติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการของตน ให้ทันต่อเหตุการณ์เสมอ 2) การจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลูกเร้า จูงใจ และ เสริมแรง ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ 3) ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการเรียนด้วยการกระทำ (Learning by Doing)

ตาราง 37 (ต่อ)

ประเด็นการศึกษา การพัฒนาครูในการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ผลการสังเคราะห์วิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practice) การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
5. ด้านการวัดผลและประเมินผล	1) การวัดผลและประเมินผลตอบสนองได้ทุกบริบท เนื้อหา สาระและการบูรณาการวิชาการต่างๆ 2) การวัดผลและประเมินผลมีความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ครู ผู้เรียน 3) การวัดผลและประเมินผลที่เน้นให้เห็นพัฒนาการอย่าง เด่นชัด
6. ด้านหลักสูตร	1) หลักสูตรสอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐานของหน่วยงาน 2) หลักสูตรมีความสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน สามารถ แก้ปัญหาและสนองความต้องการสังคมได้ 3) หลักสูตรสอดคล้องกับความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี

จากตาราง 37 พบว่า ผลการศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practice) ด้านการ
พัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. ด้านการจัดการเรียนรู้

1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้เกิดขึ้นได้ ทุกที่ ทุกเวลา

1.2 มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชน

ทุกฝ่าย

1.3 ฝึกความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลตามศักยภาพ

ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียน

2. ด้านผู้เรียน

2.1 การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา

2.2 ผู้เรียนได้ค้นพบความสนใจ และความถนัดของตนเอง

2.3 ผู้เรียนได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน

3. ด้านการบริหารจัดการ

3.1 การจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้สะอาดเรียบร้อย น่าอยู่ น่าเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของผู้เรียน

3.2 การส่งเสริมให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น

4. ด้านครู

เหตุการณ์เสมอ

4.1 การศึกษาค้นคว้าติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการของตนให้ทันต่อ

ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

4.2 การจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลูกเร้า จูงใจ และเสริมแรง ให้

Doing)

4.3 การส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการเรียนด้วยการกระทำ (Learning by

5. ด้านการวัดผลและประเมินผล

ผลการวิชาการต่างๆ

5.1 การวัดผลและประเมินผลตอบสนองได้ทุกบริบท เนื้อหาสาระและการบูร

5.2 การวัดผลและประเมินผลมีความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ครู ผู้เรียน

5.3 การวัดผลและประเมินผลที่เน้นให้เห็นพัฒนาการอย่างเด่นชัด

6. ด้านหลักสูตร

สนองความต้องการสังคมได้

6.1 หลักสูตรสอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐานของหน่วยงาน

6.2 หลักสูตรมีความสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน สามารถแก้ปัญหาและ

6.3 หลักสูตรสอดคล้องกับความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ผู้วิจัยได้สรุปผลการสังเคราะห์ จากระยะที่ 1 และผลการศึกษาโรงเรียนที่มีการ
ปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแสดงดังตาราง 38

พูน ปณ ภิโต ชีเว

ตาราง 38 แสดงผลการสังเคราะห์ จากระยะที่ 1 และผลการศึกษาโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ระยะที่ 1	การศึกษาโรงเรียนที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ	ผลการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
<p>1. ด้านการจัดการเรียนรู้</p> <p>1) การเร้าความสนใจของผู้เรียนก่อนการเรียนรู้</p> <p>2) การจัดการเรียนรู้ตอบสนองความต้องการระหว่างบุคคล</p> <p>3) การจัดการเรียนรู้มีการประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวาง</p> <p>4) การจัดการเรียนรู้เป็นแบบบูรณาการและพัฒนาผู้เรียนอย่างสมบูรณ์</p> <p>5) การจัดการเรียนรู้สามารถให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้</p> <p>6) การจัดการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้เลือกทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง</p> <p>7) การจัดการเรียนรู้เน้นกิจกรรมที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันละกัน</p> <p>8) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง</p> <p>9) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานความรู้ด้านต่างๆ</p>	<p>1. ด้านการจัดการเรียนรู้</p> <p>1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ ทุกที่ ทุกเวลา</p> <p>2) มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ</p> <p>3) ฝึกความรับผิดชอบการทำงานร่วมกันช่วยเหลือเกื้อกูลตามศักยภาพ ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียน</p>	<p>1. ด้านการจัดการเรียนรู้</p> <p>1) การจัดการเรียนรู้เร้าความสนใจของผู้เรียนก่อนการเรียนรู้</p> <p>2) การจัดการเรียนรู้ตอบสนองความต้องการระหว่างบุคคล</p> <p>3) การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน</p> <p>4) การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ</p> <p>5) การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง</p> <p>6) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันละกัน</p> <p>7) การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง</p> <p>8) การจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ ทุกที่ ทุกเวลา</p> <p>9) การจัดการเรียนรู้โดยการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง</p> <p>10) การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน</p>

ตาราง 38 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ระยะที่ 1	การศึกษาโรงเรียนที่มีการปฏิบัติดีเลิศ	ผลการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
<p>2. ด้านผู้เรียน</p> <p>10) ผู้เรียนรู้จักกำหนดเป้าหมายและวางแผนรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง</p> <p>11) ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง</p> <p>12) ผู้เรียนฝึกคิดอย่างหลากหลาย และแสดงออกอย่างมีเหตุผล</p> <p>13) ผู้เรียนค้นหาคำตอบทั้งด้วยตนเองและร่วมกันกับกลุ่ม</p> <p>14) ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามความถนัด ความสามารถ และความสนใจ</p> <p>15) ผู้เรียนฝึกตนเองให้ระเบียบวินัยมีความรับผิดชอบ</p> <p>16) ฝึกประเมินปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น</p> <p>17) ผู้เรียนสนใจใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง</p> <p>18) ผู้เรียนสามารถเลือกทักษะกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย</p>	<p>2. ด้านผู้เรียน</p> <p>1) จัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้สะอาดเรียบร้อย น่าอยู่ น่าเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างไร</p> <p>พรมแดน</p> <p>2) ส่งเสริมให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น</p> <p>3) ช่วยส่งเสริมสุขภาพที่ดีให้แก่ผู้เรียน</p>	<p>2. ด้านผู้เรียน</p> <p>11) การให้ผู้เรียนรู้จักกำหนดเป้าหมายและวางแผนรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง</p> <p>12) การให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง</p> <p>13) การให้ผู้เรียนฝึกคิดอย่างหลากหลายและแสดงออกอย่างมีเหตุผล</p> <p>14) การให้ผู้เรียนรู้จักการค้นหาคำตอบทั้งด้วยตนเองและร่วมกันกับกลุ่ม</p> <p>15) การให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามความถนัด ความสามารถ และความสนใจ</p> <p>16) การให้ผู้เรียนฝึกตนเองให้ระเบียบวินัยมีความรับผิดชอบในการทำงาน</p> <p>17) การให้ผู้เรียนฝึกประเมินปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น</p> <p>18) การให้ผู้เรียนสนใจใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง</p>

ตาราง 38 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ระยะที่ 1	การศึกษาโรงเรียนที่มีการปฏิบัติดีเลิศ	ผลการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
<p>3. ด้านการบริหารจัดการ</p> <p>19) กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างชัดเจน</p> <p>20) การกำหนดแผนยุทธศาสตร์สอดคล้องกับเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้</p> <p>21) การกำหนดแผนการดำเนินงานในทุกองค์ประกอบของโรงเรียน</p> <p>22) การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน</p> <p>23) การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้อง</p> <p>24) การส่งเสริมให้บุคลากรและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้</p> <p>25) การจัดปัจจัยสนับสนุนเพื่อให้กระบวนการเรียนรู้สามารถประสบผลสำเร็จได้</p> <p>26) มีการปรับปรุงภารกิจของหน่วยงานให้ทันต่อเหตุการณ์</p> <p>27) มีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ</p>	<p>3. ด้านการบริหารจัดการ</p> <p>1) จัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้สะอาดเรียบร้อย น่าอยู่ น่าเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างไร้พรมแดน</p> <p>2) ส่งเสริมให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น</p>	<p>3. ด้านการบริหารจัดการ</p> <p>19) การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างชัดเจน</p> <p>20) การกำหนดแผนยุทธศาสตร์สอดคล้องกับเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้</p> <p>21) การกำหนดแผนการดำเนินงานในทุกองค์ประกอบของโรงเรียน</p> <p>22) การจัดระบบประกันคุณภาพภายใน</p> <p>23) การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้อง</p> <p>24) การจัดปัจจัยสนับสนุนเพื่อให้กระบวนการเรียนรู้สามารถประสบผลสำเร็จได้</p> <p>25) การปรับปรุงภารกิจของหน่วยงานให้ทันต่อเหตุการณ์</p> <p>26) การประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ</p> <p>27) การจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้สะอาดเรียบร้อย น่าอยู่ น่าเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้</p> <p>28) การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้ดำเนินอย่างราบรื่น</p>

ตาราง 38 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ระยะที่ 1	การศึกษาโรงเรียนที่มีการปฏิบัติดีเลิศ	ผลการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
<p>4. ด้านครู</p> <p>28) ครูเตรียมการสอนที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน</p> <p>29) ครูจัดสิ่งแวดล้อมบรรยากาศให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง</p> <p>30) ครูรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อผู้เรียนสม่ำเสมอ</p> <p>31) ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงออก</p> <p>32) ครูจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้คิดอย่างสร้างสรรค์ รู้จักแก้ปัญหา</p> <p>33) ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง</p> <p>34) ครูฝึกฝนกิริยามารยาทและวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย</p> <p>35) ครูสังเกตและประเมินพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง</p>	<p>4. ด้านครู</p> <p>1) ศึกษาค้นคว้าติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการของตนให้ทันต่อเหตุการณ์เสมอ</p> <p>2) จัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลูกเร้า จูงใจและเสริมแรง ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้</p> <p>3) ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการเรียนด้วยการกระทำ (Learning by Doing)</p>	<p>4. ด้านครู</p> <p>29) การเตรียมการสอนที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน</p> <p>30) การจัดสิ่งแวดล้อมบรรยากาศให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง</p> <p>31) การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล</p> <p>32) การจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงออก</p> <p>33) การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้คิดอย่างสร้างสรรค์ รู้จักแก้ปัญหา</p> <p>34) การใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง</p> <p>35) การฝึกฝนกิริยามารยาทและวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย</p> <p>36) การสังเกตและประเมินพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง</p> <p>37) การประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย</p> <p>38) การประเมินการจัดการเรียนการสอนของตนเอง</p>

ตาราง 38 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ระยะที่ 1	การศึกษาโรงเรียนที่มีการปฏิบัติดีเลิศ	ผลการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
<p>36) ครูประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย</p> <p>37) ครูประเมินการจัดการเรียนการสอนของตนเอง</p>		<p>39) การศึกษาค้นคว้าติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการของตนให้ทันต่อเหตุการณ์เสมอ</p> <p>40) การจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลุกเร้า จูงใจ และเสริมแรง ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้</p> <p>41) การส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการกระทำ (Learning by Doing)</p>
<p>5. ด้านการวัดผลและประเมินผล</p> <p>38) การวัดและประเมินผลสามารถประเมินศักยภาพของผู้เรียนได้</p> <p>39) การวัดและประเมินผลจากสภาพจริง</p> <p>40) การวัดและประเมินผลตรงตามความสามารถของแต่ละบุคคล</p> <p>41) ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมประเมินผลงานของทั้งตนเองและของเพื่อนร่วมห้อง</p> <p>42) ผลการประเมินทำให้ผู้เรียนรู้จักและเชื่อมั่นในตนเอง สามารถพัฒนาตนเอง</p>	<p>5. ด้านการวัดผลและประเมินผล</p> <p>1) ตอบสนองได้ทุกบริบทเนื้อหาสาระและการบูรณาการวิชาการต่างๆ</p> <p>2) มีความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ครู ผู้เรียน และบุคคลในสาขาวิชาอื่นๆ</p>	<p>5. ด้านการวัดผลและประเมินผล</p> <p>42) การประเมินศักยภาพของผู้เรียน</p> <p>43) การวัดและประเมินผลจากสภาพจริง</p> <p>44) การวัดและประเมินผลตามความสามารถของแต่ละบุคคล</p> <p>45) การวัดและประเมินผลโดยผู้เรียนมีส่วนร่วมการประเมินผลงานของทั้งตนเองและของเพื่อน</p> <p>46) การวัดและประเมินผลให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และสามารถพัฒนาตนเองได้</p> <p>47) การประเมินผลการเรียนรู้เชื่อมโยงไปสู่ชีวิตจริงได้</p>

ตาราง 38 (ต่อ)

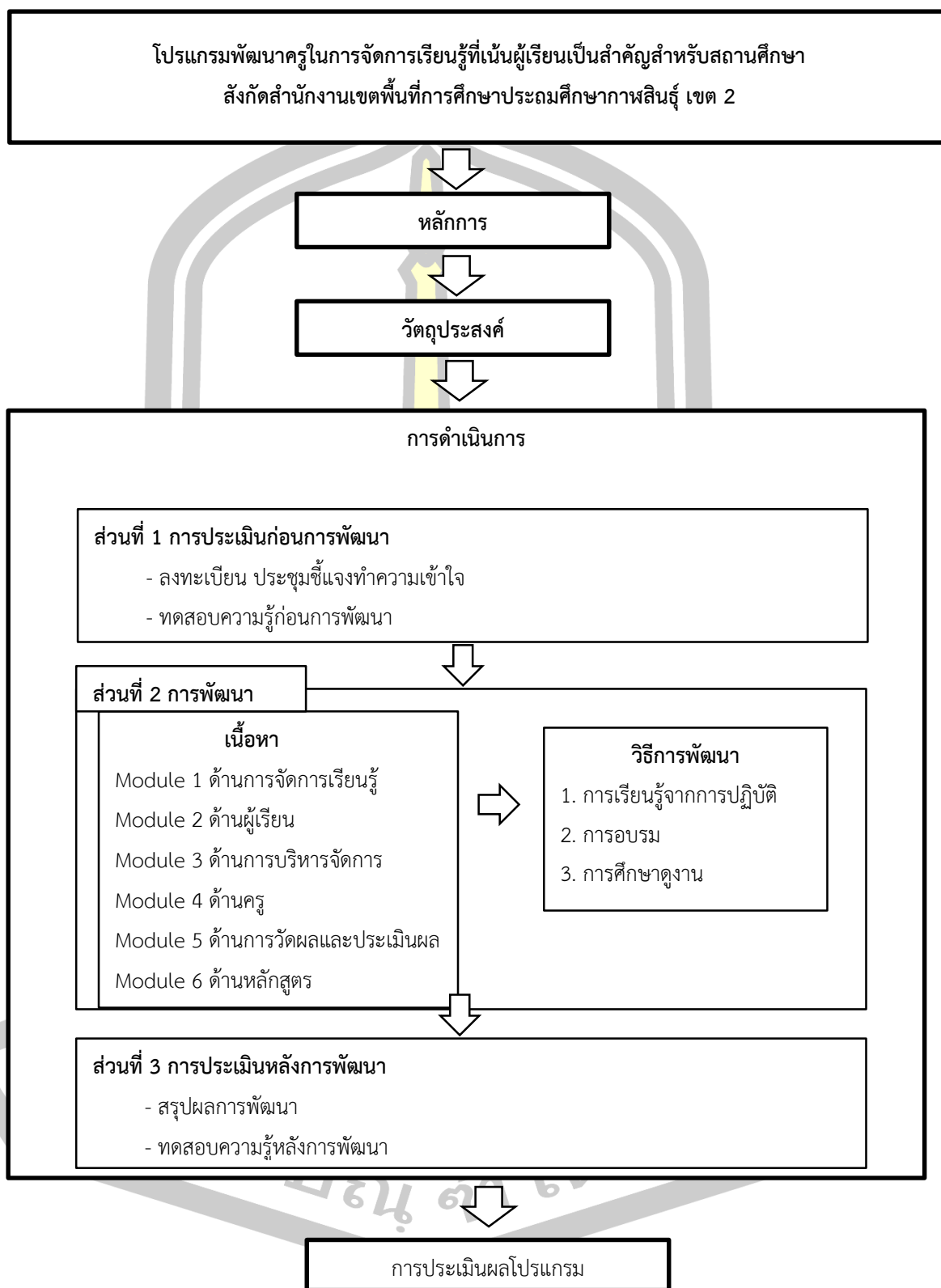
ตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ระยะที่ 1	การศึกษาโรงเรียนที่มีการปฏิบัติดีเลิศ	ผลการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
<p>43) การประเมินผลการเรียนรู้สามารถเชื่อมโยงไปสู่ชีวิตจริงได้</p> <p>44) ประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลายในสถานการณ์ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง</p> <p>45) ประเมินผลตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้</p>	<p>3) เน้นให้เห็นพัฒนาการอย่างเด่นชัด</p>	<p>48) การวัดและประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลายตามสถานการณ์ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง</p> <p>49) การวัดและประเมินผลตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้</p> <p>50) การวัดและประเมินผลตอบสนองได้ทุกบริบท เนื้อหาสาระและการบูรณาการวิชาการต่างๆ</p> <p>51) การวัดและประเมินผลโดยความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ครู ผู้เรียน</p>
<p>6. ด้านหลักสูตร</p> <p>46) หลักสูตรเป็นหลักสูตร มีความมาตรฐานสากล</p> <p>47) หลักสูตรมีความยืดหยุ่นสัมพันธ์กับชีวิตจริงของผู้เรียน</p> <p>48) ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร</p> <p>49) หลักสูตรมีความสมดุลทางทฤษฎีและการปฏิบัติของผู้เรียน</p>	<p>6. ด้านหลักสูตร</p> <p>1) หลักสูตรสอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐานของหน่วยงาน</p> <p>2) หลักสูตรมีความสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน สามารถแก้ปัญหาและสนองความต้องการสังคมได้</p>	<p>6. ด้านหลักสูตร</p> <p>52) การสร้างหลักสูตรที่มีความเป็นมาตรฐานสากล</p> <p>53) การสร้างหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่นสัมพันธ์กับชีวิตจริง</p> <p>54) การสร้างหลักสูตรโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร</p> <p>55) การสร้างหลักสูตรให้มีความสมดุลทางทฤษฎีและการปฏิบัติของผู้เรียน</p> <p>56) การสร้างหลักสูตรให้สอดคล้องต่อการเรียนรู้ในอนาคต</p>

ตาราง 38 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ระยะที่ 1	การศึกษาโรงเรียนที่มีการปฏิบัติดีเลิศ	ผลการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
50) เนื้อหาสาระของหลักสูตรมีความจำเป็นต่อการเรียนรู้ในอนาคตของผู้เรียน 51) หลักสูตรเอื้อต่อความสามารถของแต่ละบุคคล 52) หลักสูตรต้องเอื้อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ 53) หลักสูตรเน้นการฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นแก้ปัญหาเป็น 54) การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้เป็นแบบเชิงบูรณาการ	3) หลักสูตรสอดคล้องกับ ความเจริญทางด้าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	57) การสร้างหลักสูตรที่เอื้อต่อ ความสามารถของแต่ละบุคคล 58) การสร้างหลักสูตรที่เอื้อ ประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ 59) การสร้างหลักสูตรที่เน้น การฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น 60) การสร้างหลักสูตรเพื่อ พัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ แบบเชิงบูรณาการ 61) การสร้างหลักสูตร สอดคล้องกับบริบทของ หน่วยงาน 62) การสร้างหลักสูตรที่ความ สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน 63) การสร้างหลักสูตรที่ สอดคล้องกับความเจริญทางด้าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ตอนที่ 2 ร่างโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ผู้วิจัยนำผลจากการศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การศึกษาสภาพ
 ปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น
 สำคัญ ผลการศึกษาสถานศึกษาที่ปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) มาใช้ในการร่างโปรแกรม
 พัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แสดงดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 ร่างโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

โปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

หลักการ

การพัฒนาครู ส่วนหนึ่งได้รับอิทธิพลจากทิศทางการพัฒนากำลังคนภาครัฐตาม ยุทธศาสตร์การปรับขนาดกำลังคนภาครัฐและอีกส่วนหนึ่งได้รับอิทธิพลมาจากมาตรฐานการศึกษาขั้น พื้นฐานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครู ผู้บริหารต้องทำความเข้าใจในความต้องการของทั้งตัว บุคคลและกลุ่มบุคคลด้วย เนื่องจากครูจะมีระดับความพร้อมหรือระดับความมีวุฒิภาวะและ ประสบการณ์ที่แตกต่างกันเพราะครูเป็นผู้เรียนรู้ที่เป็นผู้ใหญ่ การพัฒนาครูจึงต้องคำนึงถึงความ สอดคล้องกับจิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ด้วย (วิโรจน์ สารรัตน์, 2553: 192)

การจัดโปรแกรมเพื่อการพัฒนาครู เป็นสิ่งสำคัญควรคำนึงถึงคือการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากประสบการณ์ในการสอนของครูและการให้ครูได้มีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมพัฒนาตนเอง และการประเมินผลตนเอง (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2549: 46) การพัฒนาวิธีการสอนของครูเป็น กระบวนการพัฒนาที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง กระบวนการหนึ่ง ในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาในสถานศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยพัฒนา ศักยภาพของครูผู้สอนให้สามารถจัดการ เรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แม้ว่าการพัฒนาวิธีการสอนของครูมีอยู่หลายวิธีแต่ไม่ใช่ครูทุกคน จะได้ มีโอกาสได้รับการพัฒนาเท่าเทียมกันโอกาสเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถและปรับเปลี่ยนความคิด พร้อมกับกระบวนการเรียนการสอนใหม่ เพื่อเป็นการส่งเสริม และสอดคล้องกับการพัฒนาการเรียนรู้ ของผู้เรียน เช่น การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเรียนรู้ จากเหตุการณ์ที่เป็นจริง พร้อมทั้งการประเมินจากสภาพจริง ครูจะต้องเป็นผู้สอนวิธีการหาความรู้กับ ผู้เรียนไม่ใช่สอนความรู้หรือบอกความรู้เน้นให้เด็กใช้ ความคิดสร้างสรรค์ ครูจะต้องเป็นผู้สร้าง สถานการณ์เพื่อให้เด็กนักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ขึ้นด้วยตนเอง การที่ครูจะปรับเปลี่ยนบทบาท ดังกล่าวได้ ครูต้องตระหนักและเห็นความสำคัญของการ เปลี่ยนแปลงตนเองมีวิธีคิดแก้ปัญหาอย่าง เป็นระบบ รู้แหล่งข้อมูลที่จะศึกษาค้นคว้าเพื่อนำไป แก้ปัญหา เข้ารับการอบรมสัมมนาซึ่งมีอยู่ทั่วไป นอกจากนี้กระบวนการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาครูอาจารย์ เพราะ การพัฒนาการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ตรงกับความต้องการมากที่สุด ซึ่งกระบวนการดังกล่าวมี หลากหลายวิธี เช่น การอบรมเชิงปฏิบัติการ การเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ การบริหารแหล่งการ เรียนรู้ เป็นต้น การพัฒนาบุคลากรให้สามารถจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะ การพัฒนาเยาวชนจึงมีความสำคัญและเป็นที่น่าสนใจของทุกคนในทุกๆระดับของวงการศึกษาไทยอย่าง มาก โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาของไทยมีความพยายามที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้ครู

อาจารย์ได้ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยการนำแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (กรมวิชาการ, 2546: 6)

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ถือเป็นหลักการสำคัญของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสกำหนดเป้าหมายและวางแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ มีทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีทักษะในการแสวงหาความรู้โดยใช้ IT ในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน มีโอกาสสร้างหรือเลือกการสร้างผลงานจากความสนใจและความถนัดของตนเอง ได้มีโอกาสฝึกคิด ฝึกปฏิบัติ แก้ปัญหาและพัฒนาตนเอง และมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง (สำนักนวัตกรรมการเรียนการสอน, 2547 : 6) และนอกจากนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็น กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึงและมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความพร้อม และกระตือรือร้นที่จะเรียนอย่างมีชีวิตชีวา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544: 32)

วัตถุประสงค์

การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 มีความวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาให้ครูมีความรู้ ความเชี่ยวชาญทางด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการปฏิบัติงานในหน้าที่ รวมทั้งมีทักษะด้านอุปนิสัยและด้านความฉลาดทางอารมณ์ของการสร้างวิสัยทัศน์ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญกับเพื่อนครูด้วยกัน ส่งเสริมการกระตุ้นการใช้ปัญญา พัฒนาวิชาชีพครู พัฒนาบุคลากร พัฒนาสถานศึกษา เป็นแบบอย่างที่ดีในองค์กรและเป็นผู้นำทางวิชาการ และมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนา สถานศึกษาให้เกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านผู้เรียน 3) ด้านการบริหารจัดการ 4) ด้านครู 5) ด้านการวัดผลและประเมินผล และ6) ด้านหลักสูตร

เนื้อหา

เนื้อหาของโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ประกอบด้วย

Module 1 ด้านการจัดการเรียนรู้

- 1) การจัดการเรียนรู้เร้าความสนใจของผู้เรียนก่อนการเรียนรู้
- 2) การจัดการเรียนรู้ตอบสนองความต้องการระหว่างบุคคล

- 3) การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน
- 4) การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
- 5) การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 6) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน
- 7) การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง
- 8) การจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ ทุกที่ ทุกเวลา
- 9) การจัดการเรียนรู้โดยการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง
- 10) การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน

Module 2 ด้านผู้เรียน

- 1) การให้ผู้เรียนรู้จักกำหนดเป้าหมายและวางแผนรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง
- 2) การให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง
- 3) การให้ผู้เรียนฝึกคิดอย่างหลากหลายและแสดงออกอย่างมีเหตุผล
- 4) การให้ผู้เรียนรู้จักการค้นหาคำตอบทั้งด้วยตนเองและร่วมกันกับกลุ่ม
- 5) การให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามความถนัด ความสามารถ และความสนใจ
- 6) การให้ผู้เรียนฝึกตนเองให้ระเบียบวินัยมีความรับผิดชอบในการทำงาน
- 7) การให้ผู้เรียนฝึกประเมินปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น
- 8) การให้ผู้เรียนสนใจใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง
- 9) การให้ผู้เรียนสามารถเลือกทักษะกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย

Module 3 ด้านการบริหารจัดการ

- 1) การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างชัดเจน
- 2) การกำหนดแผนยุทธศาสตร์สอดคล้องกับเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้
- 3) การกำหนดแผนการดำเนินงานในทุกองค์ประกอบของโรงเรียน
- 4) การจัดระบบประกันคุณภาพภายใน
- 5) การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้อง
- 6) การจัดปัจจัยสนับสนุนเพื่อให้กระบวนการเรียนรู้สามารถประสบผลสำเร็จได้
- 7) การปรับปรุงภารกิจของหน่วยงานให้ทันต่อเหตุการณ์
- 8) การประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ
- 9) การจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้สะอาดเรียบร้อย น่าอยู่ น่าเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้
- 10) การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้ดำเนินไปอย่างราบรื่น

Module 4 ด้านครู

- 1) การเตรียมการสอนที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน
- 2) การจัดสิ่งแวดล้อม บรรยากาศให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
- 3) การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล
- 4) การจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงออก
- 5) การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้คิดอย่างสร้างสรรค์ รู้จักแก้ปัญหา
- 6) การใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง
- 7) การฝึกฝนกิจกรรมรายทและวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย
- 8) การสังเกตและประเมินพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
- 9) การประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย
- 10) การประเมินการจัดการเรียนการสอนของตนเอง
- 11) การศึกษาค้นคว้าติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการของตนให้ทันต่อเหตุการณ์
- 12) การจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลุกเร้า จูงใจ และเสริมแรง ให้ผู้เรียนเกิด
- 13) การส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการกระทำ (Learning by Doing)

เสมอ

การเรียนรู้

Module 5 ด้านการวัดผลและประเมินผล

- 1) การประเมินศักยภาพของผู้เรียน
- 2) การวัดและประเมินผลจากสภาพจริง
- 3) การวัดและประเมินผลตามความสามารถของแต่ละบุคคล
- 4) การวัดและประเมินผลโดยผู้เรียนมีส่วนร่วมการประเมินผลงานของทั้งตนเองและ
- 5) การวัดและประเมินผลให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และสามารถพัฒนา
- 6) การประเมินผลการเรียนรู้เชื่อมโยงไปสู่ชีวิตจริงได้
- 7) การวัดและประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลายตามสถานการณ์ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง
- 8) การวัดและประเมินผลตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้
- 9) การวัดและประเมินผลตอบสนองได้ทุกบริบท เนื้อหาสาระและการบูรณาการ
- 10) การวัดและประเมินผลโดยความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ครู ผู้เรียน

ของเพื่อน

ตนเองได้

วิชาการต่างๆ

Module 6 ด้านหลักสูตร

- 1) การสร้างหลักสูตรมีความเป็นมาตรฐานสากล
- 2) การสร้างหลักสูตรมีความยืดหยุ่นสัมพันธ์กับชีวิตจริง
- 3) การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร
- 4) การสร้างหลักสูตรมีความสมดุลทางทฤษฎีและการปฏิบัติของผู้เรียน
- 5) การสร้างหลักสูตรมีความสอดคล้องต่อการเรียนรู้ในอนาคต
- 6) การสร้างหลักสูตรเอื้อต่อความสามารถของแต่ละบุคคล
- 7) การสร้างหลักสูตรเอื้อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 8) การสร้างหลักสูตรเน้นการฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น
- 9) การสร้างหลักสูตรพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเชิงบูรณาการ
- 10) การสร้างหลักสูตรสอดคล้องกับบริบทของหน่วยงาน
- 11) การสร้างหลักสูตรมีความสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน
- 12) การสร้างหลักสูตรสอดคล้องกับความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

วิธีดำเนินการ

วิธีการพัฒนาจะใช้วิธีการพัฒนาที่หลากหลายเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการพัฒนา เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนาสามารถนำไปเป็นหลักการในการพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง (Continuous Self Development) ดังนี้

1. การดำเนินการพัฒนาแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การประเมินก่อนการพัฒนา

การลงทะเบียน ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจ ทดสอบความรู้ก่อนการพัฒนา

ส่วนที่ 2 การพัฒนา

Module 1 ด้านการจัดการเรียนรู้

Module 2 ด้านผู้เรียน

Module 3 ด้านการบริหารจัดการ

Module 4 ด้านครู

Module 5 ด้านการวัดผลและประเมินผล

Module 6 ด้านหลักสูตร

ส่วนที่ 3 การประเมินหลังการพัฒนา

1. สรุปผลการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. ทดสอบความรู้หลังการพัฒนา

2. วิธีการพัฒนาครู แบ่งออกเป็น 3 ระยะ (รวม 77 ชั่วโมง) ได้แก่ การเรียนรู้จากการปฏิบัติ การอบรม และการศึกษาดูงาน

ระยะที่ 1 การเรียนรู้จากการปฏิบัติ (จำนวน 44 ชั่วโมง) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เข้าร่วมพัฒนาร่วมกันเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ความต้องการ และความถนัด มีเป้าหมายรู้จักแสวงหาแหล่งทรัพยากรของการเรียนรู้ เลือกวิธีการเรียนรู้จนถึงการประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีการจัดกิจกรรม ดังนี้

1. การทำตามความสนใจ
2. การเขียนบันทึกการเรียนรู้
3. การศึกษาด้วยตนเองจากแหล่งข้อมูลต่างๆ

ระยะที่ 2 การอบรม (จำนวน 21 ชั่วโมง) เป็นกระบวนการพัฒนา ของหน่วยงานที่เป็นระบบเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะการปฏิบัติงานรวมทั้งมีทัศนคติที่ดี ในการปฏิบัติงานซึ่งการอบรมจะมีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับกระบวนการ เทคนิคการฝึกอบรม และจุดมุ่งหมายของการฝึกอบรม มีการจัดกิจกรรม ดังนี้

1. กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าร่วมอบรม
2. การบรรยายความรู้และอธิบายถึงที่ความเป็นมาของการพัฒนา
3. กิจกรรมการสาธิต เพื่อให้ผู้เข้าร่วมรับการพัฒนาดูเห็นถึงวิธีการในการพัฒนาในรูปแบบต่างๆ ซึ่งให้ผู้เข้ารับการพัฒนาได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม

ระยะที่ 3 การศึกษาดูงาน (จำนวน 12 ชั่วโมง) เป็นการเปิดโลกทัศน์ให้รู้ว่าตนเองทำอะไรอยู่จะได้ไม่ดำเนินการไปไม่ถูกทิศทาง และยังเป็นการนำเอาความรู้ที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขในหน่วยงานของตนเองตามสภาพหรือบริบทที่เป็นอยู่ และต้องมีการประเมินติดตามเพื่อต่อยอดในการพัฒนาต่อไป และที่สำคัญทำให้ได้เครือข่ายการปฏิบัติเพิ่มขึ้นอีกด้วย มีการจัดกิจกรรม ดังนี้

1. การศึกษากรณีตัวอย่าง การศึกษาโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการเป็นเลิศ (Best practice) หรือโรงเรียนต้นแบบ
2. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การศึกษาเอกสาร หรือรูปแบบของงานที่เกี่ยวข้อง
3. การสอนงาน หรือการรับคำแนะนำจากบุคลากรที่มีประสบการณ์ และผลงานที่เป็นที่ประจักษ์

3. เครื่องมือ

สื่อสิ่งพิมพ์ในการบรรยาย สไลด์นำเสนอ (Power point) ใบความรู้ใบงาน วัสดุทัศนโปสเตอร์ เครื่องมือ กระจาดชาห์สำหรับเขียนผังความคิด

การประเมินผล

1. การประเมินผู้เข้ารับการพัฒนา แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้
 - 1.1 การประเมินก่อนการพัฒนา ได้แก่ การประเมินตนเอง และประเมินเพื่อนครู
 - 1.2 การประเมินระหว่างการพัฒนา ได้แก่ การสังเกตพฤติกรรมความสนใจ การซักถาม ข้อคิดเห็น การทดสอบ และการประเมินใบงาน
 - 1.3 การประเมินหลังการพัฒนา ได้แก่ ประเมินการรายงานผลการเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเพื่อนครู
2. ประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

Module 1 ด้านการจัดการเรียนรู้

หลักการ

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เกิดความรู้ ทักษะ และความตระหนักในด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เนื้อหา

- 1) การจัดการเรียนรู้เร้าความสนใจของผู้เรียนก่อนการเรียนรู้
- 2) การจัดการเรียนรู้ตอบสนองความต้องการระหว่างบุคคล
- 3) การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน
- 4) การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
- 5) การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 6) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันละกัน
- 7) การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง
- 8) การจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ ทุกที่ ทุกเวลา
- 9) การจัดการเรียนรู้โดยการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง
- 10) การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน

วิธีดำเนินการ

1. การเรียนรู้จากการปฏิบัติ (8 ชั่วโมง)
 - การทำงานตามความสนใจ
 - การเขียนบันทึกการเรียนรู้
 - การศึกษาด้วยตนเองจากแหล่งข้อมูลต่างๆ

2. การอบรม (3 ชั่วโมง)

- การบรรยาย ให้ความรู้ สรุปลความหมายและความสำคัญของการจัดการการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน

- ซักถามผู้เข้ารับการอบรม เกี่ยวกับความหมายของการจัดการการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน

3. การศึกษาดูงาน (2 ชั่วโมง)

- ศึกษาดูงานการศึกษาโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการเป็นเลิศ (Best practice) หรือโรงเรียนต้นแบบ

4. สื่อ/เครื่องมือ

- สื่อสิ่งพิมพ์ในการบรรยาย
- สไลด์นำเสนอ (Power point)
- วีดิทัศน์ โปรเจ็คเตอร์
- ใบความรู้ ใบกิจกรรม
- กระดาษชาร์ตสำหรับเขียนผังความคิด

การประเมินผล

1. การสังเกตจากการตอบหรือซักถาม
2. ประเมินผลงานจากใบกิจกรรมที่ปฏิบัติ
3. การนำเสนอผลงาน

Module 2 ด้านผู้เรียน

หลักการ

ผู้เรียนเป็นผู้ศึกษาค้นคว้าปฏิบัติด้วยตนเองในทุกเรื่องตามที่ครูกำหนด เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ดำเนินการเรียนด้วยตนเอง เพื่อให้การเรียนสนุกสนาน ตื่นเต้น มีชีวิตชีวา และทำทหายอยู่ตลอดเวลา มีส่วนร่วมในการเรียนทั้งร่างกาย จิตใจและการคิด ในทุกสถานการณ์ที่ครูกำหนดขึ้น อย่างเป็นธรรมชาติเหมือนสถานการณ์ในชีวิตจริง เรียนทั้งในห้องเรียน (Class) และในสถานการณ์จริง (Reality) เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม ตอบคำถามสำคัญ หรือคำถามหลัก (Key Questions) ที่ครู กำหนดจากประสบการณ์ของตนเอง หรือประสบการณ์ในชีวิตจริง มีความกระฉับกระเฉง ว่องไว ในการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง เช่น สามารถจำ พิจารณา ทำตามคำแนะนำของครูได้อย่างดี ทำงาน ด้วยความร่วมมือร่วมใจ อาจจะทำงานเดี่ยว เป็นคู่ เป็นกลุ่ม ได้ด้วยความเต็มใจและด้วยเจตคติที่ดีต่อกัน มีความสามารถในการสื่อสาร เช่น ฟัง พูด อ่าน เขียน มีทักษะสังคม รวมทั้งมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างเพื่อนในกลุ่ม เพื่อนในกลุ่มอื่นๆ และกับครู เป็นผู้มีความสามารถแก้ปัญหา คิดริเริ่มสิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ เป็นผู้สามารถสร้างความรู้ (Construct) ด้วยตนเอง และเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เกิดความรู้ ทักษะ และความตระหนักในด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้กับผู้เรียนได้

เนื้อหา

- 1) การให้ผู้เรียนรู้จักกำหนดเป้าหมายและวางแผนรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง
- 2) การให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง
- 3) การให้ผู้เรียนฝึกคิดอย่างหลากหลายและแสดงออกอย่างมีเหตุผล
- 4) การให้ผู้เรียนรู้จักการค้นหาคำตอบทั้งด้วยตนเองและร่วมกันกับกลุ่ม
- 5) การให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามความถนัด ความสามารถ และความสนใจ
- 6) การให้ผู้เรียนฝึกตนเองให้ระเบียบวินัยมีความรับผิดชอบในการทำงาน
- 7) การให้ผู้เรียนฝึกประเมินปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น
- 8) การให้ผู้เรียนสนใจใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง
- 9) การให้ผู้เรียนสามารถเลือกทักษะกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย

วิธีดำเนินการ

1. การเรียนรู้จากการปฏิบัติ (4 ชั่วโมง)

- การทำงานตามความสนใจ
- การเขียนบันทึกการเรียนรู้
- การศึกษาด้วยตนเองจากแหล่งข้อมูลต่างๆ

2. การอบรม (2 ชั่วโมง)

- การบรรยาย ให้ความรู้ สรุปความหมายและความสำคัญของการจัดการการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน

- ชักถามผู้เข้ารับการอบรม เกี่ยวกับความหมายของการจัดการการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน

3. การศึกษาดูงาน (2 ชั่วโมง)

- ศึกษาดูงานการศึกษาโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการเป็นเลิศ (Best practice) หรือโรงเรียน ต้นแบบ

4. สื่อ/เครื่องมือ

- สื่อสิ่งพิมพ์ในการบรรยาย
- สไลด์นำเสนอ (Power point)
- วีดิทัศน์ โปรเจ็คเตอร์
- ใบความรู้ ใบกิจกรรม
- กระดาษชาร์ตสำหรับเขียนผังความคิด

การประเมินผล

1. การสังเกตจากการตอบหรือซักถาม
2. ประเมินผลงานจากใบกิจกรรมที่ปฏิบัติ
3. การนำเสนอผลงาน

พหุ ประถมศึกษา

Module 3 ด้านการบริหารจัดการ

หลักการ

การบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เกิดความรู้ ทักษะ และความตระหนักรู้ในการบริหารจัดการการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เนื้อหา

- 1) การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างชัดเจน
- 2) การกำหนดแผนยุทธศาสตร์สอดคล้องกับเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้
- 3) การกำหนดแผนการดำเนินงานในทุกองค์ประกอบของโรงเรียน
- 4) การจัดระบบประกันคุณภาพภายใน
- 5) การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้อง
- 6) การจัดปัจจัยสนับสนุนเพื่อให้กระบวนการเรียนรู้สามารถประสบผลสำเร็จได้
- 7) การปรับปรุงภารกิจของหน่วยงานให้ทันต่อเหตุการณ์
- 8) การประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ
- 9) การจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้สะอาดเรียบร้อย น่าอยู่ น่าเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้
- 10) การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้ดำเนินไปอย่างราบรื่น

วิธีดำเนินการ

1. การเรียนรู้จากการปฏิบัติ (8 ชั่วโมง)
 - การทำงานตามความสนใจ
 - การเขียนบันทึกการเรียนรู้
 - การศึกษาด้วยตนเองจากแหล่งข้อมูลต่างๆ

2. การอบรม (3 ชั่วโมง)

- การบรรยาย ให้ความรู้ สรุปลความหมายและความสำคัญของการจัดการการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน

- ชักถามผู้เข้ารับการอบรม เกี่ยวกับความหมายของการจัดการการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน

3. การศึกษาดูงาน (2 ชั่วโมง)

- ศึกษาดูงานการศึกษาโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการเป็นเลิศ (Best practice) หรือโรงเรียน ต้นแบบ

4. สื่อ/เครื่องมือ

- สื่อสิ่งพิมพ์ในการบรรยาย
- สไลด์นำเสนอ (Power point)
- วีดิทัศน์ โปรเจ็คเตอร์
- ใบความรู้ ใบกิจกรรม
- กระดาษชาร์ตสำหรับเขียนผังความคิด

การประเมินผล

1. การสังเกตจากการตอบหรือซักถาม
2. ประเมินผลงานจากใบกิจกรรมที่ปฏิบัติ
3. การนำเสนอผลงาน

Module 4 ด้านครู

หลักการ

ครู คือปัจจัยป้อนที่สำคัญที่จะทำให้กระบวนการเรียนรู้บรรลุเป้าหมาย ต้องออกแบบกิจกรรมเพื่อให้สนองความต้องการของนักเรียนแต่ละคน ส่งเสริมให้นักเรียนนำความเก่งออกมาปรากฏให้เต็มที่ ทำอย่างที่จะเป็นสะพานเชื่อมต่อให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข บรรยากาศแห่งความไว้วางใจความเป็นกัลยาณมิตร ห้องเรียนจึงไม่จำกัดอยู่เพียงห้องเรียน ใช้ทุกสิ่งใกล้ตัวเป็นครู แม้เราจะพูดถึงการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมายาวนานแต่ก็ยังมีครูที่สับสนในการจัดการเรียนรู้ จนในที่สุดก็หมดความอดทนจัดการสอนมากกว่าการเรียนรู้ ยึดครูเป็นศูนย์กลางเขียนไม่ได้ คิดไม่ออกก็ลอกในกระดานทำการสอน โดยมีครูพูดคนเดียว จนเด็กคิดว่าตนเองเป็นคนใบ้ ไม่ได้พูดไม่ได้ แสดงจนเกิดคำถามในใจว่าการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญถึงเวลาที่ครูต้องหันกลับมาทบทวนหรือยัง

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เกิดความรู้ ทักษะ และความตระหนักเกี่ยวกับหน้าที่ครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เนื้อหา

- 1) การเตรียมการสอนที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน
- 2) การจัดสิ่งแวดล้อม บรรยากาศให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
- 3) การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล
- 4) การจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงออก
- 5) การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้คิดอย่างสร้างสรรค์ รู้จักแก้ปัญหา
- 6) การใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง
- 7) การฝึกฝนกิจกรรมรายสัปดาห์และวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย
- 8) การสังเกตและประเมินพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
- 9) การประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย
- 10) การประเมินการจัดการเรียนการสอนของตนเอง
- 11) การศึกษาค้นคว้าติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการของตนให้ทันต่อเหตุการณ์เสมอ
- 12) การจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลุกเร้า จูงใจ และเสริมแรง ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
- 13) การส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการกระทำ (Learning by Doing)

วิธีดำเนินการ

1. การเรียนรู้จากการปฏิบัติ (10 ชั่วโมง)

- การทำงานตามความสนใจ
- การเขียนบันทึกการเรียนรู้
- การศึกษาด้วยตนเองจากแหล่งข้อมูลต่างๆ

2. การอบรม (6 ชั่วโมง)

- การบรรยาย ให้ความรู้ สรุปความหมายและความสำคัญของการจัดการการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน

- ชักถามผู้เข้ารับการอบรม เกี่ยวกับความหมายของการจัดการการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน

3. การศึกษาดูงาน (2 ชั่วโมง)

- ศึกษาดูงานการศึกษาโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการเป็นเลิศ (Best practice) หรือโรงเรียน ต้นแบบ

4. สื่อ/เครื่องมือ

- สื่อสิ่งพิมพ์ในการบรรยาย
- สไลด์นำเสนอ (Power point)
- วีดิทัศน์ โปรเจ็คเตอร์
- ใบความรู้ ใบกิจกรรม
- กระดาษชาร์ตสำหรับเขียนผังความคิด

การประเมินผล

1. การสังเกตจากการตอบหรือซักถาม
2. ประเมินผลงานจากใบกิจกรรมที่ปฏิบัติ
3. การนำเสนอผลงาน

พูน ปณ ทิโต ชีเว

Module 5 ด้านการวัดผลและประเมินผล

หลักการ

การวัดและประเมินผลทางการศึกษาจะเกี่ยวข้องกับคำ 3 คำ คือ 1) การทดสอบ (testing) หมายถึง การนำเสนอชุดคำถามที่เรียกว่าข้อสอบหรือแบบทดสอบที่มีมาตรฐานให้ผู้สอบตอบ 2) การวัดผล (measurement) หมายถึง การวัดคุณลักษณะ (attribute) ของบุคคลจากผลการตอบคำถามในแบบทดสอบตามกฎเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อแสดงคุณค่าเชิงปริมาณหรือตัวเลขที่วัดได้ การวัดผลนอกจากใช้แบบทดสอบแล้วยังรวมถึงการใช้เครื่องมืออื่นเพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพด้วย เช่น การสังเกตพฤติกรรม การสัมภาษณ์การตรวจผลงานต่างๆ ที่กำหนดให้ผู้ผู้ประเมินทำ 3) การประเมินผล (evaluation) หมายถึง กระบวนการอย่างมีระบบที่นำข้อมูลจากการวัดผลมาตีค่าและตัดสินคุณค่าของผู้เรียน ซึ่งการวัดผลและการประเมินผลเป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่อง เมื่อมีการวัดผลจะทำให้ได้ข้อมูลและรายละเอียดหลายด้าน เมื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งเพื่อตีค่า หรือสรุปคุณค่าออกมาถือว่าเป็นกระบวนการประเมิน ผลการประเมินจะมีความถูกต้องเที่ยงตรงเพียงใดขึ้นกับความถูกต้องของผลการวัด ถ้าผลการวัดถูกต้องการประเมินก็จะมี ความเชื่อถือได้มากและตรงกับความเป็นจริง ถ้าผลการวัดผิดพลาด การประเมินก็จะผิดพลาดไปด้วย การวัดผลและการประเมินผลมีความแตกต่างกัน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เกิดความรู้ ทักษะ และความตระหนักเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เนื้อหา

- 1) การประเมินศักยภาพของผู้เรียน
- 2) การวัดและประเมินผลจากสภาพจริง
- 3) การวัดและประเมินผลตามความสามารถของแต่ละบุคคล
- 4) การวัดและประเมินผลโดยผู้เรียนมีส่วนร่วมการประเมินผลงานของทั้งตนเองและของเพื่อน
- 5) การวัดและประเมินผลให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และสามารถพัฒนาตนเองได้
- 6) การประเมินผลการเรียนรู้เชื่อมโยงไปสู่ชีวิตจริงได้
- 7) การวัดและประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลายตามสถานการณ์ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง
- 8) การวัดและประเมินผลตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้

9) การวัดและประเมินผลตอบสนองได้ทุกระบบ เนื้อหาสาระและการบูรณาการวิชาการ
ต่างๆ

10) การวัดและประเมินผลโดยความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ครู ผู้เรียน

วิธีดำเนินการ

1. การเรียนรู้จากการปฏิบัติ (6 ชั่วโมง)

- การทำงานตามความสนใจ
- การเขียนบันทึกการเรียนรู้
- การศึกษาด้วยตนเองจากแหล่งข้อมูลต่างๆ

2. การอบรม (3 ชั่วโมง)

- การบรรยาย ให้ความรู้ สรุปลความหมายและความสำคัญของการจัดการการเรียนรู้ที่
ทำลายความสามารถของผู้เรียน

- ซักถามผู้เข้ารับการอบรม เกี่ยวกับความหมายของการจัดการการเรียนรู้ที่
ทำลายความสามารถของผู้เรียน

3. การศึกษาดูงาน (2 ชั่วโมง)

- ศึกษาดูงานการศึกษาโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการเป็นเลิศ (Best practice) หรือ
โรงเรียนต้นแบบ

4. สื่อ/เครื่องมือ

- สื่อสิ่งพิมพ์ในการบรรยาย
- สไลด์นำเสนอ (Power point)
- วิดีทัศน์ โปรเจ็คเตอร์
- ใบความรู้ ใบกิจกรรม
- กระดาษชาร์ตสำหรับเขียนผังความคิด

การประเมินผล

1. การสังเกตจากการตอบหรือซักถาม
2. ประเมินผลงานจากใบกิจกรรมที่ปฏิบัติ
3. การนำเสนอผลงาน

Module 6 ด้านหลักสูตร

หลักการ

หลักสูตร คือ หัวใจหลักทางการศึกษา เป็นเครื่องกำหนดกรอบแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้ชี้ให้เห็นแนวทางในการจัดมวลประสบการณ์ให้กับผู้เรียนเปรียบได้กับแผนที่หรือเข็มทิศที่จะนำทางในการจัดการศึกษาให้บรรลุผล หลักสูตรที่ดีมีความเหมาะสมจะทำให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพดังนั้น ในการจัดทำหลักสูตรหรือพัฒนาหลักสูตร นักพัฒนาหลักสูตรจะต้องมีความรู้ มีข้อมูลหรือศึกษาพื้นฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาประกอบการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้ได้หลักสูตรที่ดี ถูกต้อง เหมาะสม นำไปสู่จุดหมายปลายทางในการจัดการศึกษาที่สนองตอบความต้องการของสังคมอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เกิดความรู้ ทักษะ และความตระหนักเกี่ยวกับหลักสูตรในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เนื้อหา

- 1) หลักสูตรมีความเป็นมาตรฐานสากล
- 2) หลักสูตรมีความยืดหยุ่นสัมพันธ์กับชีวิตจริง
- 3) ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร
- 4) หลักสูตรมีความสมดุลทางทฤษฎีและการปฏิบัติของผู้เรียน
- 5) หลักสูตรมีความสอดคล้องต่อการเรียนรู้ในอนาคต
- 6) หลักสูตรเอื้อต่อความสามารถของแต่ละบุคคล
- 7) หลักสูตรเอื้อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 8) หลักสูตรเน้นการฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น
- 9) หลักสูตรพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเชิงบูรณาการ
- 10) หลักสูตรสอดคล้องกับบริบทของหน่วยงาน
- 11) หลักสูตรมีความสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน
- 12) หลักสูตรสอดคล้องกับความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

วิธีดำเนินการ

1. การเรียนรู้จากการปฏิบัติ (8 ชั่วโมง)
 - การทำงานตามความสนใจ

- การเขียนบันทึกการเรียนรู้
- การศึกษาด້วยตนเองจากแหล่งข้อมูลต่างๆ

2. การอบรม (4 ชั่วโมง)

- การบรรยาย ให้ความรู้ สรุปลความหมายและความสำคัญของการจัดการการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน

- ซักถามผู้เข้ารับการอบรม เกี่ยวกับความหมายของการจัดการการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน

3. การศึกษาดูงาน (2 ชั่วโมง)

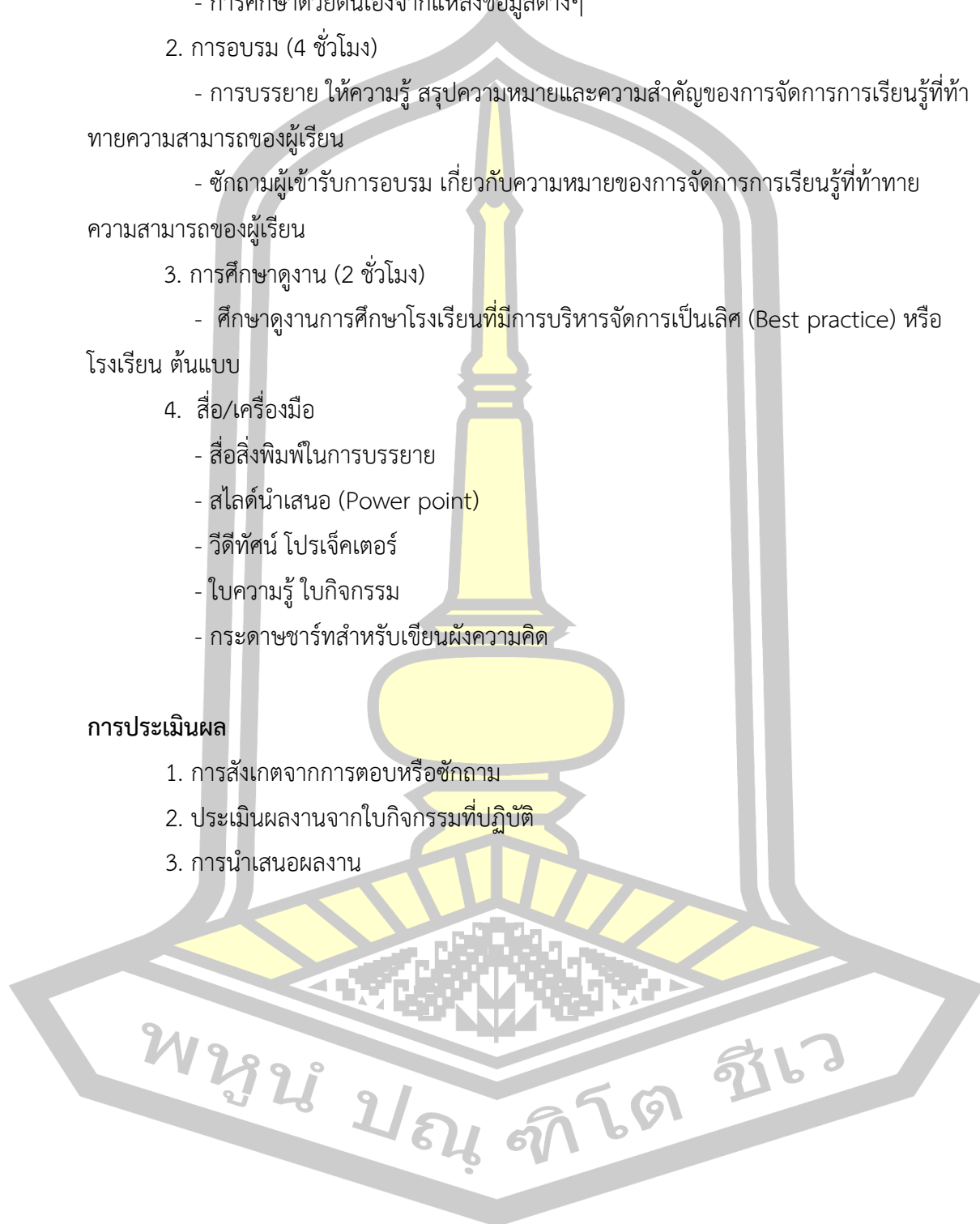
- ศึกษาดูงานการศึกษาโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการเป็นเลิศ (Best practice) หรือโรงเรียน ต้นแบบ

4. สื่อ/เครื่องมือ

- สื่อสิ่งพิมพ์ในการบรรยาย
- สไลด์นำเสนอ (Power point)
- วีดิทัศน์ โปรเจ็คเตอร์
- ใบความรู้ ใบกิจกรรม
- กระดาษชาร์ตสำหรับเขียนผังความคิด

การประเมินผล

1. การสังเกตจากการตอบหรือซักถาม
2. ประเมินผลงานจากใบกิจกรรมที่ปฏิบัติ
3. การนำเสนอผลงาน

ผู้วิจัยนำร่างโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบแนะนำปรับปรุงแก้ไข นำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน เพื่อทำการการสัมภาษณ์เกี่ยวกับองค์ประกอบโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ แสดงดังนี้

1. หลักการ

ควรเขียนถึงความเป็นมาหรือความสำคัญของเรื่องที่จะทำ เขียนถึงเครื่องมือที่ใช้ะมวลผล สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน หรือแนวโน้มของปัญหาที่อาจเกิดขึ้น

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, วันที่ 2 สิงหาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

ควรเขียนหลักการเพื่อเล่าให้ผู้อ่านทราบถึงความเป็นมา โดยเขียนให้สัมพันธ์เรื่องนั้น ๆ มักอ้างอิงหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่สำคัญๆ มาประกอบการบรรยาย ทำให้ผู้อ่านมองเห็นความจำเป็น

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, วันที่ 2 สิงหาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

ควรเขียนเป็นย่อหน้าๆ ไม่ยืดเยื้อเกินไป พยายามให้เนื้อความต่อเนื่องกัน มักจะเริ่มจากแนวนโยบาย หลักการ แนวคิด สภาพปัญหา และการแก้ปัญหา

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3, วันที่ 2 สิงหาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

ควรต้องเขียนให้เห็นความสำคัญของปัญหาหรือหัวข้อที่จะทำ โดยเน้นให้เห็นประเด็นสำคัญๆ ที่จำเป็นมีส่วนเกี่ยวกับปัญหาที่ทำโดยตรง

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4, วันที่ 9 สิงหาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

ควรใช้ข้อมูลอ้างอิงเพื่อให้เหตุผลนั้นดูมีน้ำหนักสมควรที่จะทำ

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5, วันที่ 9 สิงหาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

ควรเขียนให้ตรงประเด็น เหตุผลที่น่าเสนอควรเป็นเหตุผลที่น่าไปสู่จุดเป็นปัญหาจะทำ

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6, วันที่ 16 สิงหาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

ควรเขียนให้เข้าใจง่ายโดยนำเสนอเป็นประเด็นๆ เป็นลำดับต่อเนื่อง

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7, วันที่ 16 สิงหาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

2. วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ควรเป็นข้อความที่แสดงถึงความต้องการที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ภายในโปรแกรมให้ปรากฏผลเป็นรูปธรรม

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, วันที่ 2 สิงหาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

ควรเขียนวัตถุประสงค์ของโครงการมีลักษณะเป็นวัตถุประสงค์เชิงปฏิบัติการที่สามารถแสดงให้เห็นถึงแนวทางในการปฏิบัติงานได้อย่างชัดเจนและเข้าใจง่าย

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, วันที่ 2 สิงหาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

ควรเขียนวัตถุประสงค์จึงควรใช้คำ ที่แสดงถึงความตั้งใจและเป็นลักษณะเชิงพฤติกรรมเพื่อแสดงให้เห็นถึงการดำเนินงาน

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3, วันที่ 2 สิงหาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

วัตถุประสงค์ที่ดีควรมีความเป็นไปได้และชัดเจน ควรกำหนดวัตถุประสงค์ให้มีความเป็นไปได้ สามารถปฏิบัติได้จริง โดยผู้ปฏิบัติสามารถเข้าใจความหมายได้ตรงกัน และปฏิบัติได้อย่างสอดคล้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4, วันที่ 9 สิงหาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

วัตถุประสงค์ต้องสามารถบรรลุผลได้ ในการกำหนดวัตถุประสงค์นั้นไม่ควรกำหนดไว้สูงเกินไปจนไม่สามารถปฏิบัติเพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5, วันที่ 9 สิงหาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

ข้อความที่ใช้เขียนเป็นวัตถุประสงค์จะต้องชัดเจนไม่คลุมเครือ สามารถวัดและประเมินผลได้

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6, วันที่ 16 สิงหาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

วัตถุประสงค์ที่ดีต้องเหมาะสมกับห้วงเวลาในขณะนั้น วัตถุประสงค์ข้อหนึ่งอาจมีความเหมาะสมกับช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง เมื่อเวลาเปลี่ยนไปวัตถุประสงค์ข้อนั้นอาจไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปได้

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7, วันที่ 16 สิงหาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

3. เนื้อหา

ด้านการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ต้องเกิดขึ้นได้ ทุกที่ ทุกเวลา มีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, วันที่ 2 สิงหาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

ด้านการจัดการเรียนรู้ ควรฝึกความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลตามศักยภาพ ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับบุคลิกภาวะของผู้เรียน

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, วันที่ 2 สิงหาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

ด้านผู้เรียน ควรได้รับประสบการณ์จากการเรียนรู้หลากหลาย การพัฒนาบุคลิก
เจตคติ ค่านิยมในการดำเนินชีวิต เสริมสร้างศีลธรรมและจริยธรรม และควมมีระเบียบวินัย

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3, วันที่ 2 สิงหาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

ด้านการบริหารจัดการ ควรจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้สะอาดเรียบร้อย
น่าอยู่ น่าเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างไร้พรมแดน และส่งเสริมให้การเรียนการสอน
ดำเนินไปอย่างราบรื่น

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4, วันที่ 9 สิงหาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

ด้านครู ควรศึกษาค้นคว้าติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการของตนให้ทันต่อ
เหตุการณ์เสมอ จัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลูกเร้า จูงใจ และเสริมแรง ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการเรียนด้วยการกระทำ (Learning by Doing)

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5, วันที่ 9 สิงหาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

ด้านการวัดผลและประเมินผล ควรตอบสนองได้ทุกบริบท เนื้อหาสาระและ
การบูรณาการวิชาการต่างๆ มีความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ครู ผู้เรียน และบุคคลในสาขาวิชาอื่นๆ
5.3 เน้นให้เห็นพัฒนาการอย่างเด่นชัด

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6, วันที่ 16 สิงหาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

ด้านหลักสูตร ควรมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองใน
ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หลักสูตรมุ่งส่งเสริมให้รู้จักรักษาและ
ส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นประมุข

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7, วันที่ 16 สิงหาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

4. การดำเนินการ

การพัฒนาต้องก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ตัวผู้เรียน เกิดจากความต้องการ
ของครูและบุคลากรทางการศึกษา

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, วันที่ 2 สิงหาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

การพัฒนาต้องมีหลากหลายรูปแบบให้เลือกตามความเหมาะสมของแต่ละ
บุคคล ให้ความสำคัญทั้งกระบวนการและเนื้อหาความรู้ ครูและวิทยากรปฏิบัติกิจกรรมตามจังหวะ
และโอกาสต่างคนต่างเรียนรู้ไปพร้อมกัน

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, วันที่ 2 สิงหาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

การพัฒนาต้องสอดคล้องกับภารกิจและหน้าที่ที่ปฏิบัติของครูและบุคลากร
ทางการศึกษา ต้องกระทำอย่างทั่วถึงและครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย สอดคล้องกับนโยบายและ
ข้อกำหนดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3, วันที่ 2 สิงหาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

ควรจัดกลุ่มครูที่จะพัฒนา อาจจัดเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม โดยพิจารณา จากสภาพและปัญหาที่ค้นพบ และองค์ประกอบอื่นๆ เช่น งบประมาณ ระยะเวลา วิทยาการ เป็นรอง

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4, วันที่ 9 สิงหาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

ควรใช้สื่อและเทคโนโลยีรูปภาพ แสงและเสียงประกอบการบรรยาย เพื่อ สร้างความเข้าใจและช่วยเพิ่มความสนใจ ผู้รับการพัฒนาก็และดูสิ่งประกอบการบรรยาย รับรู้ จดจำ และบันทึกสาระของความรู้ข่าวสารข้อมูล

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5, วันที่ 9 สิงหาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

วิธีการและกิจกรรมที่ปฏิบัติมีหลากหลาย มีทั้งการสื่อสารทางเดียว สองทาง การฝึกหัด ทดลอง ปฏิบัติจริง สังเกต วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ส่วนใหญ่ครูเป็นผู้ปฏิบัติ วิทยาการเป็นผู้กำกับ

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6, วันที่ 16 สิงหาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

ปฏิบัติการพัฒนาตามแผนงานที่กำหนด กำกับดูแล สนับสนุน ช่วยเหลือ ติดตามประเมินผลเป็นระยะ นำผลมาวิเคราะห์และพัฒนาต่อไป

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7, วันที่ 16 สิงหาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

5. การประเมินผล

ควรเลือกสรร คิดค้นเครื่องมือและเทคนิคการวัดผลที่เป็นการวัดพฤติกรรมที่ แท้จริงที่แสดงออกซึ่งความสามารถของผู้เรียนได้

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, วันที่ 2 สิงหาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

การประเมินผลควรมีการวัดและประเมินผลการพัฒนาอย่างเป็นระยะๆ เพื่อ เป็นการติดตาม

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, วันที่ 2 สิงหาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

ควรสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน สังเกตจากการปฏิบัติภาระงานที่จัดให้ปฏิบัติใน สถานการณ์ที่ผู้สอนจะกำหนด สังเกตจากร่องรอยหลักฐานผลการปฏิบัติและภาระงาน

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3, วันที่ 2 สิงหาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

การประเมินผลจะต้องวัดได้ตรงความเป็นจริง โดยสิ่งที่วัดได้นั้นเป็นข้อมูล เป็นการแสดงพฤติกรรมที่สะท้อนความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ทั้งความสามารถทางความรู้ ความคิด ความสามารถในการปฏิบัติและคุณลักษณะทางจิตใจ

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4, วันที่ 9 สิงหาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

ควรมีการสร้างเครื่องมือวัดให้ครบถ้วนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ วัด ความสามารถทางความรู้ ความคิด ความสามารถในการปฏิบัติ และวัดคุณลักษณะทางจิตใจได้จริง

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5, วันที่ 9 สิงหาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

ควรประเมินผลตามสภาพจริง ไม่เน้นการประเมินเฉพาะทักษะพื้นฐาน แต่จะเน้นประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อนในการทำงาน ความสามารถในการแก้ปัญหาและการแสดงออกที่เกิดจากการปฏิบัติในสภาพจริง

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6, วันที่ 16 สิงหาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

ควรมีกระบวนการสังเกต บันทึกและการรวบรวมข้อมูลจากผลงาน วิธีการหรือสิ่งที่ผู้เรียนปฏิบัติ เพื่อเป็นพื้นฐานของการตัดสินใจต่อตัวผู้เรียน

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7, วันที่ 16 สิงหาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

ผลการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับองค์ประกอบของโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 แสดงดังตาราง 39

ตาราง 39 แสดงการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะข้อคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ

องค์ประกอบของโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ข้อเสนอแนะ
1. หลักการ	มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้
2. วัตถุประสงค์	มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้
3. เนื้อหา	<ol style="list-style-type: none"> 1. ด้านการจัดการเรียนรู้ <ol style="list-style-type: none"> 1.1 การใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ตลอดชีวิต 1.2 การสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน กับครู และบุคคลที่เกี่ยวข้องอื่นๆ 1.3 การจัดกิจกรรมเหมาะสมกับความสามารถทางด้านร่างกายของผู้เรียน 1.4 การจัดกิจกรรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ 2. ด้านผู้เรียน <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ผู้เรียนได้รับประสบการณ์หลากหลาย

ตาราง 39 (ต่อ)

องค์ประกอบของโปรแกรม พัฒนาครูด้านการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ข้อเสนอแนะ
	<p>2.2 ผู้เรียนพัฒนาบุคลิก เจตคติ ค่านิยมในการดำเนินชีวิต เสริมสร้างศีลธรรมและจริยธรรม</p> <p>2.3 ผู้เรียนมีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ ทำประโยชน์ เพื่อสังคมและประเทศชาติ</p> <p>3. ด้านการบริหารจัดการ</p> <p>3.1 ช่วยส่งเสริมสุขภาพที่ดีให้แก่ผู้เรียน</p> <p>3.2 ควรมีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ</p> <p>3.3 ควรมีการส่งเสริมการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง</p> <p>3.4 ควรมีระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อให้จัดการศึกษาได้อย่างเพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน</p> <p>4 ด้านครู</p> <p>4.1 ครูต้องรวมกันเป็นกลุ่มเพื่อเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง</p> <p>4.2 ครูควรใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง</p> <p>4.5 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดค้นหาเหตุผลความเป็นไปของสิ่งที่เรียน ไม่ใช่ข้อเท็จจริงจากตำราหรือคำบอกเล่าอย่างเดียว</p> <p>4.6 มีการใช้การจูงใจ ในระหว่างเรียน เช่น รางวัล การชมเชย คะแนนแข่งขัน การลงโทษ</p> <p>4.8 ส่งเสริมวินัยในตนเองและวินัยในสังคมให้ผู้เรียน</p>

ตาราง 39 (ต่อ)

องค์ประกอบของโปรแกรม พัฒนาครูด้านการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ข้อเสนอแนะ
	<p>5. ด้านการวัดผลและประเมินผล</p> <p>5.1 การวัดผลและประเมินผลควรเสริมสร้างพัฒนาการและการเรียนรู้</p> <p>5.2 การวัดผลและประเมินผลควรตอบสนองหลักสูตรที่เน้นสภาพชีวิตจริง</p> <p>5.3 การวัดผลและประเมินผลควรให้ความสำคัญกับจุดเด่นของผู้เรียน</p> <p>6. ด้านหลักสูตร</p> <p>6.1 หลักสูตรควรมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข</p> <p>6.2 หลักสูตรควรมุ่งส่งเสริมให้รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นประมุข มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย</p> <p>6.3 หลักสูตรควรมุ่งส่งเสริมศาสนา ศิลปะวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล</p>
4. การดำเนินการ	มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้
5. การประเมินโปรแกรม	มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้

จากตาราง 39 พบว่า ผลการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะข้อคิดเห็น โดยผู้ทรงคุณวุฒิ
เกี่ยวกับองค์ประกอบของโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 สรุปได้ดังนี้

1. หลักการ

หลักการของโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้

2. วัตถุประสงค์มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้

วัตถุประสงค์ของโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้

3. เนื้อหา

3.1. ด้านการจัดการเรียนรู้

ชีวิต

3.1.1 การใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ตลอด

บุคคลที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

3.1.2 การสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน กับครูและ

ผู้เรียนที่จะปฏิบัติได้

3.1.3 การจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสามารถทางด้านร่างกายของ

เรียนรู้/ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้

3.1.4 การจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการ

3.2. ด้านผู้เรียน

เสริมสร้างศีลธรรมและจริยธรรม

3.2.1 ผู้เรียนได้รับประสบการณ์หลากหลาย

3.2.2 ผู้เรียนพัฒนาบุคลิก เจตคติ ค่านิยมในการดำเนินชีวิต

และประเทศชาติ

3.2.3 ผู้เรียนมีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ ทำประโยชน์เพื่อสังคม

3.3. ด้านการบริหารจัดการ

ปฏิบัติ

3.3.1 การส่งเสริมสุขภาพที่ดีให้แก่ผู้เรียน

3.3.2 การมีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการ

ต่อเนื่อง

3.3.3 การส่งเสริมการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่าง

3.3.4 การระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา
เพื่อให้จัดการศึกษาได้อย่างเพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน

3.4. ด้านครู

ต่อเนื่อง

3.4.1 การรวมกันเป็นกลุ่มเพื่อเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบและ

ชีวิตจริง

3.4.2 การใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับ

เรียน ไม่ใช่ข้อเท็จจริงจากตำราหรือคำบอกเล่าอย่างเดียว

3.4.3 การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดค้นหาเหตุผลความเป็นไปของสิ่งที่

แข่งขัน การลงโทษ

3.4.4 การใช้การจูงใจ ในระหว่างเรียน เช่น รางวัล การชมเชย คะแนน

3.4.5 การส่งเสริมวินัยในตนเองและวินัยในสังคมให้ผู้เรียน

3.5. ด้านการวัดผลและประเมินผล

3.5.1 การเสริมสร้างพัฒนาการและการเรียนรู้

3.5.2 การตอบสนองหลักสูตรที่เน้นสภาพชีวิตจริง

3.5.3 การให้ความสำคัญกับจุดเด่นของผู้เรียน

3.6. ด้านหลักสูตร

3.6.1 การปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองใน
ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

3.6.2 การส่งเสริมให้รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความ
เคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นประมุข มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย

3.6.3 การส่งเสริมศาสนา ศิลปะวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิ
ปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล

4. การดำเนินการ

การดำเนินการโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีความ
เหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้

5. การประเมินโปรแกรม

การประเมินผลโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีความ
เหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้

ตาราง 40 แสดงผลสรุปการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผลการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญระยะที่ 1 ผลการศึกษาBest	สรุปการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
<p>1. ด้านการจัดการเรียนรู้</p> <p>1) การจัดการเรียนรู้เร้าความสนใจของผู้เรียนก่อนการเรียนรู้</p> <p>2) การจัดการเรียนรู้ตอบสนองความต้องการระหว่างบุคคล</p> <p>3) การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน</p> <p>4) การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ</p> <p>5) การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง</p> <p>6) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันละกัน</p> <p>7) การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง</p> <p>8) การจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ ทุกที่ ทุกเวลา</p> <p>9) การจัดการเรียนรู้โดยการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง</p> <p>10) การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน</p>	<p>1. ด้านการจัดการเรียนรู้</p> <p>1) การจัดการเรียนรู้เร้าความสนใจของผู้เรียนก่อนการเรียนรู้</p> <p>2) การจัดการเรียนรู้ตอบสนองความต้องการระหว่างบุคคล</p> <p>3) การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน</p> <p>4) การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ</p> <p>5) การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง</p> <p>6) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันละกัน</p> <p>7) การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง</p> <p>8) การจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ ทุกที่ ทุกเวลา</p> <p>9) การจัดการเรียนรู้โดยการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง</p> <p>10) การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน</p> <p>11) การใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ตลอดชีวิต</p> <p>12) การสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน กับครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องอื่นๆ</p>

ตาราง 40 (ต่อ)

<p>ผลการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</p>	
	<p>13) การจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับ ความสามารถทางด้านร่างกายของผู้เรียนที่จะ ปฏิบัติได้</p> <p>14) การจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/ผล การเรียนรู้</p>
<p>2. ด้านผู้เรียน</p> <p>11) การให้ผู้เรียนรู้จักกำหนดเป้าหมายและ วางแผนรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง</p> <p>12) การให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความ ถนัดและวิธีการของตนเอง</p> <p>13) การให้ผู้เรียนฝึกคิดอย่างหลากหลาย และแสดงออกอย่างมีเหตุผล</p> <p>14) การให้ผู้เรียนรู้จักการค้นหาคำตอบทั้ง ด้วยตนเองและร่วมกันกับกลุ่ม</p> <p>15) การให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามความ ถนัด ความสามารถ และความสนใจ</p> <p>16) การให้ผู้เรียนฝึกตนเองให้ระเบียบวินัยมี ความรับผิดชอบในการทำงาน</p> <p>17) การให้ผู้เรียนฝึกประเมินปรับปรุงตนเอง และยอมรับผู้อื่น</p> <p>18) การให้ผู้เรียนสนใจใฝ่หาความรู้อย่าง ต่อเนื่อง</p>	<p>2. ด้านผู้เรียน</p> <p>15) การให้ผู้เรียนรู้จักกำหนดเป้าหมายและ วางแผนรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง</p> <p>16) การให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความ ถนัดและวิธีการของตนเอง</p> <p>17) การให้ผู้เรียนฝึกคิดอย่างหลากหลายและ แสดงออกอย่างมีเหตุผล</p> <p>18) การให้ผู้เรียนรู้จักการค้นหาคำตอบทั้ง ด้วยตนเองและร่วมกันกับกลุ่ม</p> <p>19) การให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามความ ถนัด ความสามารถ และความสนใจ</p> <p>20) การให้ผู้เรียนฝึกตนเองให้ระเบียบวินัยมี ความรับผิดชอบในการทำงาน</p> <p>21) การให้ผู้เรียนฝึกประเมินปรับปรุงตนเอง และยอมรับผู้อื่น</p> <p>22) การให้ผู้เรียนสนใจใฝ่หาความรู้อย่าง ต่อเนื่อง</p> <p>23) ผู้เรียนได้รับประสบการณ์หลากหลาย</p>

ตาราง 40 (ต่อ)

<p>ผลการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</p>	
	<p>24) ผู้เรียนพัฒนาบุคลิก เจตคติ ค่านิยมในการดำเนินชีวิต เสริมสร้างศีลธรรมและจริยธรรม</p> <p>25) ผู้เรียนมีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ ทำประโยชน์เพื่อสังคมและประเทศชาติ</p>
<p>3. ด้านการบริหารจัดการ</p> <p>19) การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างชัดเจน</p> <p>20) การกำหนดแผนยุทธศาสตร์สอดคล้องกับเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้</p> <p>21) การกำหนดแผนการดำเนินงานในทุกองค์ประกอบของโรงเรียน</p> <p>22) การจัดระบบประกันคุณภาพภายใน</p> <p>23) การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้อง</p> <p>24) การจัดปัจจัยสนับสนุนเพื่อให้กระบวนการเรียนรู้สามารถประสบผลสำเร็จได้</p> <p>25) การปรับปรุงภารกิจของหน่วยงานให้ทันต่อเหตุการณ์</p> <p>26) การประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ</p> <p>27) การจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้สะอาดเรียบร้อย น่าอยู่ น่าเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้</p> <p>28) การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้ดำเนินอย่างราบรื่น</p>	<p>3. ด้านการบริหารจัดการ</p> <p>26) การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างชัดเจน</p> <p>27) การกำหนดแผนยุทธศาสตร์สอดคล้องกับเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้</p> <p>28) การกำหนดแผนการดำเนินงานในทุกองค์ประกอบของโรงเรียน</p> <p>29) การจัดระบบประกันคุณภาพภายใน</p> <p>30) การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้อง</p> <p>31) การจัดปัจจัยสนับสนุนเพื่อให้กระบวนการเรียนรู้สามารถประสบผลสำเร็จได้</p> <p>32) การปรับปรุงภารกิจของหน่วยงานให้ทันต่อเหตุการณ์</p> <p>33) การประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ</p> <p>34) การจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้สะอาดเรียบร้อย น่าอยู่ น่าเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้</p> <p>35) การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้ดำเนินอย่างราบรื่น</p>

ตาราง 40 (ต่อ)

ผลการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	
	36) การส่งเสริมสุขภาพที่ดีให้แก่ผู้เรียน 37) การมีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ 38) การส่งเสริมการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง 39) การระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อให้จัดการศึกษาได้อย่างเพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน
4. ด้านครู 29) การเตรียมการสอนที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน 30) การจัดสิ่งแวดล้อม บรรยากาศให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 31) การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล 32) การจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงออก 33) การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้คิดอย่างสร้างสรรค์ รู้จักแก้ปัญหา 34) การใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง 35) การฝึกฝนกิจกรรมรายาทและวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย 36) การสังเกตและประเมินพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง 37) การประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย	4. ด้านครู 40) การเตรียมการสอนที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน 41) การจัดสิ่งแวดล้อม บรรยากาศให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 42) การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล 43) การจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงออก 44) การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้คิดอย่างสร้างสรรค์ รู้จักแก้ปัญหา 45) การใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง 46) การฝึกฝนกิจกรรมรายาทและวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย 47) การสังเกตและประเมินพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง 48) การประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย

ตาราง 40 (ต่อ)

ผลการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	
<p>38) การประเมินการจัดการเรียนการสอนของตนเอง</p> <p>39) การศึกษาค้นคว้าติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการของตนให้ทันต่อเหตุการณ์เสมอ</p> <p>40) การจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลูกเร้า จูงใจ และเสริมแรง ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้</p> <p>41) การส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการกระทำ (Learning by Doing)</p>	<p>49) การประเมินการจัดการเรียนการสอนของตนเอง</p> <p>50) การศึกษาค้นคว้าติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการของตนให้ทันต่อเหตุการณ์เสมอ</p> <p>51) การจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลูกเร้า จูงใจ และเสริมแรง ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้</p> <p>52) การส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการกระทำ (Learning by Doing)</p> <p>53) การรวมกันเป็นกลุ่มเพื่อเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง</p> <p>54) การใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง</p> <p>55) การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดค้นหาเหตุผลความเป็นไปของสิ่งที่เรียน ไม่ใช่ข้อเท็จจริงจากตำราหรือคำบอกเล่าอย่างเดียว</p> <p>56) การใช้การจูงใจ ในระหว่างเรียน เช่น รางวัล การชมเชย คะแนนแข่งขัน การลงโทษ</p> <p>57) การส่งเสริมวินัยในตนเองและวินัยในสังคมให้ผู้เรียน</p>
<p>5. ด้านการวัดผลและประเมินผล</p> <p>42) การประเมินศักยภาพของผู้เรียน</p> <p>43) การวัดและประเมินผลจากสภาพจริง</p> <p>44) การวัดและประเมินผลตามความสามารถของแต่ละบุคคล</p> <p>45) การวัดและประเมินผลโดยผู้เรียนมีส่วนร่วมการประเมินผลงานของทั้งตนเองและของเพื่อน</p>	<p>5. ด้านการวัดผลและประเมินผล</p> <p>58) การประเมินศักยภาพของผู้เรียน</p> <p>59) การวัดและประเมินผลจากสภาพจริง</p> <p>60) การวัดและประเมินผลตามความสามารถของแต่ละบุคคล</p> <p>61) การวัดและประเมินผลโดยผู้เรียนมีส่วนร่วมการประเมินผลงานของทั้งตนเองและของเพื่อน</p>

ตาราง 40 (ต่อ)

ผลการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	
<p>46) การวัดและประเมินผลให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และสามารถพัฒนาตนเองได้</p> <p>47) การประเมินผลการเรียนรู้เชื่อมโยงไปสู่ชีวิตจริงได้</p> <p>48) การวัดและประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลายตามสถานการณ์ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง</p> <p>49) การวัดและประเมินผลตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้</p> <p>50) การวัดและประเมินผลตอบสนองได้ทุกบริบท เนื้อหาสาระและการบูรณาการวิชาการต่างๆ</p> <p>51) การวัดและประเมินผลโดยความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ครู ผู้เรียน</p>	<p>62) การวัดและประเมินผลให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และสามารถพัฒนาตนเองได้</p> <p>63) การประเมินผลการเรียนรู้เชื่อมโยงไปสู่ชีวิตจริงได้</p> <p>64) การวัดและประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลายตามสถานการณ์ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง</p> <p>65) การวัดและประเมินผลตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้</p> <p>66) การวัดและประเมินผลตอบสนองได้ทุกบริบท เนื้อหาสาระและการบูรณาการวิชาการต่างๆ</p> <p>67) การวัดและประเมินผลโดยความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ครู ผู้เรียน</p> <p>68) การเสริมสร้างพัฒนาการและการเรียนรู้</p> <p>69) การตอบสนองหลักสูตรที่เน้นสภาพชีวิตจริง</p> <p>70) การให้ความสำคัญกับจุดเด่นของผู้เรียน</p>
<p>6. ด้านหลักสูตร</p> <p>52) การสร้างหลักสูตรที่มีความเป็นมาตรฐานสากล</p> <p>53) การสร้างหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่นสัมพันธ์กับชีวิตจริง</p> <p>54) การสร้างหลักสูตรโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร</p> <p>55) การสร้างหลักสูตรให้มีความสมดุลทางทฤษฎีและการปฏิบัติของผู้เรียน</p> <p>56) การสร้างหลักสูตรให้สอดคล้องต่อการเรียนรู้ในอนาคต</p>	<p>6. ด้านหลักสูตร</p> <p>71) การสร้างหลักสูตรที่มีความเป็นมาตรฐานสากล</p> <p>72) การสร้างหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่นสัมพันธ์กับชีวิตจริง</p> <p>73) การสร้างหลักสูตรโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร</p> <p>74) การสร้างหลักสูตรให้มีความสมดุลทางทฤษฎีและการปฏิบัติของผู้เรียน</p> <p>75) การสร้างหลักสูตรให้สอดคล้องต่อการเรียนรู้ในอนาคต</p>

ตาราง 40 (ต่อ)

ผลการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	
57) การสร้างหลักสูตรที่เอื้อต่อความสามารถของแต่ละบุคคล	76) การสร้างหลักสูตรที่เอื้อต่อความสามารถของแต่ละบุคคล
58) การสร้างหลักสูตรที่เอื้อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ	77) การสร้างหลักสูตรที่เอื้อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ
59) การสร้างหลักสูตรที่เน้นการฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น	78) การสร้างหลักสูตรที่เน้นการฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น
60) การสร้างหลักสูตรเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเชิงบูรณาการ	79) การสร้างหลักสูตรเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเชิงบูรณาการ
61) การสร้างหลักสูตรสอดคล้องกับบริบทของหน่วยงาน	80) การสร้างหลักสูตรสอดคล้องกับบริบทของหน่วยงาน
62) การสร้างหลักสูตรที่ความสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน	81) การสร้างหลักสูตรที่ความสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน
63) การสร้างหลักสูตรที่สอดคล้องกับความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	82) การสร้างหลักสูตรที่สอดคล้องกับความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
	83) การปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
	84) การส่งเสริมให้รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นประมุข มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย
	85) การส่งเสริมศาสนา ศิลปะวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล

ตอนที่ 4 ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ผู้วิจัยนำคู่มือการใช้โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ฉบับแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำ เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน เพื่อตรวจสอบยืนยันประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 แสดงดังตาราง 40

ตาราง 41 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ส่วนประกอบของโปรแกรมพัฒนาครู ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ระดับความเหมาะสม		
	\bar{X}	S. D.	แปลผล
1. หลักการ			
1.1 หลักการของโปรแกรม	4.57	0.53	มากที่สุด
1.2 ความเหมาะสมกับสภาพปัญหา	4.71	0.49	มากที่สุด
1.3 ความจำเป็นในการพัฒนาโปรแกรม	4.57	0.53	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์			
2.1 มีความเหมาะสม	4.57	0.53	มากที่สุด
2.2 มีความชัดเจน	4.57	0.53	มากที่สุด
3. เนื้อหา			
3.1 มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.71	0.49	มากที่สุด
3.2 Module 1 ด้านการจัดการเรียนรู้	4.29	0.49	มาก
3.3 Module 2 ด้านผู้เรียน	4.57	0.53	มากที่สุด
3.4 Module 3 ด้านการบริหารจัดการ	4.57	0.53	มากที่สุด
3.5 Module 4 ด้านครู	4.43	0.53	มาก
3.6 Module 5 ด้านการวัดและประเมินผล	4.43	0.53	มาก
3.7 Module 6 ด้านหลักสูตร	4.57	0.53	มากที่สุด

ส่วนประกอบของโปรแกรมพัฒนาครู ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ระดับความเหมาะสม		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
4. การดำเนินการ			
4.1 ความเหมาะสมของกิจกรรม	4.43	0.53	มาก
4.2 การนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน	4.57	0.53	มากที่สุด
4.3 การกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาครู	4.43	0.53	มาก
4.4 ความน่าสนใจของกิจกรรม	4.43	0.53	มาก
4.5 ใ้ความรู้ ใ้งาน	4.86	0.38	มากที่สุด
4.6 สื่อ อุปกรณ์เทคโนโลยี	4.71	0.49	มากที่สุด
4.7 สื่อ บุคคลหรือวิทยากร	4.57	0.53	มากที่สุด
5. การประเมินผล			
5.1 การประเมินก่อนการพัฒนา	4.57	0.53	มากที่สุด
5.2 การประเมินระหว่างการพัฒนา	4.57	0.53	มากที่สุด
5.3 การประเมินหลังการพัฒนา	4.86	0.38	มากที่สุด
5.4 ประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนา	4.71	0.49	มากที่สุด
โดยรวม	4.58	0.51	มากที่สุด

จากตาราง 40 พบว่า ผลการพิจารณาตรวจสอบประเมินยืนยันคู่มือโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$), (S.D = 0.51) สามารถนำโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ไปใช้ได้

ผู้วิจัยนำผลการประเมินความเหมาะสม ข้อเสนอแนะข้อคิดเห็นของร่างโปรแกรมมาวิเคราะห์ข้อมูลและปรับปรุงตามคำแนะนำ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจให้คำแนะนำ จัดทำเป็นโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ฉบับสมบูรณ์ รายละเอียดตามเอกสารภาคผนวก คู่มือโปรแกรมเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 สรุปผล การศึกษาได้ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยมี ความมุ่งหมาย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2
2. เพื่อพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

สรุปผล

1. สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 2.54) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางและน้อย โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมาก คือ ด้านการบริหารจัดการ (\bar{X} = 2.58) ด้านการวัดผลและประเมินผล (\bar{X} = 2.57) ด้านการจัดการเรียนรู้ (\bar{X} = 2.55) ด้านหลักสูตร (\bar{X} = 2.54) และด้านครู (\bar{X} = 2.43)

สภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.47) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับระดับมากที่สุดและระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ (\bar{X} = 4.52) ด้านการบริหารจัดการ (\bar{X} = 4.49) ด้านหลักสูตร (\bar{X} = 4.47) ด้านการวัดผลและประเมินผล (\bar{X} = 4.46) ด้านครู (\bar{X} = 4.45) และด้านผู้เรียน (\bar{X} = 4.44)

ความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า มีความต้องการโดยเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านครู (PNI_{modified} = 0.775) ด้านการจัดการเรียนรู้ (PNI_{modified} = 0.772) ด้านผู้เรียน (PNI_{modified} = 0.771) ด้านหลักสูตร (PNI_{modified} = 0.759) ด้านการบริหารจัดการ (PNI_{modified} = 0.738) และ ด้านการวัดผลและประเมินผล (PNI_{modified} = 0.734)

2. การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 องค์ประกอบของโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) วิธีดำเนินการ 4) เนื้อหา และ 5) การประเมินผล ประกอบด้วย 5 Module 85 ตัวบ่งชี้ คือ Module 1 ด้านการจัดการเรียนรู้ 14 ตัวบ่งชี้ Module 2 ด้านผู้เรียน 11 ตัวบ่งชี้ Module 3 ด้านการบริหารจัดการ 14 ตัวบ่งชี้ Module 4 ด้านครู 18 ตัวบ่งชี้ Module 5 ด้านการวัดผลและประเมินผล 13 ตัวบ่งชี้ และ Module 6 ด้านหลักสูตร 15 ตัวบ่งชี้ โดยใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และพัฒนาทักษะการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนาสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งวิธีการต่างๆ ที่นำมาใช้ในการดำเนินการพัฒนาโปรแกรม ได้แก่ การเรียนรู้จากการปฏิบัติ การอบรม การศึกษาดูงาน การดำเนินการพัฒนาครู ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 การประเมินก่อนการพัฒนา ส่วนที่ 2 การพัฒนา และส่วนที่ 3 การประเมินหลังการพัฒนา ผลการตรวจสอบยืนยันประเมินโปรแกรมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

จากการศึกษาการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผู้วิจัยนำมา อภิปรายผลได้ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งได้จากการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีของนักวิชาการ โดยการสังเคราะห์องค์ประกอบที่เหมือนกันเข้าด้วยกัน หัวข้อที่ต่างกันมาจัดลำดับตามความสำคัญตามขั้นตอน เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า มีความต้องการโดยเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านครู ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านผู้เรียน ด้านหลักสูตร ด้านการบริหารจัดการ และด้านการวัดผลและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา จันทะโยธา (2560 : 106) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การส่งเสริมผู้เรียนให้เรียนรู้ด้วยตนเอง การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ และการใช้วิธีสอนที่หลากหลาย ตามลำดับ สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ การใช้วิธีสอนที่หลากหลาย การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ และการส่งเสริมผู้เรียนให้เรียนรู้ด้วยตนเอง ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทักษิณ เกษตัน (2560 : 120) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 พบว่า สภาพปัจจุบันของสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 20 โดยรวมทั้ง 5 องค์ประกอบ อยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยรวมทั้ง 5 องค์ประกอบ อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรนิษฐา เลขนอก (2560 : 92) ได้ศึกษาโปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา ประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 พบว่า สภาพปัจจุบันการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนสวรรค์ ธาตุตร (2561 : 159) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพรวรรณ ดอนกระสินธุ์ (2561 : 138) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับน้อย สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) การดำเนินการ 5) การประเมินผล สำหรับเนื้อหาประกอบด้วย 6 โมดูล ได้แก่ โมดูล 1 การจัดการเรียนรู้ โมดูล 2 การเรียนรู้ของผู้เรียน โมดูล 3 การบริหารจัดการ โมดูล 4 การสอนของครู โมดูล 5 ด้านการวัดผลและประเมินผล และ โมดูล 6 หลักสูตร สำหรับวิธีการพัฒนา ประกอบด้วย 5 วิธีการ ได้แก่ การเรียนรู้จากการปฏิบัติการ อบรม และการศึกษาดูงาน ผลการประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนาได้เกิดองค์ความรู้และเกิดการเรียนรู้ร่วมกันมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากโปรแกรมเป็นชุดกิจกรรมที่เป็นแนวทางใน

การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่มีการวางแผนไว้อย่างเป็นระบบมีขั้นตอนในการพัฒนาที่ออกแบบมาจากการนำเอาองค์ประกอบที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กับหลักการ แนวคิดทฤษฎีที่เป็นพื้นฐาน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้ได้ตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย ภายใต้บริบทของการพัฒนาในแต่ละองค์กรหรือรูปแบบในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา จันทะโยธา (2560 : 106) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า มีองค์ประกอบดังนี้ 1) บทนำ ประกอบด้วย แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ สภาพปัจจุบันสภาพปัญหา และความสำคัญของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ 2) หลักการและเหตุผลประกอบด้วยเหตุผล และความจำเป็นในการสร้างโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ 3) ความมุ่งหมาย ประกอบด้วย เป้าหมายที่ต้องการให้บรรลุผลในการใช้โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ 4) ผู้เข้ารับการพัฒนา ประกอบด้วย บุคคลที่ควรเข้ารับการพัฒนาในโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ 5) ระยะเวลา ประกอบด้วย ระยะเวลาในการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ 6) โครงสร้าง ผลการประเมินโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทักษิณ เกษตัน (2560 : 120) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 พบว่า โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรม มีองค์ประกอบของโปรแกรม 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา ซึ่งมี 5 ชุดความรู้ ได้แก่ 1) รู้เรื่องเบื้องต้นครูคนสร้างนวัตกรรม 2) ครูสังคมนาศึกษากับนวัตกรรมที่หลากหลาย 3) สื่อและแหล่งเรียนรู้ช่วยครูพัฒนานวัตกรรม 4) โครงการนวัตกรรมครูสู่ศตวรรษที่ 21 และ 5) ครูนักวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรม 4) กระบวนการ และ 5) การประเมินผล มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรนิษฐา เลขนอก (2560 : 92) ได้ศึกษาโปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 พบว่า โปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 พบว่า ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนสวรรค์ ธาบุตร (2561 : 159) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย พบว่า ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย เนื้อหา วิธีดำเนินการ และการประเมิน สำหรับเนื้อหา

ประกอบด้วย 4 โมดูล ได้แก่ โมดูล 1 การจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง โมดูล 2 การจัดการการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน โมดูล 3 การออกแบบการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โมดูล 4 การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง สำหรับวิธีการพัฒนา ประกอบด้วย 6 วิธีการ ได้แก่ การอบรม การสัมมนา การเรียนรู้ จากการศึกษาปฏิบัติ การประชุมปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การศึกษาจากเอกสารตำรา เพื่อให้ผู้เข้ารับ การพัฒนา ได้เกิดองค์ความรู้และเกิดการเรียนรู้ร่วมกันมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพรวรรณ ดอนกระสินธุ์ (2561 : 138) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า มี 6 ส่วนประกอบดังนี้ 1) หลักการ 2) กลุ่มเป้าหมาย 3) วัตถุประสงค์ 4) เนื้อหา 5) การดำเนินการ และ 6) การประเมินผล ระดับความเหมาะสมของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

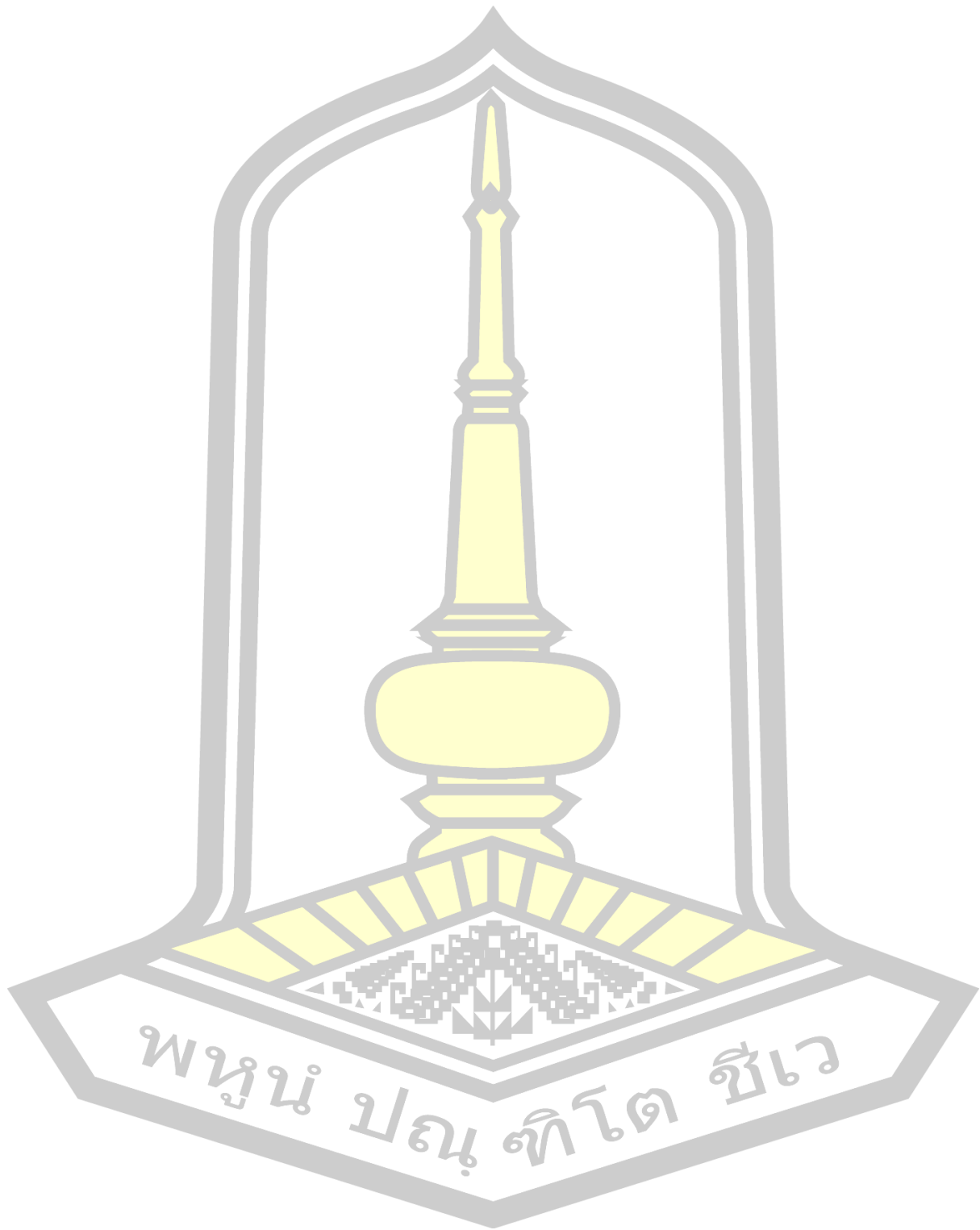
1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

- 1.1 ควรส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเองในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พร้อมทั้งสร้างความรู้ใหม่ในวิชาชีพของตนเองอย่างต่อเนื่อง
- 1.2 ควรนำโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคีสินธุ์ เขต 2 ไปใช้ร่วมกับการพัฒนาที่หลากหลายมาผสมผสานและบูรณาการแล้วนำมาใช้ในการพัฒนาสำหรับสถานศึกษา
- 1.3 สำหรับการนำโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไปใช้ในการพัฒนาครูในสถานศึกษาระดับต่างๆ ควรพิจารณาบริบทควบคู่ไปกับการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

- 2.1 ควรมีการศึกษา วิจัย และพัฒนาวิธีการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในรูปแบบอื่นๆ และมีวิธีการพัฒนาครูที่หลากหลาย
- 2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยโมเดลเกี่ยวกับการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทั้งเชิงระบบและเชิงรูปแบบ เพื่อทำให้เห็นเป็นรูปธรรม สามารถพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แก่ผู้เข้ารับการพัฒนาได้เต็มศักยภาพ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2543). คู่มือการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษาการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2544). การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2546). ชุดการศึกษาด้วยตนเอง : การแนะแนวกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2539). คู่มือการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมสามัญศึกษา. (2543). การแนะแนวในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542a). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2542b). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2544). คู่มืออาชีพ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2546. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2547). การปฏิรูปการเรียนรู้ของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2550). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (รสป).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ. (2554). การบริหารงานวิชาการและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้. มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.
- _____. (2557). การบริหารวิชาการและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.

- กาญจนา จันทะโยธา. (2560). *การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3*. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กิดานันท์ มะลิทอง. (2536). *เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เอดิชั่นเพรสโปรดักส์.
- กิตติมา เจริญศิริ. (2546). *การวิเคราะห์และออกแบบระบบ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ท็อป.
- กิติ ตยัคคานนท์. (2532). *เทคนิคการสร้างภาวะผู้นำ*. กรุงเทพฯ: เซชฐสตุติโอ.
- กิติมา ปรีดีติติก. (2532). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: อักษรพิพัฒน์.
- กุลธนา ธนาพงศธร. (2540). *การพัฒนาบุคลากร ในเอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารงานบุคคล หน่วยที่ 1-7*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กุลศล หาญสุรีย์. (2547). *สภาพและปัญหาการดำเนินงานการปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์เลย: สถาบันราชภัฏเลย.
- กอบุญ บุญมี. (2553). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทีมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์ปรินญาการศึกษาดุขฎิบัณฑิต คณะครุศาสตร์ สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). *แกนหลักแนวคิดการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้แลเกณฑ์การประเมินโรงเรียนปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศาสนา.
- คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. (2543). *ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- จารึก ทองฤกษ์. (2542). *การศึกษาการพัฒนาบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา*. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- เจริญผล สุวรรณโชติ. (2537). *ทฤษฎีการบริหาร*. กรุงเทพฯ: อักษรไทย.
- ฉลาด จันทรสมบัติ. (2551). *เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น*. มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.
- ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์. (2543). *ปฏิรูปกระบวนการเรียนที่มุ่งผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟก.
- ชัยฤทธิ์ ศิลาดเดช. (2544). *คู่มือการเขียนแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: จูนพับลิชชิ่ง.

- ฐิติพัฒน์ พิษณุธาดาพงศ์. (2549). ยุทธวิธีการใช้ระบบสมรรถนะในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เพื่อ
ผลักดันองค์กรสู่ความเป็นเลิศเหนือคู่แข่ง. *วารสารดำรงราชานุภาพ*, 6(20), 40-43.
- ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง. (2545). ผู้เรียนเป็นสำคัญและการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ของ ครูมี้อาชีพ.
กรุงเทพฯ: สถาพรบุ๊คส์.
- ถวิล เกื้อกุลวงศ์. (2546). เส้นทางสำเร็จของการบริหารการศึกษา. นครปฐม: สถาบันพัฒนาผู้บริหาร
การศึกษา.
- ทักษิณ เกษตัน. (2561). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20*. ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทิตนา แฉมมณี. (2547). รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธา
การพิมพ์.
- ธนสวรรค์ ฤาบุตร. (2561). การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญสำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธำรง บัวศรี. (2542). ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบหลักสูตรและพัฒนา. กรุงเทพฯ: ธนรัช.
- ธีรยุทธ์ หล่อเลิศรัตน์. (2535). *การพัฒนาบุคคลในเอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารงานบุคคล
ภาครัฐ หน่วยที่ 8-15*. พิมพ์ครั้งที่ 5. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นฤมล มณีงาม. (2547). *การพัฒนาโปรแกรมสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานตาม
หลักสูตรการเรียนรู้การรับใช้สังคม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิพนธ์ กินาวงศ์. (2547). หลักการบริหาร. พิษณุโลก: โรงเรียนตระกูลไทย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุวิทย์วิยาสัน.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุริยวิทยาสัน.
- ประพิมพ์พรรณ โขศสุวัฒน์สกุล และคณะ. (2534). หลักสูตรมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชา
หลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประเวศ วะสี. (2542). วิสัยทัศน์ของกระบวนการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
วารสารวิชาการ. 2(1), 8-11.
- ปรัชญา เวสารัชช. (2554). หลักการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

พรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ. (2554). การพัฒนาสมรรถนะทางการบริหาร. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พนัส หันนาคินทร์. (2546). หลักการบริหาร. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

พยอม วงศ์สารศรี. (2544). การบริหารทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุภา.

พรสวรรค์ จันทร์เต็ม. (2561). การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้แนวคิดมองเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2. ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พิณสุดา สิริธรงค์ศรี. (2557). การศึกษาเป็นรากฐานการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม : แนวคิดสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: DPU Cool print มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2554). CCPR โมเดลกระบวนการทัศน์ใหม่ของผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลผลิตภาพ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพรวรรณ ดอนกระสินธุ์. (2561). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการพัฒนาครูระดับได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ. (2552). คู่มือการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. พระนครศรีอยุธยา: สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน. (2551). คู่มือการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2540). การบริหารทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

เมธี ปิณฑนานนท์. (2549). การบริหารงานบุคคลในวงการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ยนต์ ชุ่มจิต. (2550). ความเป็นครู. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ยอดอนงค์ จอมหงษ์พิพัฒน์. (2553). การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูผู้นำการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- ยูวลี โปชนอก. (2559). การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูผู้ช่วยด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รังสรรค์ มณีเล็ก. (2547). มิติใหม่ทางการศึกษา ทิศทางการจัดการศึกษาในอนาคต สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- เรวดี ทรงเที่ยง. (2548). การพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมแรงจูงใจภายในเพื่อสร้างสัมพันธภาพในการ
ทำงานของหัวหน้าช่างในศูนย์บริการรถยนต์. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิทยาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสาน
มิตร.
- ลำดวน เกษตรสุนทร และคณะ. (2546). การประยุกต์ทฤษฎีการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ ผู้เรียนสำคัญ
ที่สุด. สงขลา: ศูนย์ศึกษาการพัฒนาครู คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสงขลา.
- วรนิษฐา เลขนอก. (2560). โปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานการศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:
แอล พี เพรส.
- วันतीय ห้าวหาญ. (2561). การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้จากการปฏิบัติสำ
หรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. ปรินญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาสารคาม:
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2542). การประเมินผลการเรียน. สกลนคร: สถาบันราชภัฏสกลนคร.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2542). การปฏิรูปการเรียนผู้เรียนสำคัญที่สุดสู่ความสำเร็จหรือกระบวนการ.
กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- วิชาดา สิ้นประจักษ์. (2542). การจัดการห้องเรียนเพื่อการอ่านที่มีประสิทธิภาพ. สารพัฒนาหลักสูตร.
12(114), 23-28.
- วิน เชื้อโพธิ์หัก. (2537). การพัฒนาบุคคลและการฝึกอบรม. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วิริญญ์ แวงโสธรณ์. (2561). การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับ
สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24. ปรินญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาสารคาม: มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.

- วิโรจน์ สารรัตน์. (2547). ภาวะผู้นำ : จากทฤษฎีสู่ข้อเสนอดัชนีแบบหลักสูตรพัฒนาบุคลากร. *วารสารศึกษาศาสตร์*. 27(3), 40-52.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2550). การพัฒนาครูและผู้บริหารโรงเรียน : ในกระแสสังคมระยะเปลี่ยนผ่านและการปฏิรูป. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2553). การวิจัยทางการบริหารการศึกษา : แนวคิดและกรณีศึกษา. ขอนแก่น: คลังนาวิทยา.
- ศิริพงษ์ เสาภายน. (2549). หลักการบริหารการศึกษา : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: บุ๊คพ้อยท์.
- ศิริวรรณ คนดี. (2556). *การบริหารการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในเขตคุณภาพนาดี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สังต์ อุทรานันท์. (2532). พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สนอง อินละคร. (2544). เทคนิควิธีการและนวัตกรรมที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. อุบลราชธานี: อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2549). อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : หน้าที่และบทบาท. กรุงเทพฯ: สำนักมาตรฐาน และประเมินผลอุดมศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ. (2542). มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- สมาน ทองสอน. (2533). ทรศนะของครูประถมศึกษาที่มีต่อบทบาทพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สวัสดี สายประสิทธิ์. (2537). คู่มือสอบและปฏิบัติราชการ. กรุงเทพฯ: พัฒนาการศึกษา.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: บุ๊คพ้อยท์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. (2561). *แผนปฏิบัติการประจำปี 2561*. กาฬสินธุ์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541a). การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา อย่างเป็นระบบ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2541b). การบริหารบุคคลสำหรับบริหารสถานศึกษาโครงการพัฒนาการบริหารบุคคล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541c). คู่มือดำเนินการอบรมพัฒนาการเรียน การสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่ เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2545). การวิจัยเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2545). แนวทางการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการประเมิน ภายนอก. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดีจำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). คุณภาพของครูสู่คุณภาพการเรียนรู้. แปลโดย สุรศักดิ์ หลาบมาลา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2552). คู่มือการประเมิน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะ. กรุงเทพฯ: สำนักงาน ก.ค.ศ กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). พระราชบัญญัติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564). กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

_____. (2545). จุดประกายการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2556). มาตรฐานวิชาชีพครู. กรุงเทพฯ: สำนักมาตรฐานวิชาชีพ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.

สำนักนวัตกรรมการเรียนการสอน. (2547). การพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: คลังน่านาวิทยา.

สุทัศน์ น้าพูลสุขสันต์. (2546). ความสำคัญและประโยชน์ของสมรรถนะ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์. (2554). หลักการทฤษฎีและนวัตกรรมการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุธี สุทธิสมบุรณ์ และสมาน รังสิโยภุชณ. (2537). หลักการบริหารเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ: สวัสดิการสำนักงาน ก.พ.

สุมิตร คุณานุกร. (2533). หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.

- สุรียา เสนาวงศ์. (2560). การพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2544). แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2543). การบริหารทรัพยากรบุคคลทางการศึกษา. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เสาวลักษณ์ นิกรพิทยา. (2544). เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการพัฒนาบุคลากรและฝึกอบรม. มหาสารคาม: ภาควิชาบริหารธุรกิจและสหกรณ์ สถาบันราชภัฏมหาสารคาม.
- ไสว พักขาว. (2542). หลักการสอนสำหรับการเป็นครูมืออาชีพ. กรุงเทพฯ: เอมพันธ์.
- หน่วยศึกษานิเทศก์. (2547). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: ธนารักษ์.
- หรรษา สุขกาล. (2543). การพัฒนารูปแบบโปรแกรมการทำงานระหว่างเรียน เพื่อส่งเสริมจริยธรรมในการทำงานของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตในสถาบันอุดมศึกษา. สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนันต์ ศรีอำไพ. (2550). การบริหารทรัพยากรบุคคลทางการศึกษา. มหาสารคาม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อรอุมา กองฝ้าย. (2558). แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อรุณ รักธรรม. (2537). ทฤษฎีองค์การและพฤติกรรมขององค์กร คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ออฟเซ็ท.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง). พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อุ้นตา นพคุณ. (2546). กรอบแนวคิดการพัฒนายามีส่วนร่วมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.

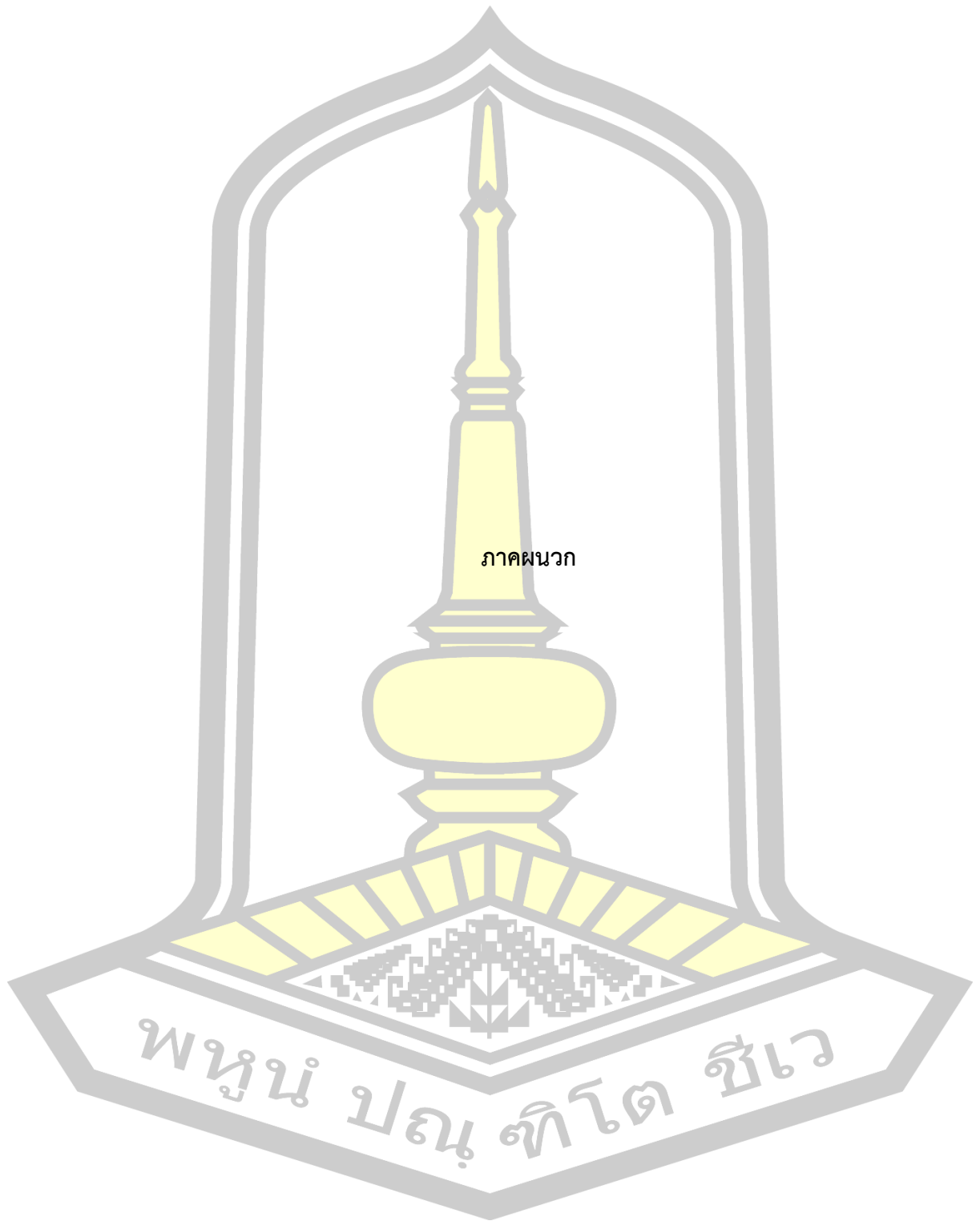
- Barr, M.J. and Keating, L. A. (1985). *Developing Effective Student Services Programs : Systematic Approaches for Practitioners*. San Francisco: CA : jossey Bass.
- Barr, M.J. and Keating, L. A. (1990). *Introduction : Elements of Program Development. in M.J. Barr, L.A. Keating and Associates. Developing Effective Student Services Program*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Beauchamp, R. H. (1975). *Education in Japan : A Source Book*. New York: Garland.
- Boone, E. J. (1992). *Developing programs in adult education. Prospect Heights*. Brooklyn: Waveland Press.
- Boyle, P. G. (1981). *Planning Better Programs*. New York: Mc Graw-Hill Book Company.
- Caffarella, R. (2002). *Planning: Programs for Adult Learners : A Practical Guide for Educators Trainers. and Staff Developers*. San Francisco: Jossey-Bass Publishers.
- Evaluation, T. J. C. on S. for E. (1994). *The Program Evaluation Standards : How to Assess Evaluations of Education Programs*. 2nd ed, Thousand Oaks: Sage.
- Houle, C. (1996). *The Design of Education*. Sanfrancisco: Jossey-Bass Publishers.
- Knowles, M. S. (1980). *The Modem Practice of Adult Education from Pedaeow to Andragogy*. New York: The Adult Education company.
- Lembo, L. T. (2010). Preserving Child Centered Education in the era of NCLB : A Case Study of one School's Efforts. *Dissertation Abstracts International*. 70(7), 1218-A.
- Margonis, F. (2007). Reconstruction Pragmatism to Address Racial Injustice. *Journal of Philosophy of Education*. 41(1), 141-149.
- Myers, J. (2012). Student-Centered Learning in the Elementary Classroom. *Dissertation Abstracts International*. 68(11), 351-A.
- Schottelkorb, A. (2008). Effectiveness of Child-Centered Play Therapy and Person Centered Teacher Consultation on ADHD Behavioral Problems of Elementary School Children : A Single Case Design. *Dissertation Abstracts International*. 69(2), 208-A.
- Stufflebeam, D. L. and A. J. S. (1985). *Systemic Evaluation*. Boston: Kluwep-Nijhoff Publishing.

Taba, H. (1962). *Curriculum Development Theory and Practice*. New York: Harcourt, Brace and World.

Tyler, R. W. (1986). Changing concepts of education. *International Journal of Educational Research*. 79(2), 251-278.

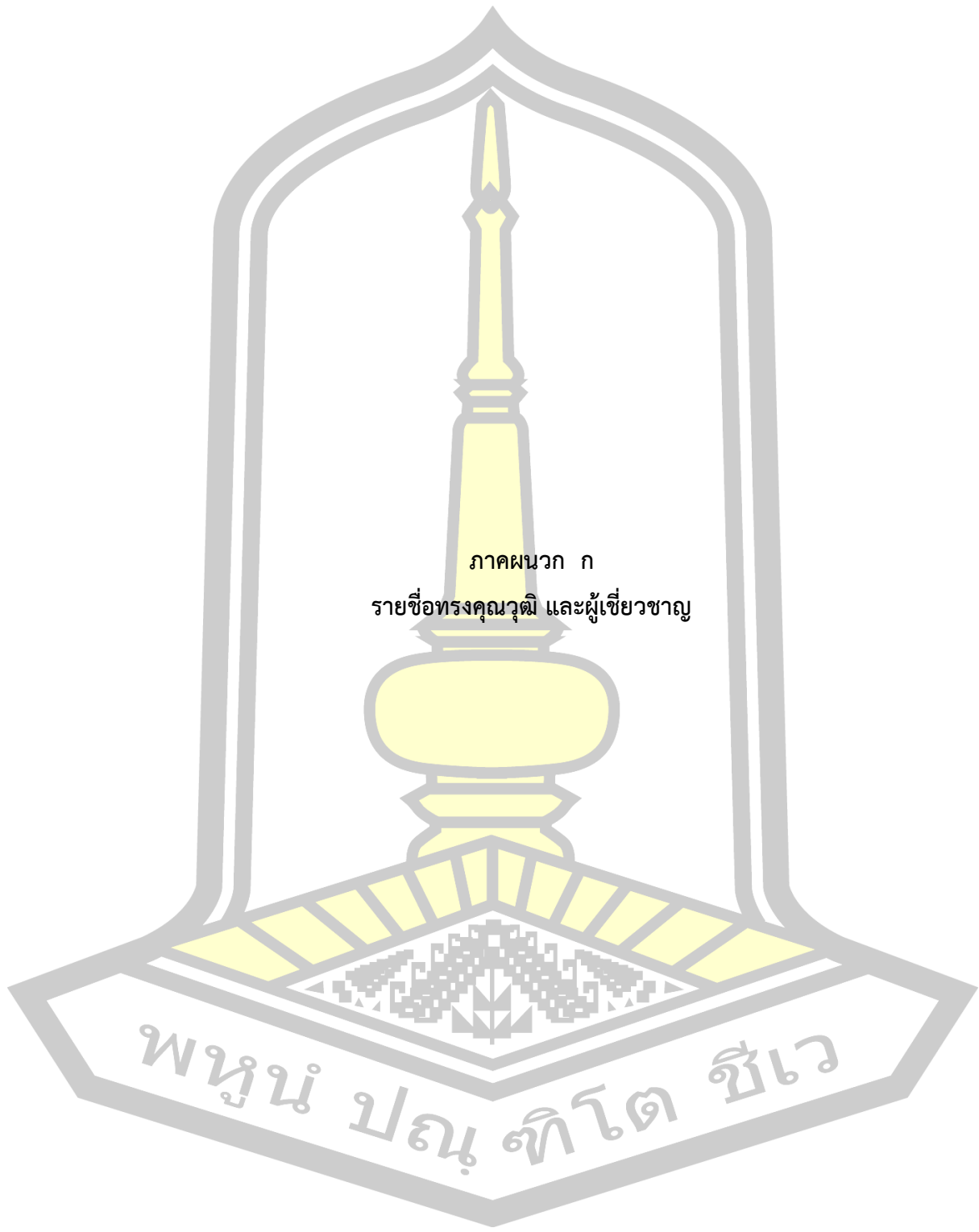
VanHousen, D. (2013). Effective Classroom Management in Student-Centered Classrooms. *Dissertation Abstracts International*. 68(11), 274-A.

ภาคผนวก

พหุจน์ ปณฺ ทิโต ชีเว

ภาคผนวก ก
รายชื่อทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ

พหุมนั ปณุ ทิโต ชีเว

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

ในการตรวจสอบประเมินองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 คน ประกอบด้วย

ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา มีคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปด้านการบริหารสถานศึกษาหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษามากกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน

1. ดร.วิโรจน์ ค้อไผ่ วุฒิการศึกษาสูงสุด หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ปร.ด. (บริหารการศึกษา) ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนกุศโลดม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

2. นายทักษิณ เชื้อสูง วุฒิการศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนจินดาสินธวานนท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศน์ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษาหรือที่เกี่ยวข้อง มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานทางการศึกษามากกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน

3. ดร.ประคอง จุลสอน วุฒิการศึกษาสูงสุด หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ปร.ด. (นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น) ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

4. ดร.เกษร ทองเสน วุฒิการศึกษาสูงสุด หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ปร.ด. (หลักสูตรและการเรียนการสอน) ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ดำรงตำแหน่งครู มีคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปด้านการวิจัยหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง มีประสบการณ์ด้านการสอนมากกว่า 10 ปี จำนวน 1 คน

5. ดร.ประยุทธ์ เทเวลา วุฒิการศึกษาสูงสุด หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ปร.ด. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา) ตำแหน่งครู โรงเรียนสารคามพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัยการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

กาฬสินธุ์ เขต 2

ผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 5 คน ประกอบด้วย

ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา มีคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปด้านการ
บริหารสถานศึกษาหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษามากกว่า 10 ปี
จำนวน 4 คน

1. ดร.สมทรัพย์ ภูโสภา วุฒิการศึกษาสูงสุด หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ปร.ด. (วิจัย
และประเมินผลการศึกษา) ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนเขาวงกตศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

2. ดร.ไพฑูล พรหมมากุล วุฒิการศึกษาสูงสุด หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ปร.ด. (วิจัย
และประเมินผลการศึกษา) ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนดงใหญ่วิทยาคม รัชมังคลาภิเษก สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

3. ดร.สมเพชร มัชปะโมะ วุฒิการศึกษาสูงสุด หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ปร.ด. (วิจัย
และประเมินผลการศึกษา) ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองบัวกุดอ้อ สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

4. ดร.อารยัน แสงนิกุล วุฒิการศึกษา หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต ค.ด. (บริหาร
การศึกษา) ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนนาดิหลุมข้าววิทยา ดุษฎีบัณฑิตสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ มีคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป ด้านการวิจัยและ
ประเมินผลการศึกษาหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 10 ปี จำนวน 1 คน

5. ดร.สุกัญญา ภูพิวโคก วุฒิการศึกษาสูงสุด หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ปร.ด. (การ
วิจัยศิลปะและวัฒนธรรม) ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กาฬสินธุ์ เขต 2

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบประเมินความเหมาะสมของการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 คน ประกอบด้วย

ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปด้านการบริหารสถานศึกษา มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษามากกว่า 10 ปี จำนวน 3 คน

1. ดร.วัลลภ ภูจอมจิตร วุฒิการศึกษา หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ค.ด.) บริหารการศึกษา ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนนาตาลวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

2. ดร.ปิยะกุล อุทโท วุฒิการศึกษา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ปร.ด. (บริหารการศึกษา) ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนโพนสมิอนุเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

3. นายศรายุทธ เชื้ออัญญ วุฒิการศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต ค.ม. (การบริหารการศึกษา) ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนกุงเก่าราษฎร์ประสิทธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ดำรงตำแหน่งครู มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา มีประสบการณ์ด้านการสอนมากกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน

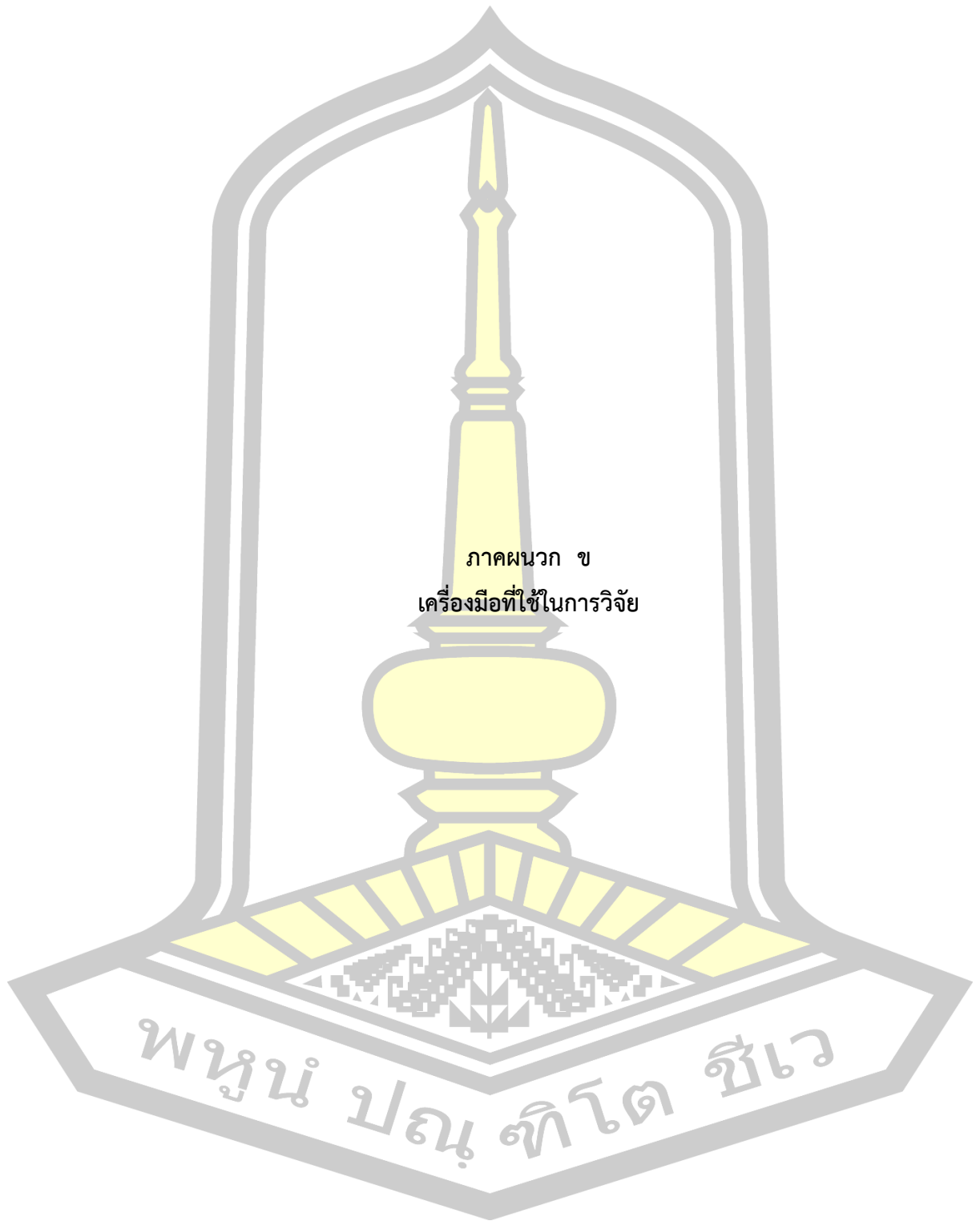
4. ดร.ประสงค์ สกุลข้ง วุฒิการศึกษา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ปร.ด. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา) ตำแหน่งครู โรงเรียนพินิจราษฎร์บำรุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

5. นางรักชนก โพธิ์สก วุฒิการศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) (วัดผลและประเมินผลการศึกษา) ตำแหน่งครู โรงเรียนพินิจราษฎร์บำรุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มงาน/ศึกษานิเทศก์ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโททางการบริหาร มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานทางการศึกษามากกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน

6. ดร.วิจิตรา โคตรบัญญัติ วุฒิการศึกษา หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต กศ.ด.) (การบริหารการศึกษา) ตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

7. นายสุพรรณ ทำแนบจิตร หลักสูตรศึกษามหาบัณฑิต กศ.ม. (บริหารการศึกษา) ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พหุบัน ปณฺ ทิโต ชีเว

แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2
(โดยผู้ทรงคุณวุฒิ)

คำชี้แจง

1. แบบประเมินนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา 2) ประเมินความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2. แบบประเมินมี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปสำหรับผู้ประเมิน

ตอนที่ 2 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ขอให้ท่านพิจารณารายละเอียดที่แนบมาพร้อมนี้ว่าองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา มีความเหมาะสมเพียงใด ประเด็นการพิจารณามีจำนวน 6 องค์ประกอบ 35 ตัวบ่งชี้ ขอความอนุเคราะห์ท่านผู้ทรงคุณวุฒิ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยประเมินตามเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

5 หมายถึง องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเหมาะสมมากที่สุด

4 หมายถึง องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเหมาะสมมาก

3 หมายถึง องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเหมาะสมปานกลาง

2 หมายถึง องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเหมาะสมน้อย

1 หมายถึง องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเหมาะสม
น้อยที่สุด

3. ตอนท้ายเป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีต่อ
การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาตากาฬสินธุ์ เขต 2

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

นางสาวสุนิสา ตั้งตระกูล

นิสิตปริญญาโท หลักสูตร (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปสำหรับผู้ประเมิน

1. ชื่อ-สกุล.....
2. ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่ง.....
3. สังกัดหน่วยงาน.....
4. วุฒิการศึกษาสูงสุด.....สาขา.....
5. ประสบการณ์การทำงาน.....ปี

ตอนที่ 2 องค์กรประกอบและตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

คำชี้แจง : ให้ท่านพิจารณาองค์ประกอบกับตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความเหมาะสมที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ตัวอย่าง

ข้อ	องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ระดับความเหมาะสม					ข้อคิดเห็น เพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
1.	✓					
1		✓				
2		✓				
3			✓			
4		✓				
5			✓			

ข้อ	องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ระดับความเหมาะสม					ข้อคิดเห็น เพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
1. ด้านการจัดการเรียนรู้							
1	การเฝ้าความสนใจของผู้เรียนก่อนการเรียนรู้						
2	การจัดการเรียนรู้ตอบสนองความต้องการระหว่างบุคคล						
3	การจัดการเรียนรู้มีการประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวาง						
4	การจัดการเรียนรู้เป็นแบบบูรณาการและพัฒนาผู้เรียนอย่างสมบูรณ์						
5	การจัดการเรียนรู้สามารถให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้						
6	การจัดการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้เลือกทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง						
2. ด้านผู้เรียน							
7	การให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง						
8	การให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง						
9	การให้ผู้เรียนฝึกคิดอย่างหลากหลาย และแสดงออกอย่างมีเหตุผล						
10	การให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบทั้งด้วยตนเองและร่วมกับกลุ่ม						
11	การให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามความถนัดความสามารถและความสนใจ						
12	การให้ผู้เรียนฝึกตนเองให้ระเบียบวินัยมีความรับผิดชอบในการทำงาน						
3. ด้านการบริหารจัดการ							
13	การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างชัดเจน						

ข้อ	องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ระดับความเหมาะสม					ข้อคิดเห็น เพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
14	การกำหนดแผนยุทธศาสตร์สอดคล้องกับเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้						
15	การกำหนดแผนการดำเนินงานในทุกองค์ประกอบของโรงเรียน						
16	การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน						
17	การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้อง						
4. ด้านครู							
18	การเตรียมการสอนที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน						
19	การจัดสิ่งแวดล้อมบรรยากาศให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง						
20	การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อผู้เรียนสม่ำเสมอ						
21	การจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงออก						
22	การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้คิดอย่างสร้างสรรค์ รู้จักแก้ปัญหา						
23	การใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง						
24	การฝึกฝนกิริยามารยาทและวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย						
5. ด้านการวัดผลและประเมินผล							
25	การวัดและประเมินผลสามารถประเมินศักยภาพของผู้เรียนได้						
26	การวัดและประเมินผลจากสภาพจริง						
27	การวัดและประเมินผลตรงตามความสามารถของแต่ละบุคคล						
28	การได้มีส่วนร่วมประเมินผลงานของทั้งตนเองและของเพื่อนร่วมห้อง						

ข้อ	องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ระดับความเหมาะสม					ข้อคิดเห็น เพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
6. ด้านหลักสูตร							
29	การประเมินทำให้ผู้เรียนรู้จักและเชื่อมั่นในตนเอง สามารถพัฒนาตนเองได้						
30	การสร้างหลักสูตรเป็นหลักสูตรที่มีความเป็น มาตรฐานสากล						
31	การสร้างหลักสูตรมีลักษณะกว้างยืดหยุ่นสัมพันธ์กับ ชีวิตจริงของผู้เรียน						
32	การสร้างหลักสูตรชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนด หลักสูตร						
33	การสร้างหลักสูตรมีความสมดุลทางทฤษฎีและการ ปฏิบัติของผู้เรียน						
34	การสร้างหลักสูตรเนื้อหาสาระของหลักสูตรมีความ จำเป็นต่อการเรียนรู้ในอนาคตของผู้เรียน						
35	การสร้างหลักสูตรเอื้อต่อความสามารถของแต่ละ บุคคล						

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

ท่านคิดว่าควรมีองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
เพิ่มเติมโปรดระบุ.....

**แบบประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้
การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
(สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ)**

คำชี้แจง

โปรดพิจารณาความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา กับนิยามศัพท์ (Index of Item-Objective Congruence : IOC) โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าคำถามไม่มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์

ข้อ	องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ความสอดคล้อง			ข้อคิดเห็น เพิ่มเติม
		+1	0	-1	
1. ด้านการจัดการเรียนรู้					
1	การเร้าความสนใจของผู้เรียนก่อนการเรียนรู้				
2	การจัดการเรียนรู้ตอบสนองความต้องการระหว่างบุคคล				
3	การจัดการเรียนรู้มีการประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวาง				
4	การจัดการเรียนรู้เป็นแบบบูรณาการและพัฒนาผู้เรียนอย่างสมบูรณ์				
5	การจัดการเรียนรู้สามารถให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้				
6	การจัดการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้เลือกทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง				
2. ด้านผู้เรียน					
7	การให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง				
8	การให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง				

ข้อ	องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ความ สอดคล้อง	ข้อคิดเห็น เพิ่มเติม
9	การให้ผู้เรียนฝึกคิดอย่างหลากหลาย และแสดงออกอย่างมีเหตุผล		
10	การให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบทั้งด้วยตนเองและร่วมกันกับกลุ่ม		
11	การให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามความถนัด ความสามารถ และความสนใจ		
12	การให้ผู้เรียนฝึกตนเองให้ระเบียบวินัยมีความรับผิดชอบในการทำงาน		
3. ด้านการบริหารจัดการ			
13	กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างชัดเจน		
14	การกำหนดแผนยุทธศาสตร์สอดคล้องกับเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้		
15	การกำหนดแผนการดำเนินงานในทุกองค์ประกอบของโรงเรียน		
16	การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน		
17	การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้อง		
4. ด้านครู			
18	การเตรียมการสอนที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน		
19	การจัดสิ่งแวดล้อมบรรยากาศให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง		
20	การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อผู้เรียนเสมอ		
21	การจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงออก		
22	การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้คิดอย่างสร้างสรรค์ รู้จักแก้ปัญหา		
23	การใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง		
24	การฝึกฝนกิจกรรมรายสัปดาห์และวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย		
5. ด้านการวัดผลและประเมินผล			
25	การวัดและประเมินผลสามารถประเมินศักยภาพของผู้เรียนได้		
26	การวัดและประเมินผลจากสภาพจริง		
27	การวัดและประเมินผลตรงตามความสามารถของแต่ละบุคคล		

ข้อ	องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ความ สอดคล้อง	ข้อคิดเห็น เพิ่มเติม
28	ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมประเมินผลงานของทั้งตนเองและของเพื่อนร่วมห้อง		
29	การประเมินทำให้ผู้เรียนรู้จักและเชื่อมั่นในตนเองสามารถพัฒนาตนเองได้		
6. ด้านหลักสูตร			
30	การสร้างหลักสูตรเป็นหลักสูตรมีความมาตรฐานสากล		
31	การสร้างหลักสูตรมีลักษณะกว้างยืดหยุ่นสัมพันธ์กับชีวิตจริงของผู้เรียน		
32	การสร้างหลักสูตรชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร		
33	การสร้างหลักสูตรมีความสมดุลทางทฤษฎีและการปฏิบัติของผู้เรียน		
34	การสร้างหลักสูตรเนื้อหาสาระของหลักสูตรมีความจำเป็นต่อการเรียนรู้ในอนาคตของผู้เรียน		
35	การสร้างหลักสูตรหลักสูตรเอื้อต่อความสามารถของแต่ละบุคคล		

ขอเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

พูน ปณฺ ทัตโต ชิว

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ชุดที่.....

แบบสอบถาม

สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ซึ่งผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2
 2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2
 3. ขอความอนุเคราะห์ตอบคำถามทุกตอน และทุกประเด็นให้สมบูรณ์และตรงกับความเป็นจริง คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 และจะไม่ส่งผลกระทบต่อท่านในเชิงลบใดๆทั้งสิ้น
 4. เมื่อท่านตอบแบบสอบถามเสร็จแล้ว โปรดเก็บเอกสารส่งคืนผู้วิจัยหรือขอความกรุณาส่งคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ โดยสอดใส่ซองที่ผู้วิจัยได้ติดแสตมป์มาพร้อมนี้แล้ว
- ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้

นางสาวสุนิสา ตังตระกูล

นิสิตปริญญาโท หลักสูตร (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง ชุดกิจกรรมวิธีการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมประกอบด้วย กระบวนการ เนื้อหา กิจกรรม สิ่งที่ชัดเจนสร้างขึ้น โดยการประยุกต์จากองค์ประกอบ แนวคิด ทฤษฎีที่นำมาเป็นพื้นฐานของการพัฒนาโปรแกรม เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้

2. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตเหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียนโดยครูผู้สอนต้องแสวงหาแนวทางและวิธีการที่ชัดเจนมาใช้ในการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอนจนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้

2.1 ด้านการจัดการเรียนรู้ หมายถึง เทคนิคกระบวนการในการจัดการเรียน การสอน โดยกระบวนการสอนทุกขั้นตอนล้วนมีความหมายต่อผู้เรียน กระบวนการสอนมีความ ตอบสนองกับความต้องการของผู้เรียน ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ กิจกรรมที่ทำมาจากทางเลือกของผู้เรียนเองโดยผู้เรียนได้พัฒนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลซึ่งกันและกันได้ สรุปเทคนิค กระบวนการสอน ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1) การเร้าความสนใจของผู้เรียนก่อนการเรียนรู้ 2) การจัดการเรียนรู้ตอบสนองความต้องการระหว่างบุคคล 3) การจัดการเรียนรู้มีการประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวาง 4) การจัดการเรียนรู้เป็นแบบบูรณาการและพัฒนาผู้เรียนอย่างสมบูรณ์ 5) การจัดการเรียนรู้สามารถให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ 6) การจัดการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้เลือกทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง 7) การจัดการเรียนรู้เน้นกิจกรรมที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันละกัน

2.2 ด้านผู้เรียน หมายถึง ลักษณะของผู้เรียนในการทำกิจกรรม ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ สามารถค้นพบความถนัดของตนเองได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย สามารถค้นหาคำตอบนั้นได้ด้วยตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบในการทำงาน รับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน ตลอดจนมีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนพยายามแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง สรุปคุณลักษณะของผู้เรียน ประกอบด้วย 8 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1) ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง 2) ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง 3) ผู้เรียนฝึกคิดอย่างหลากหลาย และแสดงออกอย่างมีเหตุผล 4) ผู้เรียนค้นหาคำตอบทั้งด้วยตนเองและร่วมกันกับกลุ่ม 5) ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามความถนัด ความสามารถ และความสนใจ 6) ผู้เรียนฝึกตนเองให้ระเบียบวินัยมีความรับผิดชอบในการทำงาน 7) ผู้เรียนฝึกประเมินปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น 8) ผู้เรียนสนใจใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง

2.3 ด้านการบริหารจัดการ หมายถึง การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีการกำหนดแผนดำเนินงาน มีระบบการประกันคุณภาพภายใน จัดทำแผนประจำปี ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและสนับสนุนปัจจัยในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้เกิดความสำเร็จ สรุปการบริหารจัดการ ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1) กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างชัดเจน 2) การกำหนดแผนยุทธศาสตร์สอดคล้องกับเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ 3) การกำหนดแผนการดำเนินงานในทุกองค์ประกอบของโรงเรียน 4) การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน 5) การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้อง 6) การส่งเสริมให้บุคลากรและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ 7) การจัดปัจจัยสนับสนุนเพื่อให้กระบวนการเรียนรู้สามารถประสพผลสำเร็จได้

2.4 ด้านการสอนของครู หมายถึง พฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอนของครู โดยครูเตรียมการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ให้กำลังใจแรงเสริมแก่ผู้เรียน มีความเมตตาต่อผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักทำ ปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ และพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ สรุปคุณลักษณะของครูผู้สอน ประกอบด้วย 8 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1) ครูเตรียมการสอนที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน 2) ครูจัดสิ่งแวดล้อม บรรยากาศให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 3) ครูรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อผู้เรียนสม่ำเสมอ 4) ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงออก 5) ครูจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้คิดอย่างสร้างสรรค์ รู้จักแก้ปัญหา 6) ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง 7) ครูฝึกฝนกีฬามารยาทและวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย 8) ครูสังเกต ประเมินพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

2.5 ด้านการวัดผลและประเมินผล หมายถึง การวัดศักยภาพของผู้เรียน โดยสามารถนำการวัดนั้นมาปรับปรุงเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพตามความสามารถและความต้องการของผู้เรียน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของตนเองและผู้อื่น และสามารถสะท้อนความสำเร็จของกระบวนการสอนได้ สรุปการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1) การวัดและประเมินผลสามารถประเมินศักยภาพของผู้เรียนได้ 2) การวัดและประเมินผลจากสภาพจริง 3) การวัดและประเมินผลตรงตามความสามารถของแต่ละบุคคล 4) ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมประเมินผลงานของทั้งตนเองและของเพื่อนร่วมห้อง 5) ผลการประเมินทำให้ผู้เรียนรู้จักและเชื่อมั่นในตนเองสามารถพัฒนาตนเองได้ 6) การประเมินผลการเรียนรู้สามารถเชื่อมโยงไปสู่ชีวิตจริงได้ 7) ประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลายในสถานการณ์ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

2.6 ด้านหลักสูตร หมายถึง หลักสูตรที่จัดทำขึ้นเพื่ออนาคต มีความยืดหยุ่นหลากหลายสามารถเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียนได้ โดยเอื้อต่อความสามารถของแต่ละบุคคลเพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติที่สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจโดย เหมาะสมกับวัยและ

ศักยภาพของผู้เรียนฝึกให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการเรียนรู้และเกิดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
 สรุปลักษณะสำคัญ ประกอบด้วย 8 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1) หลักสูตรเป็นหลักสูตรที่มีความมาตรฐานสากล 2)
 หลักสูตรมีลักษณะกว้างยืดหยุ่นสัมพันธ์กับชีวิตจริงของผู้เรียน 3) ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนด
 หลักสูตร 4) หลักสูตรมีความสมดุลทางทฤษฎีและการปฏิบัติของผู้เรียน 5) เนื้อหาสาระของหลักสูตร
 มีความจำเป็นต่อการเรียนรู้ในอนาคตของผู้เรียน 6) หลักสูตรเอื้อต่อความสามารถของแต่ละบุคคล 7)
 หลักสูตรต้องเอื้อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ 8) หลักสูตรเน้นการฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น
 แก้ปัญหาเป็น

3. สภาพปัจจุบัน หมายถึง ระดับของสภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในแต่ละ
 องค์กรประกอบและตัวบ่งชี้ที่มีอยู่จริงในสถานศึกษาของท่านในปัจจุบัน

4. สภาพที่พึงประสงค์ หมายถึง ระดับความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่
 เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในแต่ละองค์กรประกอบและตัวบ่งชี้

5. สถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงชั้น
 มัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งของรัฐและเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์
 เขต 2

6. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบด้านการบริหาร
 สถานศึกษาแต่ละแห่งทั้งของรัฐและเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์
 เขต 2

7. ครู หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่มีหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการ
 ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน สังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ตอนที่ 1 : ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1.1 เพศ

ชาย หญิง

1.2 ตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน

ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา ครู

1.3 ประสบการณ์การทำงาน

น้อยกว่า 1 ปี 1-5 ปี 6-10 ปี
 11-15 ปี 16-20 ปี 21 ปีขึ้นไป

1.4 ขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน

ขนาดเล็ก (นร. 1-120 คน)
 ขนาดกลาง (นร. 121- 299 คน)
 ขนาดใหญ่ (นร. 300 คนขึ้นไป)

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

คำชี้แจง 1. แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า

2. โปรดใช้ดุลยพินิจของท่านพิจารณาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในระดับความคิดเห็นของท่านตามความเป็นจริง ซึ่งแต่ละข้อมีความหมายดังนี้

5 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
41	การสร้างหลักสูตรมีความสมดุลทางทฤษฎี และการปฏิบัติของผู้เรียน										
42	การสร้างหลักสูตรเนื้อหาสาระของหลักสูตรมี ความจำเป็นต่อการเรียนรู้ในอนาคตของ ผู้เรียน										
43	การสร้างหลักสูตรหลักสูตรเอื้อต่อ ความสามารถของแต่ละบุคคล										
44	การสร้างหลักสูตรหลักสูตรต้องเอื้อประโยชน์ ของผู้เรียนเป็นสำคัญ										
45	การสร้างหลักสูตรหลักสูตรเน้นการฝึกปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น										

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณอย่างสูงยิ่ง

พูน ปณ ทิโต ชีเว

แบบสัมภาษณ์เพื่อใช้ในการวิจัย

เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์นี้สร้างขึ้นเพื่อใช้สอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ในสถานศึกษาที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) เกี่ยวกับการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ จะนำไปเป็นข้อมูลในการจัดทำโครงการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2
3. แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
 - ตอนที่ 2 รายการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 6 ประเด็น ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน 3) ด้านการบริหารจัดการ 4) ด้านการสอนของครู 5) ด้านการวัดและประเมินผล 6) ด้านหลักสูตร
 - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล

นางสาวสุนิสา ตั้งตระกูล

นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารและพัฒนาศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พหุบัณฑิตศึกษา

ตอนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ตำแหน่ง.....
2. สถานที่ทำการสัมภาษณ์.....
3. วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์
4. ผู้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 : รายการสัมภาษณ์

การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ท่านคิดว่าควรมีวิธีการปฏิบัติอย่างไร

1. ท่านคิดว่าการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในด้านการจัดการเรียนรู้ ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่าการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในด้านผู้เรียน ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่าการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในด้านการบริหารจัดการ ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

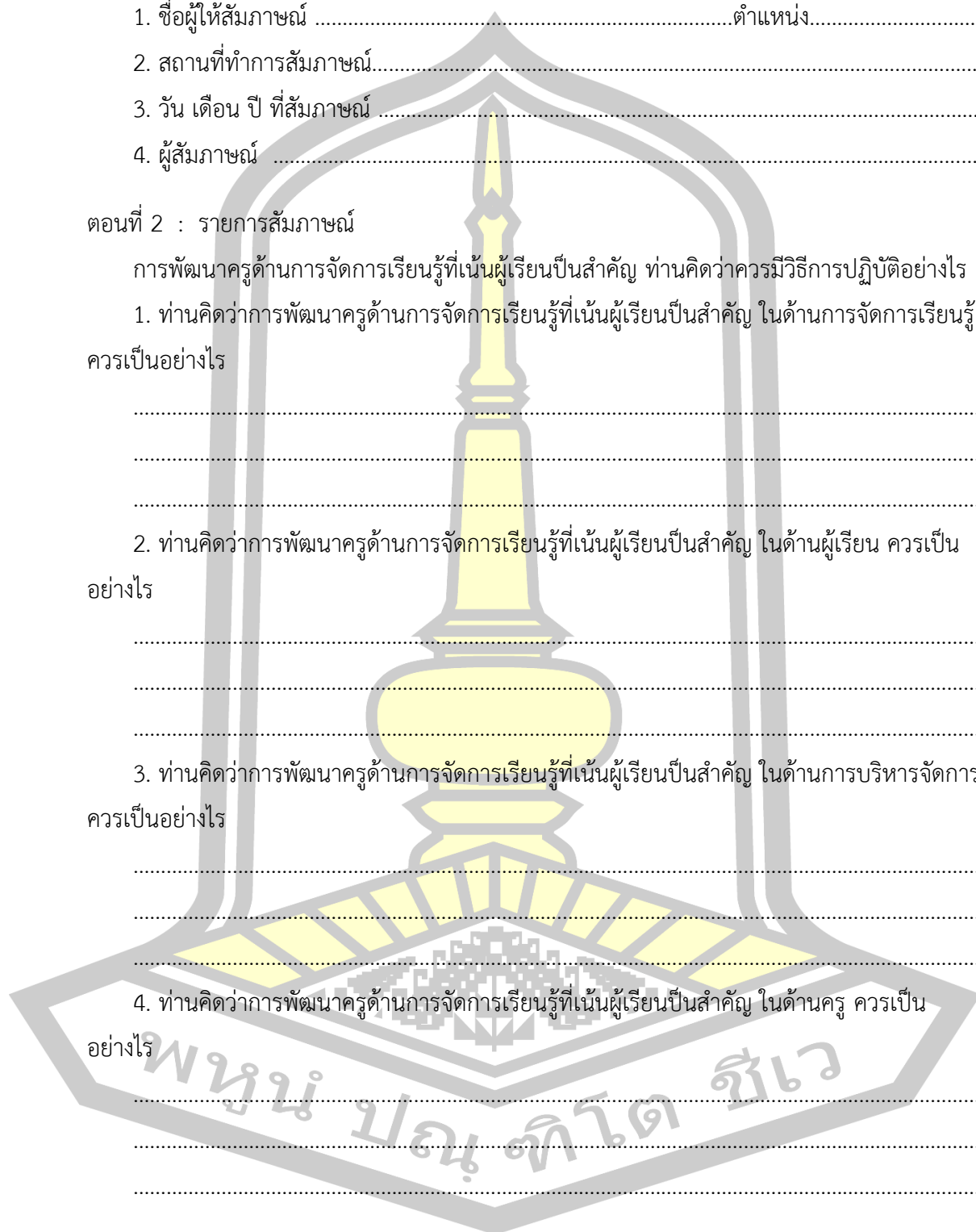
.....

4. ท่านคิดว่าการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในด้านครู ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

5. ท่านคิดว่าการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในด้านการวัดและประเมินผล ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

6. ท่านคิดว่าการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในด้านหลักสูตร ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง

แบบประเมินโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2
(โดยทรงคุณวุฒิ)

คำชี้แจง

แบบประเมินโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 เป็นเครื่องมือส่วนหนึ่งในการทำวิทยานิพนธ์ของ นางสาวสุนิสา ตั้งตระกูล หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สินธวาคามดิษฐ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. แบบประเมินฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านผู้ทรงคุณวุฒิได้กรุณาพิจารณาความเหมาะสม ของโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 หากท่านมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมกรุณาระบุในข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงโปรแกรมต่อไป

2. แบบประเมินนี้แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 2 ขอความกรุณาให้ท่านพิจารณาตรวจสอบในหัวข้อต่างๆ ว่ามีความเหมาะสมเพียงใด โดยการทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่าง 5 ระดับต่อไปนี้

5 หมายถึง โปรแกรมมีความเหมาะสมมากที่สุด

4 หมายถึง โปรแกรมมีความเหมาะสมมาก

3 หมายถึง โปรแกรมมีความเหมาะสมปานกลาง

2 หมายถึง โปรแกรมมีความเหมาะสมน้อย

1 หมายถึง โปรแกรมมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 หากมีข้อสงสัยข้อเสนอแนะเพิ่มเติม กรุณาระบุท้ายแบบประเมิน

ขอขอบพระคุณคุณท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบประเมิน

นางสาวสุนิสา ตั้งตระกูล

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน

1. ชื่อ-สกุล.....
2. ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่ง.....
3. สังกัดหน่วยงาน.....
4. วุฒิการศึกษาสูงสุด.....สาขา.....
5. ประสบการณ์การทำงาน.....ปี

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2

ส่วนประกอบของโปรแกรม	ความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. หลักการ					
1.1 หลักการของโปรแกรม					
1.2 ความเหมาะสมกับสภาพปัญหา					
1.3 ความจำเป็นในการพัฒนาโปรแกรม					
2. วัตถุประสงค์					
2.1 มีความเหมาะสม					
2.2 มีความชัดเจน					
3. เนื้อหา					
3.1 มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์					
3.2 Module 1 ด้านการจัดการเรียนรู้					
3.3 Module 2 ด้านผู้เรียน					
3.4 Module 3 ด้านการบริหารจัดการ					
3.5 Module 4 ด้านครู					
3.6 Module 5 ด้านการวัดและประเมินผล					
3.7 Module 6 ด้านหลักสูตร					
4. การดำเนินการ					
4.1 ความเหมาะสมของกิจกรรม					

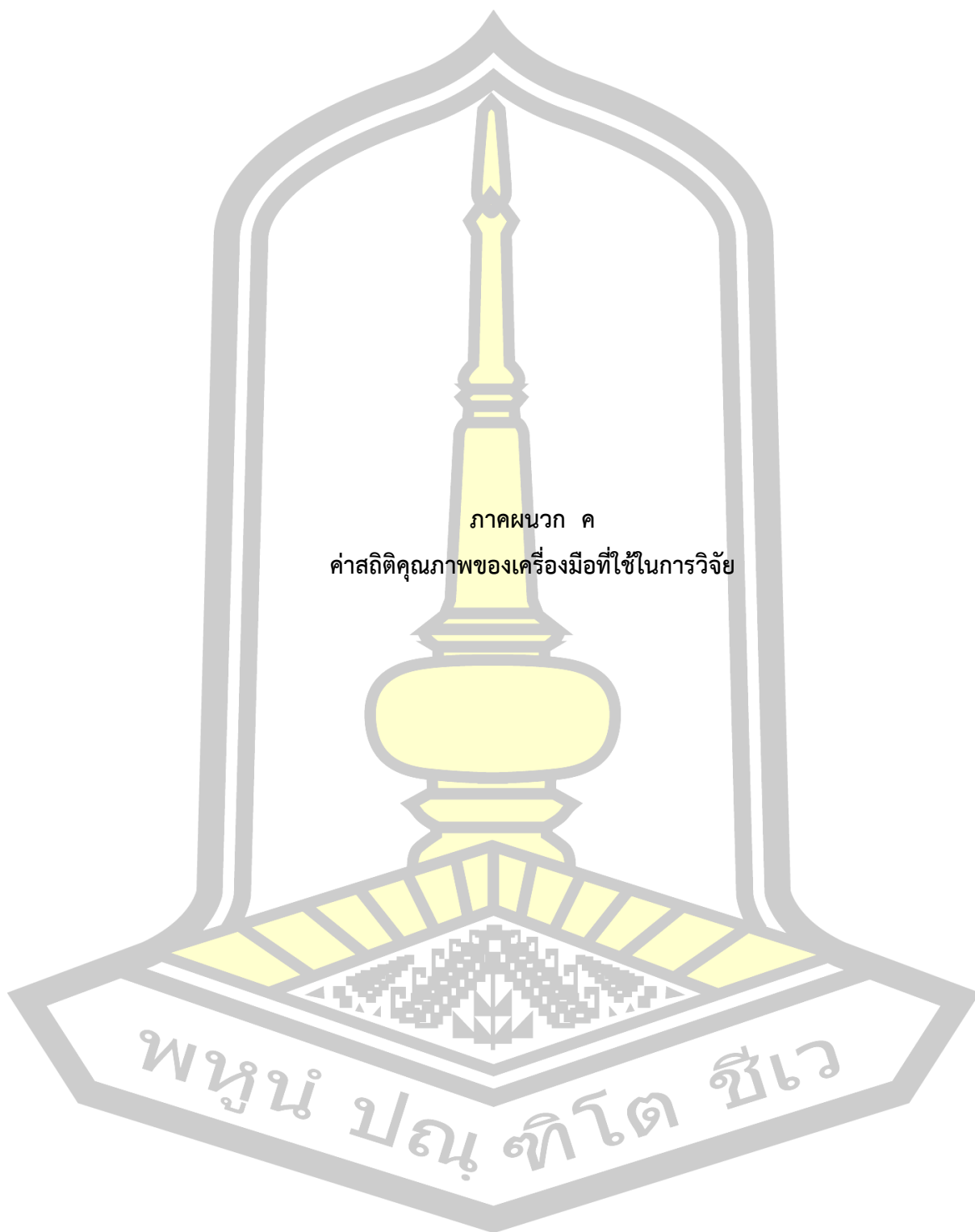
ส่วนประกอบของโปรแกรม	ความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
4.2 การนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน					
4.3 การกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาครู					
4.4 ความน่าสนใจของกิจกรรม					
4.5 ใ้ความรู้ใ้งาน					
4.6 สื่อ อุปกรณ์เทคโนโลยี					
4.7 สื่อบุคคลหรือวิทยากร (ที่เป็นที่รู้จักในวงการพัฒนาครูในองค์กรต่างๆ)					
5. การประเมินผล					
5.1 การประเมินก่อนการพัฒนา					
5.2 การประเมินระหว่างการพัฒนา					
5.3 การประเมินหลังการพัฒนา					
5.4 ประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนา					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

ภาคผนวก ค

ค่าสถิติคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พหุจน์ ปณฺ ทิโต ชีเว

ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

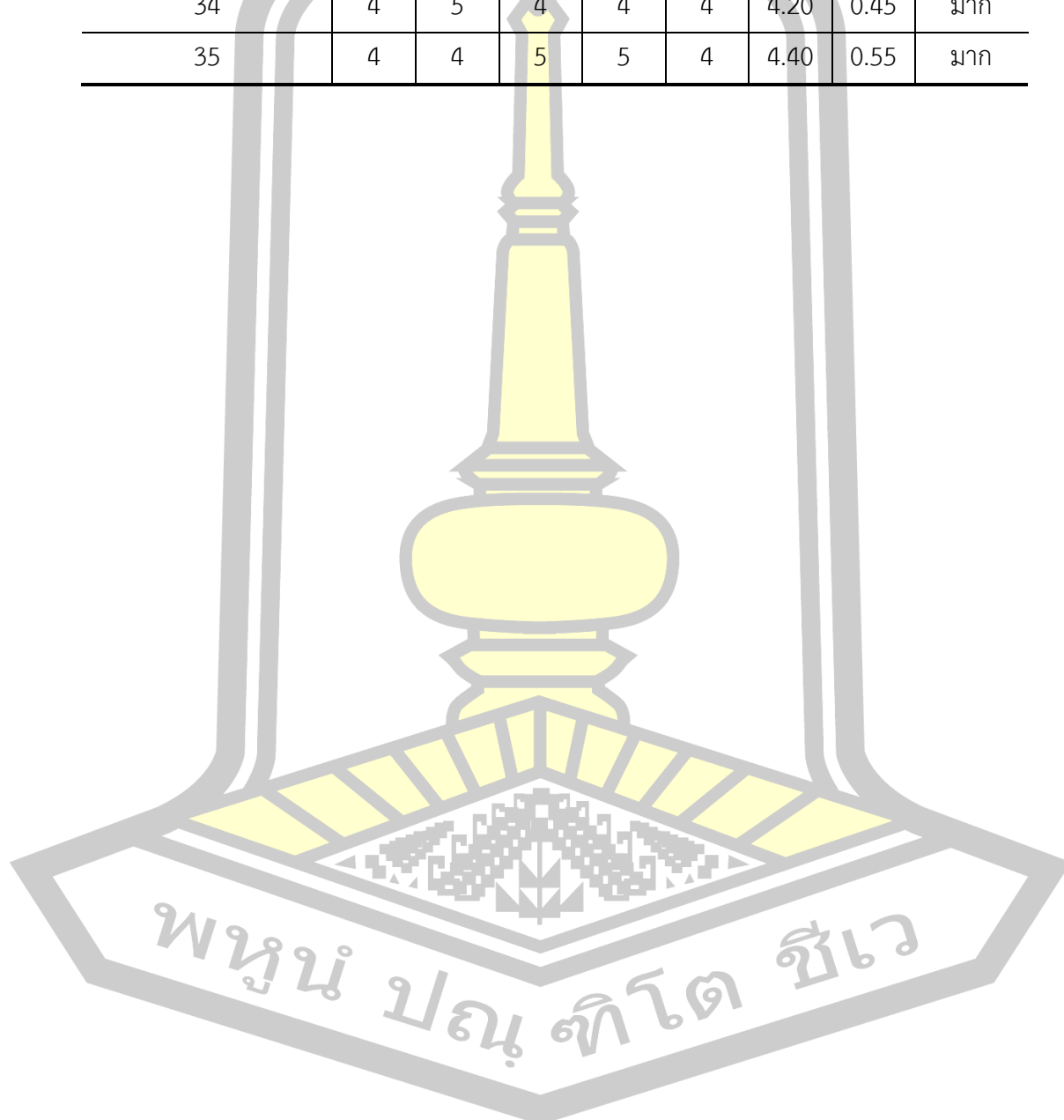
องค์ประกอบ การจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ	ผู้ทรงคุณวุฒิ					\bar{X}	S. D.	ระดับ ความ เหมาะสม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	5	5	5	4	5	4.53	0.50	มากที่สุด
2	5	5	5	4	4	4.50	0.57	มากที่สุด
3	5	5	5	5	4	4.56	0.51	มากที่สุด
4	5	5	5	5	4	4.57	0.53	มากที่สุด
5	4	5	5	5	4	4.48	0.49	มาก
6	5	5	5	5	4	4.53	0.46	มากที่สุด

ผลการประเมินความเหมาะสมของตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ตัวบ่งชี้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ	ผู้ทรงคุณวุฒิ					\bar{X}	S. D.	ระดับ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1. ด้านการจัดการเรียนรู้								
1	5	4	5	4	5	4.60	0.55	มากที่สุด
2	5	5	5	5	4	4.80	0.45	มากที่สุด
3	4	5	4	5	4	4.40	0.55	มาก
4	5	5	5	4	5	4.80	0.45	มากที่สุด
5	4	4	5	4	5	4.40	0.55	มาก
6	4	4	4	4	5	4.20	0.45	มาก
2. ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน								
7	4	5	5	5	3	4.40	0.89	มาก
8	5	4	5	4	5	4.60	0.55	มากที่สุด
9	5	5	4	5	4	4.60	0.55	มากที่สุด

ตัวบ่งชี้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ	ผู้ทรงคุณวุฒิ					\bar{X}	S. D.	ระดับ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
10	4	4	5	4	5	4.40	0.55	มาก
11	5	5	5	4	5	4.80	0.45	มากที่สุด
12	4	5	4	4	4	4.20	0.45	มาก
3. ด้านการบริหารจัดการ								
13	4	5	4	4	4	4.20	0.45	มาก
14	5	5	5	5	4	4.80	0.45	มากที่สุด
15	5	4	5	5	4	4.60	0.55	มากที่สุด
16	4	5	5	4	5	4.60	0.55	มากที่สุด
17	5	5	4	5	4	4.60	0.55	มากที่สุด
4. ด้านการสอนของครู								
18	5	5	4	5	4	4.60	0.55	มากที่สุด
19	3	4	5	4	3	3.80	0.84	มาก
20	5	5	5	5	4	4.80	0.45	มากที่สุด
21	5	4	5	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
22	5	5	4	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
23	4	5	5	4	4	4.40	0.55	มาก
24	5	4	5	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
5. ด้านการวัดและประเมินผล								
25	4	4	5	4	4	4.20	0.45	มาก
26	4	5	5	5	4	4.60	0.55	มากที่สุด
27	4	4	4	5	4	4.20	0.45	มาก
28	5	5	4	4	5	4.60	0.55	มากที่สุด
29	4	5	5	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
6. ด้านหลักสูตร								
30	5	5	5	5	4	4.80	0.45	มากที่สุด
31	4	4	4	5	4	4.20	0.45	มาก

ตัวบ่งชี้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ	ผู้ทรงคุณวุฒิ					\bar{X}	S. D.	ระดับ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
32	5	5	4	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
33	5	4	5	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
34	4	5	4	4	4	4.20	0.45	มาก
35	4	4	5	5	4	4.40	0.55	มาก

ผลการประเมินค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์
ขององค์ประกอบจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

องค์ประกอบ จัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ	ผู้เชี่ยวชาญ					รวม ΣR	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	1	1	1	0	1	4	0.80	ใช้ได้
2	1	1	0	1	1	4	0.80	ใช้ได้
3	1	1	1	0	1	4	0.80	ใช้ได้
4	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้
5	1	1	1	0	1	4	0.80	ใช้ได้
6	1	0	1	1	0	3	0.60	ใช้ได้

ผลการประเมินค่า IOC ของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์
ของตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

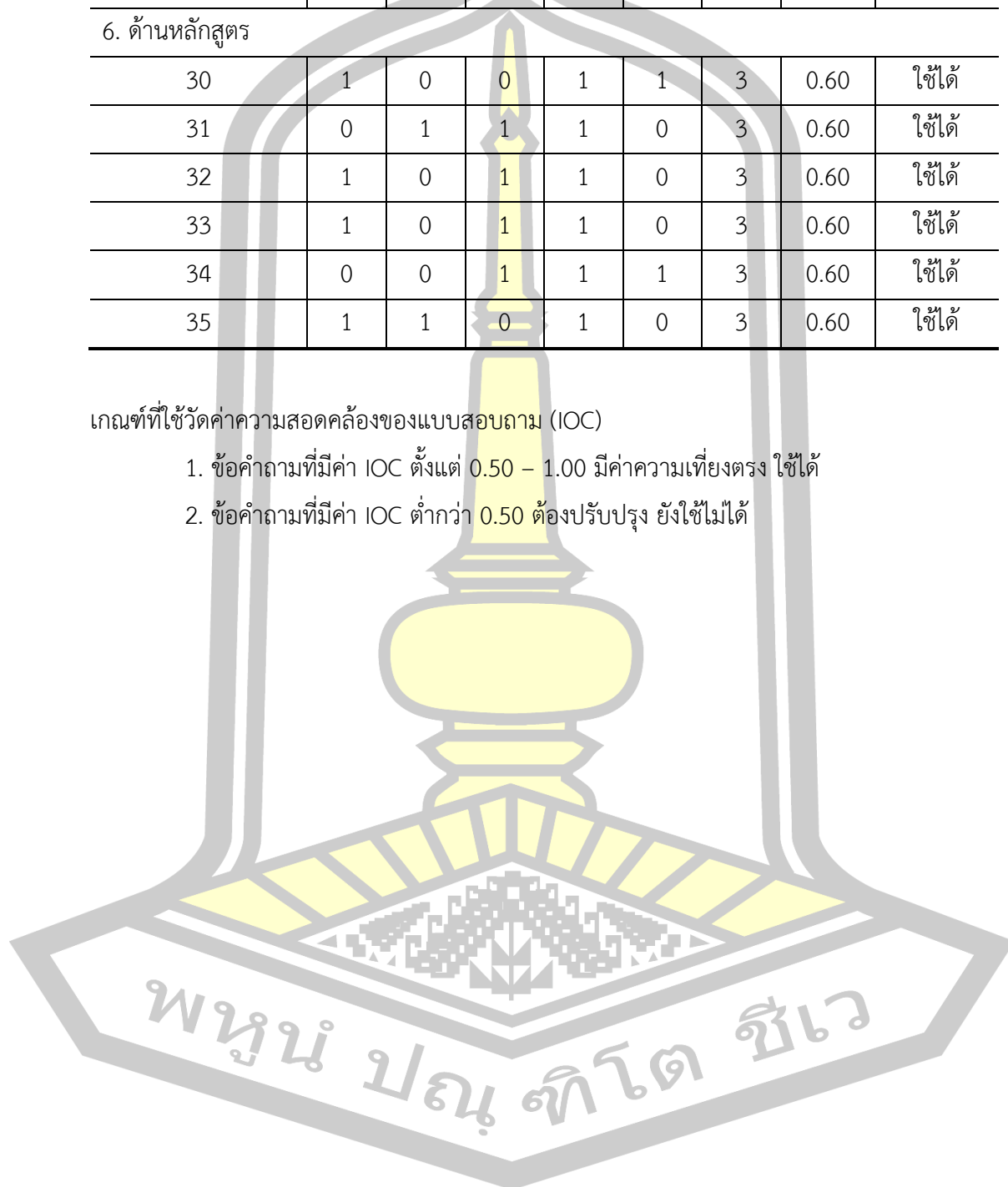
ตัวบ่งชี้การจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ	ผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม ΣR	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1. ด้านการจัดการเรียนรู้								
1	1	0	1	0	1	3	0.60	ใช้ได้
2	1	1	1	0	1	4	0.80	ใช้ได้
3	1	0	1	0	1	3	0.60	ใช้ได้
4	1	0	1	1	0	3	0.60	ใช้ได้
5	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
6	1	1	0	0	1	3	0.60	ใช้ได้
2. ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน								
7	1	0	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้

ตัวบ่งชี้การจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ	ผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม ΣR	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
8	1	0	0	1	0	2	0.40	ใช้ได้
9	1	1	0	1	0	3	0.60	ใช้ได้
10	1	1	0	1	1	4	0.80	ใช้ได้
11	1	0	0	1	1	3	0.60	ใช้ได้
12	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้
3. ด้านการบริหารจัดการ								
13	1	1	0	0	1	3	0.60	ใช้ได้
14	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้
15	0	1	0	1	1	3	0.60	ใช้ได้
16	1	1	1	0	1	4	0.80	ใช้ได้
17	1	1	1	0	1	4	0.80	ใช้ได้
4. ด้านการสอนของครู								
18	0	1	0	1	1	3	0.60	ใช้ได้
19	1	1	0	0	1	3	0.60	ใช้ได้
20	1	1	0	1	0	3	0.60	ใช้ได้
21	1	0	1	1	0	3	0.60	ใช้ได้
22	0	1	1	1	0	3	0.60	ใช้ได้
23	1	1	1	0	1	4	0.80	ใช้ได้
24	1	0	1	1	0	3	0.60	ใช้ได้
5. ด้านการวัดและประเมินผล								
25	1	1	0	0	1	3	0.60	ใช้ได้
26	1	1	1	0	1	4	0.80	ใช้ได้
27	1	0	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
28	0	1	1	0	1	3	0.60	ใช้ได้
29	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้

ตัวบ่งชี้การจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ	ผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม ΣR	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
6. ด้านหลักสูตร								
30	1	0	0	1	1	3	0.60	ใช้ได้
31	0	1	1	1	0	3	0.60	ใช้ได้
32	1	0	1	1	0	3	0.60	ใช้ได้
33	1	0	1	1	0	3	0.60	ใช้ได้
34	0	0	1	1	1	3	0.60	ใช้ได้
35	1	1	0	1	0	3	0.60	ใช้ได้

เกณฑ์ที่ใช้วัดค่าความสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC)

1. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้
2. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุง ยังใช้ไม่ได้

ผลการประเมินค่า IOC องค์ประกอบของโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

องค์ประกอบ ของโปรแกรม	ผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม ΣR	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1.								
1.1	0	1	1	0	1	3.00	0.60	ใช้ได้
1.2	1	1	1	0	1	4.00	0.80	ใช้ได้
1.3	1	0	1	1	1	4.00	0.80	ใช้ได้
2.								
2.1	1	1	1	1	0	4.00	0.80	ใช้ได้
2.2	0	1	1	1	1	4.00	0.80	ใช้ได้
3.								
3.1	1	1	1	0	1	4.00	0.80	ใช้ได้
3.2	1	0	1	1	1	4.00	0.80	ใช้ได้
3.3	1	0	1	1	1	4.00	0.80	ใช้ได้
3.4	1	1	1	1	0	4.00	0.80	ใช้ได้
3.5	1	1	0	1	1	4.00	0.80	ใช้ได้
3.6	1	0	0	1	1	3.00	0.60	ใช้ได้
3.7	1	1	1	1	0	4.00	0.80	ใช้ได้
4.								
4.1	1	1	0	0	1	3.00	0.60	ใช้ได้
4.2	1	1	1	1	0	4.00	0.80	ใช้ได้
4.3	0	1	0	1	1	3.00	0.60	ใช้ได้
4.4	1	1	0	0	1	3.00	0.60	ใช้ได้
4.5	1	1	1	1	1	5.00	1.00	ใช้ได้
4.6	0	1	0	1	1	3.00	0.60	ใช้ได้
4.7	1	1	1	0	1	4.00	0.80	ใช้ได้

ส่วนประกอบของ โปรแกรม	ผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม ΣR	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
5.								
5.1	1	0	1	1	1	4.00	0.80	ใช้ได้
5.2	1	0	1	1	0	3.00	0.60	ใช้ได้
5.3	0	1	1	1	1	4.00	0.80	ใช้ได้
5.4	1	1	1	0	1	4.00	0.80	ใช้ได้

เกณฑ์ที่ใช้วัดค่าความสอดคล้องของแบบประเมินโปรแกรม (IOC)

1. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้
2. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุง ยังใช้ไม่ได้

แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r_{xy})	ค่าความเชื่อมั่น (a)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r_{xy})	ค่าความเชื่อมั่น (a)
1	.546	.971	24	.797	.969
2	.507	.971	25	.773	.970
3	.571	.970	26	.783	.970
4	.520	.971	27	.736	.970
5	.440	.971	28	.787	.970
6	.559	.970	29	.783	.970
7	.550	.970	30	.721	.970
8	.507	.971	31	.756	.970
9	.447	.971	32	.770	.970
10	.518	.971	33	.729	.970
11	.552	.970	34	.703	.970
12	.608	.970	35	.781	.970
13	.564	.970	36	.783	.970
14	.783	.970	37	.729	.970
15	.699	.970	38	.736	.970
16	.604	.970	39	.764	.970
17	.630	.970	40	.706	.970
18	.726	.970	41	.751	.970
19	.783	.970	42	.763	.970
20	.699	.970	43	.755	.970
21	.787	.970	44	.752	.970
22	.773	.970	45	.733	.970
23	.736	.970			

มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ตั้งแต่ 0.440 ถึง 0.797

มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.971

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	200.07	379.281	.546	.971
a2	200.00	381.000	.507	.971
a3	199.90	380.667	.571	.970
a4	199.97	381.106	.520	.971
a5	200.00	384.929	.440	.971
a6	199.86	382.837	.559	.970
a7	199.93	381.567	.550	.970
a8	199.97	382.392	.507	.971
a9	199.83	387.076	.447	.971
a10	199.97	380.392	.518	.971
a11	199.93	381.495	.552	.970
a12	199.93	379.638	.608	.970
a13	199.86	382.695	.564	.970
a14	199.55	384.042	.783	.970
a15	199.55	385.828	.699	.970
a16	199.52	386.616	.604	.970
a17	199.55	385.756	.630	.970
a18	199.55	385.256	.726	.970
a19	199.55	384.042	.783	.970
a20	199.55	385.828	.699	.970
a21	199.55	383.970	.787	.970
a22	199.55	384.256	.773	.970
a23	199.55	385.042	.736	.970
a24	199.55	383.756	.797	.969
a25	199.55	384.256	.773	.970
a26	199.55	384.042	.783	.970
a27	199.55	385.042	.736	.970
a28	199.55	383.970	.787	.970
a29	199.55	384.042	.783	.970
a30	199.59	385.108	.721	.970
a31	199.55	384.613	.756	.970
a32	199.55	384.328	.770	.970
a33	199.55	385.185	.729	.970
a34	199.55	385.756	.703	.970
a35	199.59	383.823	.781	.970
a36	199.52	384.401	.783	.970
a37	199.55	385.185	.729	.970
a38	199.62	384.601	.736	.970
a39	199.59	384.180	.764	.970
a40	199.62	385.244	.706	.970
a41	199.69	384.079	.751	.970
a42	199.55	384.470	.763	.970
a43	199.52	384.973	.755	.970
a44	199.52	385.044	.752	.970
a45	199.55	385.113	.733	.970

แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์
ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาภาคพลสินธุ์ เขต 2

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r_{xy})	ค่าความเชื่อมั่น (a)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r_{xy})	ค่าความเชื่อมั่น (a)
1	.487	.965	24	.731	.963
2	.485	.965	25	.700	.963
3	.520	.964	26	.756	.963
4	.488	.964	27	.666	.963
5	.441	.965	28	.712	.963
6	.554	.964	29	.756	.963
7	.532	.964	30	.697	.963
8	.502	.964	31	.598	.964
9	.437	.965	32	.659	.964
10	.526	.964	33	.647	.964
11	.530	.964	34	.634	.964
12	.610	.964	35	.739	.963
13	.552	.964	36	.710	.963
14	.692	.963	37	.583	.964
15	.615	.964	38	.647	.964
16	.514	.964	39	.568	.964
17	.595	.964	40	.775	.963
18	.695	.963	41	.793	.963
19	.688	.963	42	.639	.964
20	.728	.963	43	.657	.964
21	.756	.963	44	.624	.964
22	.743	.963	45	.657	.964
23	.639	.964			

มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ตั้งแต่ 0.441 ถึง 0.793

มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.964

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	198.03	388.106	.487	.965
a2	197.93	388.067	.485	.965
a3	197.86	388.695	.520	.964
a4	197.83	390.433	.488	.964
a5	197.90	392.453	.441	.965
a6	197.79	388.956	.554	.964
a7	197.86	388.266	.532	.964
a8	197.93	388.995	.502	.964
a9	197.76	393.475	.437	.965
a10	197.90	386.239	.526	.964
a11	197.86	388.337	.530	.964
a12	197.86	385.552	.610	.964
a13	197.83	389.219	.552	.964
a14	197.48	390.830	.692	.963
a15	197.52	392.544	.615	.964
a16	197.48	393.973	.514	.964
a17	197.48	391.830	.595	.964
a18	197.48	390.759	.695	.963
a19	197.52	390.759	.688	.963
a20	197.48	389.973	.728	.963
a21	197.45	391.399	.756	.963
a22	197.45	391.685	.743	.963
a23	197.52	391.973	.639	.964
a24	197.48	389.901	.731	.963
a25	197.52	390.473	.700	.963
a26	197.45	391.399	.756	.963
a27	197.48	391.473	.666	.963
a28	197.52	390.187	.712	.963
a29	197.45	391.399	.756	.963
a30	197.52	390.544	.697	.963
a31	197.52	392.973	.598	.964
a32	197.52	391.473	.659	.964
a33	197.52	391.759	.647	.964
a34	197.59	390.537	.634	.964
a35	197.52	389.544	.739	.963
a36	197.48	390.401	.710	.963
a37	197.52	393.330	.583	.964
a38	197.59	391.608	.647	.964
a39	197.55	393.613	.568	.964
a40	197.55	388.542	.775	.963
a41	197.62	388.030	.793	.963
a42	197.52	391.973	.639	.964
a43	197.48	391.687	.657	.964
a44	197.48	392.473	.624	.964
a45	197.48	391.687	.657	.964

ภาคผนวก ง

ภาพประกอบการสัมภาษณ์สถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practice)

1. โรงเรียนบ้านหนองแวงหนองหัวคน เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 หมู่ที่ 7 ที่ตั้งบ้านหนองแวง ตำบลหนองผือ อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด
2. โรงเรียนบ้านโคกลาด เป็นโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 หมู่ที่ 8 บ้านโคกลาด ตำบลหนองไฮ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี
3. โรงเรียนอนุบาลเมืองพนมไพร เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 หมู่ที่ 3 บ้านบ้านพนมไพร ตำบลพนมไพร อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด

1. โรงเรียนบ้านหนองแขวงหนองหัวคน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 สถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษาขนาดเล็ก ประจำปีการศึกษา 2561

2. โรงเรียนบ้านโคกลาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 รางวัลสถานศึกษาพระราชทาน ระดับประถมศึกษาขนาดกลาง ประจำปีการศึกษา 2561

3. โรงเรียนอนุบาลเมืองพนมไพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 รางวัลสถานศึกษาพระราชทาน ระดับประถมศึกษาขนาดใหญ่ ประจำปีการศึกษา 2561

ภาพประกอบ การสัมภาษณ์สถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ภาพประกอบ การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบประเมินโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการ
เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

ภาคผนวก จ

คู่มือโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

พหุ ประทีป ชีวะ

โปรแกรมพัฒนาครู

ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

โดย

นางสาวสุวิสา ตังตระกุล

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรบริการการศึกษา สาขาการบริหารและพัฒนการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คำนำ

คู่มือโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็น เอกสารคู่มือในการพัฒนาครูการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพของ ผู้เรียน เพื่อใช้ประกอบการใช้คู่มือในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ซึ่งเป็นแนวทาง เพื่อให้บุคลากรได้เข้าใจและสามารถนำไปพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

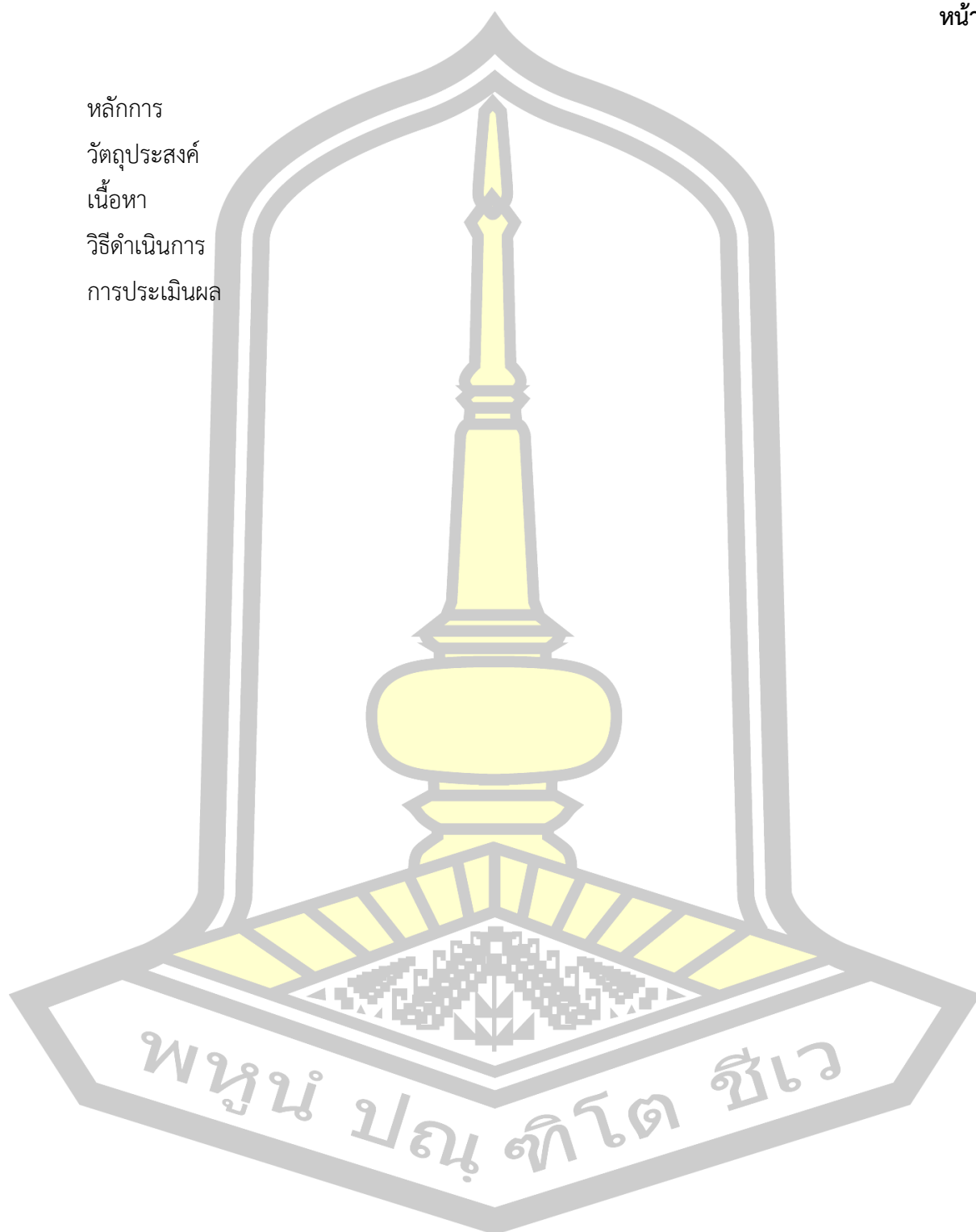
ผู้วิจัย

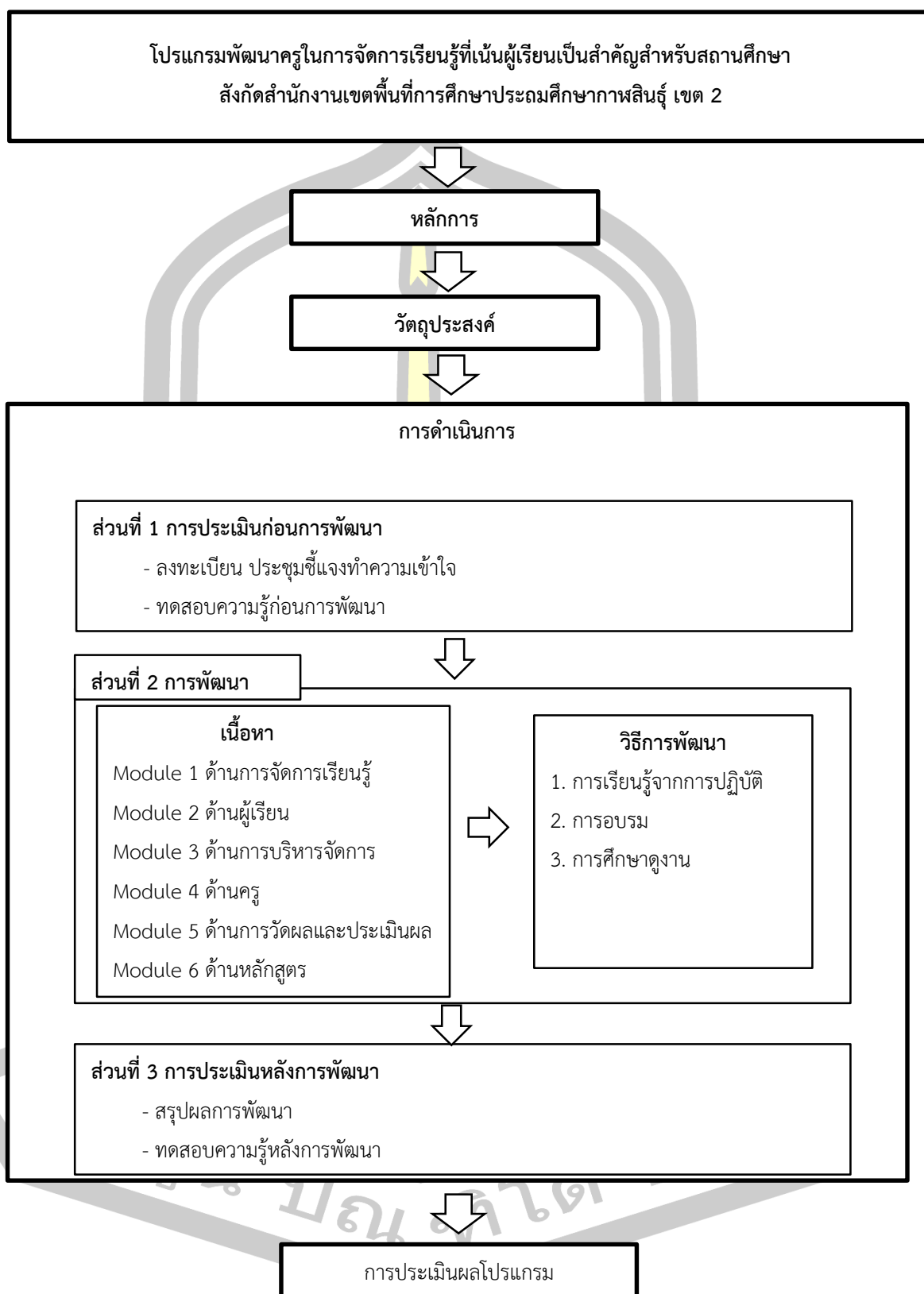

สารบัญ

หน้า

หลักการ
วัตถุประสงค์
เนื้อหา
วิธีดำเนินการ
การประเมินผล

ภาพประกอบ 4 ส่วนประกอบโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

โปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดิน เขต 2

หลักการ

การพัฒนาครู ส่วนหนึ่งได้รับอิทธิพลจากทิศทางการพัฒนากำลังคนภาครัฐตาม ยุทธศาสตร์การปรับขนาดกำลังคนภาครัฐและอีกส่วนหนึ่งได้รับอิทธิพลมาจากมาตรฐานการศึกษาขั้น พื้นฐานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครู ผู้บริหารต้องทำความเข้าใจในความต้องการของทั้งตัว บุคคลและกลุ่มบุคคลด้วย เนื่องจากครูจะมีระดับความพร้อมหรือระดับความมีวุฒิภาวะและ ประสบการณ์ที่แตกต่างกันเพราะครูเป็นผู้เรียนรู้ที่เป็นผู้ใหญ่ การพัฒนาครูจึงต้องคำนึงถึงความ สอดคล้องกับจิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ด้วย (จิโรจน์ สารรัตน์, 2553: 192)

การจัดโปรแกรมเพื่อการพัฒนาครู เป็นสิ่งสำคัญควรคำนึงถึงคือการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากประสบการณ์ในการสอนของครูและการให้ครูได้มีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมพัฒนาตนเอง และการประเมินผลตนเอง (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2549: 46) การพัฒนาวิธีการสอนของครูเป็น กระบวนการพัฒนาที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง กระบวนการหนึ่ง ในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาในสถานศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยพัฒนา ศักยภาพของครูผู้สอนให้สามารถจัดการ เรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แม้ว่าการพัฒนาวิธีการสอนของครูมีอยู่หลายวิธีแต่ไม่ใช่ครูทุกคน จะได้ มีโอกาสได้รับการพัฒนาเท่าเทียมกันโอกาสเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถและปรับเปลี่ยนความคิด พร้อมกับกระบวนการเรียนการสอนใหม่ เพื่อเป็นการส่งเสริม และสอดคล้องกับการพัฒนาการเรียนรู้ ของผู้เรียน เช่น การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเรียนรู้ จากเหตุการณ์ที่เป็นจริง พร้อมทั้งการประเมินจากสภาพจริง ครูจะต้องเป็นผู้สอนวิธีการหาความรู้กับ ผู้เรียนไม่ใช่สอนความรู้หรือบอกความรู้เน้นให้เด็กใช้ ความคิดสร้างสรรค์ ครูจะต้องเป็นผู้สร้าง สถานการณ์เพื่อให้เด็กนักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ขึ้นด้วยตนเอง การที่ครูจะปรับเปลี่ยนบทบาท ดังกล่าวได้ ครูต้องตระหนักและเห็นความสำคัญของการ เปลี่ยนแปลงตนเองมีวิธีคิดแก้ปัญหาอย่าง เป็นระบบ รู้แหล่งข้อมูลที่จะศึกษาค้นคว้าเพื่อนำไป แก้ปัญหา เข้ารับการอบรมสัมมนาซึ่งมีอยู่ทั่วไป นอกจากนี้กระบวนการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาครูอาจารย์ เพราะ การพัฒนาการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ตรงกับความต้องการมากที่สุด ซึ่งกระบวนการดังกล่าวมี หลากหลายวิธี เช่น การอบรมเชิงปฏิบัติการ การเผยแพร่เอกสาร ทางวิชาการ การบริหารแหล่งการ เรียนรู้ เป็นต้น การพัฒนาบุคลากรให้สามารถจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะ การพัฒนาเยาวชนจึงมีความสำคัญและเป็นที่น่าสนใจของทุกคนในทุกระดับของวงการศึกษาไทยอย่าง มาก โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาของไทยมีความพยายามที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้ครู

อาจารย์ได้ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยการนำแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (กรมวิชาการ, 2546: 6)

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ถือเป็นหลักการสำคัญของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสกำหนดเป้าหมายและวางแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ มีทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีทักษะในการแสวงหาความรู้โดยใช้ IT ในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน มีโอกาสสร้างหรือเลือกการสร้างผลงานจากความสนใจและความถนัดของตนเอง ได้มีโอกาสฝึกคิด ฝึกปฏิบัติ แก้ปัญหาและพัฒนาตนเอง และมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง (สำนักนวัตกรรมการเรียนการสอน, 2547 : 6) และนอกจากนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็น กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึงและมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความพร้อม และกระตือรือร้นที่จะเรียนอย่างมีชีวิตชีวา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544: 32)

วัตถุประสงค์

การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 มีความวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาให้ครูมีความรู้ ความเชี่ยวชาญทางด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการปฏิบัติงานในหน้าที่ รวมทั้งมีทักษะด้านอุปนิสัยและด้านความฉลาดทางอารมณ์ของการสร้างวิสัยทัศน์ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญกับเพื่อนครูด้วยกัน ส่งเสริมการกระตุ้นการใช้ปัญญา พัฒนาวิชาชีพครู พัฒนาบุคลากร พัฒนาสถานศึกษา เป็นแบบอย่างที่ดีในองค์กรและเป็นผู้นำทางวิชาการ และมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนา สถานศึกษาให้เกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านผู้เรียน 3) ด้านการบริหารจัดการ 4) ด้านครู 5) ด้านการวัดผลและประเมินผล และ 6) ด้านหลักสูตร

เนื้อหา

เนื้อหาของโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ประกอบด้วย

Module 1 ด้านการจัดการเรียนรู้

- 1) การจัดการเรียนรู้เร้าความสนใจของผู้เรียนก่อนการเรียนรู้
- 2) การจัดการเรียนรู้ตอบสนองความต้องการระหว่างบุคคล

- 3) การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน
- 4) การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
- 5) การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 6) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันละกัน
- 7) การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง
- 8) การจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ ทุกที่ ทุกเวลา
- 9) การจัดการเรียนรู้โดยการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง
- 10) การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน
- 11) การใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- 12) การสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน กับครูและบุคคลที่เกี่ยวข้อง
- อื่นๆ
- 13) การจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสามารถทางด้านร่างกายของผู้เรียนที่จะปฏิบัติได้
- 14) การจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/ผล
- การเรียนรู้
- Module 2 ด้านผู้เรียน
- 1) การให้ผู้เรียนรู้จักกำหนดเป้าหมายและวางแผนรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง
- 2) การให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง
- 3) การให้ผู้เรียนฝึกคิดอย่างหลากหลายและแสดงออกอย่างมีเหตุผล
- 4) การให้ผู้เรียนรู้จักการค้นหาคำตอบทั้งด้วยตนเองและร่วมกันกับกลุ่ม
- 5) การให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามความถนัด ความสามารถ และความสนใจ
- 6) การให้ผู้เรียนฝึกตนเองให้ระเบียบวินัยมีความรับผิดชอบในการทำงาน
- 7) การให้ผู้เรียนฝึกประเมินปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น
- 8) การให้ผู้เรียนสนใจใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง
- 9) ผู้เรียนได้รับประสบการณ์หลากหลาย
- 10) ผู้เรียนพัฒนาบุคลิก เจตคติ ค่านิยมในการดำเนินชีวิต เสริมสร้างศีลธรรมและจริยธรรม
- 11) ผู้เรียนมีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ ทำประโยชน์เพื่อสังคมและประเทศชาติ

Module 3 ด้านการบริหารจัดการ

- เรียนรู้
- 1) การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างชัดเจน
 - 2) การกำหนดแผนยุทธศาสตร์สอดคล้องกับเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้
 - 3) การกำหนดแผนการดำเนินงานในทุกองค์ประกอบของโรงเรียน
 - 4) การจัดระบบประกันคุณภาพภายใน
 - 5) การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้อง
 - 6) การจัดปัจจัยสนับสนุนเพื่อให้กระบวนการเรียนรู้สามารถประสบผลสำเร็จได้
 - 7) การปรับปรุงภารกิจของหน่วยงานให้ทันต่อเหตุการณ์
 - 8) การประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ
 - 9) การจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้สะอาดเรียบร้อย น่าอยู่ น่าเรียนให้เป็นแหล่ง
 - 10) การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้ดำเนินอย่างราบรื่น
 - 11) การส่งเสริมสุขภาพที่ดีให้แก่ผู้เรียน
 - 12) การมีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ
 - 13) การส่งเสริมการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
 - 14) การระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อให้จัดการศึกษาได้อย่างเพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน

Module 4 ด้านครู

- 1) การเตรียมการสอนที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน
- 2) การจัดสิ่งแวดล้อม บรรยากาศให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
- 3) การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล
- 4) การจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงออก
- 5) การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้คิดอย่างสร้างสรรค์ รู้จักแก้ปัญหา
- 6) การใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง
- 7) การฝึกฝนกิริยามารยาทและวินัยตามวิถึวัฒนธรรมไทย
- 8) การสังเกตและประเมินพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
- 9) การประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย
- 10) การประเมินการจัดการเรียนการสอนของตนเอง
- 11) การศึกษาค้นคว้าติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการของตนให้ทันต่อเหตุการณ์

เสมอ

12) การจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลูกเร้า จูงใจ และเสริมแรง ให้ผู้เรียนเกิด
การเรียนรู้

13) การส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการกระทำ (Learning by Doing)

14) การรวมกันเป็นกลุ่มเพื่อเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

15) การใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง

16) การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดค้นหาเหตุผลความเป็นไปของสิ่งที่เรียน ไม่ใช่
ข้อเท็จจริงจากตำราหรือคำบอกเล่าอย่างเดียว

17) การใช้การจูงใจ ในระหว่างเรียน เช่น รางวัล การชมเชย คะแนนแข่งขัน การ
ลงโทษ

18) การส่งเสริมวินัยในตนเองและวินัยในสังคมให้ผู้เรียน

Module 5 ด้านการวัดผลและประเมินผล

1) การประเมินศักยภาพของผู้เรียน
2) การวัดและประเมินผลจากสภาพจริง
3) การวัดและประเมินผลตามความสามารถของแต่ละบุคคล
4) การวัดและประเมินผลโดยผู้เรียนมีส่วนร่วมการประเมินผลงานของทั้งตนเองและ
ของเพื่อน
5) การวัดและประเมินผลให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และสามารถพัฒนา
ตนเองได้

6) การประเมินผลการเรียนรู้เชื่อมโยงไปสู่ชีวิตจริงได้
7) การวัดและประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลายตามสถานการณ์ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง
8) การวัดและประเมินผลตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้
9) การวัดและประเมินผลตอบสนองได้ทุกบริบท เนื้อหาสาระและการบูรณาการ
วิชาการต่างๆ

10) การวัดและประเมินผลโดยความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ครู ผู้เรียน

11) การเสริมสร้างพัฒนาการและการเรียนรู้

12) การตอบสนองหลักสูตรที่เน้นสภาพชีวิตจริง

13) การให้ความสำคัญกับจุดเด่นของผู้เรียน

Module 6 ด้านหลักสูตร

1) การสร้างหลักสูตรที่มีความเป็นมาตรฐานสากล

2) การสร้างหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่นสัมพันธ์กับชีวิตจริง

3) การสร้างหลักสูตรโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร

- 4) การสร้างหลักสูตรให้มีความสมดุลทางทฤษฎีและการปฏิบัติของผู้เรียน
- 5) การสร้างหลักสูตรให้สอดคล้องต่อการเรียนรู้ในอนาคต
- 6) การสร้างหลักสูตรที่เอื้อต่อความสามารถของแต่ละบุคคล
- 7) การสร้างหลักสูตรที่เอื้อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 8) การสร้างหลักสูตรที่เน้นการฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น
- 9) การสร้างหลักสูตรเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเชิงบูรณาการ
- 10) การสร้างหลักสูตรสอดคล้องกับบริบทของหน่วยงาน
- 11) การสร้างหลักสูตรที่ความสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน
- 12) การสร้างหลักสูตรที่สอดคล้องกับความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และ

เทคโนโลยี

- 13) การปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- 14) การส่งเสริมให้รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นประมุข มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย
- 15) การส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล

วิธีดำเนินการ

วิธีการพัฒนาจะใช้วิธีการพัฒนาที่หลากหลายเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการพัฒนา เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนามาสามารถนำไปเป็นหลักในการพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง (Continuous Self Development) ดังนี้

1. การดำเนินการพัฒนาแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การประเมินก่อนการพัฒนา

การลงทะเบียน ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจ ทดสอบความรู้ก่อนการพัฒนา

ส่วนที่ 2 การพัฒนา

Module 1 ด้านการจัดการเรียนรู้

Module 2 ด้านผู้เรียน

Module 3 ด้านการบริหารจัดการ

Module 4 ด้านครู

Module 5 ด้านการวัดผลและประเมินผล

Module 6 ด้านหลักสูตร

ส่วนที่ 3 การประเมินหลังการพัฒนา

1. สรุปผลการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. ทดสอบความรู้หลังการพัฒนา

2. วิธีการพัฒนาครู แบ่งออกเป็น 3 ระยะ (รวม 77 ชั่วโมง) ได้แก่ การเรียนรู้จากการปฏิบัติ การอบรม และการศึกษาดูงาน

ระยะที่ 1 การเรียนรู้จากการปฏิบัติ (จำนวน 44 ชั่วโมง) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เข้าร่วมพัฒนาริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ความต้องการ และความถนัด มีเป้าหมายรู้จักแสวงหาแหล่งทรัพยากรของการเรียนรู้ เลือกรูปแบบการเรียนรู้จนถึงการประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีการจัดกิจกรรม ดังนี้

1. การทำตามความสนใจ
2. การเขียนบันทึกการเรียนรู้
3. การศึกษาด้วยตนเองจากแหล่งข้อมูลต่างๆ

ระยะที่ 2 การอบรม (จำนวน 21 ชั่วโมง) เป็นกระบวนการพัฒนา ของหน่วยงานที่เป็นระบบเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะการปฏิบัติงานรวมทั้งมีทัศนคติที่ดี ในการปฏิบัติงานซึ่งการอบรมจะมีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับกระบวนการ เทคนิคการฝึกอบรม และจุดมุ่งหมายของการฝึกอบรม มีการจัดกิจกรรม ดังนี้

1. กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าร่วมอบรม
2. การบรรยายความรู้และอธิบายถึงที่ความเป็นมาของการพัฒนา
3. กิจกรรมการสาธิต เพื่อให้ผู้เข้าร่วมรับการพัฒนาได้เห็นถึงวิธีการในการพัฒนาในรูปแบบต่างๆ ซึ่งให้ผู้เข้ารับการพัฒนาได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม

ระยะที่ 3 การศึกษาดูงาน (จำนวน 12 ชั่วโมง) เป็นการเปิดโลกทัศน์ให้รู้ว่าตนเองทำอะไรอยู่จะได้ไม่ดำเนินการไปไม่ถูกทิศทาง และยังเป็นการนำเอาความรู้ที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขในหน่วยงานของตนเองตามสภาพหรือบริบทที่เป็นอยู่ และต้องมีการประเมินติดตามเพื่อต่อยอดในการพัฒนาต่อไป และที่สำคัญทำให้ได้เครือข่ายการปฏิบัติเพิ่มขึ้นอีกด้วย มีการจัดกิจกรรม ดังนี้

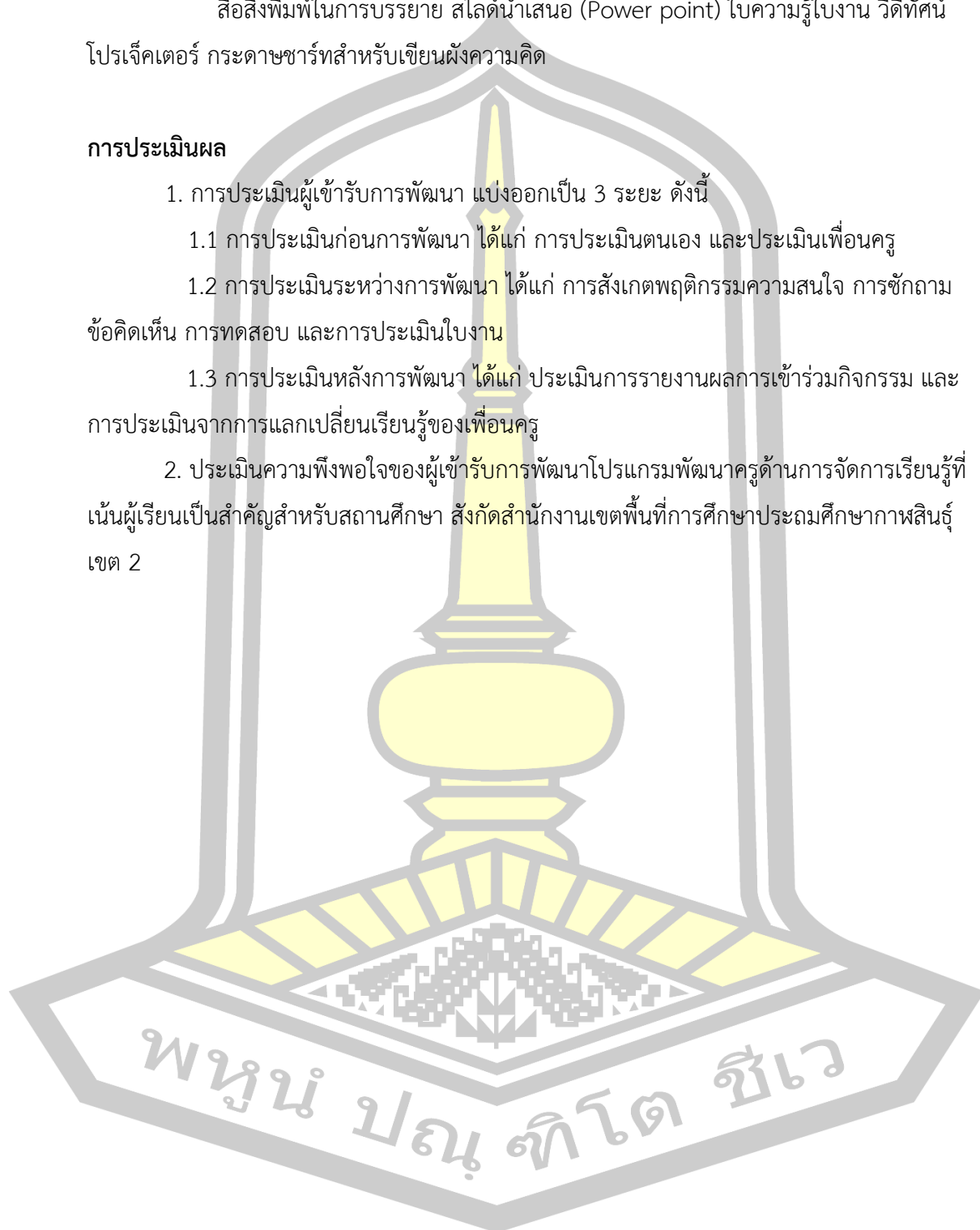
1. การศึกษาดูงานตัวอย่าง การศึกษาโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการเป็นเลิศ (Best practice) หรือโรงเรียนต้นแบบ
2. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การศึกษาเอกสาร หรือรูปแบบของงานที่เกี่ยวข้อง
3. การสอนงาน หรือการรับคำแนะนำจากบุคลากรที่มีประสบการณ์ และผลงานที่เป็นที่ประจักษ์

3. เครื่องมือ

สื่อสิ่งพิมพ์ในการบรรยาย สไลด์นำเสนอ (Power point) ใบความรู้ใบงาน วิดีทัศน์
โปรเจ็คเตอร์ กระดาษชาร์ตสำหรับเขียนผังความคิด

การประเมินผล

1. การประเมินผู้เข้ารับการพัฒนา แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้
 - 1.1 การประเมินก่อนการพัฒนา ได้แก่ การประเมินตนเอง และประเมินเพื่อนครู
 - 1.2 การประเมินระหว่างการพัฒนา ได้แก่ การสังเกตพฤติกรรมความสนใจ การซักถาม
ข้อคิดเห็น การทดสอบ และการประเมินใบงาน
 - 1.3 การประเมินหลังการพัฒนา ได้แก่ ประเมินการรายงานผลการเข้าร่วมกิจกรรม และ
การประเมินจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเพื่อนครู
2. ประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่
เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร
เขต 2

Module 1 ด้านการจัดการเรียนรู้

หลักการ

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เกิดความรู้ ทักษะ และความตระหนักในด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เนื้อหา

- 1) การจัดการเรียนรู้เร้าความสนใจของผู้เรียนก่อนการเรียนรู้
- 2) การจัดการเรียนรู้ตอบสนองความต้องการระหว่างบุคคล
- 3) การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน
- 4) การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
- 5) การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 6) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน
- 7) การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง
- 8) การจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ ทุกที่ ทุกเวลา
- 9) การจัดการเรียนรู้โดยการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง
- 10) การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน
- 11) การใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- 12) การสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน กับครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องอื่นๆ
- 13) การจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสามารถทางด้านร่างกายของผู้เรียนที่จะปฏิบัติได้
- 14) การจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/ผลการ

เรียนรู้

วิธีดำเนินการ

1. การเรียนรู้จากการปฏิบัติ (8 ชั่วโมง)

- การทำงานตามความสนใจ
- การเขียนบันทึกการเรียนรู้
- การศึกษาด้วยตนเองจากแหล่งข้อมูลต่างๆ

2. การอบรม (3 ชั่วโมง)

- การบรรยาย ให้ความรู้ สรุปความหมายและความสำคัญของการจัดการการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน

- ชักถามผู้เข้ารับการอบรม เกี่ยวกับความหมายของการจัดการการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน

3. การศึกษาดูงาน (2 ชั่วโมง)

- ศึกษาดูงานการศึกษาโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการเป็นเลิศ (Best practice) หรือโรงเรียนต้นแบบ

4. สื่อ/เครื่องมือ

- สื่อสิ่งพิมพ์ในการบรรยาย
- สไลด์นำเสนอ (Power point)
- วิดีทัศน์ โปรเจ็คเตอร์
- ใบความรู้ ใบกิจกรรม
- กระดาษชาร์ตสำหรับเขียนผังความคิด

การประเมินผล

1. การสังเกตจากการตอบหรือซักถาม
2. ประเมินผลงานจากใบกิจกรรมที่ปฏิบัติ
3. การนำเสนอผลงาน

พูน ปณ ทิโต ชีเว

Module 2 ด้านผู้เรียน

หลักการ

ผู้เรียนเป็นผู้ศึกษาค้นคว้าปฏิบัติด้วยตนเองในทุกเรื่องตามที่ครูกำหนด เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ดำเนินการเรียนด้วยตนเอง เพื่อให้การเรียนสนุกสนาน ตื่นเต้น มีชีวิตชีวา และทำทหายอยู่ตลอดเวลา มีส่วนร่วมในการเรียนทั้งร่างกาย จิตใจและการคิด ในทุกสถานการณ์ที่ครูกำหนดขึ้น อย่างเป็นธรรมชาติเหมือนสถานการณ์ในชีวิตจริง เรียนทั้งในห้องเรียน (Class) และในสถานการณ์จริง (Reality) เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม ตอบคำถามสำคัญ หรือคำถามหลัก (Key Questions) ที่ครู กำหนดจากประสบการณ์ของตนเอง หรือประสบการณ์ในชีวิตจริง มีความกระฉับกระเฉง ว่องไว ในการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง เช่น สามารถจำ พิจารณา ทำตามคำแนะนำของครูได้อย่างดี ทำงาน ด้วยความร่วมมือร่วมใจ อาจจะทำงานเดี่ยว เป็นคู่ เป็นกลุ่ม ได้ด้วยความเต็มใจและด้วยเจตคติที่ดีต่อกัน มีความสามารถในการสื่อสาร เช่น ฟัง พูด อ่าน เขียน มีทักษะสังคม รวมทั้งมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างเพื่อนในกลุ่ม เพื่อนในกลุ่มอื่นๆ และกับครู เป็นผู้มีความสามารถแก้ปัญหา คิดริเริ่มสิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ เป็นผู้สามารถสร้างความรู้ (Construct) ด้วยตนเอง และเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เกิดความรู้ ทักษะ และความตระหนักในด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้กับผู้เรียนได้

เนื้อหา

- 1) การให้ผู้เรียนรู้จักกำหนดเป้าหมายและวางแผนรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง
- 2) การให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง
- 3) การให้ผู้เรียนฝึกคิดอย่างหลากหลายและแสดงออกอย่างมีเหตุผล
- 4) การให้ผู้เรียนรู้จักการค้นหาคำตอบทั้งด้วยตนเองและร่วมกันกับกลุ่ม
- 5) การให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามความถนัด ความสามารถ และความสนใจ
- 6) การให้ผู้เรียนฝึกตนเองให้ระเบียบวินัยมีความรับผิดชอบในการทำงาน
- 7) การให้ผู้เรียนฝึกประเมินปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น
- 8) การให้ผู้เรียนสนใจใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง
- 9) ผู้เรียนได้รับประสบการณ์หลากหลาย
- 10) ผู้เรียนพัฒนาบุคลิก เจตคติ ค่านิยมในการดำเนินชีวิต เสริมสร้างศีลธรรมและ

จริยธรรม

11) ผู้เรียนมีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ ทำประโยชน์เพื่อสังคมและประเทศชาติ

วิธีดำเนินการ

1. การเรียนรู้จากการปฏิบัติ (4 ชั่วโมง)

- การทำงานตามความสนใจ
- การเขียนบันทึกการเรียนรู้
- การศึกษาด້วยตนเองจากแหล่งข้อมูลต่างๆ

2. การอบรม (2 ชั่วโมง)

- การบรรยาย ให้ความรู้ สรุปลความหมายและความสำคัญของการจัดการการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน

- ซักถามผู้เข้ารับการอบรม เกี่ยวกับความหมายของการจัดการการเรียนรู้ที่ท้าทาย

ความสามารถของผู้เรียน

3. การศึกษาดูงาน (2 ชั่วโมง)

- ศึกษาดูงานการศึกษาโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการเป็นเลิศ (Best practice) หรือโรงเรียน ต้นแบบ

4. สื่อ/เครื่องมือ

- สื่อสิ่งพิมพ์ในการบรรยาย
- สไลด์นำเสนอ (Power point)
- วีดิทัศน์ โปรเจ็คเตอร์
- ใบความรู้ ใบกิจกรรม
- กระดาษชาร์ตสำหรับเขียนผังความคิด

การประเมินผล

1. การสังเกตจากการตอบหรือซักถาม
2. ประเมินผลงานจากใบกิจกรรมที่ปฏิบัติ
3. การนำเสนอผลงาน

Module 3 ด้านการบริหารจัดการ

หลักการ

การบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เกิดความรู้ ทักษะ และความตระหนักในการบริหารจัดการการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เนื้อหา

- 1) การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างชัดเจน
- 2) การกำหนดแผนยุทธศาสตร์สอดคล้องกับเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้
- 3) การกำหนดแผนการดำเนินงานในทุกองค์ประกอบของโรงเรียน
- 4) การจัดระบบประกันคุณภาพภายใน
- 5) การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้อง
- 6) การจัดปัจจัยสนับสนุนเพื่อให้กระบวนการเรียนรู้สามารถประสบผลสำเร็จได้
- 7) การปรับปรุงภารกิจของหน่วยงานให้ทันต่อเหตุการณ์
- 8) การประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ
- 9) การจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้สะอาดเรียบร้อย น่าอยู่ น่าเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้
- 10) การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้ดำเนินอย่างราบรื่น
- 11) การส่งเสริมสุขภาพที่ดีให้แก่ผู้เรียน
- 12) การมีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ
- 13) การส่งเสริมการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
- 14) การระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อให้จัดการศึกษาได้อย่างเพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน

วิธีดำเนินการ

1. การเรียนรู้จากการปฏิบัติ (8 ชั่วโมง)
 - การทำงานตามความสนใจ
 - การเขียนบันทึกการเรียนรู้
 - การศึกษาด้วยตนเองจากแหล่งข้อมูลต่างๆ
2. การอบรม (3 ชั่วโมง)
 - การบรรยาย ให้ความรู้ สรุปความหมายและความสำคัญของการจัดการการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน
 - ซักถามผู้เข้ารับการอบรม เกี่ยวกับความหมายของการจัดการการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน
3. การศึกษาดูงาน (2 ชั่วโมง)
 - ศึกษาดูงานการศึกษาโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการเป็นเลิศ (Best practice) หรือโรงเรียน ต้นแบบ
4. สื่อ/เครื่องมือ
 - สื่อสิ่งพิมพ์ในการบรรยาย
 - สไลด์นำเสนอ (Power point)
 - วีดิทัศน์ โปรเจ็คเตอร์
 - ใบความรู้ ใบกิจกรรม
 - กระดาษชาร์ตสำหรับเขียนผังความคิด

การประเมินผล

1. การสังเกตจากการตอบหรือซักถาม
2. ประเมินผลงานจากใบกิจกรรมที่ปฏิบัติ
3. การนำเสนอผลงาน

พูน ปรณ ทิโต ชีเว

Module 4 ด้านครู

หลักการ

ครู คือปัจจัยป้อนที่สำคัญที่จะทำให้กระบวนการเรียนรู้บรรลุเป้าหมาย ต้องออกแบบกิจกรรมเพื่อให้สนองความต้องการของนักเรียนแต่ละคน ส่งเสริมให้นักเรียนนำความเก่งออกมาปรากฏให้เต็มที่ ทำอย่างที่จะเป็นสะพานเชื่อมต่อให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข บรรยากาศแห่งความไว้วางใจความเป็นกัลยาณมิตร ห้องเรียนจึงไม่จำกัดอยู่เพียงห้องเรียน ใช้ทุกสิ่งใกล้ตัวเป็นครู แม้เราจะพูดถึงการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมายาวนานแต่ก็ยังมีครูที่สับสนในการจัดการเรียนรู้ จนในที่สุดก็หมดความอดทนจัดการสอนมากกว่าการเรียนรู้ ยึดครูเป็นศูนย์กลางเขียนไม่ได้ คิดไม่ออกก็ลอกในกระดานทำการสอน โดยมีครูพูดคนเดียว จนเด็กคิดว่าตนเองเป็นคนใบ้ ไม่ได้พูดไม่ได้ แสดงจนเกิดคำถามในใจว่าการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญถึงเวลาที่ครูต้องหันกลับมาทบทวนหรือยัง

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เกิดความรู้ ทักษะ และความตระหนักเกี่ยวกับหน้าที่ครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เนื้อหา

- 1) การเตรียมการสอนที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน
- 2) การจัดสิ่งแวดล้อม บรรยากาศให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
- 3) การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล
- 4) การจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงออก
- 5) การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้คิดอย่างสร้างสรรค์ รู้จักแก้ปัญหา
- 6) การใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง
- 7) การฝึกฝนกิจกรรมรายทและวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย
- 8) การสังเกตและประเมินพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
- 9) การประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย
- 10) การประเมินการจัดการเรียนการสอนของตนเอง
- 11) การศึกษาค้นคว้าติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการของตนให้ทันต่อเหตุการณ์เสมอ
- 12) การจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลอดภัย จูงใจ และเสริมแรง ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
- 13) การส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการกระทำ (Learning by Doing)

- 14) การรวมกันเป็นกลุ่มเพื่อเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
- 15) การใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง
- 16) การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดค้นหาเหตุผลความเป็นไปของสิ่งที่เรียน ไม่ใช่

ข้อเท็จจริงจากตำราหรือคำบอกเล่าอย่างเดียว

- 17) การใช้การจูงใจ ในระหว่างเรียน เช่น รางวัล การชมเชย คะแนนแข่งขัน การลงโทษ
- 18) การส่งเสริมวินัยในตนเองและวินัยในสังคมให้ผู้เรียน

วิธีดำเนินการ

1. การเรียนรู้จากการปฏิบัติ (10 ชั่วโมง)
 - การทำงานตามความสนใจ
 - การเขียนบันทึกการเรียนรู้
 - การศึกษาด้วยตนเองจากแหล่งข้อมูลต่างๆ
2. การอบรม (6 ชั่วโมง)
 - การบรรยาย ให้ความรู้ สรุปลความหมายและความสำคัญของการจัดการการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน
 - ซักถามผู้เข้ารับการอบรม เกี่ยวกับความหมายของการจัดการการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน
3. การศึกษาดูงาน (2 ชั่วโมง)
 - ศึกษาดูงานการศึกษาโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการเป็นเลิศ (Best practice) หรือโรงเรียน ต้นแบบ
4. สื่อ/เครื่องมือ
 - สื่อสิ่งพิมพ์ในการบรรยาย
 - สไลด์นำเสนอ (Power point)
 - วีดิทัศน์ โปรเจ็คเตอร์
 - ใบความรู้ ใบกิจกรรม
 - กระดาษชาร์ตสำหรับเขียนผังความคิด

การประเมินผล

1. การสังเกตจากการตอบหรือซักถาม
2. ประเมินผลงานจากใบกิจกรรมที่ปฏิบัติ
3. การนำเสนอผลงาน

Module 5 ด้านการวัดผลและประเมินผล

หลักการ

การวัดและประเมินผลทางการศึกษาจะเกี่ยวข้องกับคำ 3 คำ คือ 1) การทดสอบ (testing) หมายถึง การนำเสนอชุดคำถามที่เรียกว่าข้อสอบหรือแบบทดสอบที่มีมาตรฐานให้ผู้สอบตอบ 2) การวัดผล (measurement) หมายถึง การวัดคุณลักษณะ (attribute) ของบุคคลจากผลการตอบคำถามในแบบทดสอบตามกฎเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อแสดงคุณค่าเชิงปริมาณหรือตัวเลขที่วัดได้ การวัดผลนอกจากใช้แบบทดสอบแล้วยังรวมถึงการใช้เครื่องมืออื่นเพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพด้วย เช่น การสังเกตพฤติกรรม การสัมภาษณ์การตรวจผลงานต่างๆ ที่กำหนดให้ผู้ผู้ประเมินทำ 3) การประเมินผล (evaluation) หมายถึง กระบวนการอย่างมีระบบที่นำข้อมูลจากการวัดผลมาตีค่าและตัดสินคุณค่าของผู้เรียน ซึ่งการวัดผลและการประเมินผลเป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่อง เมื่อมีการวัดผลจะทำให้ได้ข้อมูลและรายละเอียดหลายด้าน เมื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งเพื่อตีค่า หรือสรุปคุณค่าออกมาถือว่าเป็นกระบวนการประเมิน ผลการประเมินจะมีความถูกต้องเที่ยงตรงเพียงใดขึ้นกับความถูกต้องของผลการวัด ถ้าผลการวัดถูกต้องการประเมินก็จะมี ความเชื่อถือได้มากและตรงกับความเป็นจริง ถ้าผลการวัดผิดพลาด การประเมินก็จะผิดพลาดไปด้วย การวัดผลและการประเมินผลมีความแตกต่างกัน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เกิดความรู้ ทักษะ และความตระหนักเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เนื้อหา

- 1) การประเมินศักยภาพของผู้เรียน
- 2) การวัดและประเมินผลจากสภาพจริง
- 3) การวัดและประเมินผลตามความสามารถของแต่ละบุคคล
- 4) การวัดและประเมินผลโดยผู้เรียนมีส่วนร่วมการประเมินผลงานของทั้งตนเองและของเพื่อน
- 5) การวัดและประเมินผลให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และสามารถพัฒนาตนเองได้
- 6) การประเมินผลการเรียนรู้เชื่อมโยงไปสู่ชีวิตจริงได้
- 7) การวัดและประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลายตามสถานการณ์ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง
- 8) การวัดและประเมินผลตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้

9) การวัดและประเมินผลตอบสนองได้ทุกบริบท เนื้อหาสาระและการบูรณาการวิชาการ
ต่างๆ

- 10) การวัดและประเมินผลโดยความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ครู ผู้เรียน
- 11) การเสริมสร้างพัฒนาการและการเรียนรู้
- 12) การตอบสนองหลักสูตรที่เน้นสภาพชีวิตจริง
- 13) การให้ความสำคัญกับจุดเด่นของผู้เรียน

วิธีดำเนินการ

1. การเรียนรู้จากการปฏิบัติ (6 ชั่วโมง)
 - การทำงานตามความสนใจ
 - การเขียนบันทึกการเรียนรู้
 - การศึกษาด้วยตนเองจากแหล่งข้อมูลต่างๆ
2. การอบรม (3 ชั่วโมง)
 - การบรรยาย ให้ความรู้ สรุปลความหมายและความสำคัญของการจัดการการเรียนรู้ที่ท้
หายความสามารถของผู้เรียน
 - ซักถามผู้เข้ารับการอบรม เกี่ยวกับความหมายของการจัดการการเรียนรู้ที่ท้
หายความสามารถของผู้เรียน
3. การศึกษาดูงาน (2 ชั่วโมง)
 - ศึกษาดูงานการศึกษาโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการเป็นเลิศ (Best practice) หรือ
โรงเรียน ต้นแบบ
4. สื่อ/เครื่องมือ
 - สื่อสิ่งพิมพ์ในการบรรยาย
 - สไลด์นำเสนอ (Power point)
 - วีดิทัศน์ โปรเจ็คเตอร์
 - ใบความรู้ ใบกิจกรรม
 - กระดาษชาร์ตสำหรับเขียนผังความคิด

การประเมินผล

1. การสังเกตจากการตอบหรือซักถาม
2. ประเมินผลงานจากใบกิจกรรมที่ปฏิบัติ
3. การนำเสนอผลงาน

Module 6 ด้านหลักสูตร

หลักการ

หลักสูตร คือ หัวใจหลักทางการศึกษา เป็นเครื่องกำหนดกรอบแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้ชี้ให้เห็นแนวทางในการจัดมวลงประสพการณั้ให้กับผู้เรียนเปรียบได้กับแผนที่หรือเข็มทิศที่จะนำทางในการจัดการศึกษาให้บรรลุผล หลักสูตรที่ดีมีความเหมาะสมจะทำให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพดั่งนั้น ในการจัดทำหลักสูตรหรือพัฒนาหลักสูตร นักพัฒนาหลักสูตรจะต้องมีความรู้ มีข้อมูลหรือศึกษาพื้นฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาประกอบการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้ได้หลักสูตรที่ดี ถูกต้อง เหมาะสม นำไปสู่จุดหมายปลายทางในการจัดการศึกษาที่สนองตอบความต้องการของสังคมอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เกิดความรู้ ทักษะ และความตระหนักเกี่ยวกับหลักสูตรในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เนื้อหา

- 1) การสร้างหลักสูตรที่มีความเป็นมาตรฐานสากล
- 2) การสร้างหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่นสัมพันธ์กับชีวิตจริง
- 3) การสร้างหลักสูตรโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร
- 4) การสร้างหลักสูตรให้มีความสมดุลทางทฤษฎีและการปฏิบัติของผู้เรียน
- 5) การสร้างหลักสูตรให้สอดคล้องต่อการเรียนรู้ในอนาคต
- 6) การสร้างหลักสูตรที่เอื้อต่อความสามารถของแต่ละบุคคล
- 7) การสร้างหลักสูตรที่เอื้อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 8) การสร้างหลักสูตรที่เน้นการฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น
- 9) การสร้างหลักสูตรเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเชิงบูรณาการ
- 10) การสร้างหลักสูตรสอดคล้องกับบริบทของหน่วยงาน
- 11) การสร้างหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน
- 12) การสร้างหลักสูตรที่สอดคล้องกับความสำเร็จทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- 13) การปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- 14) การส่งเสริมให้รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นประมุข มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย

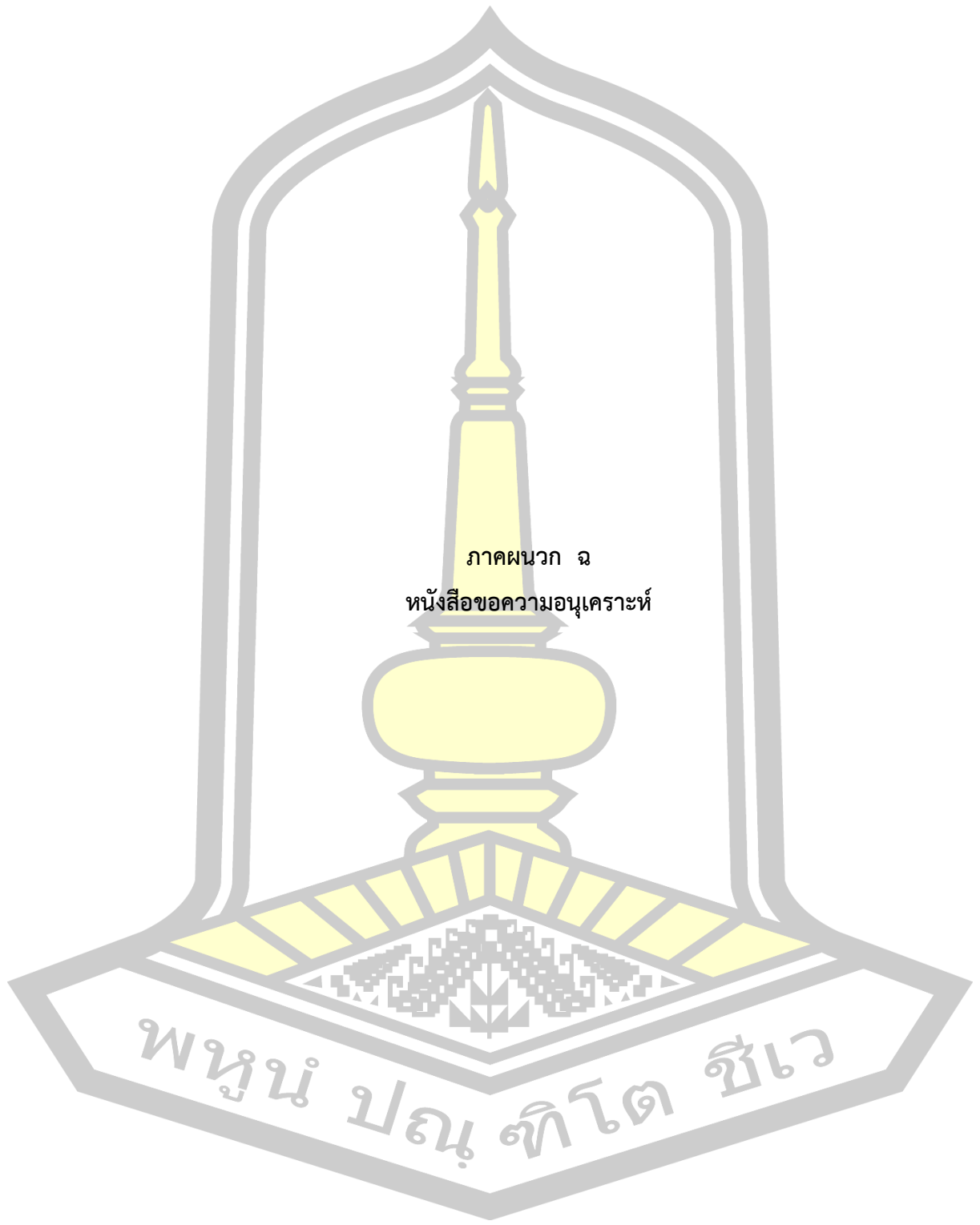
15) การส่งเสริมศาสนา ศิลปะวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล

วิธีดำเนินการ

1. การเรียนรู้จากการปฏิบัติ (8 ชั่วโมง)
 - การทำงานตามความสนใจ
 - การเขียนบันทึกการเรียนรู้
 - การศึกษาด้วยตนเองจากแหล่งข้อมูลต่างๆ
2. การอบรม (4 ชั่วโมง)
 - การบรรยาย ให้ความรู้ สรุปลความหมายและความสำคัญของการจัดการการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน
 - ซักถามผู้เข้ารับการอบรม เกี่ยวกับความหมายของการจัดการการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน
3. การศึกษาดูงาน (2 ชั่วโมง)
 - ศึกษาดูงานการศึกษาโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการเป็นเลิศ (Best practice) หรือโรงเรียน ต้นแบบ
4. สื่อ/เครื่องมือ
 - สื่อสิ่งพิมพ์ในการบรรยาย
 - สไลด์นำเสนอ (Power point)
 - วีดิทัศน์ โปรเจ็คเตอร์
 - ใบความรู้ ใบกิจกรรม
 - กระดาษชาร์ตสำหรับเขียนผังความคิด

การประเมินผล

1. การสังเกตจากการตอบหรือซักถาม
2. ประเมินผลงานจากใบกิจกรรมที่ปฏิบัติ
3. การนำเสนอผลงาน

ภาคผนวก ฉ
หนังสือขอความอนุเคราะห์

พหุบัน ปณ ทิโต ชีเว

ที่ อว 0605.5(2) / 1064

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

21 มิถุนายน 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
เรียน

ด้วย นางสาวสุนิสา ดังตระกูล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาภานลสินธุ์ เขต 2” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนา การศึกษา โดยมี ผศ.ดร.สินธะวา คามดิษฐ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0847993086

ที่ อว 0605.5(2) / 1063

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

21 มิถุนายน 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมขององค์ประกอบ
และตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เรียน

ด้วย นางสาวสุนิสา ดังตระกูล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาโปรแกรม
พัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาภาคพื้นดิน เขต 2” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนา
การศึกษา โดยมี ผศ.ดร.สินธรวา ความดีขันธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ
และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความ
สอดคล้องและความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อนิสิต
จะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า
คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0847993086

ที่ อว 0605.5(2) / 1065

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

21 มิถุนายน 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย
เรียน

ด้วย นางสาวสุนิสา ตั้งตระกูล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี ผศ.ดร.สินธะวา คามดิษฐ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวสุนิสา ตั้งตระกูล ทำการทดลอง ใช้เครื่องมือเพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0847993086

ที่ อว 0605.5(2) / 1066

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

21 มิถุนายน 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน

ด้วย นางสาวสุนิสา ดังตระกูล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี ผศ.ดร.สินธะวา คามดิษฐ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้ นางสาวสุนิสา ดังตระกูล เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.จรัสรงค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0847993086

ที่ อว 0605.5(2) / 1067

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

21 มิถุนายน 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เข้าศึกษาโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) เพื่อการวิจัย
เรียน

ด้วย นางสาวสุนิสา ตั้งตระกูล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนา การศึกษา โดยมี ผศ.ดร.สินธระวา คามดิษฐ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นขอความอนุเคราะห์เข้าศึกษา วิทยาลัยที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) เพื่อการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอน ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0847993086

ที่ อว 0605.5(2) / 1068

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

21 มิถุนายน 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบประเมินโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา

เรียน

ด้วย นางสาวสุนิสา ดังตระกูล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาโปรแกรม
พัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาภาคพื้นดิน เขต 2” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กค.ม.) การบริหารและพัฒนา
การศึกษา โดยมี ผศ.ดร.สินธะวา คามดิษฐ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ
และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ
ประเมินโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา เพื่อนิสิตจะนำ
ข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า
คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0847993086

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวสุนิสา ตั้งตระกูล
วันเกิด	วันที่ 23 เดือนธันวาคม พ.ศ. 2531
สถานที่เกิด	อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 181 หมู่ 2 บ้านยางอู่ม ตำบลยางอู่ม อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ รหัสไปรษณีย์ 46190
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ข้าราชการครู อันดับ คศ.1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนชุมชนกุงเก่าราษฎร์ประสิทธิ์ หมู่ที่ 11 บ้านกุงเก่า ตำบลกุงเก่า อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ รหัสไปรษณีย์ 46190
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2555 ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย (เกียรตินิยมอันดับ 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พ.ศ. 2562 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหาร และพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูนัน ปณฺ ทิโต ชีเว